SNOVIĐENJA

SV. IVANA BOSKA

SNOVIĐENJA SVETOG IVANA BOSCA

Biblioteka: DON BOSKO
"Daj mi duše"
Knjiga 16

Naslov izvornika: "I sogni di don Bosco"
Memorie Biografiche

Urednik: don Marin Mandić

Prijevod s talijanskog:
salezijanski bogoslovi: Mirko Bajić i Nikola Vuglec

Na stroju natipkao:
Franjo Pavalec

Umnožio na šapirografu:
Andrija Rusan

Uredio II. izdanje: (dijelom nanovo preveo i usavršio)
don Marin Mandić

Lektori: prof. Kaja Pašalić, Katica Magaš i don Ivan Kordić

Zagreb, 24. svibnja 1948.
Ponovljeno i usavršeno (2.) izdanje
Rijeka, 24. svibnja 2007.

ISBN 978-953-972-633-9

SNOVIĐENJA

SVETOG IVANA BOSKA

Rajske kateheze
Izvrsna škola svetosti

Rijeka, 2007.
Blagdan Marije Pomoćnice

PREDGOVOR

Poput orla vinuo se duh velikoga genija XIX. stoljeća u nadzemaljske tajne predviđajući mnoge tajnovite stvari ... Čovječanstvo je trebalo novoga čovjeka, trebalo je don Boska i Bog nam ga je poslao kako bi osušio brojne suze, i otvorio novi put u djelovanju Kristove zaručnice - Crkve. Proletarijat je rodio izgubljene sinove, a don Bosko započinje s prvim mladim beskućnikom.

Duhovni i socijalni velikan novoga vremena osjeća kako se ostvaruju njegovi snovi iz rane mladosti. U svojoj nutrini čuje Božji poziv: *unesi promjenu u dosadašnji način apostolata, posveti se izgubljenim sinovima.* Velika je bila don Boskova zadaća, ali Bog takvima daje i darove kojih ne mogu biti dionici obični smrtnici. Bez sumnje, ovamo se ubrajaju i njegovi proročki snovi. Don Boskovo odgojiteljsko oko vidjelo je najskrovitije dubine srdaca njegovih dječaka.

U svojim snovima, ili bolje reći, proročkim vizijama, gledao je svetac njihovu kolijevku, njihov životni put i završetak. Ovaj veliki dar Gospodnji i sama njegova služba učiniše ga prorokom novoga vremena, što više, ubrojiše ga među velikane starozavjetnih muževa: *Izaije, Danijela i drugih* ... Vidio je svetac u snoviđenjima budućnost pojedinaca i naroda. Ali najviše je gledao ono divno uzvišeno stablo čije je sjeme proklijalo u njegovu srcu i zatim se uzraslo i razgranalo po cijelom svijetu primivši u svoju sjenu izmorene, ispaćene i napuštene ljudske sinove što lutaju bez majčinske i očinske ljubavi.

Gledao je Salezijansku družbu, svoje novorođenče, svoju ljubav, očito djelo divne Providnosti Božje. Gledao je njezinu budućnost kroz gustu maglu stoljeća, dok mu se oko ne zaustavi na veličanstvenoj pojavi anđela od Arfaksada što je stajao s mačem u ruci, kao da bi htio odrubiti glavu i posljednjem bezakonju te udariti temelje kraljevstvu mira, ljubavi i pravde. Vidio je don Bosko čudesne stvari!

Prije nego prelistamo ove stranice i zađemo u novi svijet, u tajne, u čudesno isprepleteni život i tijek neobično snažnih i zamršenih zbivanja gdje se nađoše skupa Božanski i ljudski čimbenici, dobro je poslušati i don Cafassovu riječ; bio je ispovjednik sveca i čudotvorca - taj današnji svetac.

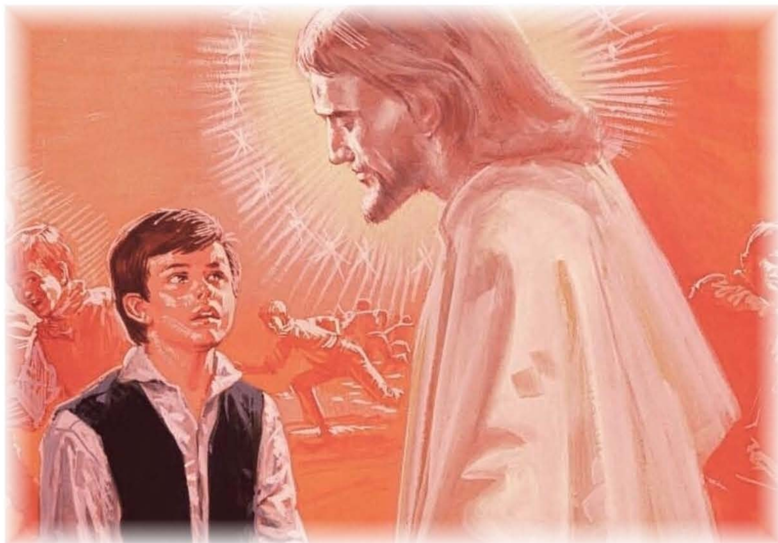
"Dječaci iz Oratorija - pripovijeda don Cafasso - bijahu već uvjereni - don Bosko je primio od Boga izvanredne duhovne darove. Don Bosko je proricao smrti i neke događaje koji su, po ljudskim spoznajama bili nepredvidljivi. Godine 1854., dječaci su bili već oprezniji kad je don Bosko započeo iznositi snove koji se zacijelo mogu smatrati nebeskim viđenjima. U njima je Bog pokazivao don Bosku ono što je zahtijevao od njega i dječaka, a poglavito što se odnosilo za duhovni boljitak Oratorija.

Snoviđenja su imala za don Boska veliku važnost. Nije tražio slave za sebe, već je, kako bi otklonio od sebe svaku sjenku zasluga, ponizno izabirao uvijek između dviju misli, onu običniju, za koju je držao kako je neće zapaziti slušatelji. Često se služio *šarenim* opisivanjem i pokrivao najsjajnije točke kako bi ih slušatelji doživjeli naravnima i običnima. Don Bosko je i djelima pokazao koliko cijeni snoviđenja. Nije u tim prilikama štedio truda, propovijedao je, ispovijedao, primao dječake na razgovor. Jedan po jedan dolazili su ga pitati za ono što je saznao o njihovoj sadašnjosti i budućnosti. Siguran učinak takvih pripovijedanja bijaše spasonosno zgražanje nad grijehom kakvo ne bi učinile ni najbolje duhovne vježbe. Drukčije i nije moglo biti. Doživjeli su ispunjenje proročanstva nakon čega su povjeravali svoja srca."

Čujmo napokon don Boskovu riječ: *"Ja sam - pripovijeda svetac - prvih godina bio oprezan s obzirom na sne. Često sam ih smatrao igrom mašte. Pripovijedajući ove snove, najavljujući smrt, prorokujući o budućnosti, često sam bio u neizvjesnosti. Ali tek nakon nekoliko godina, kad je umro dječak Casalegno i kad sam ga vidio na mrtvačkom odru, upravo tako kao u snu, počeo sam ozbiljnije o tom misliti."*

U svojim snovima svetac je i nas vidio gdje stupamo za njim. Kako bi i nama bile od koristi njegove upute, pripravljen je ovaj skromni prijevod.

Mirko Bajić

UREDNIKOV UVOD U DRUGO, DOPUNJENO I USAVRŠENO IZDANJE

Sretni smo, dragi čitatelji, što možemo ponovno, nakon mnogih strahota, ratnih i poratnih, pružiti našem dragom ocu don Bosku mikrofon. Prošlo je već stoljeće i pol otkad je tako snažno progovorio u svojim snoviđenjima dragoj mladeži, i svim ljudima dobre volje, o najvažnijim životnim istinama.

Ova *Snoviđenja* nazvasmo *Rajske kateheze*, jer su don Bosku od Boga objavljene, počevši već od devete godine života i slijedile su tijekom cijeloga života, kako ćemo čitati u samom djelu. Vječni Bog povjerio mu je u ruke najuspješnije oruđe u spašavanju neumrlih duša najsiromašnije mladeži i puka - KATAHEZE U NOĆNIM VIĐENJIMA.

Po njima je don Bosko svojoj dragoj Družbi ostavio karizmu:

Katekizam: ustrajno i neumorno podučavanje mladeži...

Metodu: Preventivni (predusretni) sustav odgoja, ... i

Mač: LJUBAZNI OSMIJEH ("*Suavitate non asperitate*" "*Blagošću a ne grubošću*" - Isus), "*Nasmiješena dobrota osvaja*", i "*Svakom djetetu dokazati koliko je ljubljen i dragocjen u našim očima.*" (*don Bosko*)

Usrdno želimo neka ovo djelo bude dragoj hrvatskoj mladeži i svima koji žedaju za svojim duhovnim usavršavanjem, po gorljivim blagovjesnicima Evanđelja, katehetama i katehisticama, učiteljima života pristupačno i plodonosno!

don Marin Mandić

DON BOSKOVA SNOVIĐENJA

Nema sumnje kako bi don Boskova viđenja u obliku snova danas bila zanimljiv predmet istraživanja mnogovrsnih znanstvenih područja. Ljudsko iskustvo, a i znanstvena ispitivanja, tvrde kako se u snovima čovjek odmara, njegova se duša i mozak oslobađaju neugodnih traumatskih iskustava i doživljaja. Freud i s njime psihoanaliza u snovima traže podsvjesne doživljaje koji bi mogli odgonetnuti traumatske mehanizme, a koje bi trebalo posvijestiti kako bi se time pacijenta dovelo do ozdravljenja. Jungova bi dubinska psihologija vjerojatno željela otkriti u don Boskovim snoviđenjima arhetipske sadržaje iz kojih se rađaju proročke vizije.

Filozofija je danas najviše zauzeta istraživanjem čovjekove duhovne duše i njezine svijesti. Čovjek je na duhovnoj razini uvijek svjestan, za njegovu duhovnu dušu ne vrijede zakoni nesvjesnog i podsvjesnog kao za psihički dio duše. Njegove su spoznaje na toj razini intuitivne, a ne diskurzivne. Čovjek duhovnom spoznajom vidi stvarnost, ali je teško može adekvatno osjetno i pojmovno izreći.

V. Frankl, utemeljitelj logoterapije, tvrdi: U podsvijesti se primarno nalazi duhovni supstrat, koja on naziva *"Bog podsvijesti"*, a ne samo potisnute traume kako je to tumačila psihoanaliza. Ateist je prema njemu bolesnik, neurotičar, koji svoj odnos prema Bogu potiskuje u podsvijesti. Za ozdravljenje, potrebno mu je tu religioznost posvijestiti.

Suvremena neurologija istražujući posljednjih deset godina mozak dolazi do zaključka kako čovjekova duhovnost ima čak i svoju materijalnu komponentu. Dr. Persinger kaže: U mozgu se nalazi *"komponenta Bog"* ili *"točka Bog"*, a dr. Amen tu duhovnu funkciju u mozgu naziva *"modul Bog"*.

Dr. M. Beck, teolog i stručnjak medicine, pronalazi kako svaka stanica čovjekova tijela sadrži duhovnu dimenziju, oživljena je duhovnom dušom te je stoga i Božje djelovanje vrlo važno u dijagnosticiranju i terapiji čovjekovih bolesti. Autori duhovne

inteligencije, Zohar-Marshal, vide uzroke čovjekovih duhovnih patnji u gubitku središta osobe, a to središte je Bog.

Dr. Goleman, istražitelj čovjekove emocionalne inteligencije, kaže: moralne zahtjeve savjesti čovjek spoznaje i za njih se odlučuje nesvjesno. K. Rahner, veliki katolički teolog, tvrdi: Bolest i zdravlje su znakovi onoga što se događa u dubinama čovjekova bića, u njegovoj duhovnoj duši. Čak i fizičari istražuju zajedno s teolozima, što je materija, a što duh, gdje se zbiva prijelaz duha u materiju i obrnuto, otkriva li deterministički kaos u svakoj čestici materije i duhovnu komponentu?

U kontekstu svega rečenoga zaključujemo - don Boskova snoviđenja se danas u svjetlu najnovijih znanstvenih istraživanja mogu daleko jednostavnije i uvjerljivije razumjeti i prihvatiti. Njegov duh je mogao i u snu primati Božje poruke, a njegov mozak ih staviti u osjetnu stvarnost. Budući da svaka stanica čovjekova tijela, a prema fizici i svaka čestica materiji, nosi i duhovnu srž, moguće je da se Božje duhovne stvarnosti prenose u naš psihofizički svijet i da se u tom svijetu događaju. On je već u ranom djetinjstvu pokazivao izvanredne sposobnosti, bio je osobito senzibilan za duhovni svijet. Bio je kritičan prema prvim snovima, dok ga stvarnost nije uvjerila da se radi o dodiru transcendencije, da Bog koristi njegovu senzibilnost za nadnaravno da mu milosno pomogne u ostvarivanju Božje volje s njegovim životom. Djelotvornost njegovih *"objava"* u radu s ljudima daje razumjeti kako se radi o Božjoj milosnoj nazočnosti.

Stavimo li njegova snoviđenja u kontekst biblijskih izvještaja ona dobivaju još snažniju uvjerljivost. Josip egipatski i Josip iz Nazareta ostvaruju ljudsku i Božju povijest na temelju božjeg govora u snovima. Sveti Pavao dobiva u snu naređenje što mu je činiti. Don Bosko je znak kako Bog u svakoj generaciji djeluje i vodi ljudsku povijest u suradnji s ljudima. Konačno Crkva ga je proglasila svetim što uključuje sigurnost u istinitost objave u njegovim proročkim snovima.

Čitamo li stoga sadržaj ove knjige u svjetlu objave, vjere Crkve i znanosti crpit ćemo iz nje obilnu pomoć za svoj duhovni napredak.

I. svezak

1. PRVI DON BOSKOV SAN

Već na prvim stranicama don Boskovih uspomena čitamo njegov prvi san koji je snivao u devetoj godini života. Svetac ovako pripovijeda:

"Po prilici u dobi od devet godina usnuh san koji mi se za cijeli život duboko usjekao u pamćenje. U snu mi se pričini kako sam blizini kuće, u jednom prostranom dvorištu gdje se sakupilo mnoštvo dječaka. Neki su se smijali, neki igrali, a mnogi i kleli. Kad sam čuo kletve, smjesta pojurih među njih nastojeći ih ušutkati šakama i riječima. Uto se pojavi častan čovjek u muževnoj dobi, sjajno odjeven. Bijeli plašt pokrivaše mu tijelo, njegovo lice bijaše tako sjajno, nisam ga mogao gledati. On me pozove po imenu, naloži mi neka se postavim na čelo dječacima i reče mi:

"Ne udarcima, nego blagošću i ljubavlju morat ćeš svladati ove svoje prijatelje. Odmah ih počni podučavati o ružnoći grijeha i o dragocjenosti kreposti". Zbunjen i prestrašen odgovorih: *"Siromašan sam i neuk, nisam sposoban dječacima govoriti o vjeri"*. Na to se dječaci, prekinuvši svađu, buku i kletve, sakupiše oko onoga koji je govorio. Gotovo i ne znajući što govorim, zapitah: *"Tko si ti, te mi zapovijedaš ono što je nemoguće"*?

- Upravo zato jer ti se čini nemoguće, moraš to s poslušnošću i sticanjem znanja učiniti mogućim.

- Gdje i kojim sredstvima ću pribaviti znanje?

- Dat ću ti Učiteljicu. Pomoću njezina nauka možeš postati mudar: bez nje je svaka mudrost - ludost.

- Ali tko si ti koji tako govoriš?

- Ja sam Sin One koju te tvoja majka naučila svaki dan triput pozdravljati.

- Majka mi moja reče neka se bez njezina dopuštenja ne družim s onima koje ne poznam; zato reci mi svoje ime.

- Za moje ime pitaj moju Majku.

"Toga časa vidjeh pokraj njega Ženu veličajna izgleda, ogrnutu plaštem koji odsijevaše sa svih strana kao da je svaka njegova točka blistava zvijezda". Opazivši kako sam sve zbunjeniji u pitanjima i odgovorima, dade mi znak neka joj se približim, a onda me ljubazno primi za ruku i reče:

- Gledaj!

"Pogledavši opazih kako su svi dječaci pobjegli i umjesto njih vidjeh mnoštvo jarčića, pasa, mačaka, medvjeda i nekoliko drugih životinja".

- *To je tvoje polje na kojem trebaš raditi* nastavi ona Gospođa. *Budi ponizan, jak, čvrst: ono što vidiš da se sada događa s ovim životinjama, ti ćeš morati učiniti s mojim sinovima.*

"Svrnuh pogled, i gle, umjesto okrutnih zvijeri pojavi se isto toliko krotkih janjaca koji skakutahu naokolo blejeći i želeći ugoditi onome Čovjeku i Gospođi".

"Onda ja, još uvijek u snu, počeh plakati te zamolih Gospođu nek mi govori tako kako bih mogao razumjeti. Nisam znao što sve to znači. Tada mi ona položi ruku na glavu i reče: *Sve ćeš u svoje vrijeme shvatiti*".

"U tom trenutku probudi me neka buka i sve iščezne. Ostadoh zbunjen. Osjećao sam još uvijek bol u rukama od udaraca koje sam davao, ali me u isto vrijeme boljelo lice od zaušnica koje sam primio od onih derana". Silno uzbuđen, te noći više nisam mogao zaspati.

"A onda, ona Osoba, ona Žena, ono što sam čuo i vidio, tako zaokupi moj duh, one noći nije mi bilo moguće više zaspati"

(M.B. I. str. 123. god. 1825.)

2. POUZDAJ SE U OCA NEBESKOGA

Poslije smrti svoga velikog dobrotvora don Calossa, dječak iz Becchia primjerom pokaza - njegovo blago je na nebu, nije

htio uzeti baštinu koja bijaše njemu namijenjena. Ivičinu dušu obuzela je velika žalost. Neprestano je plakao nad smrću dragog dobročinitelja. Božja Providnost mu je i tom prilikom pružila utjehu. Ovako piše Ivan u svojim uspomenama:

"U ono vrijeme sanjao sam drugi san u kojem sam bio oštro ukoren, jer sam se pouzdao u ljude, a ne u dobrotu vječnog Oca".

(M.B. I. str. 218. god. 1830.)

3. DON BOSKOVO ZVANJE

Čudesan je naš život, a neusporedivo su čudesniji Božji putovi. Providnost nam šalje radosti i kušnje, zatim nadu, pa ponovno beznađe. Ivica je jednog dana bio veoma žalostan, jer su propale sve nade u njegov poziv. Ali Marija, koja ga je uvijek u životu pratila i učinila pastirom i Ocem tolikih izgubljenih sinova, došla je ponovno u svijet njegovih snova. O blagdanu veselo je pričao gospođi Turko svoj san:

"Vidio sam pred sobom veličanstvenu Gospođu koja je vodila nebrojeno stado. Približi se, upita me za ime i nastavi:

- Ivice, cijelo ovo stado povjeravam tvojoj brizi!

- Kako ću čuvati i brinuti se za tolike ovce i tolike janjce? Gdje ću naći pašnjake za njih?

- Ne boj se, odgovori Gospođa, ja ću ti pomoći!"

U Don Boskovim uspomenama čitamo: *"Kad sam imao šesnaest godina, usnuh novi san".*

(M.B. I. str. 243. god. 1831.)

4. ZADAĆA U SNU

Don Boskove uspomene nam zabilježiše, ... i škola je bila predmet njegovih snova.

Jedne noći sanjao je Ivica Bosko: profesor je zadao pismenu zadaću. On ju je ubrzo riješio. Čim se probudio, skočio je iz kreveta i napisao istu zadaću, provjeru latinskog jezika. Odmah je započeo s prevođenjem, a pomogao mu je jedan svećenik, njegov prijatelj. Drugi dan je uistinu bila školska zadaća iz latinskog jezika. Profesor je zadao točno onu istu zadaću koju je Ivica noću sanjao. O uspjehu nije potrebno govoriti.

(M.B. I. str. 269. god. 1832.)

5. NOVI POZIV

Don Bosko je još u svojem rukopisu zabilježio:

- San iz Murialda ponovio se u devetnaestoj godini moga života, a i poslije često. Činilo mi se, vidim veličanstvenu Osobu u bjelini od koje je odsijevao neobičan sjaj. Okupila je mnoštvo mladića. Okrenula se prema meni rekavši: *"Pridi! Idi ispred ovih mladića i vodi ih"*!

- Ali ja nisam sposoban predvoditi i poučavati tolike tisuće dječaka, odgovorih. Uzvišena osoba ustrajaše u tome i ja poslušah. Predvodio sam mnoštvo kako mi je zapovjedila.

(M.B. I. str. 305. god. 1834.)

PONOVNO ZVANJE

Koliku je ljubav don Bosko osjećao za poziv u kojem bi posvetio cijeli svoj život zapuštenim dječacima, snažno nam osvjetljuje ovaj san:

"Vidjeh samoga sebe u roketi i štoli. Tako odjeven radio sam u krojačkoj radionici. Nisam šivao nove stvari, već krpah poderano. Spajao sam šivanjem brojne dijelove sukna. Nisam mogao odmah shvatiti, piše don Bosko, što bi to značilo, ali poslije mi je postalo jasno". Ovo viđenje, ostade neizbrisivo u don Boskovim uspomenama.

(M.B. I. str. 382. god. 1835.)

6. DON BOSKOVO POSLANJE

Ivica Bosko je već bio klerik, imao je 22 godine kad je svojemu prijatelju Josipu Turku povjerio poruku novog sna iz kojega je razumio kako će se tijekom vremena ustaliti na okupljanju velikog broja dječaka koje će usmjeravati putem spasenja. To je prvi put pripovijedao 1858. godine svojim sinovima u Oratoriju. Među okupljenima bijaše Cagliero, Rua i Francesia. Vidio je dolinu, koja se prostirala pod zaseokom Susambrino i preobrazila se u veliki grad. Po ulicama i trgovima trčalo je mnoštvo dječaka koji se igrahu, skakahu i vikahu. Mali Ivica je silno mrzio psovanje, približi se dječacima, ukori ih radi psovanja i zaprijeti im neka prestanu. Kad nisu prestali sipati strašne psovke protiv Boga i presvete Djevice, Ivica ih stade udarati. Ali oni su mu uzvratili mnogim udarcima. Ivica pobjegne. Najednom, evo mu ususret časnog Gospodina koji mu naloži nek stane i vrati se tim nevaljalcima. U strahu, Ivica se usprotivi. Tada ga onaj časni Gospodin predstavi plemenitoj Gospođi i reče mu: *"Ovo je moja Majka, nju pitaj za savjet"*!

Gospođa je usmjerila pogled pun dobrote u Ivicu i kazala: *"Ako hoćeš pridobiti ove derane, ne smiješ ih napadati udarcima, nego ih moraš primiti s blagošću i povjerenjem"*. Tada je kao i u prvom snu vidio kako su se mladići preobrazili u zvijeri, zatim u ovce i janjce, kojima je postao pastir po zapovijedi one Gospođe.

(M.B. I. str. 424. god. 1837.)

I. svezak

7. PASTIRICA I JANJCI, TE DIVNA, VISOKA CRKVA

Don Bosko piše: Drugu nedjelju listopada 1844. morao sam navijestiti svojim mladićima premještanje Oratorija u Valdocco. Ali nesigurnost mjesta, sredstava i osoblja dade mi misliti. Navečer prije toga dana odoh spavati nemirna srca. Iste noći ponovno sam sanjao, što je bio nastavak onog prvog sna u Becchiu kad sam imao otprilike devet godina. Držim kako će biti korisno ako ga iznesem doslovce.

Sanjao sam, nakon dugog putovanja, nalazim se u sredini velikog mnoštva vukova, koza, kozlića, janjaca, ovaca, ovnova, pasa i ptica. Svi su zajedno poskakivali, igrali se, pasli i nisu se grizli. Svladan umorom htio sam pobjeći. Tada me tajanstvena Pastirica zaustavi i reče - slijedi ovaj čopor i pođi za mnom. Ona je išla naprijed. Lutali smo raznim krajevima i zaustavljali se na trima mjestima. Na svakome od njih mnoge životinje su se preobrazile u janjce. Broj im se svakog trenutka povećavao i silno narastao.

Prešavši još jedan dio puta, našao sam se u prostranom dvorištu koje je bilo okruženo trijemovima. Na kraju je stajala crkva.

Opazio sam kako su već četiri petine onih životinja postale janjci. U tom trenutku dođoše neki pastiri čuvati ih. Oni su se kratko zaustavljali i brzo ponovno odlazili. Zatim se dogodi čudo: Mnogi janjci postadoše pastiri i počeše se brinuti za druge. Pošto je narastao broj pastira, podijeliše se i iđahu na razne strane sabirati druge životinje i voditi ih u druge ovčinjake.

Htio sam otići, jer je bilo vrijeme za svetu Misu. No, Pastirica me pozvala nek pogledam prema jugu. Promatrajući ugledah polje zasijano povrćem.

"Pogledaj ponovno"! reče mi. Pogledah i vidjeh divnu, visoku crkvu. Orkestar i pjevanje dječaka pozivalo me na svetu Misu. U crkvi je velikim slovima pisalo: *HIC DOMUS MEA, INDE GLORIA MEA*. - *Ovo je moj dom, odavde moja slava.*

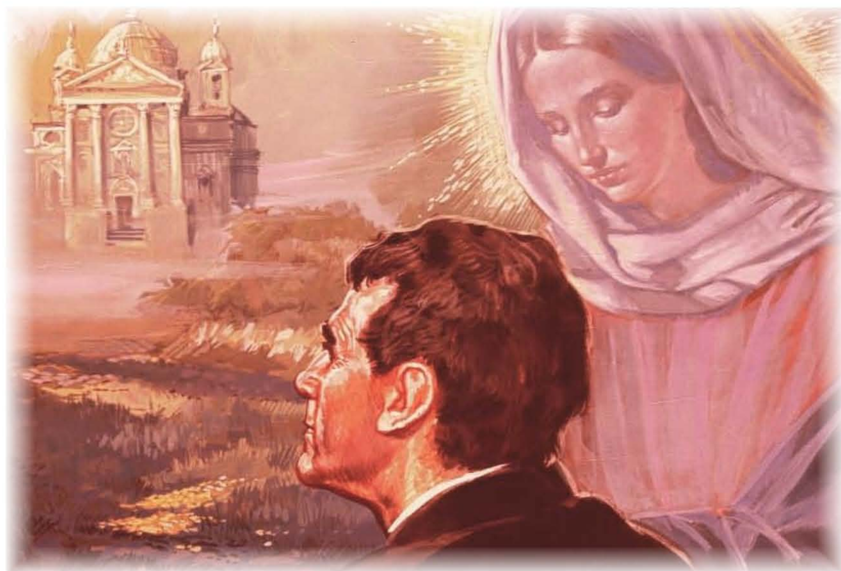
Htjedoh upitati Pastiricu gdje sam i što sve to znači, a ona mi reče:

"Sve ćeš razumjeti onoga dana kad budeš svojim tjelesnim očima promatrao ono što sada vidiš duhovnim očima".

U taj čas pozvoni na anđeoski pozdrav u crkvi svetog Franje Asiškoga. Probudih se.

Kasnije - nastavlja Don Bosko - ovi sni pomogli su mi u mojim programatskim odlukama.

(M.B. II. str. 243. god. 1844.)

8. NOVI SAN I SVETI DIO VALDOCCA

Don Lemoyene piše: *Snovi su don Bosku predstavljali veliku utjehu, premda su često, kako je on sam pripovijedao don Barberisu trajali cijele noći. Svecu je bio pri srcu Oratorij i o njegovoj budućnosti je sanjao*:

"Učinilo mi se, piše svetac, nalazim se na velikoj ravnici koja je bila puna neizmjernog mnoštva mladića. Jedni su se prepirali, drugi psovali; kralo se, trpjelo je dobro ponašanje. Zatim sam vidio oblak kamenja što su ga bacali oni koji su se tukli. Bili su to napušteni i pokvareni dječaci.

Počeo sam se udaljavati, ali ugledah pokraj sebe Gospođu koja mi reče:

"Priđi mladićima i daj se na posao"! Pošao sam među njih, ali što ću raditi? Nisam imao mjesta kamo bih primio. Obraćao sam se osobama koje su izdaleka sve to promatrale i koje bi mi mogle pomoći. Ali nitko se nije na me obazirao.

Tada sam se obratio onoj Gospođi, a ona mi reče: *"Evo mjesta"*! i pokaza mi livadu. Kazao sam: To je samo livada! Odgovorila mi je: *"Dijete moje, apostoli nisu imali ni komadića zemlje gdje bi sklonili glavu"*.

Započeo sam raditi na toj livadi. Opominjao sam, propovijedao, ispovijedao... ali sam brzo uvidio kako će biti uzaludno svako nastojanje ukoliko ne nađem neki ograđen prostor ili građevinu, gdje bih sakupio i vodio one koje su napustili roditelji, odbacili i prezreli drugi građani.

Gospođa me povede na sjever i reče mi: *"Pazi"*! Pogledao sam i opazio malenu i nisku crkvicu s dvorištem i dječake u velikom broju. Prihvatio sam se posla. Kad mi je ova crkva postala tijesna, okrenuo sam se prema Njoj i Ona mi pokaže drugu crkvu, mnogo veću, sa susjednom kućom - *crkva svetog Franje Saleškog i Pinardijeva kućica*. Zatim me povede pred

pročelje druge crkve i pokazujući mi komadić obradive zemlje reče:

"Na ovom mjestu gdje su slavni turinski mučenici Aventor, Salutor i Oktavije pretrpjeli mučeničku smrt, nad ovom grudom koja je bila nakvašena i posvećena njihovom krvlju, neka se na poseban način slavi Bog".

Govoreći tako uputila se naprijed i stavila nogu na mjesto gdje se odigrala mučenička tragedija i točno mi ga označila. To mjesto sam zapamtio.

Počelo me okruživati silno mnoštvo dječaka, kojih je bivalo sve više i više. No dok sam gledao Gospođu, vidio sam kako su rasla sredstva, mjesta i prostorije.

Zatim sam ugledao ogromnu crkvu, *sadašnja Marija Pomoćnica,* upravo na mjestu gdje mi je pokazala Gospođa mučeničku smrt svetaca iz tabejske legije. Vidio sam mnoge zgrade s lijepim spomenikom u sredini.

Međutim, dok su se ovi događaji odigravale, još uvijek u snu, imao sam pomoćnike, svećenike i klerike koji su mi neko vrijeme pomagali, a zatim odlazili. Velikim naporom nastojao sam ih privući k sebi, ali oni su odlazili i ostavljali me samoga. Ponovno sam se okrenuo Gospođi, a ona mi reče: *"Želiš li znati što trebaš činiti kako više ne bi bježali? Uzmi ovu traku i priveži im na čelo".* Pun poštovanja prihvatih iz njezinih ruku bijeli povez na kojem je pisalo: *"Poslušnost"*! Pokušao sam brzo učiniti kako mi je rekla Gospođa i stadoh vrpcom povezivati glave nekolicini mojih dobrovoljaca.

Ubrzo sam vidio velike i divne učinke, koji su postajali sve veći, dok sam nastavljao s povjerenim djelom. Moji suradnici odricali su se i svake pomisli napustiti me, ostajali su i pomagali. Na taj način je ustanovljena Družba.

Važno je reći, od ovoga susreta hodio sam uvijek po sigurnom tlu, bilo glede oratorija, Družbe i načina kako postupati prema vlastima. Vidim unaprijed velike poteškoće koje će nastupiti i sada poznam način kako ću ih nadvladati.

(M.B. II. str. 298. god. 1845.)

9. BUDUĆNOST ORATORIJA
i crkvica svetog Franje Saleškoga

Don Boskovo djelo zabrinulo je vlasti, te su poslali stražu neka pazi na dječake i don Boska. I ovo je nadvladao njegov veliki duh, znajući sve okrenuti na dobro. Baš je u to vrijeme sanjao:

Dok je promatrao neku prostranu kuću s crkvom, koja je bila u svemu nalik onoj što je posvećena svetom Franji Saleškome, a nosila je na pročelju natpis: *Hic domus mea, inde gloria mea,* u crkvu su ulazili dječaci, klerici i svećenici, te ponovno izlazili. Na istom mjestu dogodio se drugi prizor. Pokazala se malena Pinardijeva kućica. Unutra su bili hodnici i crkva, dječaci i kler u velikom broju.

- Ovo je nemoguće!, ponavljao je u sebi don Bosko. Ovo je potpuno drugačije prebivalište od onoga što nam je dano - rekao bih utvara. Tada je čuo jasan glas koji mu je govorio: *"Zar ne znaš, Gospodin može plijenom egipatskim obogatiti svoj narod"?*

Drugi put činilo mu se - nalazi se u ulici Cotolengo. S desne strane bila je Pinardijeva kućica usred vrta i livada. S lijeve strane kuća Moretijeva s dvorištima i susjednim poljem, nasuprot prvoj. Ova su mjesta poslije nastanile Kćeri Marije Pomoćnice. Dva su se stupa dizala na vratima budućeg Oratorija. Don Bosko je na njima pročitao onaj poznati natpis: *Hic domus mea, inde gloria mea. - Ovo je moja kuća, odavde moja slava.*

Bijaše to očito prvi znak za Družbu Kćeri Marije Pomoćnice. Kako je s jedne strane gledao salezijance, neće li možda s druge strane vidjeti sestre? Don Bosko tada ipak nije ništa kazao i nije dao nikakvo objašnjenje.

Međutim prvi san iz konvikta se obistinio. Don Bosko je morao imati tri postaje prije nego je došao na stalno mjesto. Prva je bila u Refugiu, druga u Molini di Città a Moretijeva kuća i susjedna livada su treća postaja.

(M.B. II. str. 406. god. 1846.)

10. KAZNA DVOJICE DJEČAKA

Josip Buzzeti nam pripovijeda kako je don Bosko imao san koji mu je zadao veliku bol. Vidio je dva mladića koji su išli iz Turina za Becchi. Kad su stigli na Padski most, pojavila se iza njihovih leđa strašna životinja. Pošto ih je zamazala slinom, bacila ih je na zemlju, valjajući ih dulje vremena po blatu. Bili su toliko zamazani, čovjeku bi se zgadili.

Don Bosko je ispripovjedio san onima koji su bili s njim i imenovao mladiće o kojima je sanjao. Događaj je pokazao kako don Boskov san nije bilo puko maštanje, jer su doista ova dvojica nesretnika napustivši oratorij otišla u vrtlog neurednosti.

(M.B. II. str. 511. god. 1846.)

III. svezak

11. ČAROBNI VRT

Godine 1864. don Bosko je poslije večernjih molitava sabrao svoju novu subraću. Prikazao im je kako mogu iz njegovih snova povući najjasnije dokaze koliko Marija ljubi njih i njihovu Družbu. Marija hoće da u Nju stavimo sve svoje pouzdanje. Započeo je, sa snom iz 1847. godine.

"Jednog dana razmišljao sam kako bih učinio što više dobra zapuštenoj omladini. Tada mi se pokaza Nebeska Kraljica i povede me u divni vrt". Don Bosko ga je opisao u njegovoj čudesnoj ljepoti i nastavio: "Izgled mu je bio jednostavan, ali imao je neobično lijepe stazice. Nalikovao je trijemu. Prekrasna brajda bila je pokrivena čudesnim i bujno rascvalim ružama. Tlo je također bilo pokriveno ružama. Blažena Djevica mi je rekla:

"Izuj obuću"! Kad sam se izuo, nadoda:

"Idi naprijed po ružama. Ovo je put koji moraš prijeći". Rado sam odložio obuću, bilo mi je žao pogaziti ruže.

Započeo sam hodati, ali odmah sam osjetio ruže su sakrivale oštro trnje, te su mi okrvarile noge. Stoga sam nakon par koraka morao stati i vratiti se.

Ovdje treba obuće! dobacih svojoj Voditeljici.

Sigurno, odgovori mi ona, potrebna je ovdje dobra obuća. Obuo sam se i krenuo na put s nekoliko prijatelja koji su se iznenada pojavili i ponudili za suputnike. Hodali su iza mene pod brajdom koja je bila neobično privlačna, ali kako smo napredovali postajala je sve uža i niža. Mnoge grane su se spuštale s visine i ponovno se penjale gore, te su izgledale poput vijenaca. Druge su činile veoma gustu ogradu i padale na dio puta. Neke su se širile odmah iznad zemlje. Sve su bile toliko pune ruža - vidio sam samo ruže: sa strane, iznad mene i preda mnom. Osjećao sam snažne bolove u nogama. Katkad sam se sagibao, tu i tamo zapeo o ruže i osjetio kako se još oštrije trnje skriva pod njima. Ipak sam išao naprijed. Noge su mi se zaplitale u grane na zemlji i izranile se. Odmicao sam granu koja mi je priječila put izbjegavajući je, išao sam tik uz ogradu te sam se nabadao i krvario po rukama i tijelu. U visećim ružama skrivalo se također mnogo trnja koje mi se zabadalo u glavu. Unatoč svemu, ohrabren Blaženom Djevicom nastavljao sam put.

Oni koji su me promatrali, a bilo ih je mnogo, vidjevši me kako hodam po vrtu, govorili su: *"Gle, kako don Bosko hoda po ružama, mirno ide naprijed, sve mu sjajno uspijeva"*.

Ali nisu vidjeli trnje koje me je ranjavalo. Mnogi klerici, svećenici i laici koje sam pozvao, jer ih je privukla ljepota vrta, uputili su se za mnom. Kad su opazili kako se mora ići kroz oštro trnje koje se skriva na svim stranama, počeše vikati: *"Prevarili smo se"*! Ja odvratih: *"Tko hoće u ružama tražiti samo užitak, nek se vrati"*.

Prešavši dio puta, okrenuh se pogledati svoje prijatelje. Kolika me bol obuze, kad sam vidio kako su mnogi nestali, a drugi mi okrenuli leđa i udaljavali se. Brzo sam se vratio natrag pozvati ih. Bilo je uzalud, jer me nisu htjeli slušati. Tada sam gorko zaplakao i promrmljao: *Možda ću sam morati prijeći cijeli*

put koji je tako težak. Međutim, brzo sam se utješio: vidio sam kako prema meni kreće mnoštvo svećenika, klerika i laika koji su mi govorili:

Evo, svi smo mi ovdje tvoji. Pripravni smo ići za tobom. Stao sam im na čelo i krenuli smo na put. Samo neki od njih izgubiše odvažnost i vratiše se. Većina je konačno sa mnom stigla na cilj. Prešavši vrt u svoj njegovoj dužini, nađosmo se u jednom drugom krasnom vrtu, gdje su me okružili moji malobrojni pratitelji, svi omršavjeli, umorni i krvavi. Najednom puhnu svježi lahor. Na taj dah svi ozdraviše.

Puhnuo je ponovno drugi vjetar i najednom me okružiše mnogi mladići, klerici i laici. Također i svećenici koji su počeli raditi sa mnom oko mladeži. Neke sam poznavao po izgledu, a mnoge ne.

Međutim, stigavši na jedno povišeno mjesto u vrtu, vidio sam pred sobom veličanstvenu zgradu koja me oduševila svojom ljepotom. Prekoračivši prag, uđoh u vrlo prostranu dvoranu koja je bila tako bogata, nijedna se kraljevska dvorana ne može s njom usporediti. Bila je posuta i ukrašena sjajnim ružama bez trnja. Odisala je neobično ugodnim mirisom.

Tada me Blažena Djevica, koja me vodila, upita:

Znaš li, što znači ovo što sada vidiš i ono što si prije vidio?

Ne! odgovorih, *molim te, razjasni mi*! A ona reče:

"Znaj, onaj prijeđeni put po ružama i trnju predstavlja brigu koju imaš kod preuzimanja mladeži. Po tom putu moraš ići u obući mrtvljenja. Trnje na zemlji znači sjetilne sklonosti, simpatije i antipatije koje potpuno rastresaju odgojitelja, ranjavaju ga i priječe u njegovoj zadaći, sprječavaju ga u napretku i u sabiranju vijenaca za život vječni. Ruže su simbol žarke ljubavi koja mora odlikovati tebe i tvoje pomoćnike. Drugo trnje označuje zapreke, muke i neugodnosti koje ćeš doživjeti. Nemoj izgubiti odvažnost! Ljubavlju i mrtvljenjem sve ćeš nadvladati i stići ćeš k ružama bez trnja". Kad je Majka Božja završila, ja se probudih. Nađoh se u svojoj sobici.

Don Boska je trnovita životna staza sigurno najviše podsjećala na ovaj san. Buzetti primjećuje kako je od tada njegova pobožnost prema Majci Božjoj sve više rasla.

(M.B. III. str. 32. god. 1847.)

Rajski vrtovi nisu kao ovi na zemlji. U ovima trnje ostaje, a ruže uvenu. U onima u raju, trnje nestaje, a ruže ostaju vječno.

(Sveti Franjo Saleški, Elledici, Roma, str. 50)

Ubirući ruže nalazimo trnje; ali, s trnjem uvijek nalazimo ruže. (Don Bosko salezijancima.) (M.B. XVII. str. 131.)

V. svezak

12. VELIKI SPROVODI NA DVORU

Don Bosko je pokušao rastjerati tmaste oblake koji su se nadvijali nad Dvorom. Jedne noći prema kraju mjeseca studenog usnuo je sljedeći san:

Činilo mu se, nalazi se ispod glavnog hodnika u Oratoriju. Bio je pokraj crpke, uz stijenu Pinardijeve kuće. Okruživali su ga svećenici i klerici. Iznenada opazi kako prema sredini dvorišta ide sluga kraljevskog dvora u svojoj crnoj odori. Žurnim koracima došao je don Bosku i zavikao: *Velika novost*!

Kakva?, upita don Bosko.

Javi: veliki sprovod na kraljevskom dvoru, veliki sprovod na dvoru!

Don Bosko bolno iznenađen, htio je objašnjenje na ovu nenadanu pojavu, a sluga ponovi:

Veliki sprovod na dvoru!, i nestade.

Čim se probudio, don Bosko prihvati pero i odmah napisa pismo Viktoru Emanuelu u kojemu je iznio sadržaj sna.

(M.B. V. str. 176. god. 1854.)

Prošlo je tek nekoliko dana od onog sna, a don Bosko je ponovno sanjao. Činilo mu se, nalazi se u svojoj sobi za stolom i

piše. Najednom je začuo topot konja na dvorištu. Vrata njegove sobe se otvoriše i pokaza se kraljev sluga u crvenoj odori. Stupivši nasred sobe, povika: *Javljaj: ne veliki sprovod, već: veliki sprovodi na kraljevom dvoru*. Dvaput je ponovio iste riječi. Tada se povukao brzim korakom i za sobom zatvorio vrata. Don Bosko je htio zatražiti objašnjenje. Podigao se od stola, otrči na balkon i ugleda slugu kako se penje na konja. Pozove ga, i zapita zašto je došao ponoviti ovu vijest. Ali sluga dobaci: *Veliki sprovodi na kraljevskom dvoru*, te iščezne.

U cik zore don Bosko osobno napisa kralju drugo pismo u kojem mu je ispripovjedio drugi san i zamolio ga neka spriječi odobrenje zakona po kojem bi raspustili redove i družbe koje se ne posvećuju odgoju, propovijedanju i njezi siročadi, te zaplijenili sva njihova dobra u korist države, pod izlikom kako će tim dobrima pomoći siromašnijim župama.

- *Ovaj je prijedlog donio Urbano Ratazzi*.

- Pismo je zaključio ovim riječima:

Veličanstvo, razmišljao sam kako biste mogli izbjeći prijeteće kazne. Molim Vas, pod svaku cijenu suprotstavite se ovom zakonu.

(Zakon je bio uperen protiv Katoličke crkve i mogao je dobiti pravovaljanost tek iz kraljeva potpisa.)

(M.B. V. str. 178. god. 1854.)

Dok su u saboru raspravljali o ovom zakonu, don Bosko je ponavljao svojim prisnim prijateljima:

Ovaj će zakon navući na kraljevski dvor velike nesreće.

Kralj je pismo pokazao Grofu Fassati. Ovaj je otišao don Bosku te mu rekao:

Je li umjesno uzbunjivati cijeli kraljevski dvor? Kralj je iznenađen i zbunjen. Pobjesnio je.

To što napisah živa je istina, odgovori don Bosko. *Žao mi je što sam ražalostio Vladara, ali radi se o njegovu dobru i o dobru Crkve.*

Tih dana pisao je Vittorio Emanuele II. generalu Alfonzu Lamarmora: *Moja majka i moja supruga stalno mi ponavljaju kako umiru od tuge poradi mene.* One su bile protivne tom nepravednom zakonu.

5. siječnja 1855. teško se razboljela kraljica Majka Marija Teresa, i 12. sljedećeg mjeseca njezin se život ugasio svetom smrću u 54. godini života. To bijaše sveopća žalost jer su je silno voljeli zbog njezine ljubavi prema svim nevoljnicima.

Dana 16. veljače, kraljevski dvor još se nije ni vratio s pogreba kraljice Majke, kad primiše poziv neka budu nazočni kod Popudbine kraljice Marije Adelaide. Ona je rodila djetešce prije osam dana i nije se oporavila od porođaja. Četiri dana kasnije, 20. veljače uvečer presvijetla bolesnica je izdahnula s 33 godine života.

Vaši su se sni obistinili, rekoše don Bosku mladići na povratku s drugog sprovoda.

Tako je, odgovori don Bosko, i ne znamo hoće li ovim drugim pogrebom biti završen niz pogrebnih žalosti na Dvoru.

I doista, u noći od 10. do 11. veljače, nakon dvadeset dana teške bolesti umro je knez Ferdinando de Savoia, Đenovski vojvoda, kraljev brat u 33. godini života.

Vladar je bio shrvan zbog onih bolnih proročanstava koja su se obistinila. Jednog dana je uskliknuo: *Nemam ni trenutak mira! Don Bosko mi ne da živjeti*! Naredio je jednoj osobi iz Dvora neka ove riječi prenese don Bosku. (M.B. V. str. 176.)

Ove obiteljske tragedije morale su uvjeriti kralja kako mu tajanstvena pisma, koja je primio od don Boska i od drugih svetih osoba, otkrivaju volju Božju i neka ne odobri zlokobni zakon, prije nego se posavjetuje sa Svetom stolicom. Ipak je taj zakon odobrila Narodna skupština s 94 glasa za i 23 protiv. A 22. svibnja odobrio ga je Senat s 53 glasa za i 42 protiv. Kralj ga je potpisao 29. svibnja.

Dok su u Senatu raspravljali o ovom zlokobnom zakonu, 17. svibnja Kraljevski se dom zavio u golemu tugu zbog smrti

malenog Viktora Emanuela Leopolda koji je imao tek četiri mjeseca.

U 130 dana Kralj je izgubio majku, ženu, brata i sina. Don Boskovi su se proročki snovi u potpunosti ispunili.

(M.B. V. str. 176.)

13. JOŠ 22 MJESECA

Godine 1854. don Bosko je poslije večernjice sakupio sve nutarnje pitomce u prostoriju što je bila iza sakristije kako bi im pripovjedio jedan san. Između ostalih, nazočni su bili Cagliero, Buzzetti i Reviglio. San je bio ovaj:

Nalazio sam se, kaže don Bosko, na dvorištu. Uživao sam promatrajući vas tako živahne, vesele i zadovoljne. Neki su skakali, neki trčali, neki su vikali.

Iznenada sam primijetio jednoga od vas kako je izašao kroz vrata doma i počeo šetati sa svojim prijateljima s nekim čudnim turbanom na glavi. Turban je bio proziran, sav osvijetljen iznutra. Na turbanu je bio polumjesec na čijoj sredini je ispisan broj 22.

Preneražen, pođoh odmah bliže i rekoh mu neka se ostavi te pokladne odjeće. Kad se hvatao mrak i bio dan znak zvonom za završetak odmora, dvorište je ostalo prazno. Dječake počeh promatrati pod trjemovima kamo su bili poredani. Njihov izgled odavao je silan strah. Deset ili dvanaest imalo je čudnovato blijedo lice. Prošao sam ispred sviju; promatrao sam onoga koji je imao mjesec na glavi. Bio je najbljeđi. Niz ramena mu se spuštao mrtvački pokrivač. Uputih se prema njemu upitati ga što bi značio onaj čudni prizor.

Tada me zadrža neka ruka i ugledah neznanca strašna izgleda ali plemenita držanja. On mi reče: *"Poslušaj me prije nego mu se približiš. Ovaj ima još 22 mjeseca života, i prije nego se navrše on će umrijeti. Pripazi na nj i pripremi ga"*!

Htio sam ga upitati za razjašnjenje ove izjave i same njegove nenadane pojave, ali ga više ne vidjeh.

"Mladića, dragi sinci, poznam, među vama je". Dječaci su ostali prestrašeni jer je to bio prvi don Boskov navještaj smrti jednoga iz kuće. Svetac je to primijetio i pokušao ih primiriti:

"Vi znate što treba činiti! Budite uvijek pripravni i nemojte griješiti; tada se više nećete bojati smrti. Ja ću ipak paziti na onoga od 22 mjeseca! I nadam se kako će imati sretnu smrt"!

Ovo proročanstvo u Oratoriju izgradilo je klimu velike gorljivosti: Svi su čvrsto uznastojali sačuvati milost Božju i čekali su i brojili mjesece s najvećom pozornošću.

(M.B. V. str. 377. god. 1854.)

Don Bosko, kako bi dječake ohrabrio, pripomenuo je neka ne pridaju veliku važnost njegovim snovima.

Ali, dječaci su vjerovali u njih i nisu se prevarili. Jedan od njih je doista umro nakon 22 mjeseca.

(M.B. V. str. 377. god. 1854.)

Mladić se zvao Gurgo. Dobio je žestoki napad grčeva u crijevima, uz neopisive bolove. Još je imao vremena primiti pobožno svete sakramente i istoga dana je preminuo u još cvatućoj mladosti.

Uvečer je don Bosko održao večernji nagovor *"Laku noć"* tužnim srcem: *"Ovo je prvi mladić koji umire u našem Oratoriju. Svoje je stvari dobro uredio i nadamo se kako je već u raju"*... Nije mogao nastaviti svoj govor zbog dubokog ganuća: smrt mu je ugrabila jednoga od najdražih sinova.

(M.B. V. str. 456.)

14. MAJKA MARGARITA U SNOVIĐENJU

Don Bosko je u duši dugo nosio veliku tugu za svojom dobrom majkom. Uvijek je o njoj govorio s velikim ganućem. Često ju je vidio u snima koji su mu ostali neizbrisivi.

Tako, u kolovozu 1860. godine, dok se vraćao u Oratorij iz crkve svetog Franje Asiškoga, učini mu se kako je susreće blizu svetišta Marije Tješiteljice. Divno je izgledala.

- Kako to, zar si ti ovdje? Zar nisi umrla?, upita don Bosko.

- Mrtva sam, ali živim, odgovori majka.

- Jesi li sretna?

- Neobično sretna!

Don Bosko ju je zatim pitao je li odmah poslije smrti išla u raj. Majka odgovori kako nije išla odmah. Htio je također od nje doznati nalaze li se u raju neki mladići koje je imenovao. Majka je odgovorila potvrdno.

- A sad mi daj spoznati što zapravo uživaš u raju, nastavi don Bosko.

- Ne možeš to shvatiti.

- Daj mi barem malo okusiti časak tvoje sreće!

Tada je don Bosko vidio svoju majku u divnom sjaju, obučenu u najskupocjenije haljine s izrazom čudesnog veličanstva. Pričinilo mu se kao da iza nje vidi veliki zbor. Majka je zapjevala. Njezina pjesma o ljubavi Božjoj neizrecivom slatkoćom ispuni mu srce. Odjekivao je sklad tisuća glasova koji se prelijevahu od najnižih basova do najoštrijih soprana, s izmjenom tonova i razlikom modulacije, sad s jačim, sad sa slabijim titranjem, a katkad s nečujnim i nedohvatljivim glasovima. Sve je to bilo složeno tolikom umjetnošću, nježnošću i skladom čineći jednu divnu cjelinu. Don Bosko uz ove slatke melodije i neobično ugodni sklad ostade preneražen. Činilo mu se kako je napustio osjetila i dulje vremena nije znao što bi rekao svojoj majci. Pošto je Margarita završila pjevanje, okrenula se don Bosku i progovorila:

"Čekam te, jer nas mora sjediniti vječnost". Pošto je izgovorila ove riječi, nestade.

(M.B. V. str. 567. god. 1860.)

15. PONOVNO - MAJKA MARGARITA

Dajmo mjesto još jednom snu koji, kako se čini, sadrži mnoge proročke čimbenike.

Don Bosko je sanjao, nalazio se u Becchiu. Njegova majka je stajala kod nekog zdenca s limenkom u ruci i crpila je zamazanu vodu koju je ulijevala u zdjelu. Iz ovoga je zdenca nekoć tekla bistra voda. Don Bosko se čudio i nije znao kako bi događanje objasnio.

- *Aqua nostram pretio bibimus* - *Našu vodu skupo pijemo*!, reče majka Margarita.

- Uvijek Vi s vašim latinskim, prihvati don Bosko.

- Zar nije ovo tekst Svetoga Pisma?

- Ništa zato; stavi ti druge riječi, ako hoćeš. U njima se može sve razumjeti. Dosta ih je dobro proučiti.

- *Iniquitates eorum porta*... - *Nepravde svoje nosi* ... A sada nadodaj što hoćeš.

- *Portavimus? Portamus?*

- Što god hoćeš: *portavimus*, *portamus*, *portabimus*. Misli dobro na ove riječi, proučavaj ih i neka ih proučavaju svi tvoji svećenici i naći ćeš ključ za sve što se mora dogoditi.

Zatim ga je majka odvela od zdenca na neko povišeno mjesto odakle su se mogli razabrati Capriglio i njegovi zaseoci, zatim Butiglieri i njegovi zaseoci i druga mjestanca, posijana na sve strane. Pokazujući mu ih prstom, rekla je:

- Kolika razlika postoji među ovim krajevima i Patagonijom! Don Bosko joj tada odgovori:

- Ja bih samo htio, kad bih mogao, ovdje i ondje činiti dobro.

- Ako je tako, onda dobro!, prihvati majka Margarita. I pričini mu se kako je majka iščezla i on se probudio shrvan od umora. Pošto je don Bosko ispripovjedio ovaj san, dodao je još ovu primjedbu:

- Mjesto, kamo me odvela majka, prikladno je za novicijat, jer se nalazi u sredini mnogih zaselaka koji nemaju nikakve crkve. (M.B. XVIII. god. 1886.)

VI. svezak

16. PREMETAČINA

Prognani nadbiskup turinski, msgr. Fransoni, iz Liona je povjeravao don Bosku velike zadaće. U vezi s tim često se dopisivao sa svecem. Pismo, u kojem se radilo o nekim uputama kleru i o pitanju nadbiskupovih informacija glede njegove okružnice, dopalo je u ruke vlastima. Don Bosku su trebali pretražiti stan. Vlada nije imala razloga sumnjati u njegovu lojalnost; a ipak mračne sile nisu mirovale. Cavour ne samo što nije ostao skrštenih ruku, već je pokazao svoj neprijateljski stav.

Don Lemoyen ga ovako ukratko ocrtava:

Ovo su njegove značajke: Lijepa obećanja, učtivost prema svima, a zatim, iza leđa podvale.

Don Bosko je tri dana prije premetačine usnuo san koji mu je bio od velike koristi. Sam svetac ovako priča:

Učinilo mi se, vidim skupinu razbojnika kako ulazi u moju sobu. Čim su se dokopali mene, ispremiješali su mi papire u željeznoj blagajni i svaki spis su izvrnuli naopako.

U tom času jedan od onih s prijaznim izgledom dobaci mi:

"Zašto niste udaljili to i to pismo? Zar biste bili zadovoljni kad bi se našla pisma od nadbiskupa, pisma koja bi mogla biti uzrok zala za vas i za njega? I ona pisma iz Rima koja gotovo zaboravljate, ostavljena su ovdje, i pokazivao je mjesto, i ona druga tamo! Ako biste ih sakrili, izbjegli biste neprilike".

Kad je svanulo, šaleći se, pripovijedao sam san kao maštanje. No ipak sam neke stvari sredio, a neka pisma koja su se mogla protumačiti meni na štetu, jednostavno sam uklonio. Ova pisma bijahu povjerljive naravi, potpuno strana politici i poslovima vlade. Svaka uputa od vlade ili od nadbiskupa ipak je bila nepoželjna.

Kad je nakon nekoliko dana započela premetačina, dao sam premjestiti na drugo mjesto sve što bi se moglo povezati uz politiku i što bi nam naškodilo. Taj san je don Boska spasio od teških posljedica. (M.B. VI. str. 546. god. 1860.)

17. STOLOVI U TRI REDA

Don Bosko je završavao jedan blagdan 1860. pripovijedajući navečer svoj san:

Svi su se moji dječaci nalazili na prikladnom mjestu koje je izgledalo kao lijepi vrt. Posjedali su za stolove što su se poput stupova dizali od zemlje, toliko da se vrh nije vidio. Četrnaest dugih stolova bilo je poredano u prostrani polukrug i podijeljeno u tri reda, od kojih je svaki bio poduprt zidom što je predstavljao naslon. Oko jednog stola koji je bio na tlu, bez ikakva ukrasa i posuđa, stajali su neki dječaci. Bijahu tužni, zlovoljno su blagovali. Imali su pred sobom kruh poput vojničkog, bio je već star i pljesniv. Kruh na stolu nalazio se usred smrada i žira. Ovi siromasi stajahu poput nečistih životinja uz korito. Htio sam im reći neka bace kruh. Upitao sam ih zašto imaju pred sobom tako odvratnu hranu. Odgovoriše mi: *"Moramo blagovati kruh koji smo pripravili i nemamo drugoga"*.

Bili su u stanju smrtnoga grijeha.

Poslovice u Bibliji kažu: *"Mrzili su red i nisu poznavali straha Božjega. Odvraćali su uši od mojih savjeta, ismijavali su moje opomene. Zato će blagovati plodove svojih djela i nasitit će se svojih savjeta"*.

Dok su se stolovi dizali, mladići su izgledali veseliji i blagovali su bolji kruh. Bijahu neobično lijepi, sjajni u svjetlosti koja je stalno rasla. Njihovi prebogati stolovi bijahu prekriveni ukrasnim stolnjacima. Na tim stolovima su blještali svijećnjaci, vrčevi, lijepo posuđe za cvijeće, tanjuri sa skupocjenim jelima. Bilo je to blago neprocjenjive vrijednosti. Broj tih mladića bijaše silno velik. Ovo je bilo mjesto obraćenih grešnika.

Napokon posljednji stolovi, na vrhu, imali su kruh koji se ne može opisati. Izgledao je žut, rumen. Iste boje bila su odijela i lica dječaka, koja su sjala najživljim bojama. Uživali su u izvanrednom veselju i svaki je težio to veselje priuštiti i svojim prijateljima. U svojoj ljepoti, u sjaju i svjetlu stolova, ovi

nadvisivahu sve koji su se nalazili na nižim stupnjevima. Bili su u stanju nevinosti.

O nevinima i onima koji se obratiše, kaže Duh Sveti u prvom poglavlju: *"Tko mene sluša počivati će bez straha i uživati će u obilju"*!

Još više iznenađuje što prepoznah sve ove mladiće, te mi se, dok sada gledam svakog pojedinog, čini kako ga još vidim dok sjedi na svome mjestu za onim stolom. Bio sam zadivljen nad onim prizorom koji ne mogoh shvatiti, ugledao sam jednog čovjeka u blizini. Potrčah ga upitati o svemu što se događalo, ali sam naletio na neke predmete i probudio sam se.

Don Bosko je sljedećeg dana priopćio svakom pitomcu zasebno koje je mjesto zauzimao. Pitali su ga, bi li se moglo od nižih stolova podići na one koji su stajali više. Odgovorio je potvrdno, izuzevši onaj stol koji je nad svima. Jer koji su s njega pali, nisu se više mogli vratiti. Bilo je to mjesto onih koji su sačuvali krsnu nevinost. Nažalost, bio ih je malen broj.

(M.B. VI. str. 708. god. 1860.)

18. TRI GLASOVITA SUCA SAVJESTI

Tri noći uoči zadnjeg dana 1860. godine, don Bosko je stalno sanjao. Ove sne on naziva jednostavno snima, ali mi ih prema onom što smo vidjeli, osjetili i iskusili, sa svom sigurnošću možemo nazvati nebeskim viđenjima. Isti san se ponovio tri puta, uvijek u različitim okolnostima. Evo, ukratko, kako ga je naš dobri otac ispripovjedio svim sakupljenim mladićima posljednje večeri 1860. godine.

Ovako je govorio: Nalazio sam se tri uzastopne noći na nekom polju u Rivalti s don Cafassom, Silviom Pelicem i grofom Caysom. Prvu noć smo proveli raspravljajući o stanovitim vjerskim pitanjima koja su se posebice odnosila na sadašnje vrijeme. Druga noć je protekla u razmatranju o moralu, osobito kako riješiti pojedina pitanja savjesti. Opazivši kako već dvije

noći sanjam takav san, odlučio sam pripovjediti ga svojim dragim sinovima samo ako još po treći put sanjam o istim stvarima. To se dogodilo u noći od 30. na 31. prosinca kad sam se, u snu, ponovno našao na istom mjestu, s istim ljudima.

Pustio sam na stranu svaki drugi razgovor i dođe mi misao kako bih sutradan uvečer, a bila je posljednja u godini, morao sam po običaju dati novogodišnju pobudnicu kao uspomenu svojim dragim sinovima. Zato se okrenuh don Cafassu s pitanjem:

"Vi, koji ste mi tako veliki prijatelj, dajte mi pobudnicu za moje sinove". Odgovorio mi je:

"O, samo polako. Ako hoćete pobudnicu, najprije recite svojim mladićima neka srede svoje račune".

Bijasmo u velikoj dvorani sa stolom u sredini. Don Cafasso, Silvio Pelico i grof Cays sjedoše za stol. Ja sam, na don Cafassov poziv izišao iz dvorane pozvati dječake koji su bili vani. Svaki od njih je zbrajao i sređivao račune na papiru koji je držao u rukama.

Dječaci su ulazili jedan za drugim, držeći u ruci svoje papiriće na kojima je bilo mnogo brojeva za zbrajanje, pokazivali su ih gore spomenutim osobama i predavali im te papiriće. Ova gospoda, pošto bi uzeli papiriće, zbrajali su na njima, i ako je cedulja bila puna i s jasnim brojevima, vratili bi je svakome, a prezreli bi i odbacili onome koji bi imao pobrkane brojke. Prvi su bili oni sa sređenim računima, drugi su bili oni koji su ih pomrsili. Brojni su bili ovi posljednji. Oni, koji su dobili uređen papirić, izlazili su zadovoljni i otišli na dvorište igrati se. Drugi su naprotiv izlazili tužni i tjeskobni.

Mnoštvo mladića stajalo je i čekalo svoj red pred pragom, svi s papirićem u ruci. To je dugo trajalo. Kad se više nitko nije predstavio, činilo se kako su svi mladići prošli. Ali don Bosko ugleda još neke kako čekaju a nisu ulazili. Zapita don Cafassa:

"Pa što oni tamo rade"?

"Ovi, odgovori don Cafasso, imaju prazan papirić, bez brojeva. Ne može se ništa zbrojiti. Ovdje se radi o zbrajanju svega što se posjeduje, svega što je učinjeno. Neka ovi mladići

odu ispuniti svoje papiriće brojevima i nek zatim dođu kako bi se izvršilo zbrajanje".

Tako je završilo.

Tada sam s onom trojicom izišao iz dvorane na dvorište i vidio kako dječaci kojima su papirići bili ispunjeni brojkama i u redu, trče, skaču i zabavljaju se s velikom radošću. Svi su bili zadovoljni kao prvaci. Ne može se zamisliti moje zadovoljstvo koje sam osjećao zbog njihovog veselja.

No, tu su bili neki dječaci koji nisu sudjelovali u igri, nego su promatrali druge. Ovi ne bijahu baš veseli. Jedni su imali povoj na očima, drugi oči zamagljene. Nekima je glava bila okružena tmastim oblakom. Nekima se iz glave pušio dim a drugi su imali srce puno zemlje. Posljednjima je srce bilo bez Božjih stvari. Jasno sam ih vidio i dobro prepoznao. Prisutni su u mom pamćenju i mogao bih sve po redu imenovati, od prvoga do posljednjega.

Međutim, opazih kako na dvorištu nema mnogih mojih dječaka i rekoh samome sebi: *"Gdje su oni koji su imali potpuno bijele papiriće? Zašto su bili papirići bez brojeva"*? Gledao sam lijevo, desno i na kraju bacih pogled prema jednom kutu dvorišta. Pred očima se pokaza tužan prizor:

Ugledao sam jednog dječaka položena na zemlju, blijeda kao smrt. Vidio sam druge kako sjede na niskoj i prljavoj stolici, treći su se izvalili na neku ružnu slamnjaču, neki na zemlju, neki na stijene koje se tu nalažahu. Sve su to bili oni koji nisu imali sređene račune. Ležali su teško bolesni: na jeziku, na ušima, na očima. Njihovi jezik, uši i oči bijahu puni crva što ih rastakahu. Jedan je imao potpuno gnjili jezik, drugi je imao usta puna blata, nekima je izlazio kužni smrad iz grla. Različite bijahu bolesti ostalih nesretnika. Neki imahu crvljivo srce. Jedan je čak bio oglodan. Bila je to zapravo velika bolnica.

Od tog pogleda bijah zaprepašten, nisam mogao vjerovati svojim očima. Bolno sam uskliknuo: *"Što je ovo"*? Približih se jednome od onih nesretnika i upitah ga: *"Jesi li ti onaj N.N."*?

- Da, odgovori mi, upravo onaj.

- Pa kako si došao u to stanje, tako slomljen?

- Što ćete, odgovori mi. Ovo je brašno iz moje vreće! Gledajte! Ovo je plod mojih nereda.

Približio sam se drugome i dobih isti odgovor. Prizor mi je probadao srce poput najoštrijeg trna. Donekle me utješilo ono što ću još reći.

Žalosna srca okrenuh se don Cafassu ponizno ga moleći: *"Koji lijek moram uzeti za spasenje mojih mladića"*?

- Vi znadete jednako kao i ja što bi se moralo učiniti, odgovori mi don Cafasso. Ne trebam Vam ja to govoriti. Zamislite se, sjetite se.

- Daj barem geslo zdravima, uzvratio sam poletom ponizne, a pouzdane molitve. Don Cafasso mi dade znak neka ga slijedim.

Pošto se približih palači iz koje izidosmo, pokažu se vrata. Preda mnom se pojavila veličanstvena palača sva ukrašena zlatom, srebrom i raznovrsnim dragocjenim ukrasima. Bila je osvijetljena tisućama vrsta svjetla, koja moj pogled nije mogao obuhvatiti. Dvorana se prostirala u nedogled po širini i duljini. U sredini ove kraljevske dvorane stajao je prostran stol prepun raznovrsnih slatkiša: iz gorkih badema koji su bili veliki kao vojnički kruh, dvopeka toliko visokih, jedan bi nasitio dječaka. Vidjevši ovo, otrčah pozvati dječake, neka dođu za stol i nek promatraju veličanstveni prizor ove dvorane. No don Cafasso me zaustavi povikavši: Polako, ne mogu svi sjesti kod ovog peciva i slatkiša. Pozovite samo one koji imaju sređene račune.

Učinih tako i u tren dvorana je bila je puna dječaka. Odlučih izlomiti i podijeliti pecivo i slatkiše. Ali don Cafasso mi se suprotstavi i reče: Polako, don Bosko, polako. Ne mogu svi koji su ovdje kušati slatkiše. Nisu svi vrijedni. To rekavši, označi one koji su bili nevrijedni. Pozovite samo one koji imaju sređene račune.

Na prvom mjestu nabrojio je one koji su bili ranjeni, koji se još nisu nalazili s ostalima u dvorani jer nisu imali čiste račune. Zatim mi pokaže one koji, usprkos tome što su imali čiste račune, imali su pomućen pogled i srce puno zemlje, bez Božjih

darova. Ponizno rekoh: "*Don Cafasso, dopustite i meni podijeliti nešto ovim posljednjima. I oni su moji dragi sinovi, tim više jer je tu mnogo svega i ne postoji bojazan kako će što uzmanjkati*".

Ne, ne, nastavio je, samo oni koji imaju zdrava usta mogu to kušati. Drugi ne smiju. Jer, imajući pokvarena i gorka usta zgadile bi im se slatke stvari i ne bi ih mogli kušati.

Smirio sam se i počeo dijeliti pecivo i slatkiše samo onima koji su bili zabilježeni. Pošto su ovi prvi put obilno dobili, započeh od početka s dijeljenjem i ponovno sam dao svima obilno. O kako sam se veselio dok sam promatrao dječake kako slasno blaguju! Na licu im se odražavala radost, činilo se, to nisu više dječaci Oratorija, tako su se preobrazili. Oni koji su ostali u dvorani bez slatkiša stajali su u kutu tužni i zbunjeni. Obuzet silnom sućuti ponovno se okrenuh don Cafassu i zamolih ga neka mi dopusti podijeliti slatkiše i njima, neka ih samo kušaju.

Ne, ne, odgovarao je don Cafasso. Oni ne mogu blagovati tih slatkiša. Kad ih izliječite, tek tada će moći blagovati.

Promatrao sam ove siromahe, promatrao sam i mnoge koji su ostali vani tako žalosni i kojima se nije ništa nudilo. Sve sam ih prepoznao i opazio sam kako su neki od njih imali, na svoju veliku nesreću, crvljivo srce.

Odgovorih tada don Cafassu: "*Preporuči mi koji lijek mogu upotrijebiti, što moram učiniti da izliječim ove svoje sinove?!*" Ponovno mi odgovori: "*Promislite, sjetite se. Ta vi to znate*". Tada ga zamolih neka mi dade novogodišnje geslo obećano za moje mladiće. Pa dobro, odgovori mi, i spreman otići tri puta jačim glasom zavikne: Pazite, pazite, pazite! Iščeznuo je sa svojim prijateljima i san je prestao. Probudih se, sjedeći na krevetu, a leđa mi bijahu ledena kao mraz.

Bio je to moj san i neka ga svatko tumači kako hoće, ali neka ga smatra jednim snom. Ako tu ima nešto što može koristiti našim dušama, okoristimo se. Ne bih htio da pripovijedate ovaj san izvan kuće. Vama ga ispripovjedih jer ste mi sinovi. Međutim, kažem vam, još imam pred sobom svakoga od vas kako sam ga u snu vidio. Znam koji je bio bolestan, a koji ne.

Sada ću priopćiti svakome osobno njegovo stanje. Novogodišnje geslo, koje općenito dajem svima u Oratoriju, jest:

Česta i iskrena Ispovijed! Česta i pobožna sveta Pričest!

Laku noć!

Ovaj veliki san ima svoje tumačenje. Don Rua među ostalim piše:

Konačno ću pripomenuti kako je don Bosko osim stanja savjesti najavljivao stvari koje ne možemo shvatiti prirodnim, ljudskim pojmovima, npr. proročanstva o raznim smrtnim slučajevima i drugim budućim događajima. Pisac Uspomena napominje kako se iz ovog sna može uzeti don Cafassa kao suca u stvarima vjere i morala, Silvia Pelicu u marljivosti za školske i staleške dužnosti, grofa Caysa u poslušnosti i redu. U slatkišima se može naslutiti hrana onih koji su započeli služiti Gospodinu. Slatkiši od gorkih badema su hrana onih koji su na putu veće savršenosti. O svima se može sa sigurnošću reći sa Psalmistom: *"Hranio ih je najboljom pšenicom i medom koji se cijedi iz stijene"*!

Bonetti kasnije spominje kako su se i oni najokorjeliji obratili na bolji život pristupivši dobroj životnoj svetoj Ispovijedi.

Don Boskovo objašnjenje:

Bonetti i Rufino pišu: 12. siječnja ujutro pozvao je don Bosko jednog dječaka u svoju sobu i ovako mu rekao: Prošlu noć sam vidio smrt koja je strašna, išla je upravo prema tebi. Pripremala se udariti te svojom oštrom kosom. Videći to, odmah sam skočio kako bih zaustavio njezinu ruku, ali ona se okrene i reče mi: *"Pusti me. Ovaj je nedostojan živjeti. Čemu trpjeti ovoga koji ne odgovara tvojim nastojanjima i zlorabi milost Božju"*. Stao sam je zaklinjati neka te poštedi - i pustila te.

Pošto je ovaj siromah čuo san, toliko je bio potresen i ganut da se u suzama i jecajima brzo ispovjedio i donio važne odluke.

Dana 13. siječnja 1861. godine, don Bosko je poslije večernjih molitava počeo govoriti o velikom snu koji se ponovio tri uzastopne noći.

U prvoj noći se radilo o pitanjima iz bogoslovije a ticala su se sadašnjice, pri čemu je svetac dobio mnoga rasvjetljenja. Drugu noć su dolazila pitanja iz morala koja su se također ticala sadašnjih događaja. Radilo se o raznim slučajevima savjesti mladića u Oratoriju. Treću noć, došli su na red konkretni slučajevi, pri čemu je don Bosko upoznao nutarnje duševno stanje svakoga dječaka osobno.

Prvoga dana, kaže don Bosko, nisam posvećivao veću pozornost ovim stvarima jer je to i Gospodin u Starom zavjetu zabranio. Ali prošlih dana, nakon nekih pokušaja, pošto sam pozvao mnoge dječake k sebi i govorio im o njihovim problemima tako kako sam ih vidio u snu, i pošto su mi oni potvrdili da je upravo tako, nisam mogao više sumnjati u to, ovo je izvanredna milost koju je Gospodin dao svim sinovima Oratorija.

Smatram se obveznim reći vam:

- Gospodin vas zove i daje vam čuti svoj glas. Nad onima koji se opiru, plače.

Mladići, koji su imali sređene papiriće, imaju i savjest u redu. Oni koji nisu imali ispunjene papiriće, predstavljaju dječake kojima je savjest donekle u redu, ali nedostaje *"zbrajanje"*, barem od posljednje Ispovijedi. Oni pak koji su imali oči zamagljene i povezane, predstavljaju dječake koji su puni duha oholosti i samodopadnosti. Dječake, koji su ležali, znao bih imenovati jednoga za drugim i reći zašto su bili na slamnjači, na stolici ili na zemlji. Vidio sam nutrinu srdaca.

Mnogi su imali mnoštvo lijepih stvari: ruže, ljiljane, mirisave ljubice. Ovi cvjetovi označavaju razne kreposti. Crvljivo srce označavalo je one koji su gajili mržnju, srdžbu, zavist i sl. Srce puno zmija, znak je mnogostrukih teških grijeha. Srce puno zemlje, označava srce vezano uz zemaljske, sjetilne stvari.

Prazno srce, to su oni koji makar su u milosti Božjoj i nisu vezani uz zemaljske, osjetne stvari, ne sudjeluju u pobožnim vježbama kako bi se ispunili strahom Božjim. Žive bezbrižno, i makar neće pasti u prvu zamku koju će im postaviti zloduh, ipak će malo pomalo postati zločesti. Svi koji još nemaju sređeno stanje svoje duše... Oh! Neka više ne čekaju! Neka dođu, neka mi svečano obećaju kako mi neće zanijekati odgovor. Ako se boje priznati..., ja ću reći njima. Svakome mogu reći prošlost, sadašnjost, čak i nešto iz budućnosti.

Ovom prigodom govorim vam stanovite stvari koje ne bih morao reći:

- Oh, dragi dječaci, zgražam se kod pomisli... Tvrdim vam, nikada nisam vjerovao kako bi u našoj kući bili toliki dječaci nesređene savjesti. Uvjeravam vas, proživio sam strašne noći i dane. Moram pohvaliti dječake koji su već dobro promislili i sredili stanje svoje duše. Ali mnogi drugi na to još, na žalost, ne misle.

Pošto je drhtavim glasom izgovorio ove riječi, potekle su mu niz lice krupne suze. Nakon kratke stanke, zaželio im je: Laku noć!

Mnogi dječaci su plakali... Ove besjede postigoše željeni uspjeh. Slijedile su dobre i skrušene svete Ispovijedi.

Dana 15. siječnja don Bosko je rekao: *"Za one tri noći više sam upoznao bogoslovlja nego za cijelo vrijeme teološkog studija"*. (M.B. IV. str. 817. god. 1860.)

19. ŠETNJA U RAJ - PRVI DIO

Razne situacije, piše don Bonetti, nad kojima se treba diviti, uvjerit će čitatelja kako je to zaista jedno od onih snoviđenja koje se Gospodin udostojao podariti samo svojim vjernim slugama.

Ondje ćemo navesti pripovijest ovoga sna dvojice pisaca, jer su dragocjena obojica.

Poslije večernje molitve 7. travnja, don Bosko je pošao uputiti koju dobru riječ svojim mladićima. Započeo je ovako:

"Imam vam reći nešto vrlo zanimljivo. Ispripovijedit ću vam jedan san, koji je samo san, a ne mora biti zbilja. Naglašavam, nije mu potrebno pridavati veću pozornost. San je podijeljen u tri dijela i odvijao se neprekidno tijekom tri noći. Večeras poslušajte što sam sanjao prvu noć!"

Spavajući se obično sanja. I ja sam spavao. Nekoliko dana prije toga bio sam odsutan iz Turina. Prolazio sam blizu brežuljaka Moncalieri, koji su već bili zeleni. Pogled na njih ostao mi je duboko u duši. Stoga se može protumačiti kako se i u sljedećim noćima pojavila ideja ovoga divnog prizora. Mašta je djelovala i probudila želju za jednom šetnjom. Činjenica je, da sam se ja sanjajući odlučio za šetnju...

Činilo mi se, okružen sam svojim dječacima na nekoj ravnici. Pred mojim pogledom uzdizalo se visoko i prostrano brdo. Svi smo stajali na mjestu, kad sam najednom predložio dječacima:

- Idemo na jednu lijepu šetnju!

- Idemo!

- Ali kamo?

Pogledali smo se u oči, razmišljali smo, a zatim netko, ne znam zašto, predloži:

- Idemo u raj!

- Da, da, idemo u raj!, vikali su jedni.

- Da, da, idemo u raj na šetnju!, prihvatiše drugi.

- Dobro, vrlo dobro! Idemo!, svi su zajedno klicali.

Na put krenusmo s ravnice. Nakon nekog vremena stigosmo na podnožje brežuljka. Započeli smo ići njegovim stazama, ali kakva li prizora! Bijaše to nešto divno. Pobočje brežuljka bijaše pokriveno raznorodnim voćkama. Bijahu nježne, niske i visoke. Bilo je krušaka, bresaka, loza, šljiva i drugih. Naizgled, običan prizor. Ali, bijaše tu nešto jedinstveno: na jednoj te istoj biljci moglo se vidjeti cvjetove koji su tek počeli cvasti i one koji su se već rascvali. Isto tako plodove koji su bili maleni, debeli i zreli. Na svakoj stabljici nalazilo se sve lijepo što posjeduje proljeće, ljeto i jesen. Plodovi su bili tako obilni, činilo se biljke ih jedva nose. Dječaci su dolazili k meni i radoznalo pitali za tumačenje. Nisu mogli shvatiti razlog takvoga čuda. Kako bih im udovoljio, sjećam se, dao sam ovakav odgovor:

Raj nije kao naša Zemlja gdje se mijenjaju temperature i godišnja doba. U raju je temperatura uvijek jednaka, neobično blaga i prilagođena potrebi svake biljke. Raj u sebi posjeduje sve lijepo i sve dobro iz svih godišnjih doba.

Ostali smo ushićeni promatrajući čarobni vrt. Puhao je lagani lahor, ozračje bijaše mirno, svuda je vladala blaga toplina. Ugođaj mirisa koji je obuzimao sve, uvjeravao nas je kako pristaje svakoj vrsti voća. Dječaci uzeše poneku jabuku ili krušku, zatim trešnju, a onda ponovno grožđe. Tako dođosmo na vrh brežuljka. Kad smo bili na vrhuncu, pomislili smo - to je raj. No, prevarili smo se. S ovog vrha, s onu stranu oštraca, u sredini prostrane visoravni, vidjela se neobično visoka planina koja je doticala oblake. Uz obronke s velikim naporom uspinjalo se silno mnoštvo naroda. Na vrhuncu bijaše Onaj koji je pozivao svih što su stupali i ulijevao im odvažnost. Vidjeli smo također ljude koji su silazili s vrha sve do podnožja i dolazili u pomoć onima koji su bili umorni od hodanja među klisurama. Oni koji konačno stigoše na cilj, bili su primljeni s velikim, svečanim slavljem. Bili smo sigurni tamo je raj. Silazeći niz visoravan, približismo se planini izviđajući kamo se zaputiti. Već smo propješačili najveći dio

puta. Mnogi su dječaci trčeći kako bi što prije stigli, prestigli druge.

Prije nego stigosmo na rub planine, nađosmo na visoravni veliko jezero puno krvi. Širilo se kao od Oratorija do trga Castello. Dječaci se zaustaviše zaprepašteni. Na suprotnoj obali bijaše napisano velikim slovima: *PER SANGUINEM - PO KRVI*. Dječaci su se međusobno pitali što znači ovaj prizor, a tajanstvena osoba im reče:

"Ovdje je krv svih onih koji su dospjeli na vrh planine, u raj, prolijevajući svoju krv. Ovdje je krv mučenika, ovdje je krv Kristova u kojoj su okupana tjelesa onih koji su ubijeni svjedočeći vjeru. Nitko ne može prijeći u raj ako ne prođe kroz ovu krv te se u njoj okupa. Ova krv brani svetu goru, sliku Katoličke Crkve".

Uputismo se vidjeti hoće li nam biti moguće približiti se planini. Tada se pred nama pojavi drugi prizor. Bilo je tu drugo veliko jezero, puno vode, s raznim isječenim i izlomljenim udovima. Na obali je bilo napisano velikim slovima: *PER AQUAM - PO VODI*. Ponovno upitasmo:

- Što je to? Tko će nam objasniti ove tajne?

- U ovom jezeru, reče nam Neznanac, nalazi se voda koja je potekla iz rebara Kristovih. Ovo je voda svetog Krštenja u kojoj su bili oprani i očišćeni svi koji su se već penjali na ovo brdo. Tako moraju biti kršteni i očišćeni i oni koji će i ubuduće uzlaziti. U njoj se moraju okupati svi koji hoće u raj. Dječaci su vidjeli kako neki stupaju po vodi dotičući je nogama.

- Ovi dječaci koji brzo hodaju po vodi, to su ***nevini*** od krštenja, reče Voditelj.

Tada su i ostali dječaci zaželjeli trčati po vodi ovoga jezera, kao što su učinili oni koje su vidjeli. Pitali su me pogledima, ali nijedan se nije usudio krenuti. Govorio sam im:

- Ne usuđujem vam se to predložiti. Nepromišljeno bi bilo pretpostavljati našu toliku pravednost i svetost. Tada su svi uskliknuli:

- Ako se on ne usuđuje, kako ćemo mi?

Nastavili smo put hodajući okolo planine, i evo nas ubrzo kod trećeg jezera. Na obali je stajao natpis: *PER IGNEM - KROZ VATRU.* Dok smo mi promatrali ono ognjeno more, reče nam Neznanac:

- Ovo je oganj Božje ljubavi i ljubavi svetačke, kroz koji moraju proći oni koji idu kroz mučeničku krv ili kroz krsnu vodu. Ovo je ujedno oganj kojim su zločinci mučili i spaljivali tjelesa tolikih mučenika. Mnogo ih je koji su morali proći ovim putem kako bi jednom stupili na ovo sveto brdo.

Žurili smo naprijed i s onu stranu jezera bijaše drugo jezero slično golemom amfiteatru. Izgled mu je bio još strašniji od prijašnjih. Bilo je puno divljih zvijeri, vukova, medvjeda, tigrova, lavova, pantera, zmija i tolikih drugih nakaza koje su bile otvorenih usta, spremne progutati svakoga koji bi im se približio. Tada mi poznati tumač reče:

- Ove životinje su demoni i zamke svijeta. Ljudi koji prolaze po njima bez posljedica jesu pravednici. To su oni za koje je Isus prorekao: *"Evo, dao sam vam vlast gaziti po zmijama i štipavcima i po svoj sili neprijateljevoj i ništa vam neće naškoditi"*. (Lk 10,19)

Pitali smo:

- Kako moramo postupati da se maknemo odavde. Zar ćemo i mi morati ići po ovim strašnim nakazama?

- Da, da! Dođi! Idemo! - reče mi netko.

- Ah, ne osjećam se hrabrim. Drsko je pretpostavljati kako bismo mogli prijeći nepovrijeđeni po glavama ovih divljih nakaza. Vi idite, ja ne idem. A dječaci ponoviše:

- Ako on ne osjeća odvažnost, kako bismo je mi imali?

Udaljeni od jezera zvijeri, skoro smo izgubili nadu kako ćemo naći prikladan prolaz do rajske gore. Naletjeli smo na prostrano polje puno ljudi, koji su veselo stupali prema raju, iako su izazivali sućut: jednome je nedostajalo oko, drugi je bio bez nosa ili bez ušiju, treći bez ruke... bez jezika. Dječaci su vrlo začuđeni gledali ovaj zbijeni svijet. Neznanac najednom reče:

- Ovi su prijatelji Božji. Kako bi se spasili, mrtvili su čula: uši, oči, jezik i uspjeli su proći neozlijeđeni u pogibeljima svijeta. Hoćete li i vi u raj, ujedinite se s njima i radosno koračajte stazama odricanja.

Dok smo sve ovo promatrali, vidjeli smo mnoštvo ljudi. Dio ih je već prešao jezero i stupao po plamenu. Pokazali su nam se i drugi na vrhu gore koji su pružali ruke hrabreći one koji su stupali prema njima. Zatim su pljeskali rukama i govorili:

- Bravo! Dobro! Dobro!!! Na žamor i pljeskanje i na ono vikanje, probudih se i vidjeh kako sam u svom krevetu.

20. DRUGI DIO

Don Bosko s dječacima stiže na veliki trg koji je završavao uskom stazom među dvjema klisurama... Staza bijaše tako uska, jedva je mogao prolaziti jedan čovjek. Trg bijaše pun zadovoljnih i sretnih ljudi koji su se veselili, i svi su se kretali prema tom uskom prolazu što je vodio prema brdu. Pitali smo jedan drugoga:

- Koji put bi mogao voditi u raj? Primijetismo kako ljudi koji bijahu sakupljeni na trgu idu jedan za drugim ovom stazom. Kako bi mogli ići naprijed, čvrsto su trebali pritegnuti odjeću. Morali su se sagnuti i ostaviti prtljagu. Bio sam siguran - ovo je put u raj. Pomislih - za taj put treba ne samo svući sa sebe grijeh, nego ostaviti svaku misao, svako zemaljsko čuvstvo, prema onome kako naučava Apostol:

- ***Ništa okaljano neće ući u kraljevstvo nebesko.*** Mi smo malo zastali i promatrali. Tada ugledasmo čudni prizor. Promatrali smo mnoštvo ljudi, a s njima i naše mladiće ujarmljene s raznim životinjama. Bilo je mladića koji su zajedno s volovima stajali u jarmu. Pitao sam se što to zapravo znači. Tada se sjetih - ***vol je simbol lijenosti.***

Nakon toga sam vidio druge mladiće ujarmljene s magarcima. Tako združeni nosili su teret ili su pasli s njima. Bijahu to dječaci koji u svojoj ***tvrdoglavosti nisu primali savjete i***

naredbe poglavara. Vidio sam i treću skupinu ujarmljenu s mazgama ili konjima, i sjetih se onoga što je rekao Gospodin:

"Postao je kao magarac i mula koji nemaju razuma. Ovi nikada ne misle o stanju svoje duše. Nesretnici su i bezumnici"!

Neki su se ***hranili zajedno sa svinjama.*** Valjali su se u nečistoći poput ovih smrdljivih životinja. Ah, žalosna li prizora! Ponovno mi dođe misao iz svetog Evanđelja ***o rasipnom sinu*** koji je došao u ovakvo stanje jer je razuzdano živio... Govorili smo među sobom:

- Idemo vidjeti što je tamo!

Išli smo stalno naprijed i došli usred čarobnih drvoreda stabala što bijahu tako puna voća, divota ih je bila gledati. Kako su jabuke imale posebno krasan izgled, jedan dječak otrči i skine s grane jednu koja je bila najljepša i najzrelija. No, čim ju je stavio u usta, baci je ljutito od sebe jer je bila puna zemlje i pijeska. Imala je okus koji je tjerao na povraćanje.

- Što je ovo?, pitasmo se. Jedan od naših dječaka reče:

- Ovo je sva ljepota i dobro koje predstavlja svijet. Sve je prividno i bez ukusa.

Tada se pojavi silno mnoštvo koje je prolazilo cestom na kojoj se nalazismo. Jedni su bili na kolima, drugi na konjima, a mnogi su išli pješice. Skakali su, šalili se pjevajući i plešući uz glazbu, a mnogi su išli uza zvuke tambura. Odvijala se velika svečanost i bilo je neizrecivo veselje. Rekli smo:

- Ostanimo na trenutak. Stanimo i promatrajmo prije nego se uputimo s ovim ljudima. Ali, jedan dječak nas upozori na ljude koji su, kako se činilo, upravljali pojedinim skupinama. Bili su lijepo obučeni, a vanjština i kretnja bijahu im lijepi. Ali, vidjelo se - ispod šešira imaju rogove.

Ova velika ravnica bijaše, dakle, zli i pokvareni svijet.

"Ovo je put koji se čovjeku čini pravim, ali na kraju vodi u propast." Najedanput nam Neznanac reče:

- Promatrajte kako ljudi, neprimjetno idu u pakao!

- Da, imate pravo. Bježimo brzo, vratimo se, inače ćemo otići u pakao.

Htjeli smo se vratiti na isti trg s kojega krenusmo i konačno poći stazom koja je vodila na rajsku goru. Ali, silno se iznenadismo kad nakon dugog puta ne ugledasmo više doline po kojoj se išlo u raj, nego samo neku livadu. Okretasmo se na lijevo i na desno, ali se nismo mogli snaći.

Netko od nas reče:

- Zalutali smo. Drugi je vikao:

- Ne, nismo zalutali, ovo je pravi put. Dok su se dječaci prepirali i svaki ustrajao pri svom mišljenju, ja se probudih.

21. TREĆI DIO

Mi smo svakako htjeli ići u raj. Hodajući lijevo-desno, naprijed-nazad, konačno smo po spomenutom putu stigli na mjesto gdje je bilo sakupljeno mnoštvo ljudi koji su se trudili stići na goru.

Kako je već rečeno, trg je završavao uskom stazom. Tko je njome krenuo, jedva bi ušao sa suprotne strane. Morao je prijeći most koji je bio dug, veoma uzak i bez ograde. Pod mostom je zjapila bezdana provalija.

- Ah, eno puta u raj, klicali smo. Idemo tamo!

Najednom svi pođosmo prema mostu. Neki dječaci se zatrčaše ostavivši iza sebe prijatelje. Htio sam da me pričekaju, ali oni su se natjecali tko će prije stići. Kad su došli do prijelaza, preplašiše se i zaustaviše pred mostom. Hrabrio sam ih neka prijeđu:

- Naprijed! Naprijed! Što činite?

- E da, dođite vi i pokušajte! Teško je prijeći tako uskim prijelazom preko ovog mosta. Ako se okliznemo, upast ćemo u ovu duboku vodu u ponor i nitko nas više neće vidjeti!

Napokon su svi pošli za prvim. Držali smo se jedan drugoga, prešli na drugu stranu i stigli do podnožja gore. Željeli smo se popeti, ali nismo našli staze. Zatim smo pokušali po bočnoj strani planine, ali i tu su nam se isprriječile mnoge poteškoće i zapreke.

Na jednom mjestu bijahu u gomilama razbacane stijene, na drugom pećina, tamo provalija, negdje trnovo grmlje. Uz to, ulaz je bio previše strm. Čekao nas je težak napor, ali nismo se uplašili i započeli smo se oduševljeno penjati. Nakon kratkog napornog uspinjanja, pomažući se među sobom te svojim rukama i nogama, zapreke počeše iščezavati i na određenom mjestu nađosmo stazu po kojoj smo mogli ugodno hodati. Usput smo vidjeli mnoge ljude koji su tako strašno trpjeli, pa nas je obuzeo strah i sućut. Ne mogu izreći ono što sam vidio, jer bih vam prouzročio mnogo boli i ne biste mogli odoljeti mojem opisu. Ništa vam dakle neću više reći. Nastavljam.

Po planinskim obroncima susretali smo mnoštvo ljudi koji se približavaju. Bili su dočekivani veoma svečano i uz dugi pljesak. Istodobno smo čuli zaista nebesku glazbu, pjev divnih glasova i mnoštvo najljepših himni. To nas je još više ohrabrilo nastaviti po uzbrdici. Hodajući, mislio sam u sebi i govorio dječacima:

- Jesmo li mi koji krećemo u raj već pokojni? Uvijek sam čuo, a i znam kako treba prije poći na Sud. Jesmo li mi već suđeni?

- Ne, odgovarali su mi. Mi smo još živi. Na Sud još nismo išli. Kako god bilo, svemu smo se tome nasmijali. Tada sam rekao:

- Bili mi mrtvi ili živi, pođimo naprijed vidjeti što je tamo gore. Ubrzavali smo korake, stigosmo skoro na vrh brda. Oni koji su bili gore već su spremno iščekivali slavlje uz naš dolazak. Međutim, okrenem se pogledati jesu li svi dječaci uz mene i s dubokom boli uočim: ostadoh skoro sam. Od tolikih mojih pratitelja ostali su mi trojica ili četvorica.

- A drugi?, pitao sam usporavajući korak i silno žalostan. Odgovorili su mi:

- Zaustavili su se kojekuda. Možda će doći. Pogledao sam niz brdo i opazih ih razasute po gori. Bili su se zaustavili tražeći puževe među stijenama, drugi berući cvijeće bez mirisa, neki loveći leptire itd.

Počeo sam vikati koliko mi je grlo dopuštalo. Naprezao sam se kako bih im dao znak. Zvao sam ih po imenu neka brzo dođu, jer nema vremena za zaustavljanje. Samo neki su došli i sada ih je bilo osam dječaka. Ostali se nisu obazirali na moje pozive i zaokupljeni svojim sitnicama nisu pomišljali na uspon. Nisam htio ići u raj praćen tako malim brojem dječaka. Odlučih sam poći i dovesti ove upornike. Rekoh svojim pratiteljima:

- Vratit ću se dolje i sakupit ću ih! Tako sam i učinio. Kolike sam našao kako sjede! Sve sam ih podizao na noge. Neke sam opominjao, druge ljubazno ukorio, na treće sam se izderao. Jedne sam udarao šakama, druge gurao i zvao:

- Idite gore, za ljubav Božju! Ne zaustavljajte se ovdje radi sitnica! Idući tako prema podnožju skoro sam ih sve pronašao.... I nađoh se na vrhu brda na koje smo se popeli tolikom mukom. Ovdje sam hrabrio one koji su, umorni od hoda i prestrašeni kako neće stići na vrh, krenuli natrag. Tada sam se okrenuo kako bih nastavio svoje uspinjanje i žurio sam se vratiti onamo gdje su bili dječaci, međutim spotakao sam se o neki kamen, i probudio.

Bilo kako bilo, malo bi ih stiglo u raj. Od onih sedamdeset stigla su valjda trojica ili četvorica. (M.B. VI. str. 864. god. 1861.)

22. KOLO SREĆE
Budućnost Salezijanske Družbe

Noću 1. svibnja 1861. godine, sanjao je don Bosko san koji je trajao oko šest sati. Čim se razdanilo, ustao je iz kreveta ispisati glavne događaje i imena osoba koje su mu dolazile u snu. Kako bi san ispripovjedio u cijelosti, upotrijebio je tri uzastopne večeri. 2. svibnja je pripovijedao prvi dio koji je trajao oko tri četvrt sata. Uvod će kao obično biti malo nejasan, ali razotkrit će nam se na završetku. Taj izvanredni san odnosi se na rađajuću Družbu i njezinu mladež. I u ovom je snu tajanstveni Voditelj koji se neće identificirati.

Ovaj mu je donio neki stroj - kolo - s ručicom i velikom lećom, širokom oko pola metra. Tu je u njoj don Bosko mogao vidjeti duševno stanje svojih dječaka i budućnost svoje Družbe.

Od prva dva dijela navest ćemo sažetak u kojem ćemo promišljati, kako se vidi u tim okretajima kola, jasni dar gledanja u duše. Voditelj zapovjedi neka okrene ručicom kolo i po svakom okretaju on gleda kroz tajanstvenu leću i vidi svoje mladiće u najrazličitijim stanjima: vidi dobre odijeljene od zlih, i njihove manjkavosti i poroke kojima su se podavali. Vidio je i one koji će ostati s njim, pripravni na posao kojeg će im odrediti. Vidi i one koji će ga nakon trenutačnog oduševljenja napustiti. Kod prvih mu je bilo jasno pokazano stanje duše, a kod drugih njihovo zvanje.

Nakon ispričanog sna dječacima, sljedećih dana dolazili su mu s pitanjem kakve ih je vidio u snu. Duhovni utjecaj na vladanje dječaka bijaše izvanredan, kako kaže životopisac, tako jak da ne bismo mogli takvo nešto očekivati ni od najuspješnijih pučkih misija.

Među savjetima što ih je dao Voditelj don Bosku bio je ovaj: ***"Kada s propovjedaonice progovoriš dvije riječi, jedna neka bude o dobroj svetoj Ispovijedi"***.

Slijedi proročki dio snova koji je najzanimljiviji. Za don Boska to nije bilo ništa posebno, jer je već 1856. imao kratke, značajne snove. Sanjao je kako se nalazi na nekom trgu gdje je bio postavljen stroj s kotačem. Voditelj mu je protumačio kako to predstavlja njegov Oratorij. Zapovjedio mu je neka kotač zavrti ručicom. Na prvi okretaj čuo se tek mali šum.

- Što to znači? - upitao ga je svetac.

- Svaki okretaj, odgovorio mu je Voditelj, označuje deset godina života tvojega Oratorija...

- Zavrti još četiri puta.

Kod svakog okreta šum je rastao. Don Bosku se učini kako se drugi obrtaj čuje po Turinu i po cijelom Piemontu, treći po Italiji, četvrti po Europi, peti po cijelom svijetu.

Sve se to brzo dogodilo, kao navještaj o budućnosti rađajuće Družbe.

U ovim drugim snovima nije bilo nikakvog uznemirujućeg šuma ni štropota. Sve bijaše jasno s obzirom na položaj i na ljude. Tajanstvena leća, što mu je dao Voditelj, okretajem kotača čudesnim je načinom pokazala budućnost njegovih ustanova.

Najprije mu je Voditelj naredio:

- Zavrti kotač deset puta! Pazi, neka broj bude točan, a onda pogledaj.

Don Bosko je deset puta okrenuo ručicom kotač, a zatim je u drhtanju promatrao što će se pojaviti u leći. Divno! Vidio je skoro sve svoje mladiće koji su narasli: brkate muškarce i one s bradama.

- Kako to? Upita u čudu. Onaj što je jučer bio dečkić, kako je tako brzo narastao?

- Koliko si puta okrenuo kotač?

- Deset puta.

- Pravo! Izbroji deset godina. Mi smo u godini 1871.

Nisu narasli samo dječaci. Don Bosko je vidio kako su i ustanove "*narasle*" brojčano, te u njima nepoznati mladići pod vodstvom njegovih već odraslih mladića.

- Okreni još deset puta!, reče mu Voditelj, i preskočimo u godinu 1881.

Don Bosko je okrenuo deset puta, po riječi Voditelja, a onda je pogledao. Mladića bijaše dva puta manje: nekoji posijedili, drugi malo pogrbljeni. Na taj pogled malo se zgrozio, a ujedno i utješio kad je vidio nove zemlje i nepoznate pokrajine i mnoštvo dječaka koje su vodili nepoznati učitelji uz pomoć njegovih tadašnjih pomoćnika u Oratoriju, a koji su već ušli u zrelu dob.

Sada još više zabrinut deset je puta zaokrenuo kotač. Njegovih tadašnjih mladića bijaše četiri puta manje: svi sjedokosi sa sijedom bradom. Bila je godina 1891. Ustanova i sinova bilo je veliko mnoštvo. Mladići su bili raznobojne kože.

Ponovno je okrenuo deset puta i bila je 1901. godina, s novim razlozima za žalost i veselje. Od prvih mladića iz Oratorija

ostalo je samo nekoliko starih, klonulih, istrošenih snaga. U mnogim su ustanovama bile nove osobe, a broj dječaka je silno narastao. Don Bosko je to promatrao bez riječi, do srca ganut. Tada ga Voditelj potakne:

- Zavrti još deset puta i vidjet ćeš stvari koje će ti biti na utjehu i na skrb.

Don Bosko je zavrtio naglo deset puta i već je bila 1911. godina. Pred njegovim očima pojavili su se nove ustanove, novi dječaci, ravnatelji i učitelji u novim odijelima i s novim navikama. U mnoštvu je tražio ima li još netko iz prvih vremena te je prepoznao samo jednoga, sijeda i iznemogla, okružena mladićima, kojima je pripovijedao o počecima Oratorija, te im ponavljao stvari koje je naučio kod don Boska. Pokazivao im je njegovu sliku koja je visjela na zidu primaće sobe.

To je don Bosko jamačno mislio na Francesia, koji je do duboke starosti, do svoje 90. godine, neprestano govorio o njemu, o njemu pisao u knjigama, opjevao ga u brojnim pjesmama. U svim svojim propovijedima i ugodnim razgovorima budio je uspomene na ljubljenog oca. Ovaj, koji je to zapisao, s veseljem ga je slušao godinama.

Dugi snovi su se približili kraju. Voditelj je rekao don Bosku kako ga hoće utješiti zadnjim viđenjem.

- S veseljem!, odgovori don Bosko.

- Dakle, pazi! Okreni kotač u obratnom smjeru toliko puta koliko si ga prije okretao.

Kotač je učinio 50 krugova, pedeset godina naprijed. Don Bosko je samo gledao. Ispred njegovih očiju pojavile su se brojne skupine ... mnoštvo mladića, novih i nepoznatih, najrazličitijih običaja, lica i jezika. Unatoč nastojanju prepoznao je samo manji dio s njihovim odgojiteljima i učiteljima.

- Ali ja ne poznam baš nikoga, reče Voditelju.

- Ipak su to tvoji sinovi. Poslušaj ih. Govore o tebi i o tvojim nekadašnjim sinovima i poglavarima koji su već pokojni; sjećaju se pouka koje su primili od tebe i od njih.

Don Bosko je zanesen promatrao stanje u godini 1961.: više tisuća ustanova, njegovih sinova bilo je na desetke tisuća, a njegovih mladića na stotine tisuća. To je bio raznolik i divan prikaz, jer je svaki narod na zemlji pokazao svoje značajke.

Dokaz kako su snovi doista proročkog značaja vidi se u njihovoj realizaciji, kad se ostvaruju proročanstva namijenjena pojedincima. Tako je don Bosko u tim snoviđenjima vidio klerika Molina kako je odbacio šešir, skočio preko jarka i pobjegao. Klerik ga je upitao - što to znači.

- Ti ćeš, odgovori mu don Bosko, studirati bogosloviju, ne pet nego šest godina, i onda ćeš odbaciti kleričko odijelo.

- Molini se učinio odgovor neobičan i daleko od stvarnosti. Ali, proročanstvo se doslovce ostvarilo.: nakon šest godina bogoslovije mladić je posjetio obitelj i nije se više vratio.

Klerika Vaschettija je don Bosko vidio kako napušta polje i skače preko jarka. Kad mu je don Bosko to rekao, odgovorio je skoro ljutit:

- To su doista pusti snovi!

U onom trenutku ni izdaleka nije mogao zamisliti kako bi napustio don Boska. Ali, nakon nekog vremena stvarno je skočio preko jarka. Postao odličan biskupijski svećenik i župnik.

Klerik Josip Fagnano, koji je nekoliko mjeseci prije došao u sjemenište u Asti i nije poznavao don Boska, mislio je kako je to najobičnija fantazija. Kolege su ga nagovorili neka upita don Boska što je o njemu vidio u onoj leći.

- Vidio sam te kako si radio među golim ljudima, ali tako daleko da sam te mogao jedva prepoznati.

- Don Bosko je bio zaista prorok. Msgr. Fagnano je postao najveći misionar u Ognjenoj zemlji. (M.B. VI. str. 898.)

Drugi je životopisac ovako prikazao - malo detaljnije ovaj san: *Vrijedi i njega čuti jer ima veliku odgojnu moć!*

Ovako je započeo don Bosko.

- Ovaj san tiče se samo učenika.

Krenuo sam s Voditeljem na put, i već nakon nekoliko koraka ugledah prostrano polje smokvinih stabala. Moj pratitelj mi je ponudio nek ih uberem, a ja sam bio vrlo začuđen jer na tom polju nikad nisu rasle smokve. On je navaljivao:

- Gledaj, lijepe su i zrele! Ako hoćeš, uberi ih. Samo požuri, već je kasno, noć je blizu. Kako sam oklijevao, on me upozori:

- Sjeti se Matejevog evanđelja, kad je Krist govorio apostolima: *"Učite se od smokvina drva. Kad joj izbiju mladice i zazeleni se, znajte, ljeto je blizu."*

Ipak nisam želio ubrati smokve. Zaputismo se dalje i najednom se pokaza polje puno loza. Neznanac mi reče:

- Ako ti se smokve ne dopadaju, pogledaj ono grožđe tamo, uzmi i kušaj!

- Grožđe ću uzeti kad za njega bude vrijeme, odgovorio sam. Nije moguće u ovo godišnje doba lozi imati zrele grozdove!

On me ipak požurivao neka uzmem, jer nema više dana, uskoro će pasti noć. Nije mi bilo jasno o kakvoj noći govori, možda misli kako moram sve svoje spremiti i otići? Zar zbilja moram tako brzo krenuti prema svojem vječnom cilju? Još me upozorio nek ne budem previše radoznao, jer nije dobro znati više nego što je potrebno. Unatoč upozorenju, rekao sam mu povišenim tonom:

- Za sada neću grožđa!

Nastavili smo naprijed i stigli do našeg posjeda gdje je moj brat Josip tovario kola. Približivši se, pozdravio je mene i moga suputnika, ali ovaj nije odgovorio niti je dao bilo kakav znak. Josip je želio doznati tko je taj čovjek, na što sam morao odgovoriti kako ni ja ne znam. Zatim smo obojica navaljivali nek nam kaže odakle je došao, ali neznanac je uvijek odgovarao:

- Nemoj znati više nego što ti treba! Brat se zatim udaljio i više ga ne vidjeh.

Neznanac, okrenuvši se k meni, reče:

- Hoćeš li vidjeti nešto u pojedinosti?

- Hoću, rado!

- Hoćeš li vidjeti svoje dječake takve kakvi su sada i kakvi će biti u budućnosti?

- Ah, da, da!

- Onda dođi!

Tada Neznanac izvuče, ne znam odakle, veliki stroj koji ne bih znao opisati. Unutar stroja je stajao kotač kojega je spustio na zemlju.

- Što znači ovaj kotač? upitao sam. Odgovor je glasio:

- Vječnost u Božjim rukama.

Prihvatio je zatim ručicu kotača i stade ga okretati pa mi reče:

- Primi ručicu i okreni jedanput.

Učinih tako a on nadoda:

- Sad gledaj unutra.

Promotrio sam stroj i vidio u njemu neko veliko staklo u obliku leće. Bilo je široko oko metar i pol. Stajalo je u sredini stroja pričvršćeno na kotač. Oko leće je bio natpis: *"Ovo je oko koje gleda na ponizne na nebu i na zemlji"*. Brzo bacih pogled na leću. I gle! Kakva li prizora! Vidio sam tamo sve mladiće iz Oratorija.

- Pa kako je to moguće, govorio sam u sebi. Do sada nisam vidio ni jednoga u ovom kraju, a sada vidim sve svoje sinove. Nisu li svi u Turinu? Usmjerih pogled iznad stroja i sa strane, ali izvan leće nisam mogao ništa vidjeti. Pogledao sam prijatelja i izrazio mu svoje čuđenje. Nakon nekoliko trenutaka, zapovjedi mi nek zavrtim po drugi put. Tada ugledah kako su odijeljeni dobri dječaci od zlih. Prvi su bili veseli, drugi žalosni, jer su neki imali probušeni jezik, drugi samilosno izbuljene oči ili su bili podlegli odvratnim čirevima na glavi, obilježeni i okaljani raznim strastima. Vidio je i dječake koji su se zaustavili kod njega i nakon kratkotrajnog oduševljenja napustili ga. Očito je jasno vidio sadašnje stanje njihove savjesti i njihova zvanja. Nije mu bilo do kraja jasno što znače sve te čudne bolesti, a Neznanac koji ga je doveo stroju reče:

- Poslušaj me: Probušen jezik znači nepristojan razgovor. Izvrnutih očiju su oni koji ne cijene milost Božju i pretpostavljaju zemlju nebesima. Oboljela glava je zanemarivanje tvojih savjeta. Crvi su podle strasti koje rastaču srca. Ima tu i gluhih koji ne vole čuti tvoje riječi kako ih ne bi morali živjeti.

Zatim mi ponovno dade znak i ja okrenuh stroj po treći put. Pogledao sam kroz leću. Vidio sam četiri dječaka svezana lancima. Pozorno ih stadoh motriti i sve sam ih prepoznao. Neki dječaci su imali lokot na ustima, a trojica su čak rukama zatvarali uši. Molio sam Neznanca nek mi to protumači. On mi odgovori:

- To lako možeš razumjeti. Ovi ne slušaju tvojih savjeta, ne odgovaraju iskreno na ispovijedi, šute kad bi trebali govoriti. Ako pak čuju opomene, savjete i zapovijedi ispovjednika, ne izvršavaju ih. Ako ne promijene život, u opasnosti su biti bačeni u tamnicu i tamo će ispaštati svoja zlodjela i veliku neposlušnost. Lokote će zbaciti sa sebe jedino ako nestane oholosti iz njihovih srdaca! Zatim mi dade savjet: ***Kad se na propovjedaonici izgovore dvije besjede, jedna neka naglasi kako treba pristupiti dobroj svetoj Ispovijedi.*** Obećah kako ću se toga držati, jer uistinu je velik broj onih koji se ne ispovijedaju valjano.

Kad sam po zapovijedi tajanstvenog muža ponovno okrenuo kotač, pogledah i vidjeh tri dječaka u strašnom stanju. Svaki od njih imao je na leđima velikog majmuna s rogovima na glavi. Svaki majmun čvrsto je stiskao svoju žrtvu: oko vrata toliko da je svaki od njih bio u licu potpuno crven, a oči zakrvavljene; šapama su im pritiskali bedra tako da su se teško mogli micati, a repom su omatali njihove noge te im gotovo nije bilo moguće hodati.

Ovo su bili mladići, koji i nakon duhovnih vježbi žive u teškom grijehu, posebno u nečistoći i nečednosti, u teškim prekršajima protiv šeste Božje zapovijedi. Sotona ih je stiskao oko vrata ne puštajući ih govoriti kad bi morali govoriti. Sputanih nogu, ne mogu krenuti ispravnim putem. Gotovo su izgubili razum i ne znaju što bi više radili, i nadalje ostaju sputani pogubnim strahom koji umjesto da ih vodi spasenju, gura ih u

propast. Nisu sposobni vidjeti sredstva koja bi im pomogla riješiti se strašnog položaja i odvratnosti prema sakramentima. Takva premoć strasti dovela ih je u stanje kad im se čini - popravak više nije moguć.

Nad tim prizorom don Bosko je gorko zaplakao. Htio je osloboditi ove nesretnike. Ali, čim se pomaknuo od leće, nije ništa vidio. Tada je pokušao zabilježiti imena one trojice, ali prijatelj kaza:

- Uzalud. Zapisani su u ovoj knjizi koja mi je u rukama.

Don Bosko se tada srcem punim neizreciva uzbuđenja i suznih očiju okrenuo pratitelju i kaza:

- Kako to? Zar mogu biti u ovakvom stanju ti siromašni dječaci za koje sam utrošio toliko riječi i pokazao toliko brige u svetoj Ispovijedi i u Oratoriju! Kako bi trebali postupati da zbace s ramena ovako strašne životinje?

Neznanac brzo promrsi:

LABOR, SUDOR, FERVOR - RAD, ZNOJ, GORLJIVOST!

- Ne razumijem, govori jasnije!

Ponovio je, ali uvijek zboreći: ***labor*, *sudor*, *fervor***.

Reče mi:

- Ti si vješt slovnici i školskim pitanjima. Pazi, dakle. ***Labor*** - točka i zarez; ***Sudor*** - točka i zarez; ***Fervor*** - točka i zarez. Jesi li razumio?

- Riječi same da, ali smisao ne. Trebaš mi protumačiti.

- ***Rad u postojanom djelovanju, znoj u neprestanoj pokori, gorljivost u žarkim i ustrajnim molitvama.*** Kod ovih dječaka morat ćeš štošta podnijeti. Nećeš lako uspjeti pridobiti ih kako bi odbacili đavolski jaram kojemu robuju.

Gledao sam i počeo se ljutiti pri pomisli:

- Kako to? Zar su svi ovi izgubljeni?

- Da, moguće je!

Tada mi moj tumač stade predbacivati:

- O vidi ti oholice! A tko si ti pa pitaš: čemu napori? Misliš, zato jer ljubiš svoje dječake, očekuješ da su svi onakvi kako ti želiš? Ili ti možda više ljubiš duše od našeg božanskog Spasitelja,

više za njih činiš i trpiš? Zar misliš kako tvoja riječ mora imati više uspjeha od Spasiteljeve? Možda propovijedaš bolje od njega? Misliš li kako si pokazao više ljubavi i brige prema dječacima nego je to činio Spasitelj prema svojim apostolima? Poznato ti je kako su apostoli s Njime svaki dan živjeli, svaki trenutak bili obdareni njegovim dobročinstvima, slušali su i promatrali dan i noć njegovu objavu. Vidjeli su njegovo djelo koje je moralo biti snažan poticaj njihovu životu. Ipak je jedan zastranio. Koliko je toga učinio i rekao u nazočnosti Jude! Ipak ga je Juda izdao i neobraćen umro. Možda misliš kako si ti veći od apostola? Iznenađen si nekolicinom nezahvalnih. Očekuješ li uspjeh bez ijednog zločestoga? O, oholice!

Čuvši ovo, zašutio sam, ali ne bez osjećaja boli u duši.

Moj pratitelj, pošto me vidio potištena i žalosna, odluči me utješiti te mi zapovjedi okrenuti kotač ponovno, govoreći:

- Divi se nad tim kako je plemenit Bog! Gledaj, kolike ti duše namjerava povjeriti. Pogledaj onaj broj dječaka!

Pogledao sam kroz leću i vidio silno mnoštvo dječaka koje u životu još nisam poznavao.

- Vidim ih, odgovorio sam, ali ih ne poznam!

- To su oni koje će ti Gospodin pokloniti kao naknadu za onu četrnaestoricu za koje se uzalud zalažeš. Znaj, Bog će ti za svakoga od njih darovati stotinu.

- Ah, jadan ti sam!, uskliknuo sam. Već mi je puna kuća. Kamo ću smjestiti sve te nove dječake?

- Ne budi zabrinut. Ubrzo će biti mjesta. Onaj koji ti ih šalje već prije znade kamo će ti ih poslati. On će sam naći mjesta.

- Ne zabrinjava me samo prostor već i prehrana ...

- Pusti sada šalu! Bog će se pobrinuti.

- Ako je tako, zadovoljan sam, odgovorio sam neznancu.

Don Bosko je 2. svibnja završio svoje pripovijedanje riječima:

- Dugo sam promatrao s velikim zadovoljstvom sve one dječake, zapamtio sam mnoga lica kako bi ih mogao prepoznati kad ih susretnem.

U drugom dijelu don Bosko je gledao zvanja svojih dječaka. O tom pripovijeda:

Neznanac je pokrenuo svoju napravu: kotač i leću. Bio sam radostan dok sam gledao tolike dječake koji bi morali doći k nama, kad ovaj reče:

- Želiš li možda vidjeti ljepši prizor?

- Pa pogledajmo!

- Okreni kotač! Okrenuo sam i u leći vidio sve svoje dječake podijeljene u dvije brojne skupine što bijahu u istom prostranom kraju, ali na određenoj udaljenosti jedna od druge. Na jednoj strani se vidio prostor gdje je rastao grah, trava, a bilo je i livada. Na rubu je bilo nekoliko redova divljih ruža. Dječaci iz jedne skupine su tu radili lopatama, motikama i grabljama. Bili su podijeljeni u skupine koje su imale svoje predradnike. Na čelu svih bio je vitez Oreglia. On je dijelio svakovrsno ratarsko oruđe onima koji su radili. Poticao je na rad one koji su se nećkali prihvatiti se posla. Na kraju toga prostora vidjeh mladiće koji su skupljali sijeno.

Druga skupina nalazila se na suprotnoj strani prostranog polja gdje je raslo žito. Polje je bilo pokriveno zlatnim klasjem. Dugačak jarak služio je kao međa između ovog polja i ostalih što su se gubila na sve strane u nedogled. Mladići su radili na žetvi, ali ne svi isti posao. Mnogi su želi i slagali velike snopove. Neki su slagali sijeno u stogove, vozili kola, pribirali ili mlatili. Neki su brusili kose, drugi su ih dijelili. Netko je svirao. Zaista lijepi prizor!

Na tom polju, u sjeni starih stabala bili su stolovi s potrebnom hranom za sve radnike. Malo dalje jedan prostran i krasan vrt s ogradom u sjeni, bio je pun svakovrsnih cvjetnih gredica.

Odvajanje zemljoradnika od žetelaca označavalo je odvajanje onih koji su prigrlili crkveni stalež od onih koji to nisu. Ja nisam razumio tajnu te se okrenuh vodiču i zapitah:

- Što to znači? Koji su oni koji tamo kopaju?

- Još to ne znaš!, dobio sam odgovor. Ovi što kopaju, rade samo za sebe, što znači - nisu pozvani u crkveni stalež nego u laički.

Opazio sam - oni što kopaju su zanatlije za koje je dosta da u svom staležu misle na svoju dušu i nemaju posebne dužnosti baviti se pitanjem spasenja drugih. Oni pak koji žanju, koji su na drugoj strani polja, pozvani su u crkveni stalež. Tako već sada znam tko će postati svećenik a tko će prigrliti drugo zvanje.

Živom znatiželjom sam promatrao žitno polje. Provera je dijelio koscima kose, i to je značilo - on bi mogao postati ravnatelj sjemeništa ili ravnatelj Salezijanske kuće ili kojega učilišta. Uočio sam kako nisu svi koji su radili dobivali kose iz njegovih ruku, nego od drugih koji nisu nama pripadali, a to je značilo - postat će svećenici i posvetit će se svetoj službi izvan Oratorija. Kosa je simbol riječi Božje.

Provera je nekima uskratio kose i slao ih je neka prije blaguju: jednu krišku ili dvije, tj. kruh pobožnosti i kruh učenja. Jakob Rossi bi poslan uzeti jedan komadić. Klerik Durando imaše mnogo posla, između ostalog pripravljao je stol za žeteoce i davao im jesti. Ta služba je označavala one koji su određeni posebno promicati pobožnosti prema Presvetom Oltarskom Sakramentu. Matej Galliano se mnogo trudio donoseći piće za žeteoce. Costamagna (II.) je pošao uzeti kosu, ali Provera ga je poslao u vrt nek ubere dva cvijeta. Isto se dogodilo Quatroccolu. Rebuffa je poslan ubrati tri cvijeta i obećano mu je nakon toga dati kosu. Tu je bio i Olevera.

Nekima su kose bile tupe, neotkovane, a ipak hoteći žeti sve su drobili i kvarili. Služba brušenja je bila dana onome koji upravlja kler k pobožnosti. Pokazao se i Viale, išao je uzeti jednu novu, oštru kosu upravo ispod čekića. Vidio sam i kovača koji je morao popravljati poljodjelsko oruđe. To je bio Costanzo.

Dok je sav taj šaroliki život ključao, Fussero je vezao snoplje što je značilo: sačuvati savjesti u milosti Božjoj. Ulazeći sve dublje u pojedinosti, razabiralo se kako će on dobiti mjesto učitelja klerika.

Bio je ovdje i netko tko mu je pomagao vezati snopove. Sjećam se, između ostalih vidio sam don Turca i Chivarella. Ovo je simboliziralo one koji su određeni uređivati savjesti u sakramentu svete Ispovijedi navlastito za aspirante u crkvenom staležu.

Kola na koja je slagano snoplje predstavljala su Božju milost. Obični grešnici moraju stati na ova kola i zaputiti se pravim putem spasenja kojemu je završetak u nebesima. Nakon što su bila napunjena snopovima, kola su krenula. Vukli su ih volovi, simbol ustrajnosti i snage. Don Rua je išao ispred kola. To znači - morat će voditi duše u nebo. Don Savio je išao za kolima, metlom skupljajući klasje i snopove koji su padali.

Na polju su se vidjeli raštrkani dječaci koji su pabirčili. Među njima je bio Ivan Bonetti i Josip Bongiovanni. Pobirali su okorjele grešnike. Bonetti je posebno pozvan od Gospodina tražiti nesretne bjegunce koji su pobjegli pred žetelačkom kosom.

S Fusserom je i Anfossi sabirao kupove snoplja od požeta žita kako bi ih mogli omlatiti. Ovo je možda bio znak - postat će učiteljem. Drugi su, poput Alassonattija, slagali hrpe. Ti upravljaju novcem, bdiju nad vršenjem pravila, poučavaju u molitvi i vode sveto pjevanje. Jednom riječju: surađuju moralno i materijalno u vođenju duša putem spasenja.

Tada se pokazao prostor koji je bio poravnan i priređen za mlaćenje žita. Don Ivan Cagliero, koji je prije otišao u vrt nabrati cvijeće i već ga je razdijelio drugovima, vratio se sa svojom kiticom u ruci na ono gumno mlatiti žito.

Mlaćenje žita se tiče onih koje je Bog odredio poučavati puk.

Na stanovitoj udaljenosti, vidio sam oblake dima kako se dižu prema nebu. Bilo je to djelo onih koji su sakupljali ljulj. Izišavši izvan granica polja na kojem se njihalo klasje, stavljali su ljulj na hrpu i spaljivali. To je označavalo one koji su posebno bili određeni izbacivati zle iz kruga dobrih. Tim su smjerali na ravnateljske časti u našim budućim zajednicama. Među ovima sam vidio Don Franju Ceruttia, Ivana Tamietti, Dominika

Belmonte, Pavla Alberu i druge koji su sada dječaci u prvom razredu gimnazije.

Svi spomenuti prizori odvijahu se istodobno. Vidio sam u tom mnoštvu neke dječake koji su nosili u ruci svjetiljku kako bi svijetlili u pô bijela dana. Ovi će biti dobar primjer evanđeoskim radnicima. Među njima je bio Pavao Albera koji je još i svirao na gitari, što znači - pokazivat će put svećenicima i hrabriti ih u njihovom poslanju. Smjeralo se na veliku zadaću koju će vršiti u katoličkoj Crkvi.

U tom *"vrenju"* nisu svi dječaci koje sam vidio bili zaposleni. Jedan od njih držao je u ruci revolver; to znači kako kani ići u vojničku službu. Neki je stao s rukom na pojasu i promatrao one što su želi. Jedan je išao prihvatiti kosu. Bilo ih je koji su se uplašili umora i nisu se odlučili za žetvu, stigli su na košnju, ali stajahu besposleni, držali su kose naopako. Izbrojio sam mnoge koji su se udaljavali brati divlje grožđe. To označuje one koji gube vrijeme na stvari koje nisu u skladu s njihovom službom.

Dok sam promatrao što se događalo na žitnom polju, vidio sam drugu skupinu mladića koji su kopali. Bio je to svojevrstan prizor. Većina krepkih mladića radila je zauzeto, ali nije manjkalo ni lijenčina.

Htio sam zamoliti Voditelja neka mi razjasni pojedine stvari, a on mi reče:

- Žitno polje označuje Crkvu. Žetva je postignuti plod. Kosa je simbol riječi Božje. Ovdje pak tupa kosa predstavlja pomanjkanje pobožnosti. Kosa bez vrška znači pomanjkanje poniznosti. Napuštati polje za vrijeme žetve, znači napustiti Oratorij i Salezijansku družbu.

Uvečer 4. svibnja don Bosko je završavao pripovijedanje sna u kojem je prikazan njegov Oratorij, dječaci i posebno učenici. U drugom dijelu su prikazani oni koji su pozvani u crkveni stalež. Sada smo u trećem dijelu u kojemu se u uzastopnim viđenjima pokazivahu oni koji su godine 1861. stupili u Družbu svetog Franje Saleškoga. Prikazan je veliki rast Družbe i skoro nečujni

odlazak prvih salezijanaca s ovoga svijeta. Za njima su nastupali nastavljači njihova velika djela.

Don Bosko je rekao:

- Pošto sam s veseljem promatrao prizor žetve, bogat tolikim raznolikostima, lijepi Neznanac mi zapovjedi:

- Sad okreni kotač deset puta: računaj i zatim gledaj!

Počeo sam okretati kolo i pošto sam deset puta zaokrenuo, pogledao sam. I gle, vidio sam iste mladiće kojih sam se sjećao, prije par dana bili su ljupki dječaci, a sada su već odrasli muževi: jedni s dugom bradom, drugi prosjedih vlasi.

- Kako to, upitao sam, neki dan je onaj tamo bio dječak i skoro su ga na rukama nosili, a sada je tako velik?!

- Prijatelj mi odgovori: Pa naravno! Koliko okretaja si učinio?

- Deset.

- Pa dobro: 1861. i 1871! Sad imaju deset godina više.

- Ah, razumio sam. I opazih u dnu leće nepoznatu sliku: naše nove domove i nove pitomce pod vodstvom mojih dragih sinova iz Oratorija koji su već svećenici, učitelji, ravnatelji. Oni su poučavali dječake, a zatim su ih zabavljali.

- Okreni ponovno deset puta, klikne mi Neznanac, i poći ćemo u 1881. godinu. Prihvatio sam ručicu i kotač se zavrtio deset puta. Pogledao sam ponovno i vidio samo polovicu dječaka od onih koje sam prvi put vidio. Sada su gotovo svi posijedili, a neki su se i malko pogrbili.

- A gdje su drugi? zapitao sam.

- Već su prešli, dobio sam odgovor, u broj većine. Vrlo neugodno me se dojmilo tako veliko smanjenje broja mojih dječaka. Ipak, utješilo me samo promatranje svega što sam vidio: nove zemlje, nepoznati krajevi i mnoštvo dječaka pod vodstvom i upravom novih učitelja koji su još ovisili o mojim starim dječacima. Neki od tih već su bili u zreloj dobi.

Zatim sam ponovno okrenuo deset puta. Vidio sam samo četvrtinu mojih dječaka od malo prije. Sada su bili mnogo stariji s bradom i bijelim vlasima. Zapitao sam:

- A gdje su svi drugi?

- Ubrojeni su u većinu! Sada smo u 1891.

Pred mojim očima se ponovno odvijao dirljiv prizor. Moji sinovi svećenici, iscrpljeni od napora bijahu okruženi dječacima koje uopće do sada nisam vidio. Mnogi su se i bojom i kožom razlikovali od stanovnika naših krajeva.

Još deset puta okrenuh kolo i vidjeh treću skupinu svojih prvotnih dječaka. Već su bili zgrbljeni starci: izobličeni, mršavi, u svojim zadnjim godinama. Među njima, sjećam se, vidio sam don Ruu. Toliko se bio promijenio, ostario i smršavio, više ga se nije moglo prepoznati.

- A ostali?, zapitao sam.

- Već su ubrojeni u većinu! Sada smo u 1901.

U mnogim kućama više nisam prepoznao nikoga od naših starih. Vidio sam ravnatelje i učitelje koje nikada prije ne vidjeh i mnoštvo dječaka koje je uvijek raslo. Vidio sam sve veće domove i upravno osoblje. Sve se tako divno množilo.

Ljubazni tumač nastavi:

- Daj deset novih okretaja i vidjet ćeš stvari koje će te utješiti, ali i stvari koje će te ražalostiti.

Okrenuo sam deset puta.

- Evo 1911! Uskliknuo je tajanstveni prijatelj.

- Ah, dragi moji dječaci! Vidio sam nove kuće, nove dječake, ravnatelje i učitelje s novim stilovima i običajima. A gdje su moji iz Oratorija u Turinu?

Dugo sam tražio usred tolikog mnoštva mladića i prepoznao samo jednoga između vas. Bio je sav sijed i shrvan godinama. Okružen lijepim brojem dječaka pripovijedao im je o početku našeg Oratorija, spominjao im i ponavljao ono što je naučio od don Boska. Pokazivao im je sliku koja je bila obješena na zidu njegove sobe za primanje. Kako su već bili ostarili dragi naši prvi pitomci i poglavari domova!

Na novi znak prihvatio sam ručicu i okrenuo sam više puta. Vidio sam samo prazne domove, bez života. Začuđen sam uskliknuo:

- Nikoga od svojih više ne vidim. Pa gdje su sada svi dječaci koje sam sabrao, koji su tako veseli, živahni i snažni, koji se sa mnom nalaze u Oratoriju?

- Ubrojeni su većini! Znaj: prošlo je deset godina iza svakog desetog okretaja.

Tada sam računao koliko puta sam učinio po deset okretaja i dobio sam rješenje: proteklo je 50 godina i već oko 1911. svi sadašnji mladići iz Oratorija biti će ubrojeni među pokojne.

- A bi li sada htio još nešto vidjeti, dobaci mi dobrohotni Voditelj.

- Da! Odgovorio sam.

- Dakle, ako želiš više vidjeti i znati, budi pozoran. Okreni kolo u okomitom smjeru i broji upravo toliko okretaja koliko si ih prije učinio.

Kolo se okrenulo.

- Sada gledaj! Čuo sam njegove riječi.

Pogledao sam i vidio pred sobom veliki broj dječaka koji su bili novi u beskonačnom šarenilu običaja, zemalja, jezika. I usprkos tome što sam se maksimalno trudio, nisam ih mogao raspoznati, osim nekoliko poglavara, ravnatelja, učitelja i asistenata među njima.

- Ovi su mi potpuno nepoznati, rekoh svome Voditelju.

- Ipak, svi su tvoji sinovi. Poslušaj, govore o tebi, o tvojim davnim sinovima i njihovim poglavarima koji već dugo nisu među živima. Sjećaju se tvojih i njihovih pouka. Pozorno sam još pogledao, ali kad sam podigao oči s leće, ona se počela okretati sama od sebe takvom brzinom i tolikim šumom da sam se probudio našavši se u krevetu na smrt umoran.

- Dragi moji dječaci! Kako bih spriječio bezumne sudove o sebi, prepuštam vam slobodno mišljenje o ovom snu. Preporučujem samo, nemojte sve to ismijati.

Sve što je vidio, don Bosko je u sljedećim danima priopćio svojim dječacima koji su dohitjeli pitati ga gdje ih je vidio u snu. A moralni učinak je, kaže pisac, bio veći od najplodnijih misija.

- Želim vam još spomenuti kako se Gospodin služi mnogim sredstvima kako bi ljudima objavio svoju volju.

On se poslužio s Bileamovom magaricom da progovori. Poslužio se Bileamom, lažnim prorokom koji je prorekao mnogo toga što se odnosilo na obećanog Spasitelja. To se moglo dogoditi i sa mnom. Inače u mom životu najprije pazim što treba činiti. Ako vidite da je dobro, činite i vi tako. Ako pak vidite kako činim nešto loše, toga ne činite.

San koji je bio u pravom smislu proročko gledanje, ostvario se. Tu činjenicu nek nam osvijetli jedan od mnogih primjera.

O onoj četvorici u lancima pripovijeda nam i teolog Boreli. Po njemu, neki mladić kojega je don Bosko vidio u snu svezana lancima, poručio je svecu neka mu pošalje knjižicu *"Opskrbljeni mladić"*. Rekao je neka upita don Boska sjeća li se onoga sna.

Osim zatvora don Bosko mu je bio navijestio još i druge nevolje. Kad je mladić završio svoje nauke, opraštao se od don Boska spominjući mu kako namjerava poći u neku redovničku zajednicu.

- Ostani sa mnom, rekao mu je don Bosko. Ne idi od mene, tu ćeš naći što želiš. Mladić nije poslušao.

- Kad je tako, zaključio je don Bosko, idi. Postat ćeš Isusovac i izbacit će te. Ići ćeš u Kapucine i nećeš ustrajati. Na koncu ćeš se vratiti, natjeran od gladi prositi kruha u Oratoriju.

Njegova imovina iznosila je oko 60.000 lira a njegova obitelj bila je među imućnijima u kraju, pa se ovo činilo nemogućim. Ipak, sve što mu je prorekao svetac ispunilo se. Otišao je najprije u Isusovce, a zatim Kapucinima. Nije našao mira i izišao je. Potrativši svoj imetak, nakon mnogo vremena pade u bijedu te se pojavi u Oratoriju. Ovdje su ga primili i ostao je godinu dana. Izišao je jer je ljubio skitalački život. Sam je pripovijedao kako se obistinilo don Boskovo proročanstvo. Živio je do 1901. godine. (M.B. VI. str. 898. god. 1861.)

23. RUPČIĆ ČISTOĆE

U noći od 14. na 15. lipnja sanjao je Don Bosko:

Sanjao sam - nalazim se na propovjedaonici u našoj crkvi, spreman za propovijed. Dječaci su sjedili na svojim mjestima. Oči su im bile uprte u mene. Nestrpljivo su čekali moju propovijed. No, ja nisam znao o čemu bih govorio i na koji način započeti. Nastojao sam se prisjetiti neke misli, ali... ništa. Nakon tolikih godina propovijedanja, tako smeten zastadoh malo vremena u neprilici kao nikad prije.

Najednom sam vidio kako se ova naša crkva pretvara u dolinu... i ugledao sam lijepu palaču s balkonima i terasama. Sve je bilo krasno. Pred palačom se prostirao trg. Na jednom kutu trga opazio sam veliki broj dječaka koji su bili zbijeni i stajali su oko neke Gospođe, koja je davala svakome po jedan rupčić. Pošto su primili rupčić, skakutali su i postavljali su se u red na drugoj terasi s ogradom. I ja sam se približio Gospođi i čuo kako je, dijeleći rupčiće, svakom pojedinom dječaku govorila:

- Nemoj ga nikada razviti kad puše vjetar. Ako te pak vjetar iznenadi nakon što si već razvio rubac, odmah se okreni na desnu stranu, nikad na lijevo.

Promatrao sam i ugledao jednog dječaka koji je izvlačio svoj rupčić. Pokazao ga je Gospođi. Tako su činili i drugi dječaci, jedan za drugim, sve dok nije bilo vidljivo kako svi drže razvijene rupčiće. Rupci su bili veliki i vezeni zlatnim vezom. Na njima se moglo čitati riječi koje su bile napisane zlatnim slovima i ispunjale cijeli prostor. Glasile su:

REGINA VIRTUTUM - Kraljica kreposti.

Najednom je sa sjeverne strane zapuhao povjetarac koji je prerastao u orkanski vjetar. Tek je započeo puhati, a neki dječaci brzo ukloniše i sakriše rupčić. Drugi su se okrenuli na desnu stranu. Treći su ostali nepomični s ispruženim rupčićima.

Pošto je vjetar postao sve snažniji, pojavio se oblak koji je ubrzo zasjenio cijelo nebo. Zatim se podigao snažan vihor,

udarila je oluja, užasno je zatutnjalo. Počela je padati tuča, zatim kiša i na koncu snijeg.

Međutim, mnogi su dječaci stajali s razvitim rupčićem. Tuča je udarala u njih te ih sve izrešetala. Isto su činile i kišne kapljice i snježne pahuljice, jer su imale neke šiljke. U jednom trenutku svi su rupčići bili prorešetani i nisu više bili lijepi.

Ovaj događaj potaknuo je u meni silno čuđenje i nisam znao nikako protumačiti taj događaj. Najčudnije je, što sam približivši se tim dječacima koje inače nisam poznavao, pozorno motreći prepoznao sad svakoga od njih. Bili su to moji dječaci iz Oratorija. Pošto sam im se još više približio, pitao sam ih:

- Što ti radiš ovdje? Jesi li to zaista ti?

- Da, ja sam! Gledaj! Vidi i ostale!

Otišao sam onamo gdje je bila Gospođa koja je dijelila rupčiće. Tu su stajali neki ljudi te ih upitah što bi sve to moglo značiti. Gospođa se okrenula prema meni i progovorila:

- Nisi li vidio što je bilo napisano na onim rupčićima?

- Jesam. *Regina virtutum - Kraljica kreposti.*

- A znaš li zašto?

- Naravno, znam.

- Onda dobro: ovi dječaci su izložili krepost čistoće vjetru napasti. Neki, čim su ga opazili odmah su pobjegli. To su oni koji su sakrili rupčić. Drugi, iznenađeni i ne imajući vremena za skriti rupčić okrenuše se na desnu stranu. Ovi se u opasnosti utječu Gospodinu okrećući neprijatelju leđa. Treći su na udar napasti ostali s otvorenim rupčićem, i ona ih je uvela u grijeh.

Pred ovim prizorom ostadoh žalostan, skoro očajan, videći tako mali broj onih koji su sačuvali tu lijepu krepost. Kad sam se smirio, upitao sam:

- Kako to da su rupčići bili izrešetani ne samo od tuče nego i od kiše i snijega? Zar ove kaplje i snježne pahuljice ne znače male i lako otpustive grijehe?

- Zar ti ne znaš, ovdje nema malenkosti. Ipak, ne žalosti se. Dođi i vidjet ćeš!

Tada sam vidio kako su rupčići onih koji se okrenuše na desno postali uski i posve pokrpani. Više se nije vidjela niti jedna rupa. A Gospođa je govorila:

- Evo onih koji su imali nesreću pa su izgubili lijepu krepost nevinosti, ali su to popravili dobrom svetom Ispovijedi. Drugi, koji se nisu okrenuli, žive u grijehu, u stalnoj pogibli vječne propasti. Konačno mi je rekla: *"Nijednom nemoj reći nasamo, nego ih sve zajedno upozori"*. (M.B. VI. str. 972. god. 1861.)

24. RASTRESENOST DJEČAKA ZA VRIJEME SVETE MISE

U novim pitomcima snažna don Boskova riječ pripremala je sretne uspjehe koje će postići u školskoj godini. Dana 28. studenoga, kako kaže don Rufino, pripovjedio je don Bosko san započinjući ga ovako:

Našao sam se duhom u crkvi gdje su bili sakupljeni svi dječaci. Započeo sam Svetu misu i ugledao mnoge *"domaćine" vragove* obučene u crveno i s rogovima. Vidio sam vražiće kako se motaju oko dječaka i kako im poslužuju. Jednom su pokazivali vrtuljak, pred drugim su ga vrtjeli, trećem su pokazivali knjigu, četvrtom tople kestene. Ovdje su pokazivali tanjur salate, tamo lonac sa skrivenom salamom. Jednomu su prstom pokazivali na njegov rodni kraj, drugomu su zvonili u ušima o događajima zadnjih vragolija koje su počinili. Jedan je bio pozvan, svirati na glasoviru, pred drugim su udarali u glazbala. Jednom riječju: svaki je imao *"domaćina"*, koji ga je rastresao prolaznim stvarima. Neki vražići su stajali na ramenima pojedinih dječaka ljubeći ih i mazeći.

Dođe vrijeme podizanja. Na zvuk zvonca svi dječaci pobjegoše, a također i *đavolići*, izuzev onih koji su im stajali na ramenima. Ovi su se skupa s dječacima, koje su već imali u šapama, okrenuli licem prema crkvenim vratima bez ikakva znaka poklona. Pošto je završilo podizanje ponovno se pojavila

ona glazba i rastresanje, svaki sluga ponovno je preuzimao svoju službu.

Ako hoćete objašnjenje za ovaj san, čujte:

San označava razne rastresenosti kojima je sotonskim utjecajem izvrgnut svaki dječak u crkvi. One rastresenosti koje nisu iščezle ni za vrijeme podizanja tiču se dječaka koji se nalaze u grijehu. Sotoni nije potrebno da takvima predstavljaju nikakve predmete kako bi ih rastresli, oni su već njihovi. Samo ih miluju. Ovi dječaci jednostavno nisu sposobni moliti.

(M.B. VI. str. 1060. god. 1861.)

VII. svezak

25. DON BOSKO NAJAVLJUJE SMRT

Dana 21. ožujka 1862. godine, poslije večernjih molitava, popne se don Bosko na malu katedru, zastane na trenutak uzeti dah i počne:

Moram vam ispripovjediti san. Bili ste na odmoru u Oratoriju. Vika i veselje. Pričinilo mi se kako sam naslonjen na svoj prozor i promatram dječake u igrama, šeću, skaču i trče. Odjednom začujem štropot kod ulaza. Okrenem se i opazim čovjeka koji je bio visoka stasa, široka čela, široko otvorenih očiju, duge bijele brade i sijede kose koja mu je padala na ramena. Bio je obučen kao grobar, ogrnut kabanicom koju je držao lijevom rukom sasvim uz tijelo. U desnoj ruci imaše pak baklju koja je gorjela modrim plamenom. Stupao je polagano i oprezno. S vremena na vrijeme se zaustavljao, obazirao i nastavljao svoj put naokolo kao da nešto traži. Prošavši tako nekoliko puta dvorištem, zaustavi se kod skupine dječaka koji su se igrali. Prestrašio sam se i ne znajući što bih učinio, pratio sam ga pogledom. Došao je do ulaza u stolarsku radionicu i zaustavio se pred dječakom koji se u igri borio s jednim protivnikom. On približi baklju dječakovu licu i reče:

- Taj je!

Odmah ga zaustavi i pokaza mu listić kojeg je povukao iz rukava svoga kaputa. Dječak uzme listić, otvori ga, pročita, problijedi i upita:

- A kada? Odmah ili kasnije?

- Dođi, kucnuo je tvoj čas!, odgovori starac muklim glasom.

- Zar ne bih mogao dovršiti ovu igru?

- Moglo bi te iznenaditi za vrijeme igre. Ne bi bio spreman na smrt.

Dječak je drhtao, htio je govoriti, htio se izgovarati, ali nije mogao. Tada prikaza ispusti rub svoga plašta i pokaza lijevom rukom prema trijemu.

- Gledaj, ona tamo nosila su za tebe. Dođi odmah!

Kod ulaza u vrt bila su postavljena nosila s lijesom.

- Nisam spreman, još sam tako mlad, stane vapiti dječak.

Bez ikakva odgovora izađe starac još žurnije nego što je ušao. Kad je prikaza nestala, sišao sam i dok sam razmišljao što treba uraditi, probudio sam se.

San se ispunio 25. travnja kad je nenadano umro dječak Maestro Viktor. (M.B. VII. str. 123. god. 1862.)

26. BITKA NA MORU

Ispripovjedit ću vam san što sam sanjao prije nekoliko dana.

Nalazio sam se na morskoj obali, točnije na morskom grebenu. Na prostranoj pučini preda mnom je bilo silno mnoštvo brodova spremnih za boj. Brodice su imale sprijeda oštri željezni kljun kojim su udarale na protivnike. Brodovi bijahu naoružani topovima, puškama i svim mogućim oružjem i zapaljivim materijalom pa čak i knjigama. Sve ove brodice navaljivahu na jednu, mnogo veću i sjajniju brodicu, hoteći je probosti i zapaliti, ili na bilo koji način uništiti.

Ovaj veliki, savršeno opremljeni brod, okruživale su manje brodice koje su raznosile zapovijedi i štitile glavni brod od

napadača. Vjetar bijaše nepovoljan i činilo se kao da sve pomaže neprijatelju.

Usred nepregledne pučine stajahu dva visoka i jaka stupa. Na jednome od njih bijaše kip Bezgrešne Djevice s natpisom: "*POMOĆNICA KRŠĆANA*", na drugom, višem i većem bijaše velika hostija, i pod njom natpis: "*SPASENJE VJERNIKA*".

Papa, zapovjednik velikog broda, videći bijes neprijatelja i pogibao u kojoj su se nalazili njegovi vjernici, pozva zapovjednike malih brodica na dogovor. Svi se odazvaše i sabraše oko Pape. Održaše sastanak. Ali, kako je sve više bjesnila oluja, bili su poslani upravljati svojim brodovima.

Kad se za čas oluja stišala, Papa ponovno sazove sve kormilare, a veliki je brod mirno plovio dalje. Papa se postavi na kormilo broda i nastojao ga je usmjeriti između ona dva stupa kako bi ga za njih privezao i usidrio. Neprijateljske lađe su svim silama nastojale napasti i potopiti glavni brod: pokušali su ubaciti na brod spise, knjige i zapaljive materijale, a napadali su topovima, puškama i kljunovima broda. Bitka se sve više razbuktavala. Neprijateljski brodovi uza svu svoju vještinu zaludu navaljivahu; nisu mogli naškoditi brodu koji je i dalje mirno i sigurno plovio.

Istina, s vremena na vrijeme neprijatelj bi brodu zadao široke i duboke rane na bokovima. Ali, od ona dva stupa puhne lagani vjetrić koji odmah zatvori otvore i napukline.

Oglasiše se neprijateljski topovi i puške te uništiše i potopiše mnoge brodice. Neprijatelji pograbiše kratko oružje i stanu napadati rukama, šakama, psovkama i kletvama.

Najednom, Papa teško ranjen, pade. Odmah mu priskočiše u pomoć. Dignu ga. Ranjen po drugi put, pade i umrije. Neprijatelji pobjedonosno uskliknuše od radosti. Neopisivo veselje nasta na njihovim brodicama. Poslije smrti prvoga, izabra se na njegovo mjesto drugi Papa.

Zapovjednici ostalih brodica izabraše ga tako brzo da su se obadvije vijesti, smrt jednoga i izbor drugoga zajedno proširile. Protivnici stanu gubiti hrabrost i odvažnost.

Novi Papa, raspršivši i svladavši sve zapreke, dovede brod među ona dva stupa i sveže ga jednim lancem za stup na kojem bijaše Hostija, drugim pak za stup na kojem bijaše Bezgrešna Djevica Marija.

Tada nasta veliki preokret. Svi brodovi koji su se do tada borili protiv onoga kojim upravljaše Papa, pobjegoše i raspršiše se boreći se i uništavajući međusobno. Brodice koje se potapljahu, nastojahu i drugu povući sa sobom. One pak koje su se hrabro borile za Papu, dođoše također do stupova te se pridruže glavnom brodu.

Mnoge brodove prestrašila je snažna borba te su se udaljili i iz prikrajka promatrali sve dok nije neprijatelj bio raspršen. Tada doploviše polagano do ona dva stupa te se i oni mirno i sigurno usidriše pokraj glavnog broda.

Na moru nasta tišina... (M.B. VII. str. 169. god. 1862.)

Na ovom mjestu Don Bosko zapita Don Ruu:

- Što ti misliš o ovom snu?

- Don Rua odgovara:

Čini mi se kako je Papin brod Crkva, brodice i brodići su ljudi, a more je svijet. Oni koji brane veliki brod, to su dobri, povezani s Crkvom iskrenom ljubavlju.

Drugi su njezini neprijatelji koji je napadaju svakovrsnim oružjem. Ona dva stupa spasenja su pobožnost Presvetoj Djevici Mariji i Presvetoj Euharistiji.

- Dobro si kazao, pripomenu don Bosko. Samo trebamo ispraviti jedan izraz: Neprijateljski brodovi predstavljaju progone. Spremaju se preteške muke i nevolje za Crkvu. Ono što se do sada zbilo, skoro je ništa s obzirom na ono što će se dogoditi. Ostaju samo dva sredstva spasenja u tolikoj pomutnji i neredu: Pobožnost Presvetoj Djevici Mariji i česta sveta Pričest.

(M.B. VII. str. 169).

27. SVETOGRDNA ISPOVIJED JEDNOG DJEČAKA

Jedne noći vidio sam u snu dječaka koji je imao srce izjedeno od crvi, a on ih je rukom hvatao i bacao od sebe. Nisam tome pridavao veliku važnost. Sljedeće noći ponovno usnuh kako je kraj istog dječaka bio velik pas koji mu je izjedao srce. Bio sam uvjeren kako Gospodin hoće iskazati posebnu milost dječaku jer nema čistu savjest. Zato sam ga potražio. Pozvao sam ga nasamo i rekao mu:

- Hoćeš li mi učiniti jednu uslugu?
- Da, da, samo ako mogu!
- Ako budeš htio, moći ćeš!
- Recite, dakle...
- Zar doista?
- Da!
- Reci mi, nisi li možda nešto zatajio kod svete Ispovijedi?

Htio je zanijekati, ali sam mu odmah rekao:

- To je, dakle, nešto drugo. Zašto se nisi ispovjedio?

Tada mi pogleda u oči, zaplače i reče:

- Prije dvije godine sam zatajio jedan grijeh i od onda nisam se više usudio ići na svetu Ispovijed.

Ohrabrio sam ga i uputio na koji način će se izmiriti s Bogom. (M.B. VII. str. 193. god. 1862.)

28. ZMIJA I KRUNICA

U veljači 1848. grof Roberto d' Azeglio, osobni prijatelj Carla Alberta i kraljevski senator počastio je don Boskov Oratorij svojim posjetom. Svetac ga je pratio u razgledavanju kuće.

Grof Roberto je izrazio veliko zadovoljstvo, ali s jednim izuzetkom: Moljenje Krunice je čisti gubitak vremena.

- Ostavite, reče, recitiranje one starudije od 50 Zdravomarija koje se stalno nižu...

- Dobro! odgovori Don Bosko. Ja neizmjerno cijenim ovu pobožnu vježbu i mogu Vam reći - na njoj je utemeljena moja ustanova. Spreman sam odreći se tolikih drugih vrijednih stvari, ali krunice nikada! Zatim s njemu osobitom odvažnošću i smjelošću doda:

- Kad bi bilo nužno, bio bih voljan odreći se Vašeg dragocjenog prijateljstva, ali nikada moljenja svete Krunice.

(M.B. III. str. 294)

U poticanju mladića na gorljivo moljenje svete Krunice don Bosko bi ohrabren i u snoviđenjima. Navodimo jedno. Sanjao ga je u noći pred Veliku Gospu godine 1862.

Bio sam s dječacima u Castelnuovo d'Asti kod brata. Dok su se svi zabavljali, pristupi k meni Neznanac i pozove me nek pođem s njim. Dođosmo na livadu pokraj dvorišta. Tamo mi pokaza zmiju, dugu 7-8 metara kako leži u travi. Prestraših se. Htjedoh pobjeći.

- Ne, ne, kaže mi Neznanac. Dođi bliže i pogledaj!

- Kako ću se približiti? odgovorih. Mogla bi me ugristi?

- Ne boj se! Neće ti nauditi. Dođi sa mnom!

- Nisam toliko lud i izlagati se tolikoj opasnosti.

- Dobro, kaže Neznanac, kad nećeš, ostani tamo.

Zatim se udalji, donese uže i reče:

- Uzmi uže za jedan kraj i čvrsto ga drži. Ja ću ga primiti za drugi pa ćemo ga napeti iznad zmije.

- A onda?

- Onda ćemo je tući s njim po leđima.

- Ma nemoj, čovječe! Samo ćemo je razdražiti. Skočit će na nas i na komadiće nas rastrgati.

- Ne, ne, pusti me izvesti što sam nakanio!

- Dobro, dobro! Ja se ne prihvaćam takvih vratolomija koje me mogu stajati života.

Htio sam pobjeći, ali onaj bijaše ustrajan uvjeravajući me kako mi se neće ništa dogoditi i zmija mi neće nauditi. Molio me nek ostanem i poslušam ga.

Zatim Neznanac ode na drugu stranu nemani, digne svoj kraj užeta i udari njime po zmiji. Zmija skoči hoteći izvući glavu i pregristi uže, no bijaše prekasno. Nije se mogla više ni maknuti.

Tada mi Neznanac dovikne:

- Drži čvrsto uže! Čvrsto drži i ne puštaj ga iz ruku! Otrča do obližnje kruške, sveže svoj kraj, a zatim dotrči k meni, uze konop i sveza ga za željeznu rešetku na prozoru kuće. Zmija se savijala, previjala, udarala mahnito glavom i repom po zemlji, komadići mesa letjeti su na sve strane. Nije prestala udarati dok nije uginula. Ostao je samo goli kostur.

Kad se zmija smirila, Neznanac odveže uže, smota ga u klupko pa mi reče:

- Pazi! Baci uže u kutiju, zatvori, i začas je ponovno otvori.

Oko mene se okupljahu dječaci.

Pogledasmo u kutiju. Čudesno! Uže je bilo složeno tako da smo pročitali riječi: *AVE MARIA*!

- Kako je to moguće, rekoh. Ti si bacio unutra smotano klupko, a sada je tako složeno.

- Eto, reče on, zmija je sotona, a uže *Ave Maria*, ili točnije: *KRUNICA*. To je skup Zdravo Marija pomoću kojih možemo svladati, pobijediti i uništiti sve sotonske sile.

Ovim riječima zaključio je don Bosko, prvi dio sna.

Drugi dio je još zanimljiviji i tajanstveniji. Kasno je već, odgodit ćemo pripovijedanje do sutra navečer.

Međutim, zapamtimo što je moj pratitelj rekao o Zdravo Mariji i Krunici. Molimo ju pobožno i sabrano pa ćemo svladati sve poteškoće.

- Laku noć!

DRUGI DIO

Dok sam sa strancem razgovarao o užetu, o zmiji i tajanstvenom događaju, opazih dječake gdje skupljaju komade zmijskoga mesa i jedu. Odmah viknuh:

- Što radite, zar ste ludi? To meso je otrovno. Otrovat ćete se!

- Nije, ne, odgovarahu dječaci, baš naprotiv, posebno je ukusno!

Doskora se oni koji blagovaše meso, srušiše i postadoše tvrdi kao kamen. Neprestano sam opominjao, ali uzalud. Mnogi dječaci su i dalje blagovali. Vikao sam na jednoga, korio drugoga i trećega, neke sam čak šakom udarao, kako bih ih odvratio od toga. Ali uzalud. Mnogi su i dalje uzimali, padali na zemlju i zatim odrvenjeli. Pozvao sam u pomoć klerike i rekao neka pođu među dječake i paze neka nitko više ne uzima toga mesa. Nisam postigao ono što sam želio jer su čak i neki klerici počeli jesti zmijsko meso. Zatim bi se onesvijestili i pali na zemlju. Bijah izvan sebe, bili su brojni oni koji su ležali u tako bijednom stanju. Obratih se svom pratitelju:

- Što to znači? Znali su kako je meso otrovno pa ipak su ga blagovali. Zašto?

On odgovori: Znaj *"ANIMALIS HOMO NON PERCIPIT EA QUAE DEI SUNT"* - *Životinjski pokvareni čovjek ne shvaća ono što je Božje.*

- Ima li pomoći u tolikom zlu?

- Da, ima!

- Koja?

- Jedino nakovanj i čekić!

- Kako? Staviti ih na nakovanj i tući čekićem?

On mi protumači:

Čekić označava svetu Ispovijed, a nakovanj svetu Pričest. Ovim se oruđem treba služiti.

Ova dva sakramenta bili su za don Boska spasonosno sredstvo. Isus s njima, po svećenicima čisti, jača i odlučno upućuje na, ne baš lake ni ugodne putove kreposti, svetosti!

(M.B. VII. str. 238; 244. god. 1862.)

29. SLON I MARIJIN PLAŠT

Dragi dečki! Sanjao sam - bio je blagdan i vi ste se poslije ručka, za vrijeme odmora, igrali na dvorištu.

Bio sam s prof. Vallauriem u svojoj sobi. Razgovarali smo o književnosti i o nekim vjerskim pitanjima, kad najednom začujem kucanje. Otvorim i ugledam svoju majku koja je prije šest godina umrla. Ona me pozva.

- Dođi brzo, vidjet ćeš nešto!

- Što je?

- Brzo, brzo dođi, ponovi ona.

Na taj poziv istrčah na balkon i opazih na dvorištu među dječacima ogromnog slona.

Ma što je to, viknuh, siđimo dolje! Prestrašen okrenuh se prof. Vallauriju i on me začuđeno pogleda kao da pita:

- Kako je mogla ovolika neman doći ovamo?

Siđosmo brzo u trijem. Mnogi od vas su se znatiželjno okupili oko životinje promatrajući je. Slon se pričinjao blag i pitom. Igrao se i trčao s dječacima, milovao ih svojom surlom, vladao se tako pametno i izvršavao sve zapovijedi kao da je bio odgojen u Oratoriju. Ipak niste bili svi oko njega. Neki su se razbježali na sve strane i u strahu tražili utočište. Mnogi su se sklonili u crkvu.

Došao sam na dvorište i prolazeći pokraj Marijina kipa, koji se nalazio uz crpku, dotakoh se ruba Marijina plašta moleći je za pomoć. I gle čuda! Ona digne desnu ruku. Prof. Vallauri učini isto i dotakne se lijevog ruba, na što Marija podigne i lijevu ruku.

Na tu neobičnu pojavu ostadoh zbunjen i iznenađen.

Ali, dođe vrijeme blagoslova i vi ste, dragi dječaci, svi pošli u crkvu. Uđoh i ja te opazih slona gdje stoji otraga pokraj vrata. Bila je propovijed a zatim blagoslov. U trenutku kad ste svi bili duboko poklonjeni pred Presvetim Oltarskim Sakramenom, slon je na prolazu između klupa kleknuo i naklonio se u protivnom smjeru, surlu i kljove je okrenuo prema glavnim vratima.

Poslije blagoslova htio sam odmah izaći na dvorište vidjeti što će se događati, ali me jedan dječak zadržao u sakristiji.

Kad iziđoh na dvorište, spremali ste se za igru kao i prije. I slon je izašao iz crkve i došao na drugo dvorište na kojem bi se trebale podići zgrade. Upamtite dobro situaciju, na tom dvorištu dogodio se strašan prizor koji ću vam opisati.

Tu ugledah stijeg na kojem bijaše natpis: ***Sancta Maria, succure miseris!*** - *Sveta Marijo, pomozi nevoljnima!*

Dječaci se svrstaše u procesiju pod ovaj stijeg. Do tog trenutka slon bijaše jako umiljat. Ali, najednom uz bijesan urlik navali na dječake koji su stajali oko njega. Najbližeg zgrabi surlom, digne ga uvis te stane svom snagom udarati s njime po zemlji. Na kraju ga baci na tlo i zgazi.

Dječaci koje je slon mučio, nisu bili mrtvi nego samo izranjeni. Još bi mogli ozdraviti, premda su udarci bili strašni. Nastala je strava. Jedni su vikali, drugi plakali, a oni koje je slon mučio zvali su u pomoć svoje prijatelje. Neke dječake slon nije dirao i oni, umjesto da pomognu svojim kolegama, priključili su se zvijeri i pribavljali joj nove žrtve.

Za to vrijeme bijah u trijemu blizu crpke. Marijin kip je oživio i počeo rasti. Podigao je ruke i raširio plašt na kojem su bili ispisani mnogi zazivi. Plašt se toliko razvio da je pokrio sve koji su se sklonili poda nj. Tamo bijahu sigurni. Najprije se skloniše najbolji. Bilo ih je i koji se nisu žurili. Zato ih Marija glasno pozva: *VENITE AD ME OMNES* - *Dođite svi k meni!*. Mnogi su poslušali.

Kako se povećavao broj zaklonjenih dječaka i njezin plašt se širio. Ali, neki od dječaka koji su već bili pod plaštem, izlazili bi ponovno na "*bojno polje*" i vraćali se ranjeni. Marija je žalosna i nadalje glasno dozivala, od silnog dozivanja pocrvenjela je u licu. Bilo je sve manje onih koji su se još zatekli pod plaštem, a slon je i nadalje obarao. Neki mladići imali su mačeve kojima su ranjavali prijatelje koji su htjeli poći k Mariji. Svojih pomagača slon nije dirao.

Neke zaklonjene dječake Marija nagovori na smion pothvat. Oduzimahu slonu plijen i prenašahu ga pod plašt čudesnog kipa. Tamo bi dječaci odmah ozdravili, a zatim se ponovno prihvatiše posla. Neki su, oboružani batinama, udaljavali slona od žrtava i odbijali njegove pomagače, drugi su spašavali ranjene.

Dvorište je bilo opustošeno i prazno. Dječaci su bez svijesti i polumrtvi ležali na zemlji. Na jednoj strani blizu vrata bijahu dječaci zaklonjeni pod Marijinim plaštem, a s druge strane malo podalje slon s desetak svojih pomagača koji su drsko mahali mačevima.

Slon se najednom digne na stražnje noge i pretvori se u strašnu neman s dugim rogovima. Ova prikaza s crnim plaštem nalik mreži obavije svoje pratitelje. Začu se strašan krik. Crni oblak i ponor koji se otvori pod njihovim nogama uzme mi ih ispred očiju.

Ogledah se naokolo vidjeti gdje je moja majka i prof. Vallauri, ali nigdje ih nisam vidio. Zatim se okrenuh k Mariji i pročitah izreke na Njenom plaštu. Vidjeh, neke su doslovno uzete iz svetog Pisma, a neke su tek malo izmijenjene. Evo ih nekoliko:

"QUI ELUCIDANT ME, VITAM AETERNAM HABEBUNT; QUI ME INVENERIT INVENIET VITAM; SI QUIS ES PARVULUS, VENIET AD ME; REFUGIUM PECCATORUM, SALUS CREDENTIUM, PLENA OMNIS PIETATIS, MANSUETUDINIS ET MISERICORDIAE; BEATI QUI CUSTODIUNT VIAS MEAS."

To znači: *"Koji me slave imat će život vječni; tko mene nađe naći će život; ako je netko malen, neka dođe k meni; Utočištu grešnika, Spasu vjernika, punini svake pobožnosti, krotkosti i milosrđa. Blaženi koji čuvaju moje putove!"*

Na dvorištu nasta tišina. Pričini mi se kako je Marija umorna od dugog pozivanja. Časak je odahnula, a zatim ponovno potakne i obodri dječake: ***"Qui elucidant me, vitam aeternam habebunt"***! - *Koji mene slave, imat će život vječni*! Vi koji ste me poslušali i izmakli nemani, vidjeli ste kako su vaši prijatelji bijedno

nastradali. Želite li znati uzrok njihove propasti? "***Sunt colloquia prava*** - *To su nečisti razgovori*" - i djela koja su iz njih proizašla.

Vidjeli ste svoje prijatelje oboružane mačevima? To su oni koji vas upropašćuju udaljujući vas od mene i koji su već upropastili tolike vaše kolege. Ali: "***Quos diutius expectat, durius damnat*** - *one koje Bog duže čeka, strože kažnjava*". Nečisti duh ih je zaveo i odvukao u vječne muke. Pođite sada mirno i pamtite moje riječi. Izbjegavajte prijatelje sotone, klonite se zlih, osobito nečistih razgovora. Uzdajte se u mene i moj će vam plašt biti uvijek siguran zaklon!

To izreče i nesta... Ostade samo naš dragi kip.

Spašeni dječaci se tada svrstaše pod stijeg na kojem bijaše natpis: "*SANCTA MARIA, SUCCURRE MISERIS! - Sveta Marijo, priteci u pomoć bijednicima*"! Pjevali su Slavite Mariju a povorka je odmicala. Pjevanje se sve više stišavalo... Prizor iščeznu... Probudih se sav znojan..

Dragi sinovi! Dobro ispitajte svoju savjest i svaki će moći saznati je li bio pod plaštem, pod vlašću slona ili s mačem u ruci. Ja vam samo ponavljam Marijine riječi: *VENITE AD ME OMNES - Dođite svi k meni!* Njoj se utječite svi! Nju zazivajte u svakoj opasnosti i bit ćete uslišani. Koje je zgrabila neman, nek izbjegavaju zle razgovore i zle prijatelje. Oni koji odvraćaju druge od Marije, neka promijene život, ili nek odmah napuste ovu kuću.

Ako tko želi saznati svoje mjesto, neka dođe k meni, reći ću mu. Jedno ponavljam: Sotonine sluge neka se obrate ili neka putuju. Laku noć! (M.B. VII. str. 356. god. 1863.)

30. MARIJA I LISTIĆI

Jednu večer početkom srpnja 1863. godine, govorio je don Bosko kako je u snu vidio osobu nalik blaženoj Djevici Mariji. Svakom pitomcu pružala je vrećicu nek izvadi iz nje listić.

Don Bosko zatim pristupi svakom pojedincu. Jedan je dječak uzimao listiće iz ruku pitomaca i pokazivao ih don Bosku. On je pak bilježio što bi tamo pročitao. Završavajući svoju kratku pripovijest, reče:

- Svi su uzeli listiće osim jednoga koji se nije ni približio.

Don Bosko je ipak htio saznati što piše na listiću, koji je ostao na dnu vrećice. Uzme ga i pročita: Smrt!

Zatim pozva sve neka dođu k njemu... i on će svakomu reći što je pisalo na njegovu listiću. U kući bijaše oko 700 dječaka i svakomu je rekao što je za njega bilo napisano. Najčudesnije bijaše što se i nakon više godina sjećao svega što je rekao pojedinim pitomcima. (M.B. VII. str. 472. god. 1863.)

31. OPASNA JAMA

Jučer ujutro imali smo vježbu sretne smrti. Cijeli dan sam posebno pazio na sve što sam činio. Ove noći usnuh san:

Našao sam se među dječacima koji su veselo trčali i zabavljali se na dvorištu. Izašli smo iz Oratorija u šetnju i doskora se zaustavili na nekoj livadi. Dječaci nastave svoju igru natječući se u skoku u dalj. Kad najednom opazim usred livade jamu bez ograde. Približim se pogledati je li opasna za moje dječake, a na dnu ugledah strašnoga zmaja. Bio je veći od konja, čak i od slona. Kratak, čudnog oblika i pun žućkastih pjega.

Prestrašen sam se odmaknuo i promatrao dječake kako preskakuju jamu. Začudio sam se što mi odmah nije sinula misao zabraniti im igru i upozoriti ih na opasnost. Vidjeh mališane koji bijahu tako gipki, jamu su preskakivali s velikom lakoćom. Odrasliji bijahu nespretniji. Preskakivahu je s većim naporom i ne tako dobro; često su padali na rub jame. Od vremena do vremena zmaj promoli glavu i ugrize jednog za nogu, drugog za slabine, a ostale gdje bi koga dohvatio. Dječaci bijahu upravo drsko smioni pa su i nadalje skakali te gotovo svaki put nastradali od ugriza. Tada me jedan dječak upozori:

- Ovaj će skočiti prvi puta, i slabo; skakat će drugi put i... propast će.

Žalosna li prizora. Po zemlji ležahu razasuti dječaci: jedni s ranom na nozi, drugi na ruci, a neki su čak imali ranu na srcu.

- Zašto skačete preko jame koja je tako opasna? Zašto niste odustali od te neprimjerene igre kad ste prvi put nastradali?

- Upitah.

- Ne znamo još dobro skakati, odgovore svi jednoglasno.

- Pa zašto onda skačete?

- Nismo poučeni. Nismo mislili kako ćemo tako loše proći.

Najviše sam se bojao za onoga koji mi je bio naznačen. Skoči, pade unutra, ali ga neman začas izbaci iz provalije. Bio je crn kao ugljen, no nije bio mrtav. Još je pokazivao znakove života. Puni straha stadosmo ga ogledati i ispitivati.

To je jama o kojoj se govori u knjizi ***Priča - Liber Proverbiorum***: *FOVEA PROFUNDA, PUTEUS ANGUSTUS - DUBOKA JAMA, STAZA USKA*. U toj jami, kako razlaže sveti Jeronim u 11. homiliji, Pavlovu poslanicu Korinćanima, stanuje nečisti duh koji zavodi nevine duše.

Mališani skakahu dobro i spretno, jer njihove strasti još spavaju. Oni još ne znaju za grijeh. Stariji su skakali s većim naporom - već u sebi osjećaju prve borbe za svetu čistoću. Strast se počela u njima buditi, i premda je opasnost velika, skaču. Kod prvog skoka sklapaju posebna prijateljstva, čitaju loše knjige ili se zaljube. Ne skaču dobro jer zanemaruju upute i opomene poglavara. Neki kod prvog skoka nastradaše pa se opametiše. Drugi nisu marili za opasnost nego su i dalje skakali. Onaj koji je pao u provaliju i bio izbačen, učinio je teški grijeh. Ipak još ima nade za ozdravljenje uz pomoć svetih sakramenata. Za onoga koji ostaje u jami vrijedi:

"Qui amat periculum in illo peribit" *- Tko opasnost ljubi u njoj se i gubi.".*

(M.B. VII. str. 550. god. 1863.)

32. GAVRANI

Don Bosko priča:

Uoči bijele nedjelje 3. travnja 1864. godine, pričini mi se kako se nalazim na balkonu i promatram dječake na dvorištu. Najednom se pokaza velika bijela plahta koja je prekrila čitavo dvorište i dječake koji su se tamo igrali. Dok sam to začuđeno promatrao, pojavi se mnoštvo gavrana koji su kružili oko plahte. Zatim se spuste ispod nje, navale na dječake i počnu ih kljuvati.

Užasna li prizora! Jednom dječaku iskopaše oči, drugom su kljuvali jezik i trgali ga na komadiće, neke su kljucali po čelu, a nekima su komadali srce. Najviše sam se čudio što nijedan nije vikao ni plakao, svi bijahu bezbrižni kao da se ništa ne događa. Nisu se ni pokušavali braniti. Pomislih:

- Je li to san ili java? Kad ne bih sanjao...! Kako je moguće, mrcvareni su a ne protive se?

Ali uskoro dopre do mene tužno jecanje. Opazih, oni koji su nastradali plaču i viču te se odjeljuju od drugih. Naslućivao sam što bi to moglo značiti. Mišljah: možda Gospodin u svojoj dobroti hoće baš uoči bijele nedjelje pokazati ono što namjerava drugima prikriti. Oni gavrani bijahu možda zlodusi što navaljivahu na dječake.

U taj čas probudi me neki štropot. Bio je već dan i netko je kucao na moja vrata. (M.B. VII. str. 649. god. 1864.)

33. BALZAM ISCJELJUJE RANE

Jučer usnuh drugi san. Cijeli dan sam ispovijedao. Bijah zaokupljen svojim dječacima. Uvečer legoh, no nikako nisam mogao zaspati. Bijah u polusnu i tek nakon nekoliko sati usnuh. Pričini mi se kako se nalazim kod ograde i promatram dječake na dvorištu. Vidio sam sve koje su gavrani izranili. Zatim se pojavi jedna osoba s posudicom u kojoj imaše balzam. Uz pratnju druge

osobe koja je nosila ručnik obilazila je ranjene dječake. Nakon što su se namazali balzamom, ozdraviše.

Ali, bilo je i dječaka koji su se klonili ovih dviju osoba i nisu htjeli njihove pomoći. Najviše me zabrinulo što je takvih bio priličan broj. Htio sam im imena zabilježiti na komadić papira kako bih ih lakše zapamtio. No, dok sam pisao, probudih se u postelji. Unatoč tome zapamtio sam sve i svih se sjećam. Možda bih se mogao zabuniti samo glede nekih. Po svom običaju, reći ću im to na uho. Nastojat ću ih nagovoriti nek izliječe svoje rane. (M.B. VII. str. 650. god. 1864.)

34. KOLA NEVINOSTI
Deseto brdo

Don Bosko je 22. listopada 1864. sanjao: Pričini mu se: nalazi se u prostranoj dolini na kojoj su bile tisuće mladića. Mnoštvo je bilo toliko brojno pa nije mogao vjerovati ima li ih uopće toliko na cijelom svijetu.

Među njima opazi sve koji su ranije bili i koji su još uvijek u Oratoriju. I začu glas:

- Vidiš li ovaj brežuljak? Potrudite se ti i tvoji dječaci uspeti na njega.

Don Bosko krenu i to nebrojeno mnoštvo pođe na brijeg i stanu se penjati uz obronak. Najprije su uzašli svećenici iz Oratorija. Bodrili su dječake, podizali one koji su pali ili sustali. Don Rua je zasukanim rukavima radio više nego ostali. Hvatao je mladiće dva po dva i bacao ih izravno na brijeg. Oni se, začudo, dočekaše na noge i počeše hodati naokolo. Don Cagliero i don Francesia trčahu među dječacima vičući:

- Hrabro! Odvažno naprijed, odvažno!

Ubrzo je to mnoštvo dospjelo na vrh brežuljka. Don Rua se također uspeo i rekao: A što ćemo sada?

Onaj glas doda:

- Moraš zajedno sa svojim dječacima prijeći ovih deset brežuljaka što ih vidiš pred sobom.

- Pa kako se mogu odvažiti na tako dalek put s ovako malenim i nježnim dječacima?

- One koji ne budu mogli hodati, nosit će drugi, bijaše odgovor.

Odjednom se na jednoj strani brda pojave veličanstvena kola. Teško ih je opisati. Bijahu trokutasta s trima kotačima koji se slobodno okretahu. Tri palice dizahu se iz kutova i sastajahu u jednoj točki tako da je povrh kola nastao sjenat stožac. Na vrhu stošca bijaše ogromni stijeg na kojemu je pisalo: *INNOCENTIA - Nevinost.*

Oko kola, kao ograda bijaše trak s natpisom: *ADIUTORIO DEI ALTISSIMI PATRIS ET FILII ET SPIRITUS SANCTI - Uz pomoć Svevišnjega Oca, Sina i Duha Svetoga.* Kola su se, bljeskajući od zlata i dragog kamenja, približavala skupini dječaka. Tu su se zaustavila. Mnogi dječaci se na zapovijed uspnu. Bilo ih je oko 500. Don Bosko, žalostan, pomisli:

- Jedva 500 nevinih usred tolikog mnoštva...

Smjestili su se na kola, tolike tisuća mladića. Dok je don Bosko razmišljao kojim putem krenuti, pojavi se divnih šest mladića u bijelim odijelima. Ti bijahu umrli u Oratoriju, a sada su imali prekrasan stijeg na kojemu je pisalo: **POENITENTIA** - *Pokora.*

Oni stadoše na čelo brojne povorke dječaka koji su morali pješačiti. Na znak za polazak mnogi svećenici dođoše pred rudo i kola krenu. Šestorica u bjelini išli su pred kolima, a iza njih sve mnoštvo. Uz veoma ugodnu glazbu dječaci na kolima zapjevaše:

- ***Laudate, pueri, Dominum!*** - *Hvalite, djeco, Gospodina!*

Don Bosko je ushićen koracao. Konačno se obazre i pogleda slijede li ga ostali dječaci, i vidje tužan prizor: Mnogi dječaci su ostali u dolini, mnoštvo se vraćalo. Tada se dobri otac, tužan i žalostan, odluči ih vratiti na započeti put i nagovoriti ih neka ga slijede. No, bilo mu je zabranjeno. Poviče:

- Ali ovi siromasi će propasti!

- Tim gore za njih; bili su pozvani kao i drugi a nisu se odazvali. Vidjeli su put, i to im je dosta.

Don Bosko je molio i zaklinjao, ali uzalud. Bi mu rečeno:

- I za tebe vrijedi poslušnost!

Morali su produžiti put.

Slomljen od tuge, ugleda drugi žalosni prizor. Mnogi dječaci s kola postupno popadahu na zemlju. Od 500 ostalo ih je tek oko 150 *pod stijegom nevinosti*. Don Bosko govori:

- Moje je srce obuzela velika žalost: uzdisao sam i jecao te čuo kako moji jecaji odzvanjaju po sobi:

- Ah, dragi moji dječaci! Vidio sam i prepoznao sve one koji su ostali u dolini, koji su se vraćali i koji su pali s kola. Sve poznam. Budite uvjereni, sve ću učiniti za vaše spasenje!

Mnogi od vas, kad ih zovem na svetu Ispovijed, ne odazivaju se. Dragi dječaci, bdijte nad svojim spasenjem!

Milozvučna glazba je i nadalje svirala tako ugodno da je malo pomalo ublažila don Boskovu bol. Već su prešli preko sedam brežuljaka i došli do osmoga. Tada su skupine ušle u prekrasan zaselak, odmoriti se. Kuće bijahu neopisivo raskošne, a oko njih divne, plodne voćke: sve u cvatu i ujedno krcate slatkim plodovima. Bila je divota gledati ih!

Don Bosko nastavi:

- Reći ću vam što sveta Terezija piše o nebesima: *"Ima nebeskih stvari koje opisujući nagrđujemo, toliko su lijepe, riječi ih ne mogu opisati"*! Samo ću spomenuti kako su dovraci na onim kućama sjajili poput zlata, dragulja i dijamanata. Gotovo su zasljepljivali oči.

Drveća su u isto vrijeme bila puna cvijeća, lišća, zrelog i nezrelog voća. Bilo je prekrasno. Dječaci se raziđoše. Bili su silno radoznali i željeli su kušati plodova.

Don Bosko je začuđeno gledao. Njegovi dječaci su u tren oka postali starci naborana čela, s malo zubi, pogrbljeni, sijedi, te su koračali sa štapom u ruci. Snebivao se nad tom promjenom, kad začuje glas:

- Čudiš se? Moraš znati, prošlo je već mnogo godina od vašeg odlaska iz doline. Kao dokaz, pogledaj svoje lice i vidjet ćeš da govorim istinu.

Pred don Boskom se pojavi zrcalo. Ugleda i svoje lice ostarjelo, naborano, s pokvarenim i rijetkim zubima.

Pratitelje su zanimale novosti, a don Bosko im govoraše:

- Naprijed, naprijed! Ne manjka nam ništa, nismo mi ni gladni ni žedni. Samo naprijed!

Tamo u daljini na desetom brežuljku pojavi se svjetlo koje je sve više raslo i izgledalo je kako se primiče. Začu se milozvučna pjesma, ugodna, upravo rajska. Nešto slično nije moguće ni zamisliti. Don Boska je obuzela velika radost, ali nakon buđenja ubrzo shvati kako se nalazio u svom krevetu.

Tumačenje: ***Dolina*** je *svijet*. ***Visoki brijeg*** su *zapreke* na putu spasenja. ***Kola*** su - *Nevinost*. ***Mnoštvo dječaka*** koji idahu pješice, *to su oni koji su izgubili nedužnost pa se pokajali*. ***Deset brežuljaka*** predstavlja deset zapovijedi Božjih. Tko ih bude vršio, postići će život vječni!

Don Bosko doda kako je spreman svakom dječaku točno reći što je radio i gdje ga je vidio u snu, je li ostao u dolini ili je pao s kola.

(M.B. VII. str. 650. god. 1864.)

VIII. svezak

35. PREPELICA I JAREBICA

16. siječnja 1865. godine navečer, don Bosko je rekao dječacima:

- Večeras, ako želite, pripovijedat ću vam san koji sam usnuo prekjučerašnju noć. Bio sam u šetnji sa svim dječacima iz Oratorija i s mnogima drugima koje inače nisam poznavao. Zaustavili smo se doručkovati u nepoznatom vinogradu. Dječaci su se raštrkali za voćem. Neki su jeli grožđe, drugi breskve, treći

šljive itd. Bio sam otprilike u sredini, rezao grozdove i dijelio dječacima neka blaguju do sita govoreći:

- Evo ti, uzmi i jedi!

Kad se okrijepismo, krenusmo na put preko vinograda. Put bijaše naporan jer je vinograd u cijeloj svojoj duljini bio ispresijecan brazdama te je trebalo silaziti, skakati i preskakivati. Snažniji su preskakivali, manji skakutali i umjesto da prijeđu, padoše u jarak. To me ražalostilo. Okrenuo sam se, pogledao naokolo i vidio cestu koja je vodila uz vinograd. Odlučio sam sa svim dječacima krenuti na onu stranu. Ali nadničar u vinogradu me zaustavi riječima:

- Gledaj, nemoj ići na onu cestu, nije prikladna, puna je kamenja, trnja i jaraka. Nastavi putem kojim si prije išao.

- Odgovorio sam:

- Imate pravo. Ali ovi pilići ne mogu preko tih brazda.

- Oh, tomu se brzo doskoči, prihvati on. Najveći neka uzmu na ramena one najmanje i moći će preskakivati usprkos bremenu.

Učinismo tako. Pošto smo stigli onamo gdje je završavao vinograd, naišli smo na veliku živicu punu trnja, kroz koju smo se teškom mukom probili. Dođosmo na visoki brijeg i nađosmo se u jednoj lijepoj dolini punoj drveća i zelenih livada. Nasred ove doline susretnem dva dječaka iz Oratorija koji su me pozdravili. Zaustavili smo se porazgovarati.

Jedan mi reče:

- Gledaj kako su lijepe! I pokaza mi dvije ptice koje je imao u rukama. Upitah ga:

- Što je to?

- Jarebica i prepelica koje sam našao.

Dade mi krasnu jarebicu koja je imala nekoliko mjeseci. Opazio sam - ima razdijeljen kljun na četiri dijela. Čudio sam se tome i upitam dječaka za razlog, a on reče:

- Kako to da don Bosko ne zna što bi ovo imalo značiti?

- Ne razumijem, odgovorih.

- Ne razumiješ a toliko si učio? Kako se zove jarebica na latinskom?

- ***Perdix***!

- Dobro je. Sad imaš ključ za sve. Razmatraj slova iz kojih se sastoji ***Perdix***:

P - znači: ***perseverantia*** - *ustrajnost*

E - znači: ***Aeternitas te expectat*** - *vječnost te čeka*

R - znači: ***Refert unusquisque secundum opera sua, prout gessit sive bonum, sive malum*** - *svaki će primit po svojim djelima, kako je činio, bilo dobro ili zlo.*

D - znači: ***Dempto nomine*** - *oduzeto ime*. Izbrisano je svako ljudsko ime: slava, znanost, bogatstvo...

I - znači: ***Ibit*** - *ići će.*

Evo što znače četiri dijela ključa, četiri posljednje stvari.

- Imaš pravo, razumio sam! Ali reci mi kamo to spada? Što to znači?

- Kako vi koji ste učili matematiku ne znate što znači X?

X - *označava nepoznanicu.*

- Dobro, promijeni izraz i zovi ga *"neznanac"*. Ići će na nepoznato mjesto - ***In locum suum***.

Dok sam ja bio začuđen i razmišljao o tom tumačenju, dječak me zapita:

- Hoćete li vidjeti prepelicu?

- Da, pokaži mi je!

Pružio mi je krasnu prepelicu. Uhvatio sam je, otvorio joj krila i opazio kako je sva izranjena. Malo pomalo pokazala mi se sva ružna, gnjila i smrdljiva. Tada sam pitao svoga dječaka što znači ta preobrazba? Odgovorio mi je:

- Sjeti se kako su i Židovi u pustinji mrmljali a Bog im je poslao prepelice. Jeli su ih i još su imali meso u ustima kad su tolike tisuće bile udarene od ruke Gospodnje. Dakle, ova prepelica znači, njih više ubija grlo nego mač i baš grlo je izvor većine grijeha.

Zahvalio sam mladiću za tumačenje.

Istovremeno se na živicama, na stablima i među travom nalazio velik broj jarebica i prepelica, nalik onima koje je u ruci

držao dječak. Dječaci ih stadoše loviti... i tako su si pribavili doručak i osvježili se.

Zaputili smo se dalje. Oni koji su jeli jarebice, postadoše snažni i nastaviše put. Koji su jeli prepelice ostadoše u dolini, nisu me više slijedili. Raštrkali su se, te sam ih izgubio iz vida.

Zatim nastavi pripovijedati o jednoj najavljenoj smrti... i zaključi:

- San mi je trajao cijelu noć, a ujutro sam bio tako umoran i slomljen kao da je to bilo cijelonoćno putovanje.

(M.B. VIII. str. 12. god. 1865.)

Nakon dvije večeri Don Bosko se vratio ispričanom snu ovako:

- Vi biste sigurno htjeli saznati nešto više o snu. Želim vam objasniti što označuju jarebica i prepelica. Jarebica je krepost, a prepelica strast, porok. Prepelica je naoko lijepa, viđena iz bliza, a onda se otkrije kako je smrdljiva. Shvatit ćete: to je porok nečistoće.

Među dječacima neki su jeli jarebicu: to su oni koji ljube krepost i žive u njoj. A drugi su jeli prepelicu, pohlepno, s požudom, iako bijaše pokvarena, gnjila: To su oni koji se predaju porocima. Neki su držali u jednoj ruci prepelicu *quaglia*, a u drugoj jarebicu *perdix*, ali blagovaše prepelicu. To su oni koji cijene ljepotu kreposti, ali se ne odlučuju vršiti je.

Drugi, držeći u jednoj ruci jarebicu, a u drugoj prepelicu, istovremeno požudno gledaju na prepelicu. To su oni koji slijede krepost, ali neodlučno i s mukom, gotovo na silu. Za njih možemo pretpostaviti kako će konačno pasti.

Neki se hrane malo prepelicom, malo jarebicom. To su oni koji izmjenjuju strast s krepošću i tješe se kako nisu tako zli. Vi ćete me pitati: Tko je od nas jeo prepelicu a tko jarebicu?

Mnogima sam već rekao. Ostali, ako hoće neka dođu saznati istinu. (M.B. VIII. str. 16.)

36. MAČAK I CVJETOVI

Dvije ili tri noći su prošle otkako sam usnuo san, rekao je don Bosko dječacima 6. veljače 1865. Hoćete li ga poslušati? Budući da ljubim svoje dječake, zato uvijek sanjam kako se nalazim u njihovu društvu.

Činilo mi se: nalazim se na dvorištu okružen svojim dragim sinovima. Svaki je u ruci imao po jedan lijepi cvijet. Poneki je imao ružu, drugi ljiljan, treći ljubicu, neki ružu i ljiljan zajedno. Jednom riječju: Jedan ovaj, drugi onaj cvijet.

Najednom se pojavi ružan mačak potpuno crn, velik kao pas, s rogovima. Imao je žarke oči poput žeravice, na šapama pandže poput čavala, a trbuh mu je nakazno nabreknuo. Životinja se mirno približavala dječacima i šuljajući se među njima udarila bi šapom u cvijet koji je dječak držao i trgajući ga iz ruke bacila na zemlju. Zatim bi to isto ponovila i kod drugih.

Kad sam opazio mačka, prestraših se a dječaci se nisu bojali nego su mirno stajali kao da se ništa ne događa. To me iznenadilo.

Kako je mačak krenuo prema meni ugrabiti moje cvjetove, najprije sam počeo bježati. Čuo sam glas:

- Nemoj bježati, nego reci svojim mladićima: dostatno je podignuti ruku i mačak neće moći doseći njihove ruže i uzeti ih iz ruku. Zaustavio sam se i podigao ruku. Mačak je skakao u nakani oduzeti mi cvjetove, ali kako je bio pretežak, nije ih mogao doseći i nespretno je padao na zemlju.

Ljiljan je, dragi sinovi, lijepa krepost čistoće protiv koje đavao uvijek pokreće rat. Jao dječacima koji cvijet drže nisko. Demon ga grabi i baca na tlo. To su oni koji ne čuvaju svoje tijelo, neuredno blagujući i izvan obroka. Oni izbjegavaju napor, učenje i prepuštaju se lijenosti. Sviđaju im se nepristojni razgovori, čitaju nemoralne knjige, izbjegavaju odricanje. Za ljubav Božju, udarajte po ovom neprijatelju, inače će vam postati gospodar. Ove pobjede su teške, ali vječna mudrost dala nam je sredstvo kako ih postići:

"Ova vrsta vragova izgoni se jedino molitvom i postom".

Podignite vaše ruke, podignite u zrak vaše cvijeće i bit ćete sigurni. Čistoća je nebeska krepost i tko je hoće očuvati treba se vinuti k nebu. Spasite se molitvom! Molitva, jutarnja i večernja, podiže vas k nebu! Molitva je i razmatranje Riječi Božje, i sveta Misa. Molitva je dobra česta Ispovijed i sveta Pričest. Molitve su propovijedi i pobude poglavara, molitva je pohod Presvetom Oltarskom Sakramentu, molitva je učenje. Molitvom će se vaše srce širiti poput balona i dignuti će vas prema nebu. Tako ćete s Davidom moći reći:

"Hodio sam stazom Tvojih zapovijedi jer si raširio srce moje". Tako ćete spasiti najljepšu krepost i vaš neprijatelj, kolikogod se trudio, neće je moći istrgnuti iz vaših ruku.

(M.B. VIII. str. 33. god. 1865.)

Ovi *"mački"* danas su se strašno razmnožili. To su pornografske ponude u tisku, u kinima, na televiziji, internetu, DVD... i usmrćuju ljiljan čistoće. Potrebno je krenuti u odlučnu borbu i obraniti našu dragu mladež od sotonskih zamki, od modernih zločinaca u žutim rukavicama, koji uništavaju prekrasni ljiljan čistoće u mnogim mladenačkim dušama.

37. NEMANI I DJEČACI U ORATORIJU

Dana 24. veljače 1865. godine, don Bosko je bio u Cunei kao gost tamošnjeg biskupa. Noću je sanjao ovaj san:

Činilo mi se, pripovijeda svetac, nalazim se u svojoj sobi i sjedim za stolom dok su dječaci odmarali na dvorištu. Odmor je bio veoma živ, čak bučan. Vikali su, galamili, skakali. Bio sam neobično zadovoljan jer uživam gledajući dječake na odmoru i zauzete igrom. Tada sam siguran kako sotona ima puno bezuspješnog posla.

Međutim, dok sam uživao u vriskanju dječaka, najednom nastade grobna tišina koju nisam mogao razumjeti. U brizi za

moje dječake, ustadoh sav prestrašen i jedva stigoh u predsoblje kad ugledah kako kroz vrata ulazi užasno čudovište. Ta nakaza je išla s nisko ispruženom gubicom i očima uprtim u zemlju. Činilo se, nije svjesna moje prisutnosti, stalno je išla naprijed poput divlje zvijeri s nakanom nekoga napasti. Uzdrhtao sam za svoje drage sinove i bacio pogled s prozora na dvorište vidjeti što se događa. A dvorište puno nakaza sličnih prvoj, samo što su bile manje. Moji dječaci su bili svi pored zida i pod vežom. Mnogi među njima bijahu pobacani po tlu i izgledali su kao mrtvi.

Na taj žalostan prizor prestrašen povikah te sam se probudio. Na isti krik probudili su se biskupove sluge, vikar i sam biskup.

Moji mladići! Općenito se ne smije vjerovati snovima, ali kada razmatranje snova ima moralni karakter, može se o njima razmišljati. Ja sam uvijek tražio razjašnjenje za svaku stvar. Zato i u ovom slučaju tako postupam. Izgleda, ona nakaza je sam sotona koji uvijek vreba na priliku za našu propast. Među mladima, neki padnu a neki pobjegnu. Hoćete li čuti moju pouku kako ćete se bez straha oduprijeti njegovim napadima? Čujte! Nema stvari kojih bi se demon više bojao od ovih dviju pobožnosti:

Prvo: ***dobro primljena sveta Pričest.***

Drugo: ***česti pohodi Presvetom Oltarskom Sakramentu.***

Hoćete li od Gospodina primiti mnoge milosti? Pohađajte ga često! Hoćete li malo milosti, rijetko ga pohađajte. Hoćete li da vas đavao napada, rijetko pohađajte Presveti Oltarski Sakrament. Hoćete li da đavao od vas bježi, često pohađajte Isusa. Ako želite pobijediti đavla, utječite se često pred noge Kristove. Ako hoćete biti pobijeđeni, nemojte ići u pohod Isusu.

Dragi moji dječaci: posjet Presvetom Oltarskom Sakramentu nužno je sredstvo kojim sigurno pobjeđujemo sotonu. Posjećujte, dakle, često Isusa i đavao vas neće pobijediti.

(M.B. VIII. str. 48. god. 1866.)

38. ORAO I MLADIĆ

Mnogi mudraci ovoga svijeta ne preporučuju mladima govoriti o smrti, jer, tobože, ova misao pomućuje njihovu vedrinu i bezbrižnu radost.

Don Bosko je bio suprotnog mišljenja. On nije želio tjerati inate nikome, već je svoju odgojnu metodu izgradio i na osobnom iskustvu.

Ostavio nam je sjajnu odgojiteljsku, duševnu obranu *apologiju* u svakomjesečnoj *"Vježbi sretne smrti"*.

Čitajući pomno njegove životopise, osobito 19 svezaka *Memorie Biografiche*, svatko će uočiti kako je za don Boska razmatranje o kratkoći našega života na zemlji i mogućnosti iznenadnog susreta s Bogom, stalni poticaj na misao evanđeoske budnosti i stvaranje atmosfere čistoće te izvanredne svetosti.

Njegova dramatska pretkazivanja smrti u detaljnim i slikama te u istinitoj stvarnosti, donosila su velike duhovne učinke kao i nakon dobrih Duhovnih vježbi. Često se to događalo u sabranom ozračju mjesečne Vježbe sretne smrti.

To se danas, nažalost, skoro i ne spominje!

Don Bosko je već 1. veljače 1865. izjavio kako će po svoj prilici jedan dječak umrijeti prije nego se u ovom mjesecu učini *"Vježba sretne smrti"*. Naglasio je: ako bi taj dječak mogao još jednom učiniti tu pobožnost, to bi bilo savršeno za ispunjenje njemu darovanog vremena.

Ova izjava bijaše posljedica sna.

Jedne noći dok je spavao, don Bosku se pričinilo kako ulazi u dvorište među dječake koji su bili na odmoru. Sa strane mu je stajao uobičajeni *Voditelj* koji ga je pratio i u drugim prijašnjim snovima. Najednom se u zraku pojavi veličanstveni orao koji je kružio i pomalo se spuštao nad dječake. Don Bosko ga je u čudu promatrao, a *Voditelj* mu reče:

- Vidiš li ovog orla? Htio bi ugrabiti jednog tvog dječaka.

- A kojega ?

- Pazi dobro! Ugrabit će onoga nad čijom će se glavom zaustaviti.

Don Bosko je budno pratio let ptice koja se, nakon što je kratko vrijeme kružila, zaustavila nad mladim trinaestogodišnjim Antunom Ferraris iz Castellazzo Formida. Prepoznavši ga, don Bosko se probudio.

Kako bi se uvjerio je li zaista budan, stade pljeskati rukama. Intenzivno je razmišljao o onome što je vidio i počeo je moliti:

- Gospode, ako to zaista nije san, već java, kada će se obistiniti?!

Ponovno je zaspao i u snu mu se prikaže isto lice *Voditelja* koji mu reče:

- Mladić Ferraris morat će umrijeti! Neće još dvaput učiniti *"Vježbu sretne smrti"*. I nestade.

Tada se don Bosko uvjerio kako ono nije bio san, već zbilja. Zato je to ispričao dječacima.

Ferraris se u ono vrijeme jako dobro osjećao, ali je uskoro počeo osjećati neke tegobe... Don Bosko ga je postupno i brižno pripremao, te je 16. ožujka sveto preminuo. (M.B. VIII. str. 52.)

Iste večeri 16. ožujka Don Bosko je ovako govorio dječacima:

- Osjećam, svi ste željni znati kako je proživio posljednje trenutke naš Ferraris. Sasvim je jasno, umro je potpuno predano i mirno. Nije se bojao smrti. Zapitao sam ga:

- Ima li nešto što bi uznemirivalo tvoju savjest? Imaš li mi nešto reći? On je na trenutak promislio, a onda mi je odgovorio:

- Nemam ništa!

- Kako lijepi odgovor! Mladić koji ide ususret smrti, koji je svjestan kako umire, vedro i mirno odgovara: *"Nemam ništa"*! Svaki od vas, moji dragi sinci, volio bi se naći na mjestu Ferrarisa. Uvjeren sam - otišao je ravno u raj. I rado bih se zamijenio s njim! (M.B. VIII. str. 58.)

39. RASTRESENOST DJEČAKA MAGIČNA SVJETILJKA

Bijaše početkom Marijina mjeseca - svibnja, kad je don Bosko pripovijedao sljedeći san:

- Činilo mi se nalazim se u crkvi. Bila je ispunjena dječacima, ali malo ih je pristupilo svetoj Pričesti. Uz ogradu pred oltarom stajao je visok, crn kao gavran, čovjek, a na glavi imaše rogove. U ruci je držao čarobnu svjetiljku kojom je dječacima prikazivao razne stvari. Jednom je poklonio sliku živo razigranog odmora. Navodio ga je neka se dječak zanima za svoju omiljelu zabavu. Drugomu je prikazivao prošle igre, gubitke i nadu u buduće pobjede. Trećemu je prikazao njegov rodni kraj s plodnim poljima, šetnjama i kućom. Nekom bi pokazivao učenje, knjige i radno mjesto. Nekome voće i slatko vino koje je imao u kovčegu. Nekima je prikazivao roditelje, prijatelje ili nešto drugo, grijehe i novac koji si je prisvojio. Zato ih je malo pristupalo svetim sakramentima. Neki su sanjarili šetnju i praznike i puštajući sve na stranu - zaustavljali su se promatrajući stare prijatelje i njihove zabave.

- Znate li što znači ovaj san? Znači: sotona čini sve kako bi dječake u crkvi rastresao i na taj način ih udaljio od svetih sakramenata. Dječaci su toliko naivni pa to gledaju. Sinci moji, treba razbiti tu sotonsku svjetiljku! A znate kako? Pogledati na križ i postati svjestan - udaljiti se od svete Pričesti znači isto što i baciti se u sotonske ruke. (M.B. VIII. str. 115. god. 1865.)

40. CVIJEĆE I PLODOVI MARIJI

Cijela obitelj u Oratoriju posebno je posvećivala pozornost svojoj Majci u svibnju. Od večernjih don Boskovih govora sačuvan je u kronici samo onaj koji je bio zapravo sadržaj sna:

Vidio sam, piše don Bosko, velik oltar posvećen Mariji. Bio je veličanstveno ukrašen. Vidio sam i sve dječake iz Oratorija

koji su se u procesiji približavali oltaru. Pjevali su hvalnice Nebeskoj Majci, ali svaki na svoj način. Mnogi su zaista lijepo i odmjereno pjevali, i to neki jače, neki tiše. Drugi su pjevali ružnim, hrapavim glasom, treći pogrešno, neki su dolazili šutke, bez reda. Bilo je zijevanja i dosađivanja. Neki su se gurali i smijali.

Svi su zatim nosili darove Mariji. Imali su bukete cvijeća, veće ili manje, međusobno različite. Jedan je imao rukovet ruža, drugi kiticu karanfila ili klinčića, treći ljubica itd. Neki su nosili pred Mariju čudne darove: svinjsku glavu, mačku, pun tanjur krastača, domaćeg zeca, janje i slično.

Jedan divan dječak, koji je, ako biste ga pozorno promotrili, imao krila, stajaše pred oltarom. Bio je to, valjda, anđeo čuvar Oratorija. On je primao u ruke darove dječaka i stavljao ih na oltar.

Prinesene divne rukoveti cvijeća anđeo je u tišini stavljao na oltar. Mnoge kitice anđeo je pogledao, razrezao, uzeo neke pokvarene cvjetove i bacio ih. Zatim bi kiticu ponovno složio i stavio na oltar. Onima koji su prinijeli lijepe cvjetove, ali bez mirisa, kao ... georgine, kamelije i sl., anđeo bi takve cvjetove izbacio. Ponovno ukrašenu rukovet, anđeo je postavljao pred Blaženu Djevicu, jer Marija hoće stvarnost, a ne privid. Mnogi među cvjetovima imali su manje ili više trnja, neki čavle. Sve je to anđeo izbacivao. Konačno je stigao dječak koji je nosio svinjsku glavu. Njemu anđeo reče:

- Kako si se usudio doći pred Mariju i ponuditi joj takav dar? Znaš li što znači svinja? Ona je znak nečistoće! Marija je Prečista Djevica i ne može podnositi toga grijeha! Kad već nisi vrijedan stajati pred njom, pođi natrag.

Došli su dječaci koji su nosili mačku. Anđeo im reče:

Pa i vi se usuđujete donijeti Mariji svakakve darove!? Znate li što znači mačka? Ona je slika krađe, a vi je darujete Mariji! Ovo su lopovi koji kradu novac, hranu u Oratoriju, robu i knjige svojih prijatelja. To su oni koji prkosno trgaju odijelo, koji trate roditeljima novac i ne uče.

I ove je anđeo ostavio po strani.

Došli su i oni s krastačama na tanjuru. Gledajući ih srdito, anđeo reče: Krastače su znak sramotnih grijeha sablazni, a vi ih dolazite podariti Mariji! Idite natrag s ostalima koji nisu dostojni. I ovi se vratiše zbunjeni.

Neki su pristupili s nožem zabodenim u srce. Ovaj nož je označavao svetogrđe. Anđeo im je rekao:

- Zar ne vidite - imate smrt u svojoj duši? To što ste još na životu, posebno je milosrđe Božje, inače biste propali. Za ljubav Božju, izvadite taj nož iz srca! I oni bijahu odbačeni.

Malo pomalo približavali su se i ostali dječaci. Donosili su janjce, zečiće, ribe, orahe, grožđe... Anđeo je primao sve darove i postavljao na oltar.

Tako su, prinosom darova, bili odijeljeni dobri od zlih. Anđeo je one kojima je Marija primila dar smjestio pred Njezin oltar. Na moju žalost, oni koji su bili stavljeni na stranu, bijahu brojniji nego što sam mislio.

Tada se s druge strane oltara pokazaše anđeli koji su nosili košare pune divnih vijenaca ispletenih od ruža. Ove ruže nisu bile prirodne, nego duhovne i označavale su besmrtnost. Anđeo čuvar uzimao je te krune jednu po jednu i okrunio sve dječake koji su bili pred oltarom. Bijaše tu velikih i malih kruna, ali sve su bile neobično lijepe. Zapamtite također, to nisu bili samo sadašnji mladići Oratorija, nego i mnogi drugi koje nikada nisam vidio.

Onda se dogodi nešto divno. Iako je tu bilo dječaka vrlo ružnoga lica, te su bili skoro odvratni, ipak su i njih dopale najljepše ruže. To je značilo: ružnu vanjštinu nadomjestio je dar kreposti svete čistoće u izvrsnom stupnju. Mnogi drugi posjedovahu istu krepost, ali u manjem stupnju. Mnoge je odlikovala krepost poniznosti, poslušnosti, ljubavi prema Bogu i svi su razmjerno vrsnoći ovih kreposti imali odgovarajuće krune. Anđeo im je rekao:

- Marija vas je danas ovjenčala tako lijepim ružama. Ali važno je nastaviti živjeti tako kako vam se ne bi oduzele. Tri su sredstva kojima ćete ih očuvati.

Vježbajte se:
prvo u poniznosti,
drugo u poslušnosti,
treće u čistoći.

Ovo su tri kreposti po kojima ćete uvijek biti dragi Mariji i jednoga dana ona će vas učiniti dostojnima primiti vijenac beskrajno ljepši od toga. Tada su okrunjeni dječaci započeli pjevati *"Hvalite Mariju"* tako snažno da sam se probudio.

Dragi moji! Čujte neka tumačenja: cvjetovi bez mirisa, to su dobra djela po ljudskim nakanama; trnje su neposlusi; čavli su teški grijesi... A završio je ovako:

U ovom sam snu, dragi moji dječaci, vidio sve što je bilo i što će biti s mojim mladićima, one okrunjene i one koje je anđeo odbacio. Reći ću svakom pojedinom nek uznastoji donijeti i prikazati Mariji darove koje će Ona rado primiti.

(M.B. VIII. str. 129. god. 1865.)

41. SALEZIJANSKA DRUŽBA I SPASONOSNA SPLAV

Nakon ovog sna don Bosko se sjetio riječi Svetog Pisma: ***No retineas verbum in tempore salutis*** *- ne zamukni u vrijeme spasenja.* Pred mnoštvom svojih dječaka don Bosko je ispripovjedio ovaj san 1. siječnja 1866.

Činilo mi se, nalazimo se blizu nekog mjesta koje mi je izgledalo kao Castelnuovo d'Asti, pa ipak to nije bio Castelnuovo. Dječaci iz Oratorija veselo se odmarahu na livadi. Najednom se neočekivano na rubovima ove ravnice pojavi obilje vode i sve nas je opkolila poplava. Rijeka Pad se razlila preko obala, isto tako golemi nabujali potoci...

Zaprepašteni od straha, smjesta pobjegosmo prema velikom mlinu. Bio je udaljen od drugih naselja i opasan velikim zidinama, poput tvrđave. Zaustavio sam se na njegovu dvorištu

okružen svojim dragim dječacima, koji su stajali iznenađeni. Ali kako je voda počinjala prodirati i u ovaj prostor, morali smo se povući u kuću, a zatim odstupiti u gornje prostorije. S prozora se mogla vidjeti strahota pustošenja: od brežuljaka Superških pa do Alpa. Umjesto livada, obrađenih polja, vrtova, šumica, sela, zaselaka i gradova vidjeli smo beskrajno jezero. Kako je voda rasla, penjali smo se s nižih na više katove. Pošto je bila svaka ljudska spasenjska nada izgubljena, stadoh hrabriti svoje mladiće, preporučujući im neka se s punim pouzdanjem povjere u ruke Božje i pod zaštitu naše majke Marije.

Kad je voda bila već u razini najgornjeg kata, užas je postao općenit i nije se moglo misliti na bijeg, osim, povući se na golemu splav sličnu brodu, koja se u taj čas pojavila ploveći prema nama. Svatko je htio naći spas i biti prvi na splavi. Ali nitko se ipak nije usudio, jer se splav nije mogla sasvim približiti zbog zida koji je stršio iznad vode.

Odvažio sam se i prešao prvi. Kako bih olakšao prijelaz dječacima i umirio ih, odredio sam neka klerici i svećenici podupiru s mlina onoga koji je silazio, a s barke neka pruže ruku onome koji je dolazio.

Međutim, mnogi dječaci od straha pred smrću izgubiše strpljenje, a želeći se pokazati odvažnima, pošto su pronašli daske poput debla izgradiše most, i ne čekajući pomoć svećenika i ne slušajući don Boskove povike, potrčaše. Ali, izgubili su ravnotežu i pali. Najednom ih progutaše mutne i smrdljive vode, nismo ih više vidjeli. Također i krhki most propade skupa s onima koji su stajali na njemu. Skoro četvrtina mojih dječaka postade žrtva svoje tvrdoglavosti.

Uz veliki napor, postupno su svi preostali dječaci prebačeni na splav. Na splavi je bilo obilje kruha spremljenog u brojnim košarama. Iako još u neizvjesnosti kako se izbaviti iz ove pogibelji, preuzeo sam zapovjedništvo i prozborio dječacima:

- Marija je zvijezda mora. Ona ne ostavlja nikoga koji se u njezinu pomoć pouzda. Podložimo se i mi pod Njezin plašt. Ona će nas izbaviti od svih opasnosti i vodit će nas u mirnu luku.

Zatim smo splav prepustili valovima. Divno je plovila, zibala se udaljujući se od onog mjesta. Vjetar je jačao i valovi su je gurali tolikom brzinom, a mi smo zagrljeni tvorili jedno tijelo kako ne bismo pali.

Nakon što je splav u vrlo kratkom vremenu prevalila dug put, odjednom se zaustavila i počela se velikom brzinom okretati oko svoje osi, činilo se kako će svakog trenutka potonuti. Ali žestoki zamah vjetra odgurnuo ju je od opasnog vrtloga. Poslije toga je plovila pravilnije, samo se povremeno ponavljala igra s virovima i vjetrom spasiteljem. Konačno je stigla blizu obale i tu se zaustavila. Bila je lijepa i prostrana te je izgledala kao kakav brežuljak usred ovog mora.

Mnogi dječaci bijahu očarani. Govorili su:

- Bog je čovjeku povjerio zemlju. Bez pitanja i dopuštenja izidoše iz splavi vriskajući. Kratka je bila njihova sreća, jer kako je voda ponovno rasla, iznenadnim olujnim bijesom navališe valovi, brijeg je potonuo i mnogi nestadoše u vrtlogu valova.

Povikao sam:

- Istina je, onaj koji radi svojeglavo, plaća svojom novčanicom!

Splav je ponovno, u bijesu valovlja bila u opasnosti potonuća. Vidio sam tada svoje dječake kako su blijedi i prestrašeni! Povikao sam im:

- Hrabro! Marija nas neće napustiti!

Tada smo se složno bacili na koljena i srdačno počeli moliti držeći jedan drugoga za ruke. Međutim, neki, ravnodušni i bešćutni na ovu opasnost kao da se nije ništa dogodilo, stojeći na nogama, okrećući se i njišući, grohotom izrugivaše skrušeno držanje svojih prijatelja.

Najednom se splav zaustavi i svom brzinom zavrti oko sebe, a bijesan vjetar baci u valove ove nesretnike. Bilo ih je trideset. Kako je voda bila duboka i blatna, nije ih se više moglo vidjeti.

Zapjevali smo *Zdravo Kraljice* i *Zvijezdu mora* gorljivo molili za zaštitu.

More se primirilo. Splav se poput ribe kretala naprijed, a mi nismo ni znali kamo će nas povesti. Na splavi se neprestano i na razne načine spašavalo. Pokušavalo se dječacima spriječiti pad u vodu, a također i spasiti iz vode one neoprezne koji su već pali. Bilo ih je nekoliko drskih i okrutnih koji su pozivali svoje prijatelje k ogradi te ih bacali velikim zamahom u vodu. Zato su svećenici pripravljali jake palice, uža i udice različitih oblika, kako bi mogli reagirati prilikom poziva u pomoć. Kad bi koji dječak pao, palice bi se spustile i utopljenik bi se prihvatio užeta ili bi ga udice zahvatile za odjeću i tako bi se spasio.

Ali i neki od ribara na ribolovu smetahu i uznemiravahu one koji su pripremali i dijelili udice. Klerici su nakon toga bdjeli svuda naokolo kako bi držali po strani dječake kojih je još bilo silno mnoštvo. Stajao sam na podnožju visokog jarbola postavljenog usred splavi, okružen mnogim dječacima, svećenicima i klericima koji su izvršavali moje zapovijedi. Dok su mi bili poslušni i pokorni, sve je išlo u redu: bili smo mirni, zadovoljni, sigurni. Ali nekolicina njih je počela predbacivati kako je splav neudobna. Počeli su se bojati dugog putovanja, plakati nad neugodnostima i opasnostima... počeli su raspravljati o mjestu gdje bismo morali pristati, maštati s nadom o nedalekoj zemlji na kojoj će naći sigurno utočište. Počeli su sumnjati u dostatnost hrane, prepirati se međusobno i otkazivati mi posluh. Uzalud sam ih nastojao uvjeriti svojim razlozima.

Na obzorju se pojaviše druge splavi koje su se, primicale k nama. Nerazboriti dječaci odlučiše slijediti svoje mušice i udaljiti se od mene te činiti po svojoj volji. S naše splavi pobacaše u vodu neke stolove i pošto su ugledali druge splavi, prilično široke koje su plovile u neposrednoj blizini, poskakaše na njih i udaljiše se. Za mene je to bio neopisiv i bolan prizor. Vidio sam kako ovi nesretnici idu u očitu propast. Vjetar je pojačao, valovi su se dizali sve veći i veći i neki su dospjeli u zagrljaj vrtloga i propali u ponore. Neki su se hvatali za ostatke splavi koji su plivali na površini vode i tako izvrnuti izdisali. Neki su uspjeli preskočiti na splavi koje su se također naskoro potopile...

Padao je prvi suton. Smračilo se. U daljini odjekivahu krikovi i vapaji onih koji su umirali. Svi nepokorni su se potopili: u moru svijeta potonut će svi koje ne primi lađa Presvete Djevice.

Broj mojih predragih sinova osjetno se smanjio. Usprkos svemu, neprestano se uzdajući u blaženu Gospu, poslije cijele tamne noći ušla je konačno naša splav u neki uski tjesnac među dvije blatne obale, pokrite trnjem, iverjem, piljcima, kolcima, daskama i granjem. Svuda oko lađe mogao sam vidjeti pauke, krastače, zmije, zmajeve, krokodile, morske vukove i tisuće drugih ružnih životinja.

Na tužnoj vrbi, kojoj su grane visjele nad našom splavi, stajali su ogromni mački jedinstvena oblika, koji su trgali komadiće čovječjih udova. Uz njih su bili i mnogi majmuni koji su viseći o granama nastojali doseći i povući dječake. Ali oni bi se prestrašeni sagnuli i tako izbjegli zasjedama.

Upravo tamo, na onom sprudu ugledasmo svoje izgubljene prijatelje i one koji su od nas otišli, silno prestrašene. Poslije brodoloma bacili su ih valovi na ovaj sprud. Udovi nekih bijahu raskomadani od žestokog udaranja o pećine. Neki su bili zaglibili u močvaru i nije ih se moglo vidjeti, osim glave i vrha ruke. Mjestimično bi se iz blata pojavila ljudska leđa, tamo dalje neka glava, na drugom mjestu su plovili čitavi leševi.

Na maloj udaljenosti uzdizala se ogromna peć u kojoj je plamsala silna vatra. U njoj su se pojavljivali ljudski oblici i moglo se vidjeti noge, bedra, ruke, prste, glave koje su se sad dizale, sad spuštale u plamenu. Sve bijaše u takvom neredu kao kad sočivo vrije u loncu. Oprezno promatrajući, prepoznali smo mnoge naše pitomce i prestrašili smo se. Nad vatrom je stajao pokrov na kojem su velikim slovima bile napisane ove riječi: *"ŠESTA I SEDMA VODE OVAMO" - nečistoća i krađa.*

Nedaleko se dizala prostrana i visoka uzvisina s mnogim šumskim stablima koja su rasla bez reda, gdje su se kretali mnogi naši dječaci. Bili su to oni koji su pali u valove ili koji su se udaljili na putu. Ne mareći za pogibelji sišao sam na kopno, približio sam se i vidio kako imaju oči, uši, vlasi i srce puno

kukaca i smrdljivih crvi koji su ih grizli i prouzrokovali silnu bol. Jedan od njih je najviše trpio. Htio sam mu se približiti, ali me izbjegavao, krijući se iza stabla. Druge sam vidio kako radi boli otkrivaju tijelo i opasano ga pokazuju zmijama. Treći su u naručju imali guje.

Svima sam pokazao izvor iz kojega je u velikoj količini dolazila svježa i ljekovita voda. Tko god je išao k njemu umivati se, bio je u isti čas izliječen i mogao se vratiti na splav. Većina onih nesretnika poslušala je moj poziv, ali neki su odbili. Bez oklijevanja okrenuo sam se onima koji su ozdravili i koji su me slijedili. Tek smo stigli na splav, a ona je pomognuta vjetrom krenula iz tjesnaca na suprotnu stranu i ponovno zaplovila po beskrajnom moru.

Mi, oplakujući nesretnu kob i tužan završetak svojih prijatelja koji su ostali u ovom kraju, počeli smo pjevati: ***Hvalite Mariju vjerni jezici***! Pjevali smo to u zahvalu velikoj nebeskoj Majci što nas je do sada štitila. U trenutku, kao na zapovijed Marijinu, jenjao je bijes vjetra. Splav je počela mirno kliziti po pučini ...

Tada se na nebu pokaza duga, divnija od polarne zore. Na toj dugi čitali smo natpis ispisan velikim, svijetlim slovima: ***ME DOUM***.

Nismo odmah shvatili značenje natpisa. Meni se pak čini, svako je slovo bilo početno slovo ovih riječi: ***Mater Et Domina Omnis Universi Maria***! - *Majka i Gospodarica Čitavog Svemira Marija.*

Nakon dugoga puta na obzorju smo ugledali zemlju. Približujući joj se, malo pomalo, osjećali smo kako se u našim srcima rađa neizreciva radost. Ova zemlja bijaše divna s raznovrsnim šumama. Osvijetljena svijetlom novorođenog sunca iza planinskih vrhunaca, pružala je još čudesniju sliku. Svjetlo je sijalo neizrecivo blago i ulijevalo osjećaje mira i spokoja. Konačno, klizeći po pijesku k obali, splav se zaustavila na suhom, upravo u podnožju jednog divnog vinograda.

O splavi bi se moglo divno reći: *Ti si, Gospode, učinio taj most po kojem ćemo, bacani od valova svijeta, stići u mirnu luku*.

Dječaci su osjećali neodoljivu želju ući u vinograd. Oni radoznaliji jednim skokom nađoše se na obali. Ali tek što učiniše par koraka, sjetiše se nesretne sudbine onih prvih što su se bili oduševili za obalu usred uzburkanog mora i naglo se vratiše na splav. Pogledi sviju bili su uprti u me i na čelu svakog pojedinca moglo se pročitati pitanje:

- Don Bosko, je li vrijeme sići i zaustaviti se? Najprije sam malo razmišljao, a zatim sam rekao:

- Siđimo! Došao je čas. Sad smo na sigurnom.

Prolomio se jedinstven uzvik radosti. Svaki je zadovoljno trljajući ruke ušao u najljepše uređeni vinograd. Na lozama su visjeli grozdovi slični onima iz obećane zemlje, a na stablima bijaše svakovrsnog voća koje se može zaželjeti u svako doba i takva okusa koji se do sada nije doživio.

Na sredini prostranog vinograda uzdizao se veliki kaštel okružen kraljevskim perivojem i čvrstim zidinama. Usmjerili smo svoje korake prema njemu. Ulaz je bio slobodan. Bili smo umorni i izgladnjeli. U jednoj prostranoj dvorani, ukrašenoj zlatom, stajao je za nas priređen veliki stol sa svakovrsnim biranim jelima kojima se svaki mogao poslužiti do mile volje.

Dok smo završavali s okrepom, ušao je u dvoranu plemeniti mladić, bogato odjeven i čudesne uljudnosti. Pozdravio je svakog po imenu srdačnom i domaćinskom prijaznošću. Osjetivši našu začuđenost, zadivljeni njegovom ljepotom i onim što smo već vidjeli, reče nam:

- Sve je to ništa; dođite i vidjet ćete!

Svi smo pošli za njim. Iza ograda hodnika promatrali smo vrtove, spominjući kako su nam bili na raspolaganju za naš odmor i rekreaciju. Poveo nas je od dvorane do dvorane. Svaka je bila sve ljepša po arhitekturi, stupovlju i vrsnoj ornamentici. Zatim nas je uveo u jednu divnu crkvu. Pod, zidovi, i trjemovi bijahu ukrašeni i obogaćeni čudesnom umjetničkom izradbom iz

mramora, srebra, zlata i dragocjenog kamenja. Začuđen od divljenja povikao sam:

- Ovo je zaista rajska ljepota. Pristao bih zauvijek ostati ovdje!

U sredini ovog velikog hrama, uzdizao se na bogatom podnožju velik i krasan *kip Marije Pomoćnice*. Dozvao sam mnoge dječake pred kip kako bismo zahvalili Nebeskoj Djevici za tolike nama iskazane milosti.

Dok su se dječaci divili doista nebeskoj ljepoti, najednom primijetismo kako je kip oživio s osmijehom. U mnoštvu se čuo povik:

- Gospa miče svojim očima!

I zaista, Marija je s majčinskim očima i neizrecivom dobrotom gledala na dječake koji su ju okruživali. Malo zatim prolomio se usklik:

- Djevica miče rukama!

I zaista, otvorivši polako ruke, Marija je podizala plašt kao da bi nas poda nj htjela sve skupiti. Krupne suze potekoše nam od uzbuđenja.

Djevica je počela micati i usnama!, povikaše kao u zboru neki.

Nastala je grobna tišina. Djevica je doista otvorila usta i ugodnim glasom progovorila:

- ***AKO MI VI BUDETE POBOŽNI SINOVI, JA ĆU VAM BITI LJUBAZNA MAJKA***.

Na ove riječi padosmo svi na koljena i zapjevasmo pjesmu: ***Hvalite Mariju, o vjerni jezici*** !!!

Sklad bijaše tako divan, toliko ugodan da sam se u zanosu probudio. Tako je završilo viđenje. (M.B. VIII. str. 275.)

Don Bosko je u raznim prigodama davao neka tumačenja snovima. Prema tome ih iznosimo:

Livada je svijet, poplava je opasnost koja zahvaća svijet: opačine, poroci, bezvjerja i proganjanje dobrih. Mlin predstavlja katoličku Crkvu. To je kuća kruha kojoj mnogi prijete. Košare kruha su slike presvete Euharistije. Splav je Marijin dom -

Oratorij. Greda od mlina do barke je križ. Strašni vihori su napasti. Čarobni brežuljak koji privlači mnoge, to su svjetske želje. Svećenici koji požrtvovno nastoje udicama i vrpcama sve spasiti simboliziraju sakrament Ispovijedi. Sjajna duga je Marija. Dvorac, vinograd i gozba označuju Domovinu.

Odurne životinje, majmuni i druge nakaze su mamci na grijeh. Kukci u očima, srcu i jeziku su nepristojni razgovori i neuredna čuvstva. Izvor svježe vode su sakramenti svete Ispovijedi i Pričesti. Sretni otok i hram jesu Salezijanska družba. Konačno: Marija Pomoćnica sama kruni opojnom radošću sve kad jamči:

"Ako mi vi budete pobožni sinovi, ja ću vam biti ljubazna Majka"!

Onaj plemeniti mladić koji nas je vodio jest jedan pokojni pitomac koji uživa u Raju: možda Dominik Savio.

(M.B. VIII. str. 275. god. 1866.)

42. NAPOVIJED O SMRTI

Oko 15 dana pred blagdan svetog Josipa, ljeta Gospodnjeg 1986. don Bosko nam je pripovijedao:

Sanjao sam kako ležim u krevetu i prikaže mi se neki čovjek ili utvara sa zapaljenom svijećom u ruci govoreći:

- Don Bosko, ustani i pođi sa mnom!

- Bez straha siđem s kreveta, obučem se i pođoh za njim. Nikako mi nije dopustio pogledati mu u lice. Proveo me kroz razne sobe pretrčavši prostor u sredini među krevetima na kojima su bili zaspali dječaci.

Prolazeći, opazio sam na krevetima mačke s ispruženim kandžama na prednjim i stražnjim nogama, pripravne ugrabiti zaspale dječake za lice. Stalno sam išao za prikazom koja se počela vrtjeti oko postelje jednog zaspalog dječaka. Zaustavio sam se i upitao ga zašto je to učinio. Odgovorio mi je:

- Za blagdan svetog Josipa ovaj dječak mora poći sa mnom!

Pomislio sam kako će umrijeti, te sam odlučnim glasom rekao:

- Moram znati tko si i u čije ime govoriš!

- Ako baš hoćeš znati tko sam: U isti čas ga nestade, a s njim i svjetiljke - ostao sam u tami.

Ponovno sam pošao spavati, ali koracajući udario sam o neki predmet i probudio se.

Oni mački što su vrebali na zaspale dječake, su neprijatelji naših duša.

Don Bosko je još dodao: Upoznao sam dječaka kojeg mi je neznanac pokazao i diskretno sam upozorio, kako ne bih prouzročio prevelik strah.

- Pazit ćemo hoće li se ovaj san obistiniti. Međutim, budimo svi spremni za dobru smrt! Onima koji će mi doći na ispovijed, šapnut ću i pojedinosti.

U nekrologu Oratorija čita se: 19. ožujka 1866. umro je Suppotto Sinom u 18. godini života.

Kako je sam don Bosko rekao, bio je uzoran mladić i odletio je u nebo proslaviti tamo blagdan svetoga Josipa.

(M.B. VIII. str. 314. god. 1866.)

43. KOZLIĆI I DJEČACI

Don Bosko je pripovijedao:

Sanjao sam - nalazim se u sakristiji ispunjenoj dječacima. Ispovijedao sam. Najednom, na vrata sakristije uđe kozlić i stade se vrtjeti oko mojih dječaka i igrati se s njima, a oni su izgubili dobru volju za ispovijed i malo po malo svi izašli van. Tada se kozlić približio k meni i postade drzak te je svojim laskavim ponašanjem htio udaljiti i onoga kojega sam ispovijedao. Ljutito sam ga udario u glavu. Odbio sam mu jedan rog i prisilio ga na bijeg. Htio sam i sakristana ukoriti zašto je pustio životinju unutra. Ustao sam, obukao misnicu i pošao slaviti Euharistiju.

Kad sam blagovao Presveto Tijelo, na glavna crkvena vrata uđe mnoštvo kozlića, porazmjeste se po klupama i s tisuću prizora počnu rastresati dječake koji su htjeli pristupiti stolu Gospodnjem. Neki su bili ustali za poći k oltaru, ali primamljeni lukavim milovanjem, sjedoše ponovno na svoje mjesto. Čak i neki od onih koji su već klečali uz anđeoski stol, ustadoše i pođoše natrag u klupu. Nisu se pričestili.

Ovi kozlići bijahu neprijatelji duša koji su pomoću zavođenja i neurednih čuvstava držali dječake daleko od svetih sakramenata.
(M.B. VIII. str. 315. god. 1866.)

44. STADO I PASTIR - JANJCI I OVCE

Jedne večeri poslije molitava, don Bosko je ponovno progovorio:

Jedne od zadnjih noći Marijina mjeseca, 29. ili 30. svibnja zaspao sam. Tek sam zaspao, usnuh san i nađoh se na golemoj ravnici prepunoj debelih ovaca koje su, podijeljene na stada, pasle na pašnjacima što su se širili u nedogled. Pogledom sam tražio pastira i ugledah ga naslonjena na svoj štap. Brzo se odlučih pitati ga:

- Čije je ovo brojno stado?

Pastir mi ne dade odgovora. Ponovio sam pitanje i tada mi je rekao:

- Što bi ti htio znati? To je stado svoga gospodara.

Upitao sam ga za objašnjenje, a on mi reče:

- Ti nisi određen za njih. Na ove ne moraš ni misliti ni paziti. Pokazat ću ti stado za koje ćeš morati preuzeti brigu!

- Pa tko si ti?

- Ja sam Gospodar. Dođi sa mnom!

Dovede me na neko drugo mjesto iste ravnice, gdje su bile tisuće i tisuće osamljenih janjaca. Bili su toliko brojni, nije ih se uopće moglo prebrojiti, izgledali su kao kost i koža, teško su se

kretali. Livada je bila suha, neplodna i pješčana. Nigdje se nije moglo vidjeti ni stručka svježe trave, niti kakav potočić, svuda samo osušene grane i spareno grmlje. Cijeli pašnjak je bio potpuno uništen od samih janjaca.

Na prvi pogled moglo se vidjeti kako su ovi siromašni janjci pokriveni ranama, mnogo su trpjeli i još uvijek trpe. Bili su drukčiji od drugih, s po dva duga i debela roga koji su im rasli na čelu.

- Kako to, rekoh pastiru, ovi janjci su još tako mali a već imaju rogove kao da su stari ovnovi? On mi odgovori:

- Gledaj i promatraj!

- Što to znači? Ništa ne razumijem, povikao sam.

- Kako ne razumiješ? reče mi pastir. Onda slušaj i sve ćeš znati. Ova prostrana ravnica je veliki svijet. Travnjaci su Božja besjeda i milost. Suhi i neplodni predjeli su mjesta gdje se ne sluša riječ Božja i gdje se samo nastoji ugoditi svijetu. Ovce su odrasli ljudi, janjci su dječaci i za njih je Bog pozvao Don Boska. Ovaj kutić na ravnici je Oratorij a skupljeni janjci na njemu jesu tvoji dječaci. Potpuno suho mjesto označava stanje grijeha a rogovi sramotu.

Dok sam slušao i promatrao sve ovo, dogodilo se novo čudo. Svi janjci se promijeniše. Podignuti na zadnje noge, postadoše visoki i svaki je poprimio lik kojega dječaka iz Oratorija. Približih se vidjeti ne bih li koga prepoznao. Bijahu to moji dječaci. Istina, mnoge od njih dosad nisam vidio, ali svi su govorili da su sinovi Oratorija. Među onima koje nisam poznavao bijaše mali broj dječaka koji se sad nalaze u Oratoriju. Ti se nikad ne pokažu don Bosku. Ne dolaze po dobar savjet. Izbjegavaju kontakte. Jednom riječju, to su oni koje don Bosko još ne poznaje.

Dok sam u boli promatrao mnoštvo, pratitelj me uhvati za ruku i reče mi:

- Dođi sa mnom i vidjet ćeš druge stvari.

Povede me u jedan kut udaljen od te doline, okružen brežuljcima i opasan živicom. Tamo se nalazila dražesna, zelena

livada, puna svakovrsnih mirisnih trava, posuta poljskim cvijećem, svježim šumarcima i potocima bistre vode. I ovdje sam susreo mnoge svoje sinove. Svi su bili veseli, neki nakićeni poljskim cvijećem a drugi su se još kitili. Pratitelj mi reče:

- Imaš barem one koji ti pružaju veliku utjehu.

- A tko su ti? upitao sam.

- To su oni što se nalaze u milosti Božjoj.

Iskreno mogu reći, nikada nisam vidio tako lijepe stvari i osobe, niti sam mogao zamisliti takav sjaj. Bilo bi nekorisno to opisivati, jer bi to značilo pokvariti ono što se ne može riječima izraziti. Ipak sam sačuvao u sjećanju jedan iznenađujući prizor.
S velikim zadovoljstvom promatrao sam dječake i među njima ugledao mnoge koje još nisam poznavao, a moj Vodič mi progovori:

- Dođi, dođi sa mnom i vidjet ćeš nešto što će ti pružiti još veće veselje i utjehu.

I povede me na drugu livadu pokrivenu još dražesnijim mirisavim cvjetovima. Izgledala je kao kraljevski vrt. Ovdje se moglo vidjeti dječake izvanredne ljepote i sjaja. Pred njima su iščezavali oni kojima se malo prije divih. Neki od njih su već bili u Oratoriju, drugi će doći kasnije. Tada mi pastir reče:

- Ovi čuvaju ljiljan čistoće. Još nose haljinu nedužnosti.

Gledao sam udivljen. Gotovo svi nošahu na glavi vijenac iz neopisivo lijepih cvjetova. Ovi cvjetovi bijahu sastavljeni iz drugih vrlo malenih nježnih raznobojnih čarobnih cvjetića. Tisuće boja na jednom cvijetu. Do nogu im se spuštala odjeća bijela kao snijeg i sva nakićena cvjetnim vijencima koji su bili slični onima na kruni. Neopisivi sjaj koji se razlijevao iz cvjetova obuhvaćao je cijelu osobu, te je blistala od veselja. Iz cvjetova su izlazile predivne zrake, i nisam mogao zamisliti da je u raju tako čarobno. I to nije sve. Zrake i cvjetovi na kruni jednoga odražavahu se na cvjetovima svih drugih.

Isto tako, vijenci i bogatstvo odjeće jednih bijahu ozareni od vijenaca i odjeće drugih. Sjaj na obrazu jednoga dječaka slijevao se sa sjajem na licu njegovih kolega. Tako postostručen sjaj

odbijao se na sve nedužne i okrugle obraziće, te isijavao divno svjetlo što svakome plijeni pogled. Na jednom se odražavahu ljepote svih kolega u skladu neizreciva svjetla.

To je bila predivna slava svetih. Ne postoji čovječji lik koji bi makar i u naznakama prikazao kako je lijep postao svaki dječaka u sredini sjajnog oceana. Među ovima sam posebno zapazio neke koji su sada u Oratoriju. Siguran sam, kad bi mogli vidjeti barem deseti dio sadašnje svoje ljepote, radije bi bili spremni trpjeti vatru, rezanje dijelova tijela na komadiće, ili bi pošli u susret bilo kojem najstrašnijem mučenju, prije nego bi pristali tu ljepotu izgubiti.

Kad sam se uspio nekako sabrati od ovog nebeskog prizora, okrenuo sam se vodiču i upitao:

- Kako je moguće među mojim dječacima tako malo nedužnosti? Zar je tako skromni broj onih koji nisu nikad izgubili milost Božju?

Pastir mi odgovori protupitanjem: Kako to? Zar ti se ne čini dostatno velik broj? Uostalom, oni koji su imali nesreću te izgubili ljiljan čistoće a time i nevinost, još mogu svoje kolege slijediti u pokori. Vidiš li ovu livadu? Na njoj se još mogu naći mnogi cvjetovi od kojih se može splesti vijenac, skrojiti krasnu odjeću i još slijediti nedužne prema slavi.

Tada sam mu dodao:

- Reci mi još nešto, što bih mogao kazati svojim dječacima.

- Ponavljaj svojim dječacima: Kad bi znali kako je u Božjim očima dragocjena i lijepa nevinost, bili bi spremni na svaku žrtvu kako biste ju sačuvali. Reci im nek budu odvažni u čuvanju ove lijepe kreposti koja nadvisuje sve druge u ljepoti i sjaju.

Čisti su oni - *QUI CRESCUNT TANQUAM LILIA IN CONSPECTU DOMINI* - *Koji rastu kao ljiljani pred očima Gospodnjim.*

Htio sam tada poći među svoje najmilije, tako dražesno ovjenčane, ali sam se spotaknuo o tlo i probudio.

Don Bosko je u tom govoru smjelo ustvrdio - čistoća je bogatstvo vrijedno kao nebo, kao Bog.

Kasnije je dodao tumačenja:

Velika ravnica je svijet. Mjesto gdje su pasli janjci, Oratorij. Janjci su Oratorijanci. Tri livade: suha, zelena i cvjetna označavaju stanje grijeha, milosti i nevinosti. Mladići u sjaju su u milosti Božjoj, a poglavito oni koji su sačuvali nevinost.

(M.B. VIII. str. 840. god. 1867.)

45. PISMO DJEČACIMA U LANZO

Ravnatelj salezijanskog zavoda u Lanzo Torinese, don Giovanni Lemoyne, 4. ožujka 1867, pripovijedao je svojim dječacima kako je posjetio don Boska u Turinu. Među ostalim je kazao: "*Don Bosko mi reče kako vas je često u svome duhu došao posjetiti, šetao se vašim hodnicima, prošao kroz vaše sobe i promatrao vaše vladanje i o tom što je vidio moći će vam nešto reći*".

U ovom vlastoručnom pismu Svetac govori o jednom svojem posjetu u zavod u Lanzu, dok je on stvarno ostao u Turinu:

Predragi i ljubljeni sinci!

Želim, o dragi sinovi, u Isusu Kristu, želim doći k vama u vrijeme karnevala. To je neobično, jer ovih dana ne običavam biti odsutan iz naše kuće u Turinu. Ali ljubav koju ste mi uvijek iskazali i pisma koja ste mi pisali potaknula su me na ovu odluku. Ipak važniji poticaj jest posjet koji sam vam učinio prije nekoliko dana.

Počujte kako je bolna ova priča.

Bez vašega znanja i vaših poglavara ja sam vas posjetio. Kad sam stigao na mali trg ispred crkve, vidio sam jednu doista groznu nakazu. Oči su joj bile velike i svjetlucave, nos debeo, kratak, široka usta, oštra brada, uši kao u psa, s dva roga na glavi poput jarećih. Neman se smijala i šalila s nekim svojim društvom poskakujući na sve strane.

- Što ti tu radiš, nakazo paklena? - kriknem sav uplašen.

- Zabavljam se - odgovori mi - ne znam što bih radio.

- Kako? Ne znaš što bi radio? Hoćeš li pustiti u miru ove moje drage dječake?

- Meni nije potrebno raditi. Unutra imam svoje prijatelje koji me izvrsno i uspješno zamjenjuju. To su po izbor dečki koji su mi se predali i vjerno mi služe.

- Lažeš, oče laži! Tolike pobožne vježbe, duhovna štiva, razmatranja, ispovijedi...

On me gledao podrugljivim osmijehom te me povede u sakristiju i pokaže mi ravnatelja koji je ispovijedao.

Pogledaj - nadoda - nekoji su moji neprijatelji, a mnogi mi i ovdje služe, to su svi oni koji obećavaju a ne obdržavaju obećanje; ispovijedaju uvijek iste grijehe; a ja se silno radujem njihovim ispovijedima.

Zatim me povede u spavaonicu i pokaže mi jednoga mladića:

- Već je bio na smrtnom času. I tada je dao tisuću obećanja Stvoritelju; zatim je postao gori nego prije!

- Poveo me zatim na druga mjesta u kući i pokazao mi nevjerojatne stvari a koje neću napisati. Radije ću vam to pričati živom riječi. Nakon toga odveo me na dvorište, zatim sa svojim društvom ispred crkve. Zapitao sam ga:

- Što ti najviše godi, koju ti najvišu uslugu čine ovi dječaci?

- Razgovori... razgovori... razgovori! Sve dolazi od tud: svaka riječ proizvodi divne plodove.

- Koji su tvoji najveći neprijatelji?

- Oni koji se često pričešćuju.

- Što te najviše žalosti?

- Dvije stvari: Pobožnost Mariji... - i tu je zašutio jer nije htio nastaviti.

- Koja je druga?

Onda se sav smutio, uzeo lik mačke, medvjeda, vuka. Sad je dobio tri roga, sad pet, sad deset. Tri glave, pet, sedam... I sve u isto vrijeme. A ja sam drhtao. Htio je pobjeći. Ali ja sam ga htio prisiliti neka govori, zato sam mu rekao:

- Kaži mi koje se stvari najviše bojiš? I ovo ti zapovijedam u ime Boga Stvoritelja, tvoga i moga Gospodara, koga svi mi moramo slušati.

U tom trenutku on se sa svim svojim društvom preobrazio: zgrčili su se i pretvorili u nešto što nikada ne bih želio vidjeti u svome životu; zatim su podigli galamu užasnim krikovima koji su završili ovako:

- Najviše nam zlo nanosi, i najopasnije je: vjerno obdržavanje odluka koje dječaci donose u sakramentu Ispovijedi.

Ove su riječi izgovorili uz strašne krikove i sve su nakaze nestale poput munje, a ja sam se našao kako sjedim u sobi za stolom. Ostalo ću vam reći osobno i sve ću vam objasniti.

Nek nas Bog blagoslovi i vjerujte mi vaš sam najodaniji u Isusu Kristu   Svećenik Ivan Bosko

Turin, 11. veljače 1871.   (M.B. X. str. 42.)

Zla koja don Bosko osuđuje: Zli razgovori, kolege koji surađuju sa sotonom, slabo učinjene Ispovijedi, nedostatak odluka... odnose li se na one dječake koje je tajanstveno posjetio don Bosko?

Danas, osim sredstava pokvarenosti koja su bila u onom stoljeću, sotona ima na raspolaganju novo sredstvo, možda još razornije: pornografiju u raznim oblicima. Moramo pomoći mladićima obraniti se.

46. ČISTILIŠTE

"Pustite me sama, previše trpim"!

Bilo je to 25. lipnja 1867. Don Bosko je nakon večernjih molitava progovorio cijeloj redovničkoj obitelji i dječacima:

Jučer navečer, dragi moji sinci, legao sam i ne mogavši brzo zaspati, mislio sam o naravi i o načinu bivovanja duše. Kako je stvorena, na koji bi se način snašla i govorila u drugom životu, odijeljena od tijela, kako bi imala mogućnost prelaziti iz jednog u drugi kraj, i kako ćemo se, uopće, moći spoznavati kao duhovi.

Što sam više o tom mislio, sve tajanstvenijom mi se prikazivala ova tajna. Dok sam lutao u ovim maštanjima, zaspao sam i pričinilo mi se kako se nalazim na putu koji vodi u ... *i imenovao je mjesto*. Išao sam lagano, prošao poznate krajeve, kad li najednom začuh netko me zove imenom. Bio je to glas mojeg Voditelja.

- Dođi sa mnom i vidjet ćeš što želiš.

Poslušao sam. Išao je brzo poput misli, a ja za njim. Išli smo, a noga nam se nije doticala zemlje. Došavši u kraj koji mi nije bio poznat, moj se vodič zaustavi. Na jednoj se uzvisini uzdizala veličanstvena palača. Bila je nepristupačna.

- Uđi u ovu palaču!, reče mi Voditelj.

Kad je vidio da se nisam maknuo, rekao je:

- Učini kao i ja: podigni ruke visoko i skočit ćeš. Dođi dakle sa mnom. Rekavši to, podigne raskriljene ruke prema nebu.

Ja sam također raskrilio ruke i osjetio kako se u trenutku dižem zrakom poput lakog oblaka. I gle, evo me na pragu velike palače. Vodič me pratio.

- Što je unutra? zapitao sam.

- Uđi i vidjet ćeš. Na kraju jedne dvorane naći ćeš nekog tko će te poučiti.

Nestade vodiča, i ja sam ostao sam kao vođa samome sebi. Ušao sam u hodnik, prešao sam stube i nađoh se upravo u "*kraljevskoj ložnici*". Prešao sam prostrane dvorane, prebogate sobe s raskošnim ukrasima i dugim hodnicima. Išao sam nadnaravnom brzinom. Svaka soba sjala je izvanrednim bogatstvom i tolikom brzinom sam prošao kroz te sobe nisam ih mogao izbrojiti. Još čudesnija bijaše ova stvar. Trčeći brzinom vjetra, nisam koracao nogama nego viseći u zraku skupljenim nogama letio sam bez umora kao na kristalu, a ne bih dotakao pod.

Prolazeći iz jedne u drugu sobu, ugledao sam u pozadini jednog hodnika vrata. Uđoh i nađoh se u velikoj dvorani. Na kraju dvorane u naslonjaču opazih biskupa kako dostojanstveno sjedi pripravan primiti goste u audijenciju. Uljudno sam se

približio i silno se začudih kad sam u ovom prelatu prepoznao svog bliskog prijatelja. Bio je to msgr. X *i imenova ga*, biskup iz N., umro prije dvije godine. Izgledalo je kako ništa nije trpio. Činio mi se divan, ljubazan i tako lijep, ne može se riječima izreći.

- Oh, monsignore! Pa vi ste tu? veselo sam rekao.
- Zar još živi, a ne mrtvi?
- Jasno da sam pokojni. A vi don Bosko, jeste li živ ili mrtav?
- Ja sam živ! Zar ne vidite tu sam dušom i tijelom?
- Ovdje se ne može doći u tijelu.
- Ipak, ja sam tu.
- Recite mi, monsignore, jeste li spašeni?
- Da, nalazim se na mjestu spasenja.
- Jeste li u raju, uživanju Boga ili u čistilištu?
- Spašen sam, ali Boga još nisam vidio. Nastavite moliti za me.
- Koliko vremena imate još biti u čistilištu?
- Pogledajte ovdje. I dade mi neku kartu te nadoda: Čitajte!

Uzeo sam u ruke kartu, pozorno je promotrih, a nisam vidio ništa napisano i rekoh:

- Ništa ovdje ne piše.

Biskup je gledao na kartu u mojoj ruci i zatim rekao:

- Znam zašto ne razumijete. Okrenite kartu obrnuto.

Pregledavao sam list s većom pozornošću, okretao sam ga na sve strane, ali nisam mogao čitati ni na obratnoj ni na pravoj stranici. Samo mi se učinilo kako vidim među cvjetnim crtama brojku "2".

Biskup je nastavio:

- Znate, zašto je potrebno čitati obrnuto? Jer su Božji sudovi različiti od sudova ovoga svijeta. Nisam se usudio tražiti jasnije tumačenje i rekoh:

- Monsignore, htio bih pitati za drugo: Hoću li se ja spasiti?
- Nadajte se.
- Nemojte me prepuštati žalosti. Recite mi odmah, hoću li se spasiti?
- Ne znam!
- Recite mi barem jesam li u milosti Božjoj ili ne?

- Ne znam!

- Hoće li se spasiti moji dječaci?

- Ne znam!

- Ali za Božju volju, molim vas, recite mi.

- Gledaj. Bog to otkrije kome hoće. A kada želi objaviti svoj nauk, pronađe najbolji način i dopuštenje. Inače to nitko ne može objaviti onima koji su još na životu.

Bio sam potresen od žive čežnje uvijek postavljati pitanja i pitao sam u žurbi, hoće li monsignor otići.

- Sad mi recite nešto sa svoje strane za mladiće.

- Vi to znate kao i ja što moraju činiti. Imate Crkvu, Evanđelje i druga pisma koja vam sve preporučuju. Recite im, spasite duše drugo ništa ne pomaže.

- To već znamo - moramo spasiti duše. Ali kako to postići?

- Recite im: budite čisti i poslušni.

- A tko to ne zna?

- Recite im neka budu čedni i neka mole.

- Rastumačite mi praktičnije.

- Recite im neka se često pričešćuju i dobro pripravljaju za svetu Ispovijed.

- Još koju stvar posebnije?

- Kad hoćete, reći ću vam. Recite im - pred očima imaju maglu. Kad koji od njih dođe do spoznaje kako vidi ovu maglu, već je na dobrom putu. Neka odbace ovu maglu, kako se čita u psalmima: ***Nubem dissipa*** - *Rastjeraj maglu*...!

- Što je ta magla?

- To su zemaljske stvari koje priječe vidjeti nebeske stvari.

- Što moraju učiniti kako bi rastjerali tu maglu?

- Neka razmišljaju, kako je cijeli svijet u nečastivom.

Mundus totus in maligno positus est - *Cijeli svijet je pod sotonskom vlašću.* Tada će spasiti duše. Neka ne dopuste zavaravanje prividnostima svijeta. Dječaci drže kako ih naslade, veselja i prijateljstva ovoga svijeta mogu usrećiti i zato ne očekuju drugo, nego priliku za uživanje i naslade. Ali neka se sjete, sve je ovo ispraznost, tuga i nemir srca.

- Odakle uglavnom dolazi ta magla?

- Magla je plod nečednosti i nečistoće. Ona je poput crne guste oblačine koja zastire pogled i prijeti dječacima vidjeti propast koja im ide u susret. Recite im dakle, neka brižno čuvaju krepost čistoće. ***Florebunt sicut lilium in Civitate Dei.*** *- I oni će cvasti kao ljiljan u Božjem kraljevstvu.*

- A što je potrebno kako bi se sačuvala čistoća?

- Potrebna je: povučenost, poslušnost, bijeg od nerada i molitva.

- I još?

- Molitva, bježanje od dokolice, poslušnost i samoća.

- I ništa drugo?

- Ništa drugo.

- Poslušnost, samoća, molitva i bijeg od dokolice.

Čim je biskup završio, hitro sam napustio dvoranu u čežnji za otići u Oratorij i ovo vam ispričati. Letio sam kao vjetar i u jednom trenu nađoh se u Oratoriju. A kad sam već bio tamo, zaustavio sam se i pomislio: Zašto se dulje nisam zadržao s biskupom X? Dobio bih bolja razjašnjenja. Žao mi je što sam propustio lijepu prigodu. Mogao sam naučiti toliko drugih korisnih stvari. Brzo sam se vratio natrag, prvotnom brzinom i sa strahom, kako neću više pronaći monsignora. Ušao sam ponovno u palaču i u onu sobu.

Ali, kolika promjena u tako kratko vrijeme! Biskup, blijed kao krpa bijaše sam na krevetu. Izgledao je kao lešina. Iz očiju su mu tekle posljednje suze. Bio je u agoniji. Samo se polaganim disanjem moglo zaključiti kako je još živ.

Pristupio sam zabrinut k njemu.

- Monsignore, što se dogodilo?

- Pustite me, odgovorio mi je uzdišući.

- Monsignore, imao bih još mnogo pitati.

- Pustie me samo, trpim mnogo.

- Pa što bih mogao za vas učiniti?

- Molite i pustite me putovati.

- Kamo?

- Tamo, kuda me vodi svemoćna ruka Božja.

- Monsignore, recite mi molim vas, kamo?

- Trpim mnogo, pustite me!

- Recite mi barem što mogu učiniti za vas?, ponavljao sam.

- Molite!

- Još samo jednu riječ. Imate li možda kakav nalog koji bih mogao izvršiti na ovom svijetu? Hoćete li nešto poručiti vašem nasljedniku?

- Idite sadašnjem biskupu u N. i recite mu s moje strane ovo i ovo.

Stvari koje mi je povjerio, ne tiču se vas, dragi moji dječaci, i zato ih pustimo na stranu.

Biskup je još nadodao: A zatim recite tim i tim osobama ove tajne stvari - *I o tome je don Bosko šutio.* Stvar se možda ticala samih poslova u biskupiji.

- I ništa drugo, nastavio sam.

- Recite vašim dječacima: uvijek sam ih volio, cijelog života molio sam za njih i sada ih se sjećam. Neka i oni mole za me.

- Budite sigurni, reći ću im i odmah ćemo početi moliti za vas. A Vi, čim dođete u nebo, sjetite se nas!

Biskup je tada izgledao još lošije. Trpio je. Tužno ga je bilo vidjeti. Silno je patio. Bila je to tjeskobna smrtna borba.

- Pustite me, još je rekao, pustite me, idem kamo me Gospodin zove.

- Monsignore, monsignore, ponavljao sam tjeskobno od neizrecive sućuti.

- Pustite me, pustite me!

Činilo se kako je izdahnuo ... i neka nevidljiva sila povuče ga u nutrinu sobe... Tako je nestao.

Prestrašen promatrajući toliko trpljenja i silno uzbuđen, okrenuo sam se natrag, ali prolazeći kroz sobe spotaknuh se o neki predmet. Probudio sam se i našao se u svojoj sobi na krevetu.

Kako vidite, dragi moji dječaci, ovo je san kao i svaki drugi. Ipak, tu sam iz Čistilišta naučio mnogo. Vidio sam jasne stvari koje neću nikada zaboraviti. (VIII. str. 853. god. 1867.)

Piše pisac don Lemoyne: "*Don Bosko nije komentirao stanje dobrog biskupa. Uostalom, iz objava dostojnih povjerenja, te iz svjedočanstava svetih Otaca znamo: osobe odlične svetosti, ljiljani djevičanske čistoće, bogati zaslugama, čudotvorci na glasu, i koje sada častimo na oltarima, za malene pogreške morale su dugo vremena ostati u Čistilištu*".

(M.B. VIII. str. 859.)

IX. svezak

47. TRI NAVJEŠTAJA SMRTI

Navečer 31. prosinca 1867. sakupio je don Bosko dječake u crkvi. Nakon večernjih molitava popeo se na propovjedaonicu i započeo:

Za ove dane običavaju roditelji davati djeci novogodišnji dar, a i prijatelji ga međusobno poklanjaju. I ja imam običaj tako činiti svake godine. I ove ću godine dati jednu uspomenu svojim dragim dječacima što će im služiti kao naputak za buduću godinu.

Još prije nekoliko dana počeo sam misliti na to. U takvom stanju bio sam savladan od sna. Našao sam se u krasnom vrtu u kojem se moglo vidjeti bezbroj ruža najčudesnijih boja. Oko vrta se uzdizao zid, a nad ulazom je stajao veliki natpis: 1868.

Ugledah tamo naše dječake kako se igraju i veselo zabavljaju. Mnogi se strčaše oko mene i razgovarahu o raznim stvarima. Uputili smo se svi po vrtu i u jednom kutu uz zid ugledao sam skupinu dječaka kako pjevaju i mole s klericima i svećenicima. Približio sam im se i čuo kako pjevaju Miserere i druge molitve za pokojnike. Stao sam pokraj njih i rekao:

- Zašto pjevate Miserere? Je li možda tko umro?

- Ah, zar vi ne znate?, odgovorili su mi.

- Molimo za dušu mladića koji je umro taj i taj dan, u taj i taj sat. Onda znajte, umro je taj i taj. Zatim su mi rekli njegovo ime.

- Kako to? Taj je umro?

- Da, umro je, ali zavidnom smrću. Na našu veliku radost i na pobudu svima, primio je sve sakramente. Predan volji Božjoj pokazao je najživlje osjećaje pobožnosti. Sada molimo za njegovu dušu i pratimo ga na vječni počinak. Nadamo se, on već uživa u nebu i moli za nas. Sigurni smo, on je u raju!

- Umro je dakle sretnom smrću! Neka bude volja Božja. Nasljedujmo njegove vrline i molimo Gospodina neka i nama udijeli milost sretne smrti!

Rekavši ovo udaljio sam se od njih još uvijek okružen mnoštvom dječaka. Ponovno smo krenuli po vrtu i pošto smo prevalili dobar dio puta približili smo se prekrasnoj zelenoj livadi. Tada sam u sebi rekao:

- Pa kako to? Sinoć navečer legoh u svoj krevet, a sada se nalazim sa svim dječacima na vrtu?

Najednom se pojavi drugo mnoštvo dječaka koji su stajali u krugu, a u njihovoj sredini se nalazilo nešto na prvi pogled nepoznato. Približio sam im se i vidio kako okružuju mrtvački sanduk i pjevaju MISERERE. Zapitao sam:

- Za koga molite?

Svi su redom rastuženi, odgovarali:

- Umro je i drugi dječak, i to lijepom smrću. Primio je svete sakramente i pokazao je osjećaje duboke pobožnosti! Bio je bolestan samo osam dana. Došli su i roditelji ispratiti ga.

Zapitao sam za ime pokojnika i rekli su mi. Kad sam čuo, silno me u srcu zaboljelo. Povikao sam:

- Žao mi je veoma! Toliko me ljubio, a nisam mu mogao reći ni doviđenja... Pa niti drugoga ne vidjeh prije smrti... Hoće li svi sada umrijeti? Jučer je umro jedan, danas drugi! Čuo sam odgovor:

- Što govorite? Da je jedan umro nedavno, a drugi sada? Čini vam se pred malo vremena, a ipak je tome više od tri mjeseca od smrti prvoga, od onoga dana, od onog sata.

Svi smo išli naprijed posred onih šumica. Nakon kratkog puta ponovno čujem kako se pjeva MISERERE. Zaustavio sam korak, i svi su me pratili. Ugledao sam sljedeću, brojnu skupinu dječaka koja se približavala. Zapitao sam dječake koji su stali uza me:

- Što to rade oni dječaci? Kamo idu?

Dolazili su iz nevelike udaljenosti. Bili su svi žalosni i suznih očiju. Pošto sam pohitio njima u susret, rekoh im:

- Što vam je?

- Umro je jedan dječak.

- Kako to? Koji je to dječak kojega ste odnijeli na pokop?

Dječaci silno začuđeni rekoše:

- Kako to, zar vi ne znate da je taj i taj umro?

- Zar je i on umro?

- Da, jadnik! Roditelji ga nisu pohodili... ali...

- Što ali? Zar nije umro sretno?

- Umro je takvom smrću kakvu čovjek ne bi smio poželjeti.

- Je li primio sakramente?

- Najprije ih nije htio primiti; zatim ih je primio nevoljko i ne dajući znaka pravog pokajanja, ne može nam biti uzor. Čak sumnjamo i u njegov vječni spas. Veoma nam je žao što je jedan dječak Oratorijanac umro tako neprimjerenom smrću. Tada sam ih pokušao utješiti.

- Ako je primio skrušeno sakramente, spašen je. Ne smijemo očajavati pred Božjim milosrđem koje je neizmjerno!

Nisam ih uspio opremiti nadom i utjehom. Dok sam ražalošćen i zbunjen razmišljao kako u kratkom razdoblju preminuše tri dječaka, pokaza se neznanac i prilazeći reče:

- Pogledaj, trojica su.

Prekinuo sam ga pitanjem:

- Tko si ti koji mi tako prijazno govoriš?

- Poslušaj me, odgovorio mi je: odmah ću ti reći koji su. Ti bi možda htio tumačenje za ono što si vidio.

- Da, što znače ovi brojevi?

- Vidio si dakle broj 68 napisan na vratima vrta. To znači: godine 1868. trojica dječaka na koje ti se ukazalo, morat će umrijeti. Prva dvojica su, kako si vidio, dobro pripremljeni, trećeg trebaš ti pripraviti.

Razmišljajući hoće li zaista morati umrijeti trojica mojih dragih sinova, dodao sam:

- Kako mi možeš ovo posvjedočiti?

- Dobro pazi pri izlazu i vidjet ćeš!

Po sigurnim i prijaznim riječima zaključio sam, ovaj mi je čovjek pravi prijatelj. Nastavio sam s njim put promišljajući riječi koje sam čuo.

Neznanac mi reče: Budi miran, ovo je stvarnost.

Prihvatio sam:

- Stvarnost? Onda te molim budi ljubazan. Govorio si mi o budućnosti, a sad mi reci o sadašnjosti. Želja mi je doznati nešto što ću dati svojim dječacima kao novogodišnju lozinku.

Odgovorio je:

- Reci svojim dječacima, prva dvojica bili su dobro pripravljeni jer su cijeli život redovito primali svetu Pričest s potrebnim poštovanjem i nakon dobre svete Ispovijedi. Tako su postupili i u svojem posljednjem času, te mogu svima služiti kao uzor. Ali posljednji, dok je bio zdrav nije pristupao k stolu Gospodnjem. Zato je i u zadnjem času života na zemlji primio svetu Pričest nepripravno. Kaži dječacima, ako žele umrijeti sretnom smrću, neka pristupaju svetoj Pričest dobro pripravljeni, a najbolja priprava je dobra sveta Ispovijed.

Misao vodilja za novu godinu neka bude:

Česta i pobožna sveta Pričest je najbolje sredstvo za sretnu smrt i ujedno za spas duše. (M.B. IX. str. 11.)

Sve sam to vidio u snu. Kako rekoh, ne govorim vam o tome kako biste vjerovali kao istinite stvari, nego iz ove poruke naučimo važnu životnu pouku. Budimo spremni na smrt, molimo se presvetoj Djevici i čuvajmo se grijeha.

Konačno, evo vam i misao vodilja:

ČESTA I POBOŽNA SVETA ISPOVIJED I PRIČEST ODLIČNO SU SREDSTVO ZA NAŠE SPASENJE!

(M.B. IX. str. 11. god. 1867.)

48. POŠAST I ZVIJERI

Polovicom mjeseca travnja 1868. bio je don Bosko u Lanzo Torinese. Tu je usnuo strašan san. Ravnatelj zavoda don Lemoyne, koji je spavao u susjednoj sobi, čuo je don Boskov strašan krik... To ga je probudilo.

- Činilo mi se, pripovijeda naš otac, nalazim se na obali potoka koji nije bio širok a voda se pjenila i bila je mutna. Okruživahu me svi dječaci u Lanzu i pokušavali su prijeći na suprotnu obalu. Mnogi su se zalijetali, skakali i uspijevali s obadvije noge preskočiti na drugu stranu. Odličnih li skakača, zar ne? Ali neki su promašili. Jedan je udario nogama u rub obale, i dok je padao odvukla ga je voda. Drugi je zaronio usred potoka i nestao. Mnogi su udarivši tijelom ili glavom o kamenje koje je stršilo iz valova, razbili glavu ili im je krv izlazila na usta.

Don Bosko, pošto je promotrio ovaj žalosni prizor, počeo ih je opominjati i upozoravati neka skaču razborito. Ali sve je bilo uzalud. Voda u potoku nosila je mnoge leševe. Prevrćući se od slapa do slapa oni su se razbijali o pećine koje su se dizale na boku riječnog zavoja. Tamo je voda bila najdublja i leševi su nestajali u vrtlogu. ***Abysus abyssum invocat!*** - *Ponor izaziva ponor*! Ali zašto, pitao se don Bosko, tako vješti mladići ne mogu jednim spretnim skokom preskočiti na drugu stranu?

Tumačenje je strašno. Dok su se oni zalijetali, mnogi su iza leđa imali po nekoga zločestog kolegu koji bi im zlobnom nasladom podmetao nogu ili bi ih onemogućavao... držeći ih za kaput, ili, što je još gore: jednim udarcem ravno bi ih bacao u propast.

- Zašto, vikao je don Bosko sljedeći dan govoreći onim duhovnim kriminalcima, zašto vašim prljavim razgovorima želite

u srcima svojih kolega zapaliti vatru strasti kako bi oni morali gorjeti vječno? Zašto navodite na zlo one koji su još nevini? Zašto ismijavate pobožnosti? Zašto se udaljujete od Sakramenata? Zašto ne slušate riječi onoga koji vas može uputiti na pravi put? Tim postupcima steći ćete prokletstvo Božje!

Tjeskoba mu je u snu ispunila srce, bolno je kriknuo, probudio se i u sebi pomislio:

- Ah, kad bih mogao upozoriti neke koje sam prepoznao! Kako bih to rado učinio, ali moram ujutro otputovati.

Ravnatelj zavoda u Lanzu, Don Lemoyne, svjedoči:

- San je lako razumjeti: Obala na kojoj se nalazi don Bosko je zemaljski život. Druga obala je život vječni - raj. Voda u potoku je grijeh koji prevrće i valja dječake - vodi ih u pakao.

- Sve sam ih vidio i prepoznao neke stare lisce, kaže don Bosko ravnatelju. Ali svoju tajnu držim za sebe i neću to reći nikome. Kad se prvom zgodom vratim u Lanzo, svakomu ću reći što mu pripada.

Kolika odgovornost za roditelje i odgojitelje! U ovom snu to se jasno vidi. I danas među mladićima postoje oni koji se stavljaju u sotonsku službu. Stoga, prema don Boskovom preventivnom sustavu, treba ustrajno bdjeti i spriječiti ovo veliko zlo!

Dok je tako razmišljao, ponovno je zadrijemao i učinilo mu se kako se nalazi na velikoj livadi gdje su bili i svi dječaci. Igrali su se i bezbrižno skakutali, ali ponovno se dogodilo nešto strašno. Po istoj livadi prolažahu i trčahu svakovrsne divlje životinje: lavovi ognjenih očiju, tigrovi koji su izvlačili pandže i rovali zemlju, vukovi koji su skoro puzeći kružili među pojedinim skupinama dječaka, a medvjedi su režali i sjedeći na stražnjim nogama ispružali prednje noge pripravni napasti.

U takvom lošem društvu bijahu dječaci! Što više, ove zvijeri su ružno vladale nad njima i bijesno su se bacale na njih. Neki od dječaka bijahu polegnuti nad zemlju, a nad njima stajahu ove nakaze. Trgale su ih zubima i pandžama. Razdirale su ih i ubijale.

Drugi su, progonjeni od zvijeri očajno bježali i vraćali se don Bosku moleći pomoć. Na njegovu prisutnost životinje su se povlačile. Neki su se pokušali sami obraniti, ali nisu uspijevali jer je snaga onih životinja bila prevelika i tako su bili rastrgani.

A neki, poslušajte kako su bili ludi! Umjesto bijega, zaustavljali bi se i smiješeći se čekali ove nakaze. Govorili su im laskave riječi i izgledalo je kako uživaju u tome neka ih medvjedi podave.

Jadni don Bosko, trčao je na sve strane, trudio se sve pozvati k sebi; vikao je. Silno je morao galamiti, i dok su ga jedni poslušali, neki nisu ni htjeli čuti njegov glas.

(M.B. IX. str. 133. god. 1868.)

49. GROŽĐE

Don Bosko je 30. travnja 1868. godine ispripovjedio snove koje je sanjao u Lanzu prije nekoliko dana:

Učinilo mi se da vidim kako u moju sobu ulazi velika neman. Bila je naprijed i zaustavila se točno do nogu kreveta. Imala je neopisivo ružan izgled poput kakve krastače i bila je ogromna poput vola.

Pozorno sam ju promatrao, skoro bez daha. Malo pomalo neman je rasla. Noge su joj se produljivale i cijelo tijelo dobivalo je novi izgled. Bila je zelene boje s crvenom crtom pod žvalama i pod grlom. To joj je davalo još strašniji izgled. Oči su joj bile ognjene, a koštane uši veoma male. Dok sam je promatrao, u sebi sam govorio: Ta krastača nema ušiju. Nad nosom su se dizala dva roga, a nad bokovima su stršila dva golema zelena krila. Noge su joj bile poput lavljih a straga joj je visio dugi rep koji je na kraju bio razdvojen.

U prvom trenutku činilo mi se kako uopće nemam straha, ali životinja se počela sve više približavati k meni i širila je prostrano ždrijelo puno velikih zubi. Tek tada me je obuzeo strah. Pomislio sam, to je pakleni zloduh koji ima sve sotonske

znakove. Učinio sam znak svetoga križa - bez rezultata. Zvonio sam, ali nitko mi nije došao. Vikao sam, ali uzalud. Nitko nije čuo, neman nije htjela pobjeći.

Povikao sam:

- Što hoćeš ovdje od mene? Unatoč tomu ona se sve više približavala, podizala i širila uši. Zatim je postavila svoje prednje noge na donji kraj mojega kreveta i polako se pokretala prema gore, oslanjajući se na stražnjim nogama. Jedan trenutak je nepomično zastala usmjerivši u me svoj pogled, a zatim produljivši se prema naprijed primaknula je svoju gubicu k mojem licu.

Osjetio sam silan smrad pa sam skočio i sjeo na krevet. Već sam se htio baciti na zemlju, ali neman je razjapila žvale. Htio sam se braniti, odgurnuti je, ali je tako smrdjela da se ni u takvoj stisci nisam usudio dotaći je. Kriknuo sam, ispružio ruku iza leđa da nađem blagoslovljenu vodu, ali sam udario rukom o zid i nisam je napipao. Neman je u čas pograbila moju glavu te je vrh moga života bio unutar onog groznog ždrijela. Tada sam povikao:

Za ime Božje, zašto mi to činiš?

Na moj povik krastača se malko povukla pustivši mi glavu slobodnom. Ponovno sam se prekrižio, i kako sam uspio staviti prste u blagoslovljenu vodu, bacio sam malo blagoslovljene vode na neman. Ona je tada strašno zaurlala, bacila se nazad i nestala. Dok je iščezavala, mogao se čuti jasni glas iz visine:

- Zašto ne govoriš?

Don Lemoyene se te noći budio a ujutro je zapitao:

- Don Bosko, jeste li noćas sanjali?

- Zašto me to pitaš?

- Jer sam čuo vaše povike.

Don Bosko je objasnio dječacima: U tim i takvim prilikama, ja sam upoznao stanje savjesti svakoga od vas.

Veliki otac nastavio je s pripovijedanjem drugih snova:

Već od prvih dana velikog tjedna, 5. travnja, započeo sam sanjati snove koji su me uznemiravali i mučili tijekom nekoliko

noći. Snovi su me izuzetno umarali pa sam sljedećeg jutra bio umorniji nego ako bih cijelu noć radio, jer mi je duh bio silno uznemiren i zbunjen.

Prvu noć sam sanjao - mrtav sam. Drugu, na Božjem sam sudu gdje sam morao Bogu položiti račune. Probudio sam se i ustanovio: još sam živ i još imam vremena kako bih se mogao bolje pripraviti za svetu smrt. Treću noć sam u snu bio u raju. Ondje sam živio dobro. Kad je noć minula, probudio sam se i vidio kako je nestala ona draga iluzija, ali sam osjećao odlučnost živjeti tako kako bih sigurno stekao Božje vječno Kraljevstvo.

Sanjao sam i četvrti put i taj ću vam san pripovjediti.

Na veliki četvrtak, 9. travnja, tek što me svladao laki polusan, imao sam osjećaj kako se nalazim vani pod trjemovima okružen našim svećenicima, klericima, asistentima i dječacima. Najednom je sadašnji Oratorij promijenio svoj izgled i postao poput naše kuće, kakva je bila u svoje prve dane kad su u njoj bili samo prije spomenuti. Dvorište je graničilo s prostranim neobrađenim poljem koje se pružalo sve do livada gradske tvrđave. Na tom polju su se igrali prvi dječaci Oratorija. Ja sam stajao na mjestu koje je najbliže prozorima moje sobe.

Dok smo sjedili i razgovarali o kućnim poslovima i o dječacima, uz potporanj što podupire crpku pokraj koje su stajala vrata Pinardijeve kućice, vidjeli smo kako iz zemlje raste prekrasna loza, ona ista loza koja je nekoć bila na tom mjestu. Čudili smo se što se loza pojavila nakon toliko godina i pitali smo jedan drugoga:

- Što bi to moglo biti?

Loza je očevidno rasla i podigla se od zemlje do visine čovječjeg stasa. Tada je počela pružati svoje bezbrojne mladice na sve strane, a iz mladica su potjerali listovi. U kratko vrijeme se toliko raširila da je zapremila cijelo naše dvorište i nastavila se širiti preko granica. Posebnost je bila ta što se mladice ne dizahu uvis nego su se širile uzduž zemlje poput goleme odrine (brajde) stojeći u zraku bez vidljiva potpornja.

Lišće joj bijaše zeleno i svježe, a mladice duge, bujne i neobično snažne. Ubrzo su se pojavili i lijepi grozdovi, čije bobice su se brzo ispunjale sokom i grožđe je poprimilo svoju boju. Don Bosko i oni koji su bili s njim, gledali su začuđeno i govorili:

- Kako ova loza tako brzo raste i što će to biti?

Don Bosko je rekao:

- Promatrajmo što se događa. Pozorno sam promatrao, nisam ni okom trepnuo. Najednom sve bobice popadaše na zemlju i sve se pretvoriše u živahne i vesele dječake koji za tren napuniše oratorijansko dvorište i cijeli prostor naokolo što je bio u sjeni one loze. Skakali su, igrali su se, vikali i trčali ispod ove čudne loze, milina ih je bila gledati. Bijahu to svi dječaci koji su prije bili, koji su sada i koji će tek biti u Oratoriju i u drugim ustanovama. Bili su mnogobrojni i nisam ih poznavao.

Tada vidjeh sa strane nekog čovjeka kojega u prvi tren nisam prepoznao. Bio je to stalni Voditelj iz snova, i u ovom trenutku je promatrao dječake.

Najednom se pred nama rastrla tajanstvena koprena i prekrila ugodan prizor. Ovaj dugi zastor ne bijaše viši od loze i pričinjalo se kako je nataknut na njezine grane u cijeloj svojoj duljini i kao pravi zastor spuštao se prema zemlji. Sada se moglo vidjeti samo gornji dio loze, koji je izgledao kao golemi zeleni sag. Odjednom je nestalo dječačko veselje i u isti čas je nastupila tjeskobna tišina.

- Pogledaj! reče mi Voditelj pokazavši prstom na lozu.

Približio sam se i vidio onu lijepu lozu koja je prije izgledala puna grožđa. Sada nije imala ništa drugo osim lišća na kojemu su bile napisane riječi iz svetoga Evanđelja: *NIHIL INVENIT IN EA - Ništa nisam našao na njoj*.

Nisam znao što bi to moglo značiti pa rekoh onom čovjeku:

- Tko si ti? ... Što znači ova loza?

Neznanac je tada podigao zastor i dolje se pojaviše mnogi dječaci koje većim dijelom nisam poznavao.

- Ovo su, dodao je, oni koji imaju mnogo prilika za dobra djela ali se ne odlučuju ugoditi Gospodinu. Oni čine dobro samo kako ne bi zaostali za svojim prijateljima. Sa svom točnošću izvršavaju kućna pravila, ali samo za to kako bi izbjegli ukor i kako ne bi izgubili ugled kod poglavara. Prikazuju se uslužni, ali iz uputa, pobuda i zadaća koje su dobivali i koje će dobivati u ovoj kući, ne donose nikakva ploda. Ideal im je - priskrbiti častan i unosan položaj u svijetu. Ne misle na svoj poziv, odbijaju čuti Gospodinov glas i u isto vrijeme prikrivaju svoje nakane bojeći se kakva gubitka. Jednom riječju, oni sve rade na silu i sav taj rad ništa im ne pomaže za vječnost.

Tada sam rekao:

- Ah, koliko me zaboljelo kad sam među ovima vidio neke za koje sam držao kako su posebno dobri, odani i iskreni!

Prijatelj je kazao:

- Ovdje još nije sve zlo.

Zatim je pustio neka padne onaj zastor i ponovno se pokaza rasprostrta gornja strana cijele loze.

- Sada ponovno gledaj, reče mi.

Pogledah grane. Među lišćem se moglo vidjeti mnoge grozdove što mi je na prvi pogled obećavalo bogatu berbu. Već sam se bio razveselio. Ali kad sam se približio, ustanovio sam - grozdovi su bili odrpani i pokvareni. Jedni su bili pljesnivi, drugi puni crvi i kukaca koji su ih nagrizali, treće su jele ptice i ose, neki su bili gnjili i osušeni. Promatrajući, uvidio sam kako se iz ovih grozdova ništa ne može iskoristiti. Samo su kužili zrak smradom što se iz njih širio.

Onaj čovjek ponovno podigne zastor i poviče: Gledaj!

Pokazaše se mnogi od onog beskrajnog broja dječaka koje sam vidio na početku sna. Njihova lica bijahu prije tako lijepa, sada su postala ružna, tamna i puna groznih rana. Prolazili su iskrivljeni, zgrčeni i tužni. Nijedan nije govorio, svi su bili snuždeni i nisu se usudili podići oči. Bilo je među njima dječaka koji i sada stanuju u našoj kući i u drugim domovima, ali i mnogo drugih koje još nisam poznavao. Neki svećenici koji su me

okruživali i ja zanijemismo od straha. Konačno sam zapitao vodiča:

- Kako to? Zašto su ovi dječaci prije bili tako veseli i lijepi, a sada su tako tužni i ružni?

Voditelj mi je odgovorio:

- To su posljedice grijeha.

Kad su dječaci prolazili ispred mene, vodič mi reče:

- Dobro ih pogledaj!

Pozorno sam ih motrio i vidio kako svi nose na čelu i ruci napisan grijeh. Među njima sam prepoznao neke za koje sam uvijek vjerovao kako su cvjetovi kreposti. Sad se otkrilo kako imaju na duši teške ljage, i to me zaprepastilo.

Dok su dječaci stupali, čitao sam na njihovu čelu: ***nečednost, sablazan, zloba, oholost, nerad, proždrljivost, zavist, srdžba, duh osvete, psovke, nevjera, neposluh i krađa***!

Očajan nad tim prizorom uzeo sam list i olovku kako bih zapisao imena poznatih mi dječaka kako bi ih mogao upozoravati, ali Voditelj me spriječi govoreći:

- Imaju Pravila, neka ih vrše! Imaju poglavare, neka ih slušaju! Imaju Sakramente, neka ih primaju! Imaju Ispovijed, neka ne zlorabe taj sakrament prešućivanjem grijeha! Imaju svetu Pričest, neka je ne primaju svetogrdno. Neka čuvaju svoje oči, izbjegavaju zle kolege, neka se uzdrže od lošega štiva i lošeg razgovora. Oni su u kući gdje ih pravila mogu spasiti.

Ponovno je dao spustiti zastor i ponovno se pred našim očima prikaza loza. Grane su bile bez lišća i nosile su krasno, crveno grožđe. Približio sam se, pomno sam promotrio grozdove i uvidio - onakvi su kakve sam ih izdaleka vidio. Bilo ih je milina gledati. Svuda naokolo širili su ugodan miris.

Prijatelj je ponovno podigao zastor. Ispod ove brajde stajali su mnogi naši dječaci: koji su već bili, koji su sada, i koji će tek biti s nama. Svi su bili neobično lijepi, blistali su od veselja. Neznanac mi reče:

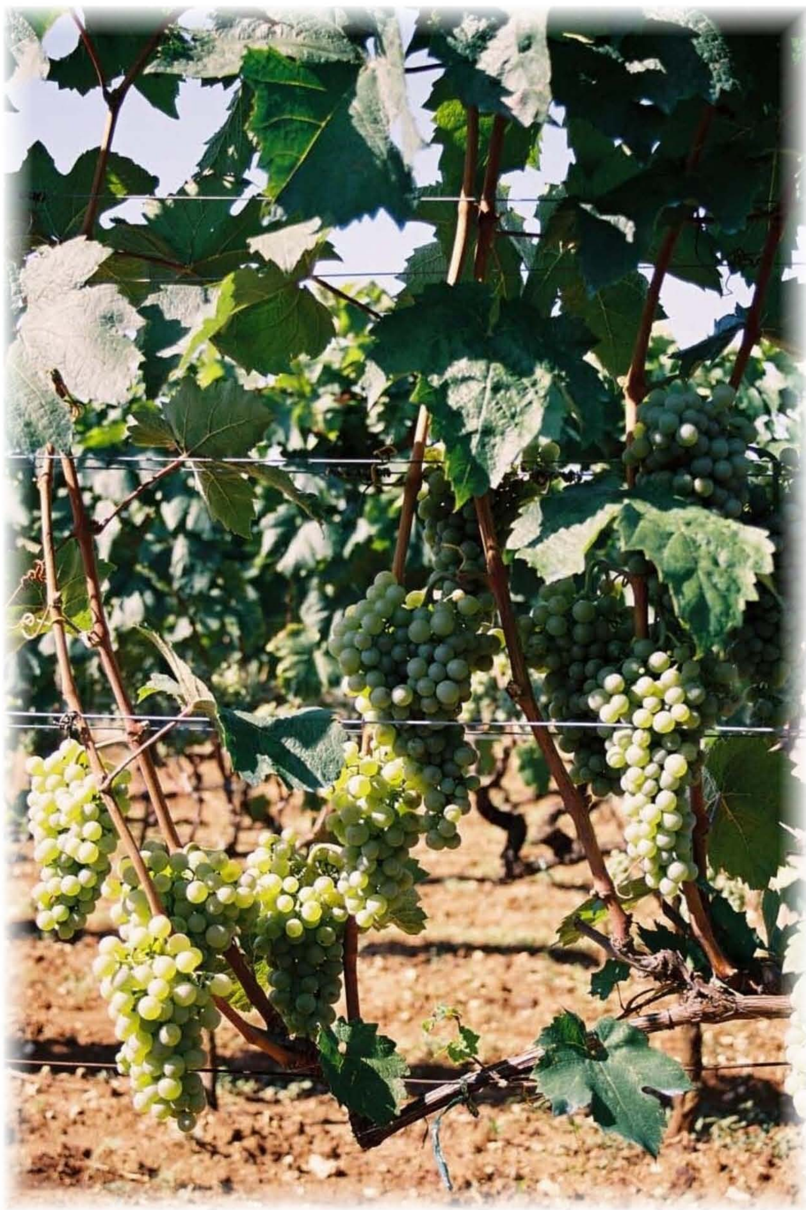
- Ovi rađaju i ovi će s tvojim marom uroditi dobrim plodovima. Žive kreposno i bit će ti na veliku utjehu!

Razveselio sam se, ali istodobno i rastužio jer ih ne bijaše onako velik broj kako sam se nadao.

(M.B. IX. str. 157.)

don Ivan Kordić - Blizanci

don Ivan Kordić, Blizanci

EDIZIONI PAOLINE s.r.l. 1988.

50. SAN O PAKLU

Putovanje u grad ognja

Isus govori: "Bijaše neki bogataš. Odijevao se u grimiz i tanani lan i danomice se sjajno gostio. A neki siromah, imenom Lazar, ležao je sav u čirevima pred njegovim vratima i priželjkivao nasititi se onim što je padalo s bogataševa stola. Čak su i psi dolazili i lizali mu čireve."

"Kad umrije siromah, odnesoše ga anđeli u krilo Abrahamovo. Umrije i bogataš te bude pokopan. Tada u teškim mukama u paklu, podiže svoje oči te izdaleka ugleda Abrahama i u krilu mu Lazara pa zavapi: 'Oče Abrahame, smiluj mi se i pošalji Lazara da umoči vršak svoga prsta u vodu i rashladi mi jezik jer se strašno mučim u ovom plamenu.' Reče nato Abraham: 'Sinko! Sjeti se da si za života primio dobra svoja, a tako i Lazar zla. Sada se on ovdje tješi, a ti se mučiš. K tome između nas i vas zjapi provalija golema te koji bi i htjeli prijeći odavde k vama, ne mogu, a ni odatle k nama prijelaza nema.'"

"Nato će bogataš: 'Molim te onda, oče, pošalji Lazara u kuću oca moga. Imam petero braće pa neka im posvjedoči da i oni ne dođu u ovo mjesto muka.' Kaže Abraham: 'Imaju Mojsija i Proroke! Njih neka poslušaju!' A on će: 'O ne, oče Abrahame! Nego dođe li tko od mrtvih k njima, obratit će se.' Reče mu: 'Ako ne slušaju Mojsija i Proroka, neće povjerovati sve da i od mrtvih tko ustane.'" (Lk 16,19-31)

Napomena:

Usred strahote i užasa ovog snoviđenja izbija kao zraka svjetlosti don Boskova izjava: "Mladići, koje sam gledao kako se strovaljuju u grad ognja, još nisu bili osuđu božanskog Suca: 'Idite, prokleti, u oganj vječni', ali bi sigurno bili osuđeni vječno ako bi umrli u ovom stanju savjesti u kojem danas žive".

Vizija je dugačka zato je predstavljena u vjernom sažetku.

U nedjelju navečer, 3. svibnja 1868. don Bosko je nastavio s pripovijedanjem snova. Svetac je rekao:

Moram vam pripovijedati nešto što se može nazvati posljedicom onih snova koje sam vam prije pripovijedao. Ovi sni

su me tako shrvali i iscrpili, više nisam mogao stajati na nogama. Spomenuo sam vam onu strašnu žaburinu krastaču koja me skoro proždrla, i kako je, kad je ona iščezla, jeknuo tajanstveni glas:

- Zašto ne govoriš?

Okrenuo sam se na drugu stranu i uz moj krevet ugledao otmjenu osobu - Voditelja.

- A što bih trebao reći?, zapitao sam ga.

- Ono što si vidio i što ti je rečeno u ovim posljednjim snovima, kao i ono što će ti biti otkriveno iduće noći. Potom nestade.

Zato sam cijeli sutrašnji dan mislio na tešku noć koja me čeka. Kad je došla večer, nisam se mogao odlučiti poći na počinak. Na koncu sam ipak otišao u krevet. Bojeći se zaspati kako me mašta ponovno ne bi zanijela u moje uobičajene snove, naslonio sam jastuk na zid i gornji dio kreveta, te sam skoro sjedio na krevetu. Ali kako sam bio umoran, neprimjetno me obuze san. Najednom sam u sobi blizu kreveta ugledao Neznanca iz prošle noći koji mi reče:

- Ustani i dođi sa mnom!

Poslušao sam ga. Dok sam išao za njim upitao sam:

- Što ćeš sada sa mnom?

- Dođi i vidjet ćeš!

Odveo me na mjesto gdje se širila prostrana ravnica, prava pustinja, bez ijedne žive duše. Nije bilo ni biljke ni potoka ... Žalosno putovanje. Jedino cesta po kojoj smo se kretali bijaše lijepa, široka, prostrana i dobro popločena. Na rubovima su je krasile veličanstvene zelene živice prepune cvijeća. Cesta je izgledala ravna, ali zapravo se spuštala.

Don Bosko i njegov Voditelj išli su putem između cvijeća i ruža brzo kao da lete. Najednom su se na istoj stazi pojavili dječaci iz Oratorija s mnogim svojim prijateljima, koji su don Bosku bili nepoznati. Našavši se u njihovoj sredini i promatrajući ih, vidio je kako jedan za drugim padaju a neka nevidljiva sila ih u trenutku povlači prema užasnom spustu koji se nalazio nedaleko i završavao u peći. Zapitao je svoga prijatelja:

- Što obara ove dječake?

Odgovor bijaše:

- Približi se malko bolje!

„Funes extenderunt in laqueum; iuxta iter scandalum posuerunt - "Oholice mi potajno nastavljaju zamku, užetima mrežu pletu, kraj puta klopke mi stavljaju". (Ps 140,6)

Približio sam se i ugledao kako su dječaci prolazili između mnogih zamki, od kojih su neke bile na tlu a druge u visini glave i nije ih se moglo vidjeti. Zato su mnogi dječaci, ne opazivši pogibelj, hodajući zapali u njih. Nakon toga bi ustajali i bježali glavom bez obzira prema bezdanu. Jedni su bili zamkom vezani oko vrata, drugi za glavu, treći za ruke ili noge, neki oko bokova. Tako ulovljeni u tren su bili povučeni i pali u dubinu.

Don Bosko kazuje:

- Bio sam začuđen, a Voditelj mi reče:

- Znaš li što je to?

- To je samo malo prediva.

- Znaš, nije to ništa, to ti je samo ljudski obzir.

Videći zatim kako su mnogi i dalje padali, zapitao sam ga:

- Kako toliki ostaju vezani tim koncima? Tko ih tako vuče?

- Približi se još! Gledaj i vidjet ćeš! Odgovori mi neznanac.

Pogledao sam ponovno i zatim sam rekao: Ja ne vidim ništa.

- Gledaj još bolje!, ponovio je.

Uzeo sam jednu zamku, povukao je k sebi i ustanovio: nema kraja. Povukao sam je više, ali nisam mogao vidjeti gdje završava. Osjetivši kako me nešto vuče, pošao sam za tom niti i stigao do ždrijela strašne provalije. Tu sam se zaustavio, nisam htio ući u to ždrijelo. Povukoh nit k sebi i opazih kako popušta. Ali, za postići to trebao je silan napor.

Pošto sam dugo potezao, ugledao sam kako polako, izlazi van neka ružna, velika i smrdljiva neman. U pandžama je snažno držala kraj jednog užeta na koji su bile navezane sve one niti. Svakoga tko bi pao u ove zamke u isti čas je privukla k sebi.

Ponovno sam se obratio svome Voditelju, zna li tko je to i zašto poteže. Odgovorio je:

- Jasno da znam. To je sotona koji razapinje svoje zamke i tako strovaljuje dječake u pakao.

Pogledao sam pozorno zamke i vidio kako je svaka nosila svoj naslov: ***oholost, neposlušnost, zavist, nečistoća, krađa, proždrljivost, lijenost, srdžba***, itd. Zamke koje su ulovile najviše žrtava zovu se: ***nečistoća, neposluh i oholost***. Na ovu posljednju povezane su prethodne dvije.

Na sreću, mnogi dječaci su znali izbjeći zamke. Drugi su se oslobađali noževima koje je posijala neka providnosna ruka, koje su dečki našli na tlu i njima rezali ili kidali zamku. To su simboli molitve, Ispovijedi i drugih kreposti ili pobožnosti.

Osim toga, tu su bile dvije sablje koje su predstavljale pobožnost prema presvetom Oltarskom Sakramentu i Blaženoj Djevici Mariji.

Krenuo sam naprijed. Što sam dalje išao, spust je postajao grublji i strmiji. Na kraju ove strmine, koja je vodila u tamnu dolinu, vidjela se golema, tamna zgrada s neobično visokim vratima na kojima je bio strašan natpis:

UBI NON EST REDEMPTIO. - Gdje nema otkupljenja.

- Gledaj! poviče Voditelj i zgrabi me za ruku.

Stigli smo do paklenih vrata.

Voditelj me proveo oko zidina ovoga strašnoga grada. S vremena na vrijeme, u pravilnim razmacima, ugledao sam brončana vrata. Poput prvih na početku pogubnoga silaza na svakim vratima stajaše natpis: ***"Idite od mene, prokleti, u oganj vječni koji je pripravljen za đavla i njegove anđele!" "Svako drvo koje ne rađa dobra ploda, posjeći će se i baciti u oganj."*** Uzeo sam bilježnicu kako bih prepisao natpise, a Voditelj mi reče:

- Stani, što radiš?

- Bilježim te natpise.

- Ne treba! Sve ih imaš u Svetom pismu. Neki su izvješeni i po tvojim hodnicima.

Najednom se Voditelj okrenuo i uzviknuo:

- Pazi!

Tresući se, pogledah prema gore i vidjeh kako po onoj cesti na velikoj udaljenosti silnom brzinom silazi neki čovjek. Dok se približavao, nastojao sam ga pogledati u lice. Prepoznah u njemu jednoga svog dječaka. Raščupana kosa stršila mu je na glavi. Ruke je pružao prema naprijed poput utopljenika koji bježi od smrti. Htio se zaustaviti, ali nije mogao. Pokušah potrčati pomoći mu, pružiti mu ruku spasiteljicu, ali Voditelj mi to nije dopustio:

- Zar misliš kako si ti moćan zaustaviti čovjeka koji bježi pred usplamtjelim Božjim gnjevom?!

Dječak, obazirući se unatrag i gledajući užarenim očima, hitio je prema dnu i lupao po brončanim vratima kao da na svom bijegu nije našao boljeg spasa... Istodobno su se, kao potaknuta kričanjem dječaka, uz zagušljivu riku otvorila dvoja, desetora, stotine i tisuće drugih vrata. Činilo se, njega je nosio neki nevidljivi, snažan vjetar.

Sva brončana vrata ostala su otvorena samo kratko, vidio sam daleko u pozadini ždrijelo peći. Iz toga ždrijela, dok se dječak tamo strmoglavljivao, izlazile su ognjene kugle. Zatim su se vrata zatvorila istom brzinom kao kod otvaranja.

Uskoro sam vidio novi prizor. Niz onu strminu hitila su tri nova dječaka iz naših zavoda. Kotrljali su se silnom brzinom, poput lopte. Imali su raširene ruke i strašno su urlali. Stigli su na dno i počeše lupati na prva vrata koja se otvoriše, a za njima na tisuće drugih.

Mnogi su s vremena na vrijeme nastavili padati za njima.

Vidio sam kako pada neki jadnik kojega je gurao njegov kolega. Pun tjeskobe zvao sam ih iz sveg glasa i nastojao spriječiti u padu, ali dječaci me nisu slušali.

- Evo ti posebnoga uzroka tolikih pogubljenja:

Loši prijatelji, zle knjige i zle navike, usklikmuo je moj Voditelj.

Vidjevši kako su mnogi upropašteni, rekoh očajnim glasom:

- Beskorisno je sve ono što mi radimo u našim ustanovama ako toliki dječaci ovako završavaju! Zar nema lijeka kojim bi se spriječile tolike duhovne ruševine?

Voditelj mi odgovori:

- Ovo je njihovo sadašnje stanje, i nema sumnje - ako bi ovako umrli, sigurno bi otišli onamo. Istovremeno je padalo novo mnoštvo dječaka.

Vrata se otvoriše i Voditelj mi reče:

- Dođi i ti unutra!

Malo sam oklijevao, ali Voditelj je uporno zahtijevao:

- Dođi sa mnom, mnogo ćeš naučiti.

Ušli smo u onaj uski i strašni hodnik... Iznad svakih unutarnjih vrata isticao se u blijedom svjetlu neki prijeteći natpis.

Evo jednog: *IBUNT IMPII IN IGNEM AETERNUM - BEZBOŽNICI ĆE POĆI U OGANJ VJEČNI.*

Na jednom mjestu vidjeh natpis: *Zapalit ću vatru u njihovim tjelesima neka gore na vjekove. Bit će mučeni danju i noću na vijeke vjekova.* A na drugom mjestu: *Ovdje je punina zala za sve vijeke.* I ponovno: *Ovdje nema pravila već stanuje vječna groza. Na vijeke se izdiže dim njihovih muka. Nema mira bezbožnicima ... Plač i škrgut zuba,* itd.

Voditelj me uze za ruku, otvori vrata koja su vodila u hodnik na čijem kraju je bila prostorija, zatvorena širokim kristalnim prozorom koji se dizao od zemlje do visine glave. Kroz prozor se moglo gledati unutra. Pošao sam nekoliko koraka preko praga i brzo se zaustavio kao žrtva neopisiva straha. Puče mi pogled na golemu špilju koja se gubila u vijugavim provalijama, kao u utrobi planine. Te su provalije bile pune ognja. Zidovi, svodovi, pod, željezo, kamenje, drvlje i ugljen, sve je to bilo bijelo i blještavo. Vatra je prelazila tisuće stupnjeva topline, ali ništa nije izgaralo i ništa se nije raspadalo. Ne mogu vam opisati ovu špilju u svoj njezinoj groznoj stvarnosti.

Dok sam prestrašen promatrao, najednom ugledam kako punom brzinom dolazi neki dječak. Iz njegovih grudi vinuo se težak krik... Zatim se strmoglavio u sredinu, postao bijel kao i

cijela kotlina i ostao je nepomičan... Još je koji tren odzvanjala jeka njegovog umirućeg glasa.

Pun groze pogledah ovog dječaka i prepoznao sam u njemu Oratorijanca, jednoga od svojih sinova.

- Nije li to jedan od mojih dječaka? Zapitao sam Voditelja. Nije li to taj i taj?

- Nažalost, da! odgovori mi.

Poslije ovog stigoše drugi ... i rastao je njihov broj sve više i više. Svi su jednako ispustili krik i postali nepokretni, izbijeljeli kao i njihovi prethodnici.

Moj strah je rastao pa sam upitao Voditelja:

- Zar oni koji padaju tako silnom brzinom ne znaju kamo odlaze?

- Sigurno znaju kako idu u oganj! Bili su upozoreni tisuću puta, i svojevoljno padaju onamo, zbog grijeha kojeg nisu htjeli napustiti. Božje milosrđe ih je neprestano zvalo na pokajanje, ali oni su ga prezreli i odbili.

Povikao sam:

- Oh, kakav mora biti očaj tih nesretnika koji više nemaju nade u povratak! Tada mi Voditelj naredi:

- Sad i ti trebaš poći usred onog ognjenog mjesta koje si vidio!

Sav preplašen sam odgovorio:

- Ne, ne! Kako bih pošao u pakao, trebam prije proći sud, ali tu ja još nisam bio. Dakle, ne idem u pakao!

- Reci mi, prihvati prijatelj, čini li ti se boljim poći u pakao i osloboditi tvoje dječake, ili ostati vani i pustiti ih u tolikim mukama?

Zbunjen ovim prijedlogom odgovorio sam:

- Ah, moji dječaci! Silno ih ljubim i htio bih da se svi spase. Ali ne postoji li neki drugi način, kako ne bi trebali ići unutra ni oni ni ja?

Prijatelj mi odgovori:

- Svi još imate vremena učiniti sve što možete!

Srce mi je odahnulo i rekoh u sebi:

- Ne marim za trud, samo ako bih mogao ove svoje drage sinove izbaviti od tolikih muka.

- Dođi, dakle, unutra! Pogledaj dobrotu i svemogućnost Božju! Ona ljubazno pruža tisuću mogućnosti kako bi tvoje dječake privela pokori i spasila ih od vječne propasti.

Prihvatio me je za ruku kako bi me uveo u onu provaliju. No, prije nego sam tamo nogom stupio, iznenada se nađoh prenesen u veliku dvoranu s kristalnim vratima. Na tim vratima su u podjednakim razmacima visjeli široki zastori i zakrivali brojne šupljine koje su bile veza s provalijom.

Voditelj mi je pokazao jedan od tih zastora na kojem je bilo napisano: ***Šesta Božja zapovijed***. Onda je uskliknuo:

- Prijestup ove zapovijedi uzrok je vječne propasti za tolike mladiće!

- Zar se nisu ispovijedali?

- Da, ispovijedali su se. Ali grijehe protiv kreposti čistoće ispovijedali su površno ili su ih potpuno zatajili. Npr., netko je ovaj grijeh učinio četiri ili pet puta, a priznao je samo dva ili tri. Tu su i oni koji su u životu učinili jedan takav grijeh, ali uvijek su se stidjeli ispovjediti ga. Također i oni koji su se slabo ispovjedili i nisu sve kazali. Neki se nisu pokajali niti stvorili dobru odluku iskrenog obraćenja. I što je najgore, neki su umjesto ispita savjesti proučavali način kako bi prevarili ispovjednika.

Samo oni koji se iskrenim srcem pokaju i umru s nadom u vječni spas, bit će vječno sretni!

A sada, hoćeš li vidjeti zašto te je milosrđe Božje dovelo ovamo?

Tada je podigao zastor i vidio sam poznatu skupinu dječaka iz Oratorija, svi osuđeni zbog toga grijeha. Među njima bijahu i dečki dobrog vladanja.

- Što im trebam govoriti kako bih im pomogao u spasenju?

- ***Posvuda propovijedaj protiv nečistoće***!

Tada sam vidio mladiće osuđene za druge grijehe. Poslije toga Voditelj me izveo iz one dvorane... U tren smo prešli onaj

dugi ulazni hodnik, i prije nego što smo napustili prag posljednjih brončanih vrata, Voditelj se okrenuo k meni i povika:

"Korijen sviju zala! Korijen sviju zala"!

Podigao je naime drugi zastor na kojem bijaše natpis: *KORIJEN SVIJU ZALA!*

- Koji je grijeh izbacio Adama i Evu iz zemaljskog raja?

- Neposlušnost!

- Točno! *Neposluh je korijen svih zala.*

Čim je završio izričaj, potresen ga pogledah u lice i zapitah:

- Hoću li moći sve ovo javiti svojim dječacima?

- Da, možeš reći svima ono što zapamtiš. Upozori ih neka odbace nekorisne i štetne želje, neka se pokoravaju Božjim zakonima, i neka revnuju za Božju čast. U protivnom, zemaljske pohlepe će ih dovesti do težih neurednosti koje će ih baciti u boli, smrt i propast.

- A sada, pošto si vidio tuđe muke, i ti trebaš malo kušati pakao.

Zavapih sav u strahu:

- Ne, ne!

On je uporno zahtijevao, a ja sam još upornije odbijao.

- Ne boj se, govorio mi je. Dođi samo kušati. Dotakni ovaj zid!

Nisam imao odvažnosti i htjedoh se udaljiti. Ali on me zadrža govoreći:

- Ipak trebaš probati!

Odlučno je zgrabio moju ruku i dovukao me blizu zida, govoreći:

- Samo jedanput dotakni i moći ćeš shvatiti kakav je posljednji zid, ako je ovaj prvi tako strašan. Moći ćeš reći kako si pohodio i dotakao bedeme vječnih muka. Vidiš li taj zid?

Pomnije sam promatrao zid koji bijaše silne veličine, a Voditelj je nastavio:

- Ovaj je tisućiti po redu prije nego se stigne tamo gdje je pravi pakleni oganj. Okružuje ga tisuću zidova. Svaki zid je tisuću mjera debljine i udaljenosti od drugoga. Svaka mjera duga

je tisuću milja. Ovaj zid je udaljen milijun milja od pravoga ognja paklenoga i zato je tek blijedi početak samoga pakla.

Rekavši to, dok sam se ja ustručavao dotaknuti zid, pograbi me za ruku, silom mi je trgne i udari s njom po stijeni ovoga posljednjega tisućitog zida. U isti tren sam osjetio strašnu bol, i odskakujući prema nazad, uz strašan krik sam se probudio.

Sjedio sam na krevetu i osjećao kako mi gori ruka. Trljao sam je drugom ne bih li tako otjerao onaj osjećaj.

Kad je svanulo, opazio sam kako je ruka zaista bila natečena. Utisak ovoga ognja bio je tako silan, poslije se koža na dlanu potpuno ogulila i promijenila.

Don Bosko je zaključio:

- Zapamtite, kako se ne biste previše uplašili, nisam vam rekao sve o onom pravom užasu i što sam sve vidio i doživio.

Možemo ustvrditi čitateljima kako smo najvećim marom ili samo za tim što vjernije iznijeti don Boskovo pripovijedanje.

(M.B. IX. str. 167. god. 1868.)

Suvremeni čovjek uglavnom ne može podnijeti govor o paklenim strahotama. Iz Isusova evanđelja radije će učiniti slatkastu zbirku Isusovih govora, birajući pri tom one dijelove gdje se više ističe beskrajna Božja dobrota i milosrđe a isključiti ili izbjegavati govor o beskrajnoj Božjoj pravednosti.

Gospa u Fatimi nije tako postupila, ni Don Bosko nije to učinio. Duh Sveti kaže u Svetom pismu (Sir, 7,36):

"U svim svojim djelima misli na svoj konac - smrt, sud, pakao, raj, - pa nećeš nikada griješiti."

"Krist - jučer, danas i u vijeke!"

51. GROBAROVE SMRTNE NAPOVIJEDI

Navečer 30. listopada 1868. don Bosko je pripovijedao san:

Svi dječaci su na dvorištu i veselo se igraju. Pada prvi mrak i polako prestaju igre i povici... Već su očekivali kako će uskoro zvono dati znak za učenje, i samo je još po koji šetao.

Najednom kroz glavna vrata u dvorište brzim korakom uđoše dva grobara. Na ramenima su nosili mrtvački sanduk. Dječaci im otvoriše prolaz i poredaše se naokolo čineći veliki krug. Od straha nitko nije progovorio niti riječi. Grobari su išli naprijed i postavili su mrtvačku škrinju na tlo usred dvorišta koje se nalazi pred prefekturom. Zatim skinuše pokrov sa sanduka.

U taj čas pojavi se mjesec sa svojim jasnim i živim svjetlom te učini polako prvi okret oko kupole na crkvi Marije Pomoćnice. Učinio je to i drugi put i započeo je treći, ali ga ne završi nego se zaustavi iznad crkve, kao da bi morao pasti.

Tek što je mjesec počeo osvjetljavati dvorište, jedan je grobar pred redovima dječaka načinio okret. Zatim drugi, na isti način izbliza upirući oči u lice svakoga od njih. Jednoga, kojemu je na čelu stajalo napisano, *Morieris - umrijeti ćeš*, primio je za ruku kako bi ga položio u sanduk. Reče mu:

- Ti si na redu!

Dječak je vikao:

- Još sam mlad, htio bih se još pripremiti! Htio bih činiti dobra djela koja do sada nisam izvršio.

- Ne moram ti na to odgovoriti.

- Ali barem bih još morao poći vidjeti roditelje!?

- Ne mogu ti potvrdno odgovoriti. Vidiš li mjesec? Okrenuo se jedan put, okrenuo se drugi put i konačno još malo više od polovice; čim iščezne bit ćeš sa mnom.

Malo poslije nestade mjeseca s obzorja i grobar je pograbio dječaka te ga položio u mrtvačku škrinju. Iznad njega je postavio pokrov i odmah ga odnio uz pomoć svoga kolege.

Don Bosko je završio:

- Čuli ste moju priču. Vi je primite k srcu kako hoćete ... Ovakve su se stvari više puta odigrale i obistinile su se.

Neka svaki u svom srcu reče:

- Ja neću biti taj. Živite veselo! Ali neka svaki bude spreman, kako nakon dva i pol mjeseca onaj koga se tiče, ne bi bio iznenađen. Sjetite se, smrt dolazi poput noćnog lopova i zato budimo oprezni, pripravni!

Nakon dva i pol okretaja mjeseca - *dva i pol mjeseca* proročanstvo se ispunilo. (M.B. IX. str. 398. god. 1868.)

52. TRI ĐAVOLSKA UŽETA KOD ISPOVIJEDI

Početkom travnja 1869. don Bosko je pripovijedao svoj san:

Nalazio sam se pred vratima svoje sobe i dok sam ulazio, pogledao sam na trenutak naokolo i nađoh se u crkvi usred velikog mnoštva dječaka koji su se pripremali za Ispovijed. Mnoštvo je opkoljavalo moju ispovjedaonicu i čekalo na me.

Započeo sam ispovijedati. Ali, videći toliko mnoštvo, ustao sam potražiti kojeg svećenika za ispomoć. Najednom sam mjestimično primijetio dječake s uzicom na vratu, koja im je stezala vrat.

- Čemu ta uzica, pitao sam ih. Skinite je!

Nisu mi davali odgovora već su me nepomično gledali.

- Hajde, pođi i skini to uže, dobacio sam jednom dječaku.

Dječak kojemu sam zapovjedio, pošao je ali mi je rekao:

- Ne mogu je skinuti! Ima netko odostraga koji je drži. Dođi i pogledaj!

Okrenuo sam se i pažljivije promotrio ono mnoštvo dječaka.

Iza mnogih leđa pokazivala su se dva golema roga. Prišao sam malo bliže kako bih bolje vidio. Obilazeći iza leđa dječaka ugledao sam gadnu životinju sa strašnom gubicom. Neman je bila slična golemoj mački s dugim rogovima. Ona je vukla zamku. Htio sam pitati tu nakazu tko je i što radi, ali ona je samo oborila

gubicu nastojeći je sakriti među pandžama. Tada sam rekao jednom dječaku:

- Ej, ti, pođi u sakristiju i donesi mi posudu s blagoslovljenom vodom!

Dječak se brzo vratio s blagoslovljenom vodom. Kako je svaki dječak imao iza leđa po jednu ne baš dražesnu životinju, uzeo sam škropilo i zapitao jednog mačka:

- Reci mi, tko si?

Životinja me pogledala prijetećim pogledom, raširila njušku, zaškripala zubima i zatim se skupila kao da bi se htjela baciti na mene.

- Reci mi brzo što radiš tu, gadna životinjo!? Bjesni koliko hoćeš, ja te se ne bojim. Vidiš li? Dobro ću te oprati ovom vodom.

Sva naježena životinja me promatrala. Zatim se počela savijati te su joj zadnje noge doticale vrat. Ponovno se htjela baciti na mene. Pomno sam promatrao i opazio u njezinoj šapi tri zamke.

- Daj, kaži mi, što tu radiš? Što označuju te zamke?

- Zar ti ne znaš? Ja tu stojim i s ove tri zamke stežem dječake kako bi se neiskreno ispovijedali. S njima vodim u propast devet desetina ljudskih sinova.

- Pa kako? Na koji način?

- Oh!... To ti neću reći? Ti bi to rekao dječacima.

- Ali, baš sam znatiželjan što znače ove tri zamke. Govori, inače ću ti naravnati leđa blagoslovljenom vodom!

- Za ljubav... Pošalji me u pakao, a ne bacaj na me onu vodu.

- U ime Isusa Krista, govori, dakle!

Neman se počne strašno savijati i odgovori:

- Prvi način kako stežem ove zamke je što navodim dječake neka zataje svoje grijehe kod svete Ispovijedi.

- A drugi?

- Drugi, ... natjeram ih na Ispovijed bez kajanja.

- Treći?

- Toga ti neću reći!

- Kako? Nećeš mi to reći? Odmah ću te obliti s blagoslovljenom vodom.

- Ne, ne, neću govoriti! Zatim se stane strašno derati:

- Pa kako to, zar ti nije dosta? Ta već sam ti previše rekao! ... Neman je i dalje bjesnila.

Ponavljajući prijetnju: Inzistiram, reci! podigao sam ruku. Tada iz njezinih očiju sijevne plamen, a nakon toga procuriše kapljice krvi. Konačno reče:

- Treće je: ne donositi čvrste odluke i ne izvršavati ispovjednikove savjete. Gledaj kakvu korist imaju dječaci od Ispovijedi. *Želiš li znati koji su tvoji dječaci u mojim zamkama, pogledaj kako se popravljaju!*

- A zašto skrivaš te čvorove dječacima iza leđa?

- Ne smiju me prepoznati kako bi ih lakše privukao u svoje kraljevstvo.

- Gadna životinjo!, povikao sam drugi put. Dok sam je htio pitati o drugim stvarima i zapovjediti joj nek mi otkrije na koji način bi se odstranilo ovo veliko zlo, te kako bi se mogle spriječiti ove đavolske spletke, sve ostale strašne mačke počeše muklo tuliti. Zatim je provalio njihov bijes i pomamno se baciše na onoga koji je govorio...

Promatrajući tu tučnjavu i videći kako ne mogu više ništa korisnoga izvući iz ovih životinja, podigoh škropilo, i koliko je bilo moguće bolje, poškropih blagoslovljenom vodom svih i na sve strane. Uz strašnu buku, sve one nakaze se u naglom bijegu razbježaše. Od te buke se probudih.

(M.B. IX. str. 593)

Jedna poslovica kaže: "Dobar se savjet prima i od vraga." Ovdje je vrag don Bosku dao savjet koji nam mora koristiti: "Gledaj kakvu korist imaju dječaci od Ispovijedi: hoćeš li saznati držim li ih u zamkama, pogledaj popravljaju li se".

53. NOVE NAPOVIJEDI O SMRTI

Jednoga dana 1871. godine Blažena Djevica povede don Boska u snu po spavaonicama kako bi mu pokazala da će jedan od dječaka morati brzo umrijeti. To je učinila zato da bi ga svetac dobro pripravio za konačni put.

Često se zbio ovakav pohod u spavaonice. Katkad je nad glavom svakog dječaka stajao papir s opisom stanja savjesti. Katkad je stajao žig koji je označavao kakvoću njegova grijeha.

Jedanput je vidio kako nad nekim glavama visi mač obješen o stropu na vrlo tanku koncu i prijetio je onom najbližem povredom. A dječak bi se u krevetu tjeskobno okretao kao da sanja zastrašujuće snove. Katkad je vidio vragove kako u spavaonicama obilaze neke dječake, ili bi ponovno vidio samo jednoga demona koji je čekao dopuštenje božanske pravde za ubijanje. (M.B. X. str. 44. god. 1871.)

54. SAN U VARAZZE ZA VRIJEME BOLESTI

Pred sakupljenim sinovima, jednoga dana 1872. don Bosko je pripovijedao ovaj san:

Jedne noći, tek što sam zaspao, osjetio sam kako se nalazim u vašoj sredini. Učinilo mi se kako izlazim iz stare crkve. Već na samom izlasku, ugledao sam nepoznatog čovjeka u kutu dvorišta. Imao je u ruci bilježnicu u kojoj su bila zapisana imena svih dječaka. Gledao me je i brzo pisao. Napustivši svoj kut, otišao je u kut kod stare škole. Zatim je krenuo prema stepenicama gdje sam ja sada. U kraćem vremenu od moga govora, obišao je cijelo dvorište, promatrajući i pišući kako ne bi izgubio ni jedan tren.

Željan znati tko je to pisao išao sam za njim, ali on se kretao velikom brzinom pa sam morao trčati za njim kako bih ga sustigao. Prešao je već na dvorište zanatlija gdje je neobično brzo pisao i pregledavao. Htio sam znati što je pisao. Približih mu se i

vidjeh - pisao je na crti na kojoj je bilo već zapisano ime jednog dječaka, a zatim na drugoj. Dok je on gledao na sve strane, približio sam se još više, okrenuo sam listove i jasno vidio - na jednoj stranici nalazila su se imena dječaka, a na drugoj strani bilježnice stajahu životinjski likovi. Kod jednoga se nalazila svinja s natpisom: Usporeden je s nerazumnim svinjama i postao im je sličan.

Kod drugoga je bio naslikan jezik s dva vrha i natpisom: šaptači, klevetnici... vrijedni su smrti i ne samo oni koji to čine, nego i svi oni koji im povladuju. Kod trećega su bile naslikane magareće uši, što je označavalo nepristojne razgovore, s natpisom: ***Zli razgovori kvare dobro vladanje.*** Kod četvrtog je naslikana sova i još neka druga životinja.

Nadvirivao sam se s velikom znatiželjom nad listove i opazio kako su neka imena zapisana... Međutim, dok sam dobro promatrao neznanca, ugledao sam kako ima dva duga uha, naglašeno crvena. Na čelu mu sjaje dva oka iz kojih je izbijala krv i vatra, a lice mu je bilo kao iz ognja.

- Ah, poznam te sada, rekoh u sebi.

Obišao je nekoliko puta po dvorištu i onako zamišljen u svoj posao promatrao i temeljito zapisivao. Pozvonilo je za polazak u crkvu. Uputio sam se u crkvu i on se također odmah primaknuo ogradi kuda se prolazilo. Odande je promatrao dječake koji su išli u crkvu. Pošto su svi ušli i on je ušao i postavio se usred crkve prema ogradi odakle je promatrao dječake koji su slušali svetu Misu. Htio sam sve vidjeti. Opazivši sakristijska vrata otvorena, otišao sam onamo i promatrao ga. Svetu Misu je predvodio don Cibrario. Kod podizanja su dječaci zapjevali: Budi svaki čas hvaljen i slavljen Presveti Oltarski Sakrament. Međutim, osjetio sam tako jaki šum u crkvi činilo se kako će se svaki tren srušiti. Odjedanput je neznanac nestao! Nestao je u dimu s komadićima papira koji su bili pretvoreni u pepeo; isto tako i bilježnica!

Zahvalio sam Gospodinu što je htio tako pobijediti i protjerati iz svoje kuće vraga. Uvidio sam, kako slušanje svete

Mise uništava sve ono što steče vrag, i vrijeme podizanja za njega je najstrašnije.

Kad je završila sveta Misa, izišao sam misleći kako više neću susresti onoga gada. Ali, gle! čim sam stupio preko praga, ugledao sam ga kako se prilijepio leđima uz kut crkve. Na glavi je imao crvenu kapetinu iz koje su virila dva velika roga.

- Ah, tu si ti, gadna životinjo! Povikao sam takvom silom da sam probudio siromašnog Enriu koji je u blizini spavao. Međutim i ja sam se probudio.

Evo sna koji sam sanjao. Očito je, đavao nije zadovoljan samo pisanjem u svoju bilježnicu, jer mu Bog na sudnji dan ne bi vjerovao, nego sprema i riječi osude.

Kasnije je don Bosko spomenuo neke pojedinosti ovoga sna:

Kad je izgorjela ona bilježnica i onaj gad umakao, podigao se u crkvi oblačić na kome je bilo pisano: ***Postignuta milost***. Vidio sam kako su bile čiste vaše savjesti dok sam bio odsutan. Vi ste tim molitvama postigli moje ozdravljenje.

Nadalje sam vidio u sotonskoj bilježnici i ovo:

Na dva ili tri dječaka po stranici, stajahu brojevi: 72, 73, 74, 75. Kod 76. je bilo napisano: ***Requiem aeternam***. Na drugoj strani je također bilo napisano: ***Requiem aeternam***. Nedostajalo je ime jednoga koji je bio na prvoj stranici. Mogao sam vidjeti samo do 76. Brojio sam onaj ***requiem*** i nabrojio sam ih 22. Šest od tih je stajalo do 72.

Počeo sam to razmatrati i shvatio sam: do 1876. morati ćemo pjevati 22 ***requiema***... Nadajmo se kako ćemo moći opravdano pjevati i ono: ***Et lux aeterna luceat eis***!

A sad meni ne dolikuje reći kod kojih je od vas napisano: ***Requiem aeternam***. Prepustimo to Božjim neistraživim tajnama. ***Nastojmo ostati u milosti Božjoj kako bismo se mogli u onaj Dan mirno pojaviti pred Božanskim sucem.***

(M.B. X. str. 45. god. 1871.)

55. DESETORICA I DUHOVNE VJEŽBE

Od 3. do 7. srpnja 1872. godine u Oratoriju su propovijedali duhovne vježbe pitomcima. Don Bosko, pošto je molio Boga neka mu udijeli spoznaju jesu li svi dobro iskoristili duhovne vježbe, usnuo je san:

Činilo mi se, nalazim se na dvorištu prostranijem nego što je naše. Bilo je okruženo kućama, stablima i grmljem. Po granama stabala i među bodljikama grmlja nalazila su se mnoga gnijezda s mladim ptićima koji su upravo polijetali na razne strane. Dok sam se radovao njihovu cvrkutanju, pade preda me ptičica koju sam prepoznao po pjevanju. Bio je to slavuj. Rekoh u sebi:

- Ah sirotane, pao si, krila ti još nisu narasla, ulovit ću te i spasiti.

Požurim za njim i već sam bio ispružio ruku kako ću dohvatiti ptičicu, ali... Zapravo već sam ga imao u ruci, za krila sam ga držao, kad ptičica skupi sve snage, izmakne mi se i odleti na sredinu dvorišta.

Sirotica mala, pomislih u sebi, uzalud ti svako nastojanje i bijeg. Ja ću za tobom trčati i uhvatit ću te.

Rekavši to, potrčah za njim i doskora ga ponovno za malo uhvatih. I ponovi se isto. Ptičica je dalje odletjela.

- Ti se sa mnom šališ! - kliknuh. Dobro, vidjet ćemo tko će pobijediti.

I po treći put se dadoh za njim u bijeg. Kad sam ga htio pograbiti, podigao se moj slavuj kao tane iz puške i iščeznuo. Pratio sam ga pogledom i čudio se njegovoj smjelosti.

Najednom gle, golemi kobac, ni sam ne znam odakle, poleti za slavujem, uhvati ga, zgrabi svojim oštrim pandžama i odnese ga pojesti.

Zaprepastih se na taj prizor. Bilo mi je žao ptičice. Mislio sam u sebi:

- Htio sam te spasiti i nisi se dao uhvatiti. Za nos si me vukao. A sada plaćaš danak svojoj tvrdoglavosti.

Tada mi slavuj slabašnim glasom uzvrati:

- Deset nas je!... Deset nas je!...Deset nas je!...

Sav uzbuđen probudio sam se i počeo razmišljati. Dugo sam mislio što bi mogao značiti san ali nisam si ga nikako mogao protumačiti.

Sljedeće noći usnuh isti san. Bio sam na istom dvorištu, okruženom kućama, stablima i grmljem kao i prošle noći. Vidio sam kako kobac zastrašujućeg pogleda i krvavih očiju leti pored mene. Karajući njegovu okrutnost prema onoj ptičici podignem ruku u znak prijetnje.

Tada je prestrašen pobjegao ispustivši pred moje noge papirić na kojem je bilo zapisano deset imena. Zabrinut uzmem listić, brzo pogledam i pročitam imena desetorice mojih prisutnih dječaka.

Probudio sam se. Bez dugog promišljanja svega što se dogodilo, shvatio sam tajnu. Bili su to dječaci koji nisu htjeli ni čuti za duhovne vježbe i nisu sredili račune svoje savjesti. Ne htijući se darovati Bogu po don Bosku, radije su se predali sotoni.

Kleknuo sam i zahvalio Mariji Pomoćnici što se udostojala na tako jedinstven način pokazati sinove koji se ne drže reda. Obećao sam joj: dokle god budem mogao, nikad neću prestati izgubljene ovce vraćati na pravi put.

(M.B. X. str. 50. god. 1872.)

56. PRIJETNJA IZNENADNE SMRTI

Početkom školske godine 1872.-1873. don Bosko je pripovijedao san:

Nakon praznika mladež se vraća u Oratorij. Izlazeći iz kuće zbog nekih svojih poslova, susretnem jednog od dječaka. Promotrih ga, i primijetivši kako me ne pozdravlja, zovnuh ga po imenu. Kad je pristupio, rekoh mu:

- No, dragi moj, kako si proveo praznike?

- Dobro, odgovori mi.

- Reci mi, jesi li izvršio sve što si pri odlasku odlučio činiti?

- Ah, da sam mogao! Ali bilo je to teško. Evo vaših opomena i mojih odluka. Spremio sam ih u ovu kutiju.

Rekavši to, pokaza mi kutiju koju je imao ispod pazuha. Na to sam prihvatio:

- Zašto si lagao i prevario don Boska i Gospodina? Bio si nesretan? Pokušaj se ponovno zalagati za spasenje svoje duše.

- Oh, da!... Kakve duše! Pa ima vremena... poslije... kasnije...

Govoreći tako, otiđe.

Ponovno sam ga zovnuo:

- Zašto to radiš? Zašto si takav? Poslušaj me i bit ćeš zadovoljan!

- Uh, uh!

Uzdahnuo je, slegnuo ramenima i otišao. Gledajući za njim tužnim pogledom, rekoh:

- Jadno dijete!, Razorio si svoj život i ne vidiš jamu koja ti je iskopana. Govoreći tako osjetio sam snažan tutanj kao od topa i prestrašen se probudih.

Nakon tog susreta prošlo je dosta vremena. Često sam maštao o tom događaju i nisam se mogao smiriti. Kad sam konačno ponovno počeo sanjati, nastavih s onim prekinutim snom. Nalazio sam se sam na dvorištu. Pošao sam prema izlazu nasuprot dvojici grobara koji su dolazili prema meni. Sav izvan sebe od iznenađenja, približih im se i zapitah:

- Koga tražite?

- Mrtvaca, odgovoriše mi.

- Ma što govorite? Ovdje nitko nije umro. Zamijenili ste vrata.

- Zar nije ovo don Boskova kuća?

Odgovorih:

- Jest!

- Dobro! Javljeno nam je: Umro je jedan don Boskov dječak i treba obaviti pogreb.

- Kako to? Ja ništa ne znam. Tražio sam okolo ne bih li nekoga našao, ali je dvorište bilo prazno. Pomislio sam u sebi: kako ne vidim nikoga? Već je dan, gdje su svi moji sinovi?

Pošli smo prema trijemovima i tamo našli škrinju na kojoj je s jedne strane bilo napisano ime umrloga dječaka s godinom 1872. S druge strane bijahu napisane ove strašne riječi: *Vitia eius cum pulvere dormient.* - *U prahu će spavati njegovi poroci.*

Kad su ga grobari htjeli odnijeti, suprotstavih se riječima:

- Nikad neću dopustiti oduzimanje sina ako mu još jedanput ne progovorim!

Stao sam pored škrinje i pokušao je razbiti. No, usprkos svim mojim naporima to nije bilo moguće.

Grobari postadoše nestrpljivi i počeše rogoboriti. Jedan u bijesu snažno udari po škrinji te me probudi. Ostatak noći proveo sam žalostan i potišten.

Kad se razdanilo, prva briga mi je bila provjeriti je li onaj dječak u Oratoriju. Saznao sam, na odmoru je u igri. To je malo ublažilo moju bol.

Ovaj nesretni pitomac sigurno je onaj o kojem don Piscetta govori:

"1873. godine, don Bosko je jedne večeri sabrao sve dječake i u mojoj nazočnosti, u govoru prorekao kako će umrijeti dječak čija smrt mora služiti kao opomena. Na žalost, smrt neće biti takva da bi je mogli poželjeti... Mjesec dana kasnije umro je 15-godišnji mladić G.O.! A bio je potpuno zdrav u trenutku kad je don Bosko prorekao njegovu smrt."

Kad je obolio, pohađali su ga mnogi svećenici i ljubazno poticali neka uredi stanje svoje duše. Pritekao je don Cagliero i najljubaznije ga upozorio neka misli na svoju dušu. Mladić mu je odgovorio neka ga pusti na miru. Don Cagliero ponovno započe razgovor i kad ga je zapitao o privatnom životu, jadnik je primijetio na što svećenik smjera. Zašutio je i okrenuo se na drugu stranu. Don Cagliero ga je slijedio, ali mladić se tiho ponovno okrene. I tako nekoliko puta. Na kraju je umro bez sakramenata onog dana kad se Don Bosko vraćao u Oratorij.

Strah što ga je prouzročila takva smrt trajao je vrlo dugo u mislima i srcima dječaka. (M.B. X. str. 51. god. 1872.)

57. PRVI MISIJSKI SAN: PATAGONIJA

Evo don Boskova sna koji je utjecao na njegov misijski pothvat u Patagoniji. Ispripovjedio ga je najprije Piju IX., a zatim nekim salezijancima.

- Činilo mi se, priča Don Bosko, nalazim se u nekom divljem potpuno nepoznatom kraju. Bijaše to beskrajna ravnica potpuno zapuštena, gdje se nisu uzdizali ni brežuljci ni gore, tek u nedoglednoj daljini okruživale su je ulančane, grube planine. Na ravnici sam vidio mnoštvo ljudi koji su tuda prolazili. Bili su gotovo goli, izvanredne visine i stasa, divljeg izgleda, čekinjastih dugih vlasi, brončano-crnkaste boje kože. Bili su obučeni u široke ogrtače od životinjske kože. U rukama su imali neke vrste duga koplja i laso.

Ovo mnoštvo ljudi, razasutih posvuda, promatraču je nudilo različite prizore: jedni su trčali tjerajući zvijeri, drugi su išli i nosili na vrhu koplja natakrnute komade krvavoga mesa. Neki su se borili međusobno, drugi su se tukli s vojnicima obučenima u europskom stilu. Čak je i tlo bilo posuto leševima. Zgrozio sam se na taj prizor.

Najednom se na kraju ravnice pojave neke osobe u kojima se po odijevanju i načinu vladanja prepoznalo misionare raznih redova. Dolazili su naviještati ovim divljacima vjeru u Krista. Dobro sam ih promotrio, ali ni jednoga nisam prepoznao. Bli su prema ovim domorocima, ali oni odmah navališe na njih đavolskim bijesom i paklenim veseljem te ih počeše ubijati. U divljem bijesu su ih parali, rezali na komadiće i komade njihova mesa stavljali na vrhove svojih dugih kopalja. Ponoviše se isti prizori: međusobno napadanje i borba sa strancima.

Promatrajući ovo strašno klanje, rekoh u sebi:

- Kako bi trebalo postupati da bismo ovaj okrutni narod obratili?

Međutim, u daljini ugledah zastavicu drugih misionara koji su se s osmijehom približavali divljacima. Pred njima je išla skupina dječaka. Tresao sam se pri pomisli: Dolaze a pobit će ih!

Približio sam se. Bili su to klerici i svećenici. Pozorno sam ih promatrao i u njima prepoznao svoje salezijance. Osobno sam prepoznao samo prve koji su dolazili, ali, pokazalo se i mnogi drugi su salezijanski misionari. Povikah:

- Kako to? Nisam ih htio pustiti naprijed, bojeći se kako će proći kao i oni prvi misionari. Odlučih ih vratiti natrag, ali spoznah, njihova je prisutnost potaknula veliko veselje kod divljaka, koji su sada spustili oružje. Njihov bijes je prošao i naše salezijance primiše sa svim znakovima uljudnosti. Iznenađen, govorio sam u sebi:

- Pogledajmo kako će to završiti.

Vidio sam kako su naši misionari išli prema onim divljačkim hordama: poučavahu ih, a oni su radosno slušali njihov glas. Brižno su ih učili i opominjali, a oni su primali i izvršavali njihove opomene. Misionari su molili svetu Krunicu, divljaci su trčeći sa svih strana činili špalir i skladno odgovarali na molitvu.

Malo zatim, salezijanci su se postavili u sredinu ovog mnoštva i kleknuli.

Divljaci su položili oružje na zemlju pred noge misionara i također pokleknuli. Najednom je jedan salezijanac zapjevao: *Hvalite Mariju svi jezici*, a svi iz onog mnoštva nastaviše u jedan glas s pjesmom zahvalnicom, i to tako skladno i snažno da sam se uzbuđen probudio.

Ovo sam sanjao pred četiri ili pet godina. Pojedinosti iz sna nisam mogao odgonetnuti. Ipak sam uočio kako se radi o dalekim misijama koje su i prije u meni rađale žive čežnje.

(M.B. X. str. 54. god. 1872.)

58. POHOD U SPAVAONICU

11. studenog 1872. uvečer, nakon večernjih molitava, don Bosko je pripovjedio ovaj san:

Činilo mi se kako pohađam spavaonice. Dječaci su sjedili na krevetima. Najednom se pojavi Neznanac koji mi je uzeo svjetiljku iz ruku govoreći:

- Dođi i vidjet ćeš.

Pošao sam. On se sada približi postelji svakog dječaka i podižući svjetiljku prema licu dječaka pozivao me promatrati. Pozorno sam gledao na čelo svakoga i vidio svima napisane grijehe. Neznanac mi je napomenuo neka pišem, a ja, držeći kako ću zapamtiti, išao sam dalje ne bilježeći ono što je pisalo na njihovu čelu. Primijetio sam kako ipak nije nemoguće pamtiti sve. Vratio sam se i zapisao sve u svoju bilježnicu. Hodajući tako po jednoj dugoj spavaonici moj me Voditelj povede u kut gdje je bilo nekoliko dječaka bijela lica kao snijeg. Tada sam izrazio svoje zadovoljstvo. Neznanac me vodio dalje i prstom pokazao na dječaka koji je imao lice pokriveno pjegama. Išli smo dalje ... vidio sam druge te bilježio sve o svima. Govorio sam u sebi:

- Tako ću ih moći obavijestiti.

Kad sam konačno stigao na kraj hodnika, čuo sam kratki žamor, zatim pjevanje:

- Miserere. Okrenuo sam se svome prijatelju i zapitao:

- Tko je umro?

Rekao mi je:

- Umro je onaj koga si vidio da ima pjege na licu.

- Kako to?

Uzeo je nekakav kalendar, otvorio ga i rekao:

- Pogledaj ovaj datum. Pogledao sam i vidio datum: 5. prosinca 1873. Ovaj dječak mora umrijeti prije Nove godine. Kad sam to rekao, Neznanac se okrenuo na jednu stranu, a ja na drugu, i tako sam se probudio.

Ovo je bio samo san, ali već su često bili sudbonosni ovakvi sni. Mislimo na izreku Božanskog Spasitelja:

- *Budite spremni!*

Druge noći, pripovijeda Lemoyen, učinilo se don Bosku kako ga je neki tajanstveni mladić odveo u spavaonicu. Dječaci su spavali. Voditelj je sa svjetiljkom u ruci osvjetljivao lica dječaka i pokazivao don Bosku. Prvi su imali blijedo lice, drugima je čelo bilo izbrazdano crnim prugama, *laki grijesi*, neki su imali tmurna lica, neki crna lica, *smrtni grijesi*.

Don Bosko je izvadio papir, bilježio imena i stanje u kojem su se dječaci nalazili i tako je došao do kraja spavaonice. Tada na drugom kraju, gdje su bili oni s bijelim licem, začuje kako pjevaju:

- *Miserere*.

- Što znači ovo pogrebno pjevanje? Zapita tajanstvenog mladića koji ga je pratio?

Dobio je odgovor:

- Umro je taj i taj toga i toga dana.

- Pa kako to? Taj je prije malo vremena bio živ.

Pred Bogom je budućnost kao i sadašnjost.

Don Bosko je zaključio:

- To će se ostvariti za mjesec dana.

U to vrijeme napomenuo je, budite spremni.

Dječaci su ustvrdili kako je don Bosko kazao ravnatelju koji će mladić umrijeti. Prošlo je tek petnaest dana i mladić Cavazzoli oboli i umrije. Bilo mu je tek 18 godina. Mirno i vedro zaspao je u Gospodinu 21. prosinca.

(M.B. X. str. 69. god. 1873.)

59. BOŽJA POMOĆ ZAZIVAJMO NJEGOVO MILOSRĐE

Dana 29. studenog 1878. vrativši se s puta iz Sanpierdarena Varazze i Alasia, poslije večernjih molitava don Bosko je pripovjedio drugi san.

Prošlih dana, dragi moji dječaci, kad sam se nalazio izvan kuće, usnuo sam strašan san. Jedne večeri pođoh u krevet misleći na onog Neznanca koji me pratio u snu, vama već ispripovjeđenom prije par dana. Promišljao sam je li taj pratitelj bio čovjek kao i mi, ili duh u čovječjem liku. Zaokupljen tom mišlju zaspah.

Najednom mi se pričini kako sam prenesen u Oratorij, koji je bio smješten na ulazu u neku veliku, dugu dolinu. Sa strane su se dizala dva brdašca, dva dražesna brežuljka. Bio sam među dječacima koji su se ondje sakupili. Nitko nije govorio, svi su utonuli u svoje misli. Iznenada se na nebu pojavilo sjajno sunce koje je svojim intenzivnim svjetlom zaslijepilo vid svakomu od nas, te smo u strahu od sljepoće bili prisiljeni držati oborene oči i glavu. Neko vrijeme smo tako ostali, sve dok se nije svjetlo toga sunca počelo postupno umanjivati i konačno se potpuno ugasilo ostavivši nas obavijene dubokom tamom. I oni najbliži dječaci jedva su se mogli vidjeti i jedan drugoga prepoznati.

Ovaj iznenadni prijelaz iz najživljega svjetla u gustu tamu sve nas je ispunio velikim strahom. Međutim, dok sam promišljao kako bi nas mogao izbaviti iz ove ružne tame, ugledam zelenkasto svjetlo koje se pojavilo na jednom kraju doline i širilo poput duginoga traka ispisujući krasan luk. Lagano je doticalo krajeve dvaju vrhunaca. Njegov intenzitet postupno se povećavao, pa je duga, koja je inače bila slična dugi poslije kiše i oluje, ili onoj što obično nastupi poslije polarnog svjetla, sipala na dolinu snopove svjetla najljepših boja.

Dok smo se svi divili i uživali u ovom dražesnom prizoru, opazio sam dolje na kraju doline novo čudo. Između neba i zemlje stajala je obješena golema električna kugla, koja je na sve strane sipala tako snažne snopove svjetla, nitko je nije mogao gledati. Kugla se spuštala k nama i rasvjetljavala dolinu bolje nego kad bi ju osvijetlilo deset naših sunaca u pola bijelog dana. Zbog njezina približavanja, dječaci su padali potrbuške po zemlji omamljeni sjajem ove kugle kao strijelom pogođeni.

U prvi tren i ja sam se prestrašio i zbunio, ali nakon toga sabrao sam duh, napeo sile i počeo neustrašivo gledati ovu kuglu, prateći svaku njenu kretnju sve dok se nije, doletjevši nad nas, zaustavila u visini od 300 metara. Tada rekoh u sebi:

- Pogledat ću što bi mogla biti ova nečuvena i veličanstvena pojava.

Makar je bila silno visoka, promatrao sam je pozorno u svakom njezinom dijelu i opazio kako je na vrhu završavala u obliku velike lopte na kojoj su krupnim slovima bile napisane riječi: ***ONAJ KOJI SVE MOŽE.***

Kugla bijaše svuda naokolo opremljena balkonima punim ogromnog mnoštva ljudi razne dobi i spola. Svi su bili veseli, odjeveni u sjajne haljine s bezbroj boja i neopisivo lijepi. Svojim smješkom i prijateljskim držanjem pozivali su nas na sudjelovanje u njihovu veselju i slavlju.

Iz sredine ove nebeske kugle izlazila je gusta kiša svjetlosnih snopova. Oni su dolazili dječacima izravno u oči, te su ih najprije omamili, a zatim, ne mogavši se održati na nogama, dječaci su bili prisiljeni baciti se licem na zemlju. Više nisam mogao podnositi toliki sjaj, počeo sam vikati:

- Ah, Gospode, molim te neka prestane ovaj božanstveni prizor ili neka umrem, jer ne mogu odoljeti ovoj izvanrednoj ljepoti.

Rekavši to i osjećajući kako mi sile slabe, i ja se bacih na zemlju klićući:

- Zazivajmo Božje milosrđe!

Nakon nekoliko trenutaka ustadoh sa zemlje i jedanput obiđoh naokolo po dolini kako bih mogao pogledati što je s mojim dječacima. Na moje veliko iznenađenje i čuđenje, svi su ležali na zemlji nepomični i u molitvenom stavu. Kako bih se uvjerio jesu li živi ili mrtvi, započeo sam ih doticati govoreći:

- Ej, što radiš ovdje? Jesi li živ ili mrtav?

Od svih koji su ležali na zemlji, čuo sam isti odgovor:

- Zazivamo milosrđe Božje!

Stigavši u dolinu, s boli u duši uočio sam neke koji su stajali uspravno, i oholom, prkosnom glavom okrenuli se prema kugli. Činilo se kako su htjeli izazivati veličanstvo Božje. Lice im je bilo potpuno crno, kao ugljen. Približio sam se, pozvao sam svakoga po imenu, ali nisu davali nikakvih znakova života. Zbog svoje tvrdoglavosti ubijeni su od zraka i munje s kugle. Nisu se htjeli pokloniti i zazivati milosrđe Božje poput svojih prijatelja. Najviše me zaboljelo, kako sam već rekao, što broj ovih nesretnika nije bio mali.

U isto vrijeme sam ugledao kako se iz dna doline izvlači grdosija, silno velika i neizrecivo nakazna. Bijaše ružnija i nakaznija od svih zemaljskih nakaza koje sam ikada vidio. Dolazila je velikim koracima prema nama.

Tada sam dječacima zapovjedio neka ustanu. Bili su uplašeni. Zabrinut i zadihan pošao sam naokolo vidjeti nije li negdje kakva uzvisina koja bi mi pomogla dječake brzo skloniti i na taj način obraniti od pandža ove divlje zvijeri.

Koliko god sam pokušavao, ništa nisam našao. A neman je sve više nadirala i već je bila blizu nas. Odjednom se ona sjajna kugla, koja je sve do sada stajala nepomično nad našim glavama, brzo pokrenula i krećući prema nemani stala između nas i nje. Zatim se spustila do tla i stala joj na put kako nam ne bi naudila. U taj čas sam čuo, kako dolinom kao prasak groma odjekuje ovaj glas:

NEMA POGODBE IZMEĐU KRISTA I BELIALA; među sinovima svjetla i sinovima tame, tj. među dobrima i zlima koji su u Svetom pismu točno prozvani sinovima Belijalovim.

Na te riječi probudih se dršćući od proživljena straha i ukočen od studeni.

Iako je tek bila ponoć, više nisam mogao stisnuti oka. Dok sam se tješio dobrima, izjedala me bol zbog onih tvrdih srca koje je uništila silna Božja moć.

Neke sam pozvao već sinoć, a druge danas, neka se odmah pomire s Bogom i prestanu zlorabiti Božje milosrđe. Nek ne budu

više kamen smutnje među kolegama, jer nema saveza između Božje i sotonske djece.

Zahvalimo konačno Gospodinu što nam na ovaj način očituje stanje naših duša. Zapamtite zauvijek: ***Bog se oholicama protivi, a poniznima daje svoju milost***. (M.B. X. str. 73. god. 1873.)

XI. svezak

60. SMOKVE - BRESKVE - KRUŠKE

Jedne večeri u prvoj polovici 1875. don Bosko je ispripovjedio sljedeći san:

Prošle noći imao sam malo odmora. Sanjao sam san koji me posebno uznemirio. Poslušajte ga:

Učinilo mi se, nalazim se u susjednom vrtu kod stabla s izrazito divnim, bogatim voćem. Voća nije bilo previše, a bilo je trovrsno: smokve, breskve i kruške.

Najednom se podigao silan vjetar i stade mi po leđima padati velika tuča pomiješana s kamenjem. Nastojao sam se izvući. Tada se pojavi neki čovjek i reče mi:

- Brzo pokupi!

Potražio sam košaricu, ali očito je bila premalena jer mi je Neznanac dobacio:

- Uzmi veću!

Košaru sam promijenio, ali čim sam skupio dva ili tri komada voća, postala je puna. Neznanac mi je ponovno doviknuo neka uzmem još veću košaru. Našao sam je, a on će na to:

- Brzo, inače će tuča sve pokvariti.

Tada sam ponovno skupljao. Začudo, kad sam skupio nekoliko velikih smokava vidio sam kako su gnjile. Neznanac je tada započeo vikati:

- Brzo kupi!

Nastavio sam skupljati dobro voće i učinio sam tri odjeljka u košarici: s jedne strane stavio sam smokve, s druge strane breskve, a u sredini kruške. Ali ovo voće, ove smokve, ove

breskve i kruške bijahu silno velike, veće nego obje čovječje šake. Nisam mogao skinuti pogleda s njih. Neznanac mi je tada rekao:

- Smokve su za biskupe, kruške za tebe, a breskve za Ameriku.

Pošto je izrekao ove riječi, stade pljeskati rukama govoreći:

- Odvažnost! Bravo! Bravo! Dobro! ... i iščezne.

Probudio sam se. Silno me se dojmio ovaj san i više ga ne mogu zaboraviti.

Don Bosko je često mislio na ovaj san. Velika košara označavala je prostranost mjesta određenog svojoj svrsi; smokve za biskupe simbolizirale su mladiće za biskupska sjemeništa; breskve za Ameriku predstavljale su salezijanske misionare. Kruške u sredini, označavale su subraću za središnje sjedište Družbe. Tuča i kamenje označavali su veliko neprijateljstvo dvojice biskupa prema don Bosku. Ovi su čak slali dopise u Rim, kako bi spriječili odobrenje Družbe.

(M.B. XI. str. 34. god. 1875.)

61. DON BOSKO NA KONJU I MARIJINA POMOĆ

Jednoga dana 1876. godine don Bosko je rekao Josipu Vespignaniju, kako mu je Marija po snovima udijelila mnogo pomoći za Oratorij. Nedugo nakon toga don Bosko je ispripovjedio dječacima novi san, koji su oni željno očekivali. Budući da su se približavale duhovne vježbe, pripovijeda svetac, pomišljao sam na to, kako će na njima sudjelovati brojni moji dječaci, te što bih im morao savjetovati, kako bi urodile obilnim plodovima. S tom mišlju išao sam u krevet navečer u nedjelju 25. travnja. Nakon što sam legao, zaspao sam i učinilo mi se kako se nalazim sam u jednoj širokoj dolini: na sve strane pokazivali su se brežuljci. Na kraju doline s jedne strane uzdizalo se tlo puno svjetla. S druge strane obzorje je bilo na pola tamno.

Dok sam promatrao ovu ravnicu, vidio sam kako k meni dolazi Buzzetti s Gastinijem. Oni mi rekoše:

- Don Bosko, popni se na konja: brzo, brzo!

- Vi se šalite sa mnom. Znajte već dugo vremena nisam jahao na konju.

Dječaci su uporno navaljivali, ali ja sam se opirao govoreći:

- Neću jahati na konju. Jedanput sam jahao i pao.

Buzzeti i Gastini su stalno s većom upornošću pozivali govoreći:

- Popni se na konja, i to brzo, nećemo gubiti vrijeme.

- Ali ukratko, kad budem na konju, kamo ćete me odvesti?

- Vidjet ćeš! Daj brzo, popni se!

- Pa gdje se nalazi taj konj? Ovdje ne vidim nikakva konja.

- Eno ga tamo, poviče Gastini pokazujući prstom na jednu stranu ove doline. Okrenuo sam se na onu stranu i zaista ugledah krasna, ognjena konja. Imao je visoke i snažne noge, gustu grivu i svijetlu dlaku.

- Dobro, odgovorio sam, želite me popeti na konja, popet ću se, ali pripazite dobro da ne padnem.

- Budite sigurni!, odgovoriše.

- Spremni smo ovdje za svaki slučaj.

- Ako slomim vrat?, rekoh Buzzettiju morat ćete mi ga postaviti na pravo mjesto.

- Buzzetti se počeo smijati.

- Nije sad vrijeme za smijeh, dobaci Gastini. Međutim, približavali smo se konju. Uspeo sam se na konja teškom mukom, dok su mi oni pomagali; ah konačno, evo me ipak na sedlu. Kako mi se pričinio visok onaj konj! Činilo mi se kako se nalazim na visokom brežuljku odakle sam zapovijedao cijelom dolinom, sve do njezinih posljednjih rubova. Moj je konj krenuo. Ponovno novo čudo: Učinilo mi se kako se nalazim u svojoj sobi i sam sebe zapitah: Gdje smo? I vidio sam kako ulaze svećenici, klerici i druge osobe prestrašeni i zabrinuti.

Nakon duljeg hodanja konj se zaustavio. Tada sam vidio, kako idu prema meni svi svećenici iz Oratorija s mnogim

klericima, koji opkoliše moga konja. Među njima vidio sam don Ruu, Cagliera i don Bolognu. Čim su došli, pozorno su promatrali moga konja na kojem sam jahao. Nitko međutim nije govorio. Izgledali su mi nekako tužni, posebno zbunjeni. Pozvao sam k sebi don Bolognu i rekao mu:

- Don Bologna, ti koji si na ulaznim vratima, ima li kakvih novosti? Zašto vidim na svima toliku smutnju?

Odgovorio mi je:

- Ne znam gdje sam, što radim. Zbunjen sam.

Dođoše ljudi, govorili su... iziđoše. Na ulazu je stalno smjena odlaženja i dolaženja, a od svega toga ništa ne razumijem.

- Ah, moguće je, ponavljao sam u sebi, danas bi se moglo dogoditi nešto izvanredno.

Tada mi je netko donio i predao u ruku trubu govoreći neka je zadržim jer će mi služiti. Zapitao sam:

- Gdje smo sada?

- Puhni u trubu!

Puhnuo sam i odjeknuo je ovaj glas: Nalazimo se u kraju kušnje.

Zatim sam vidio kako dolje niz brdo silazi mnoštvo dječaka kojih je, mislim, bilo više od sto tisuća. Nijedan nije govorio. Svi su bili naoružani vilama i približavali su se dolini velikim koracima. Među njima vidio sam sve dječake iz Oratorija i drugih naših kuća s mnogim drugim dječacima, koje nisam poznavao. U taj čas s jedne strane doline počelo se nebo smrkavati tako da je zanoćilo. I pokazao se golem broj životinja od kojih su neke bile kao lavovi, druge kao tigrovi. Te divlje grdosije golema tijela i snažnih nogu s dugim vratom imale su naglašeno malenu glavu. Njihova gubica je tjerala u strah. Bacale su se protiv dječaka koji su se postavili u obranu. U rukama su imali vile s dva roga i svaki put, kad su ih životinje htjele napasti, pokazale bi svoje vile grdosijama.

Nemani nisu mogle prvim napadajem svladati dječake, grizle su oštrice na vilama, polomile zube i izašle. Bilo je vila s jednom oštricom. Drugi su imali vile sa slomljenim drškom. Nekima su

se dršci izobali, a drugi u svojoj preuzetnosti baciše se na ove životinje bez oružja. Postali su žrtve preuzetnosti, pobijeni su. Bilo je mnogo takvih. Mnogi su imali vile s novim drškom i dvije oštrice.

Moj konj je već ispočetka bio opkoljen od bezbrojnog mnoštva zmija. Ali on ih je skakanjem i trzanjem na desno i lijevo gazio i odbacivao. Međutim, konj se digao visoko i sve više rastao.

Jednoga dječaka sam upitao:

- Što bi značile one vile s dva roglja. Donesene su preda me vile i vidio sam napisano na jednom roglju: Ispovijed, a na drugom sveta Pričest.

- Što znače ta dva roglja?

- Puhni u trubu!

Puhnuo sam u trubu i odjeknuo je glas:

- Ispovijed i sveta Pričest - dobro učinjene. Puhnuo sam ponovno i odjeknuo je glas: Držak prelomljen, znači slabo učinjena Ispovijed i Pričest. Izobana drška označava nepotpunu Ispovijed.

Pošto je završio prvi napadaj, krenuo sam na konju po razbojištu i vidjeh mnoge ranjene i mrtve.

Opazio sam neke koji su ležali na zemlji mrtvi. Bili su zadavljeni, s oteklim i iznakaženim vratom, drugi su ležali s užasno iskrivljenim licem, treći su od rane mladosti griješili, a nisu se nikada ispovijedali. Oni iznakaženi u licu bijahu proždrljivci. Umrli od gladi jesu oni koji idu na Ispovijed ali ne provedu u djelo poticaje i savjete ispovjednika.

Pokraj svakoga koji je imao crvljivi držak, stajalo je napisao ili oholost ili lijenost, ili nečednost itd. Moramo još zabilježiti, dječaci dok su išli, prelazili su po hrpi ruža i uživali su u tom. Ali nakon nekoliko koraka, padali su mrtvi ili ranjeni uz bolan krik, jer se pod ružama nalazilo trnje. Drugi su ponovno odvažno i veselo gazili po ovim ružama i ostadoše pobjednici.

Ponovno se smrknulo nebo, i u jedan čas pokaza se mnoštvo onih životinja više nego prvi put. Sve se ovo zbilo u nekoliko

trenutaka. Moj konj bio je brzo opkoljen. Nemani su se množile do u bezbroj, obuzeo me strah te mi se činilo, pucaju mi kosti u njihovim pandžama. Ali u pravo vrijeme donijeli su i meni vile. Dao sam se i ja u borbu i nemani pobjegoše. Svi su iščezli jer su pobijeđeni kod prvog napadaja. U taj čas sam zatrubio u trubu i odjeknuo je dolinom ovaj glas:

- Pobjeda, pobjeda!

- Ali kako izvojštismo pobjedu? Toliko mrtvih i ranjenih ovdje leži!

Kada sam ponovno puhnuo u trubu, čuo se ovaj glas:

- Vrijeme pobijeđenima. Tada se razvedrilo smrknuto nebo, pojavila se duga u tolikim bojama, ne može se opisati. Bila je tako široka, kao kad bi se naslonila na Supergo i u luku išla do Moncenisia. Moram još spomenuti, pobjednici su imali na glavi vijence u mnogovrsnim bojama... Zatim je njihovo lice zasjalo neobičnom ljepotom. Prema pozadini na jednoj strani doline, i od sredine duge vidio se nekakav orkestar u kojem se nalazilo mnoštvo veselih ljudi. Tako su bili lijepi, ne bih si mogao nešto takvo zamisliti.

Neka plemenita Gospođa, kraljevski obučena, stala je na rubu ovoga balkona kličući:

- Djeco moja, dođite i zaštitite se mojim plaštem.

U među vremenu raširio se golemi plašt i svi su dječaci počeli bježati poda nj. Samo neki su letjeli i imali su na čelu napisano: Nevinost; drugi su hodali pješice; neki su se ponovno vukli. Ja sam također krenuo tamo i u toj brzoj kretnji rekoh u sebi:

- Ovo mora završiti. Ako se nastavi, svi ćemo umrijeti.

Pošto sam to rekao, probudio sam se.

Nakon nekoliko dana jedne večeri je don Bosko pred dječacima ponovno govorio o ovom snu:

- Drugu večer nisam mogao reći sve zbog poznatog stranca koji je bio prisutan. Ovo neka ostane među nama i neka se ne piše ni roditeljima ni prijateljima. Inače ja vama sve rečem, i svoje pogreške.

Ona dolina, onaj kraj kušnje je ovaj svijet; sumrak je mjesto propasti. Dva brežuljka su zapovijedi Božje i crkvene. Zmije su demoni, one nemani su zle napasti, onaj konj, čini mi se, označava pouzdanje u Boga. Dječaci, koji su prelazili preko ruža i padali mrtvi, predstavljaju one koji se podaju nasladama ovog svijeta, nasladama koje prouzrokuju duševnu smrt. Oni koji su pogazili ruže, predstavljaju one koji preziru naslade ovoga svijeta i ostaju pobjednici. Oni koji su letjeli pod plašt jesu nevini.

Sada onima koji bi željeli saznati za svoje oružje, jesu li bili pobjednici ili pobijeđeni, živi ili mrtvi, jedanput ću reći ukratko. I ako nisam prepoznao sve one dječake, ipak sam poznao naše u Oratoriju. Prepoznao bih i druge po obličju koji će jednom doći k nama.

Dana 4. lipnja navečer, u prisutnosti svih dječaka, razvio se između don Boska i don Barberisa ovaj razgovor:

Don Barberis:

- Dopustite, don Bosko, postavio bih vam neka pitanja, koja će se ticati onoga sna.

Don Bosko:

- Pitaj. Prošlo je mnogo vremena od onog sna, a ipak to ne znači mnogo.

Don Barberis:

- Vi ste spomenuli, nevini su letjeli pod Marijin plašt. Lako bi se dalo razumjeti, koji su ovi što su trčali, ali tko su oni koji su zaglibili. Koga su predstavljali?

Don Bosko:

- Ovi su navezani na dobra ovoga svijeta. Sebičnjaci su i misle samo na sebe. Sami padaju u blato i ne mogu se vinuti nebeskim stvarima. Marija ih zove, htjeli bi ići. Pođu koji korak, ali blato ih pritegne i ne mogu se vinuti nebeskim stvarima. Često se ponavlja ta igra. Gospodin kaže:

- Gdje je blago tvoje ondje ti je i srce. Oni koji se ne dižu k blagu milosti, stavljaju svoje srce u zemaljske stvari i ne misle na drugo već na to kako bi u tom uživali, kako bi se obogatili,

uspijevali u podvizima i poduzećima i imali dobar glas. A za raj ništa... I don Barbieris:

- Ima još nešto, što ste rekli samo pojedincima; ja bih želio neka se to objasni. Netko vas je pitao o svom položaju, je li išao polako ili brzo, je li išao pod Marijin plašt, je li imao prelomljen ili izoban držak na vilama. I vi ste odgovorili, kako niste mogli dobro vidjeti jer je stajala maglica između vas i dječaka.

Don Bosko:

- Vjerojatno je bilo tu raznih dječaka, ipak ne mnogo koje nisam mogao vidjeti. Ovi su vam zatvoreni pred poglavarima i neiskreni su. Neki su i od ovih dolazili k meni. Rekao sam im:

- Ti nemaš pouzdanje u poglavare, ti im zatvaraš svoje srce.

Don Barberis:

- Ovo pitanje sam već dugo nosio u srcu:

- Jeste li u onom slavnom snu vidjeli samo prošlost naših dječaka ili nešto iz budućnosti.

Don Bosko:

- Vidio sam i budućnost koja leži na licu dječaka. Svaki je dječak imao pred sobom različite putove. Neki su bili uski i trnoviti. Neki su čak bili posuti šiljcima od čavala. Ali ove su staze bile ujedno posute Božjim milostima.

Don Barberis:

- To bi značilo, kakva je staza koju mora svaki od nas proći, tj. koje je zvanje vlastito svakome od nas.

Don Bosko:

- Glede toga kojim će putem tko krenuti, i kako će tko završiti, nije sad zgodno govoriti. Što bih mogao reći jest to, ako se čovjek zaputi tim putem, on je siguran na putu prema nebu, kamo je naime pozvan. Tko ne hoda po tom putu, taj nije na pravoj stazi. Neki putovi su uski, kameniti, trnoviti... Ali odvažno, sinci moji!. Uz trnje je milost Božja. A zatim nas čeka toliko dobra na koncu staze, brzo ćete zaboraviti na ubode.

Tako je don Bosko završio svoj govor.

(M.B. XI. str. 256. god. 1876.)

XII. svezak

62. SJETVA - NITKO NE PLAŠI KOKOŠI

Dana 23. siječnja 1876. godine, don Bosko je ispričao:

U snu sam se nalazio daleko odavde, i to u Castelnuovo d'Asti, svome rodnom kraju. Vidio sam prostranu njivu koja je bila na velikoj ravnici.

Na tom polju mnogi su ljudi radili motikama, lopatama, grabljama i drugim oruđem. Neki su orali, drugi sijali, treći su branali itd. Tu i tamo bijaše poneki predradnik. Oni su vodili posao, a činilo mi se i ja sam među njima. Na drugoj strani su stajale skupine težaka koji su pjevali. Začuđen sam sve ovo promatrao i nisam mogao sam sebi razjasniti tajne toga mjesta. U sebi sam govorio:

- Zašto oni toliko rade? Odmah sam odgovarao:

- Zasluživali su kruh mojim dječacima.

Zaista, bilo je divno promatrati ove dobre ratare kako ne prestaju ni jednoga trenutka s poslom te ustrajno vrše svoju dužnost sa svim marom i skrbi. Neki od njih su se smijali i šalili.

Dok sam gledao ovu lijepu sliku, bacio sam pogled naokolo i vidio kako me okružuju neki svećenici i mnogi klerici. Pojavio se i Voditelj, onaj tajanstveni iz ranijih snova. Zapitao sam ga:

- Recite, dobri čovječe, što je to preda mnom? Gdje smo sada? Tko su ti radnici? Recite mi, čije je ovo polje?

Voditelj mi odgovori:

- Vi ste svećenik, a ne znate. Učili ste latinski. Koje je prvo ime druge deklinacije u Donatovoj gramatici? Znate li još?

- To je *Dominus*.

- Kako glasi genitiv?

- *Domini*.

- Vrlo dobro, lijepo! Ovo je polje *Domini*, to jest Gospodnje!

- Ah, sad tek započinjem razumijevati.

Bio sam začuđen dosljednošću toga starčića. Zatim sam vidio razne osobe koje su dolazile s vrećama za sjetvu, a jedna skupina seljaka pjevala je:

Iziđe koji sije, posijati sjeme svoje. Također sam vidio kako sa svih strana dolaze mnoge kokoši i idu po usjevu te kljucaju žito koje je bilo posijano. A ona skupina pjevača nastavljala je svojim pjevanjem:

VENERUNT AVES COELI, SUSTULERUNT FRUMENTUM ET RELIQUERUNT ZIZANIAM - Dođoše ptice nebeske, uzeše žito, a kukolj ostaviše.

Onda gledam naokolo i promatram klerike koji su bili sa mnom. Jedan je skrštenih ruku i mirnom ravnodušnošću gledao, drugi je brbljao s prijateljima, neki su slijegali ramenima, neki gledali nebo, a drugi su se smijali na taj prizor. Nitko nije htio tjerati kokoši. Srdit sam se okrenuo prema njima i zovući svakoga po imenu, rekao:

- Što radite, zar ne vidite kokoši koje vam pozobaše sve sjemenje i uništiše nadu onih dobrih seljaka? Zašto ste tako gluhi, zašto ne vičete i ne protjerate ih?

Klerici su slijegali ramenima, gledali su me i ništa nisu govorili.

- Kako ste ludi! - nastavljao sam - kokoši imaju puna grla. Zar niste mogli zapljeskati rukama i potjerati ih?

Tada su neki počeli tjerati kokoši, a ja sam u sebi ponavljao:

- E, da, sada kad je sjeme pozobano, sada tjerate kokoši!

Međutim, do ušiju mi dopre zvuk one skupine seljaka koji su pjevali: *CANES MUTI NESCIENTES LATRARE - Nijemi psi, koji ne znaju lajati.*

Tada sam se začuđen okrenuo Voditelju i ozlojeđeno rekao:

- Razjasnite mi to što vidim, ništa ne razumijem. Što je zapravo to sjeme koje su bacili po zemlji?

- O, lijepo! *Semen est Verbum Dei - Sjeme je riječ Božja*!

- A što znači to da ga kokoši pozobaše?

Voditelj, promijenivši glas, nastavi:

- Čujte! Polje je vinograd Gospodnji o kojem se govori u Evanđelju, a može se misliti i na srce čovječje. Oni koji ga obrađuju jesu anđeoski radnici koji posebno propovijedanjem siju riječ Božju. Ova riječ bi u dobro raspoloženu srcu mogla uroditi mnogim plodovima, ali dođu ptice nebeske i pozoblju sjeme.

- Što znače one ptice?

- Hoćete znati što znače? Znače - ***mrmljanje***.

Kad slušatelji čuju propovijed koja bi mogla donijeti plod, pođu među prijatelje i jedan prigovara radi geste ili glasa samoga propovjednika. Drugi to čini zbog kakve tjelesne ili duševne mane, treći se smije njegovu slabom poznavanju jezika,... i tako odnose sav plod.

Isto vrijedi i za dobro štivo.

Sjeme, makar posijano na slaboj njivi, ipak iznikne, raste, naraste i donese plod. Ali kad na svježi usjev dođe oluja, polje ostane okuženo i više ne donese obilan plod, ili ga uopće ne donese. Ako sjeme i ne bude naročito lijepo, ipak će rasti, donijet će slabi plod. A kad kokoši i ptice pozoblju sjeme, više ga nema. Polje ne donosi nikakva ploda.

Isto tako, kad nakon propovijedi, pobudnih govora i dobrih prijedloga, naiđe rastresenost, napast i sl., plod će biti slabiji. Gdje se pojavi mrmljanje ili zlo govorenje, ondje nema što ostati. Tu sve izgine. Tko mora pljeskati rukama i vičući bdjeti protiv ovakvih mrmljanja i zlih razgovora, vi to znate!

Ti koji si svećenik, pazi na to! Propovijedaj, potiči, govori! Ne boj se, nikad nećeš reći previše! I neka svi znaju, davati opaske propovjedniku, onomu koji daje poticaje, onomu koji nudi dobre savjete, znači činiti mnogo zla. Isto tako, ostati nijem na bilo kakav nered, odnosi se naročito na one koji bi morali spriječiti zlo, znači biti sukrivac tuđih zala.

Potresen ovim riječima, htio sam još gledati i promatrati naokolo. Htio sam klericima naglasiti neka marljivo vrše svoju dužnost, ali, pošavši par koraka, zapeo sam za grablje ostavljene na polju i probudio sam se. (M.B. XII. str. 40)

Govoreći o ovom snu Don Bosko je ustvrdio: *U snu sam vidio sve vas i upoznao stanje vaših duša: jesi li kokoš ili mutasti pas, ili si u broju onih koji, opomenuti, krenuše na djelo ili se nisu ni pokrenuli. Ovim spoznajama se služim ispovijedajući, potičući i hrabreći javno ili privatno, dok ne vidim kako rađaju dobrim...*

Zatim se uozbiljio i tužnim glasom nastavio:

- Kada mislim na svoju odgovornost zbog svoga položaja, sav se tresem... Kako ću stajati pred Bogom poradi svih milosti koje nam udjeljuje u sretnom napretku naše Družbe?

(M.B. XII. str. 50.)

Iste večeri, don Bosko je pripovijedao drugi san koji je sanjao prošle noći:

Činilo mi se, pripovijeda svetac, nalazim se u nekom kraju kojeg ne mogu prepoznati. Nisam više bio u Castelnuovo, ali mislim nisam bio ni u Oratoriju. Netko mi je došao i žurno me pozvao:

- Don Bosko, dođi, don Bosko, dođi!

- Što znači takva hitnja? Upitao sam.

- Znate li što pobliže o novim događajima?

- Ne razumijem što hoćeš reći, jasno mi razloži, odgovorio sam mu ljubopitno.

- Ne znate li, onaj dječak koji je tako dobar i živahan, teško je bolestan, u smrtnim je trzajima.

- Sumnjam! Možda se hoćeš šaliti sa mnom, rekao sam. Baš jutros sam govorio i šetao s tim dječakom za kojega mi sad javljaš da je na umoru.

- Ah, don Bosko, zar mislite kako bih vas varao! Smatram svojom dužnošću ispripovjediti vam pravu istinu. Ovaj dječak vas zaista žurno treba. Želi vas vidjeti i s vama po zadnji put govoriti. Brzo dođite, jer inače neće biti vremena.

Ne znajući kamo idem, pošao sam za Neznancem i stigao na neko mjesto gdje sam vidio tužne i zaplakane ljude koji mi počeše govoriti:

- Dajte brzo, jer je u zadnjim trenucima!

- Što se dogodilo?

Uveli su me u neku sobu gdje sam vidio mladića na ležaju. Bio je sav blijed na licu, skoro mrtvačke boje. Hropac i kašalj su ga davili i jedva je progovarao. Rekao sam mu:

- Nisi li ti taj i taj?

- Da, ja sam.

- Kako si došao u takvo stanje? Zar nisi još jučer, pa i danas mirno šetao po hodnicima?

- Da, odgovori dječak, jučer i jutros šetao sam po hodnicima, ali sada brzo me trebate ispovjediti. Vidim, kucnuo mi je čas.

- Ne uznemiruj se, ti si se prije nekoliko dana ispovjedio.

- Istina je, i čini mi se kako na duši nemam nijednoga velikog grijeha, ali ipak želim primiti sveto odrješenje prije nego stignem pred Božanskog suca.

Ispovjedio sam ga i opazio da mu se stanje vidno pogoršalo. Katar ga je gušio. Rekoh u sebi:

- Ovdje treba brzo djelovati kako bi primio još i svetu Popudbinu. Onda shvatih: svete Popudbine više neće moći primiti, bilo radi duge priprave, bilo zbog kašlja koji bi ga sprječavao. Brzo dakle Svetu pomast! Rekavši to, iziđem iz sobe i odmah pošaljem nekoga neka mi donese torbicu sa svetim uljem.

Dječaci koji bijahu u sobi, pitali su me:

- Zar je zbilja u opasnosti, zar je na umoru?

- Nažalost, odgovorio sam. Ne vidite li kako sve teže diše i kašalj ga guši?

- Pa bilo bi bolje donijeti mu i Popudbinu i tako okrijepljena poslati Mariji u zagrljaj.

Međutim, dok sam nastojao pripraviti potrebno, čuo sam glas:

- Izdahnuo je!

Ušao sam u sobu i našao bolesnika s rastvorenim očima. Nije više disao, bio je mrtav.

- Je li mrtav?, pitam onu dvojicu koji su ga čuvali.

- Da, mrtav je, odgovorili su.

- Tako brzo! Recite mi, nije li to onaj isti...?

- Da, upravo onaj.

- Ne mogu vjerovati svojim očima. Još jučer je šetao sa mnom po trijemovima.

- Jučer je šetao, a sad je mrtav, prihvatiše oni.

- Na sreću bio je dobar dječak, rekao sam i počeo govoriti dječacima oko sebe:

- Vidite li? On više nikako nije mogao primiti svetu Popudbinu i Posljednju pomast. Ipak zahvalimo Gospodinu što mu je dao vremena za Ispovijed. Ovaj dječak bijaše dobar, pristupao je često svetim sakramentima i nadajmo se kako je ušao u sretan život ili barem u čistilište. Ako bi se slično dogodilo ostalima, što bi od koga bilo?

Nakon tih riječi, svi smo kleknuli i izmolili "*Iz dubine*" za dušu siromašnog pokojnika. Zatim sam pošao u sobu. Tada pred sobom opazih Ferrarisa koji je stigao iz knjižare. Sav zabrinut reče mi:

- Znate li don Bosko, što se zbilo?

- Da, nažalost, znam. Umro je taj i taj!

- Nije to što sam htio reći, još su dva mrtva.

- Kako? Koji?

- Taj i onaj.

- Kada? Ne razumijem!

- Da, dvojica drugih koji su umrli prije nego biste vi stigli.

- Zašto me niste pozvali?

- Nije bilo vremena...

- A znate li mi reći kada je ovaj ovdje umro?

- Umro je sada, odgovorio sam.

- Znate li koji datum je danas?, nastavio je Ferraris.

- Sigurno, znam: Danas je 22. siječnja, drugi dan u devetnici svetog Franje Saleškoga.

- Ne, rekao je Ferraris, varate se, don Bosko. Pogledajte dobro.

Pogledao sam kalendar i vidio 26. svibnja.

- A to je previše, povikao sam. Ta u siječnju sam i dobro znam kako sam obučen. Nismo tako obučeni u svibnju. U svibnju nema grijanja.

- Ne znam što bih vam rekao ili razložio. Ali danas je 26. svibnja.

- Pa tek je jučer umro onaj naš dječak, a bili smo u siječnju.

- Varate se, ustrajao je Ferraris, bili smo u uskrsnom vremenu.

- I po drugi put tako čudno govoriš.

- Uskrsno vrijeme sigurno, bili smo u uskrsnom vremenu i bio je sretniji što je umro o Uskrsu, nego dva druga koji su umrli u Marijinu mjesecu.

- Ti me držiš ludim, rekoh mu. Objasni mi bolje, jer ne razumijem.

- Zaista, ne držim vas ludakom. Tako jest. Ako hoćete znati više, slušajte me pozorno. Zatim je otvorio ruke i snažno zapljeskao.

Tada se probudih i povikah:

- Ah, na sreću nije to bila java, bio je san. Koliko straha sam pretrpio!

Dječacima sam rekao:

- Bio je to san od prošle noći. Vi mu dajte važnost kakvu želite, ali ja ću ipak paziti na onu dvojicu. Ako budu trebali kakav savjet za dobar život i pripravu, sve ću im dati, kako ih, ako im bude došao zadnji čas, ne bi zateklo nepripravne. Neka nitko ne govori:

- Bit će taj ili onaj; svatko neka misli na sebe.

Vi se ipak ne bojte! Ovaj san mora postići u vama onaj učinak, koji nam predočuje Spasitelj u Evanđelju: "*Budite spremni, jer će Sin čovječji doći onda kada vi ne mislite.*"

(M.B. XII. str. 40. god. 1876.)

63. SVETI OTAC I DON BOSKO

Drugu noć don Bosko je ponovno sanjao:

Činilo mi se, nalazim se u svom rodnom kraju. K nama je stigao Papa. Nisam bio siguran je li to zaista on, zato sam ga pitao:

- Kako to? Zar nemate kočije, sveti Oče?

- Da, da ... ***moja kočija je vjernost, hrabrost i blagost***!

Bio je iscrpljen i govorio je:

- Ja sam gotov.

- Ne, ne, sveti Oče, rekao sam. Dok ne budu sređene stvari naše Družbe, nećete umrijeti.

Zatim se pojavila kočija bez konja i s vrlo neobičnom zapregom. Papinsku kočiju vukli su: pas, koza i ovca. Kad su stigli na stanovito mjesto, nisu više mogli naprijed, a Papa je izgledao sve više iscrpljen.

Bilo mi je žao što ga nisam pozvao u kuću i što se nisam sjetio ponuditi ga okrepom. Ipak, govorio sam u sebi: čim stignem u kuću kapelana iz Murialda, sve ćemo popraviti.

Vožnja je postajala spora. Tada sam podigao nekakvu dasku koja se odostraga doticala zemlje.

Videći to, Papa mi reče:

- Kad biste bili u Rimu i kad bi vas vidjeli za ovakvim poslom, sigurno bi se smijali ...

Onda sam se probudio. (M.B. XII. str. 188. god. 1876.)

64. VJERA - NAŠ ŠTIT I POBJEDA

Sanjao sam:

Nalazio sam se u Oratoriju s mojim dječacima, onima koji su moja slava i moj vijenac. Već je padao suton i još se ponešto moglo vidjeti, ali nejasno.

Izlazeći iz trijemova uputio sam se prema ulaznim vratima. Oko mene bijaše veliki broj dječaka, kao što je običaj s

prijateljima. Polako sam stigao na sredinu dvorišta i začuh strašne poklike i divlje urlanje, koje je dolazilo od ulaznih vrata. Dječaci su počeli bježati vičući i trčeći prema nama.

Okrenuh se na tu stranu i ugledah neman koja mi se na prvi mah učinila kao golemi lav, kakav sigurno na zemlji ne postoji.

Glava mu je bila izvanredno velika, a usta tako razjapljena i činilo se: progutat će sve naokolo. Iz otvorenih usta isticala su se dva golema, oštra i vrlo duga zuba koji su bili slični oštrim mačevima.

Dječaci su se stisnuli oko mene u smrtnome strahu tražeći zaklon i zaštitu.

Uskliknuo sam:

Krenimo prema kraju hodnika, prema slici Gospinoj! Kleknimo i toplo je zamolimo, srdačnije nego obično. Ona će nam reći što moramo činiti. Neka nam dade upoznati koja je to neman, neka nam Marija dođe u pomoć i neka nas oslobodi.

Ako je to proždrljiva životinja, svi ćemo nastojati ubiti je. Ako je sotona, ne bojte se, Marija će nam pohitjeti u pomoć.

- Ne bojte se! Marija će nas spasiti!

Međutim nakaza se polako približavala i gotovo se vukla po zemlji, a zatim, spremala se skočiti na nas... Kleknuli smo i počeli moliti. Proletjelo je nekoliko minuta u silnom uzbuđenju. Zvijer je stigla sasvim blizu, samo jednim skokom mogla bi se baciti na nas...

Odjednom, ne znam ni kako ni kada, bili smo preneseni odande u kleričku blagovaonicu. U sredini blagovaonice stajala je Gospa blistajući najživljom svjetlošću, poput podnevnog sunca i obasjavala cijelu blagovaonicu koja se proširila i uzvisila. Okruživali su je sveti i anđeli pa je dvorana izgledala kao raj.

Umjesto straha, u naša srca ušlo je divljenje i zanos. Sve su oči počivale na Mariji koja nas je utješila slatkim glasom:

- ***Ne bojte se, imajte vjeru! Ovo je samo kušnja na koju vas stavlja moj Božanski Sin.***

Pozorno sam promatrao one koji su obasjani slavom stavljali vijenac presvetoj Djevici. Prepoznao sam don Alassonatija, don

Rufina, brata Mihaela iz Katoličkih škola, zatim svoga brata Josipa i druge koji su davno bili u našem Oratoriju a sada su u raju.

Najednom, jedan od onih što su pratili blaženu Djevicu glasno poviče:

Surgamus - *Ustajmo*!

Kako smo već bili na nogama, nismo znali što bi za nas značila ova zapovijed. Zato smo upitali:

- Kako ćemo ustati? Ta svi smo na nogama.

- ***Ustajmo***! ponovio je još jače isti glas.

Ja nisam shvatio smisao ove zapovijedi. Dok sam stajao kod jednog stola odakle sam vladao cijelim onim mnoštvom, krepkim glasom mi se obratio jedan iz Marijina društva:

- Ti koji si svećenik morao bi razumjeti: Surgamus! Zar si zaboravio, svaki dan u slavlju svete Mise kažeš: ***Sursum corda***! - *Gore srca*! Misliš li kako se radi samo o nekim nevažnim pokretima ili o podizanju osjećaja svoga srca prema Bogu!

Odmah sam povikao dječacima:

- ***Hrabro, hrabro, sinci! Oživimo, utvrdimo svoju vjeru! Podignimo k Bogu svoja srca***!

Svi smo kleknuli na koljena. Dok smo ponizno, s poletom i puni pouzdanja molili, osjetili smo kako nas neka nadnaravna sila diže sa zemlje. Išli smo, ne znam koliko dugo, ali dobro znam svi smo bili u velikoj visini. Visjeli smo u zraku i čudio sam se zašto ne padamo na zemlju.

Tada najednom u dvoranu uđe ona neman koju smo vidjeli na dvorištu. Pratilo ju je silno mnoštvo raznovrsnih životinja koje su se kretale po blagovaonici i užasno urlale. Činilo se kako bjesne borbenim žarom i svaki tren će jednim skokom nasrnuti na nas.

- Kad bih pao dolje - govorio sam u sebi - one bi me rastrgale!

Dok smo bili u tako čudnom položaju, čuo se Marijin glas. Pjevala je riječi svetoga Pavla:

***SUMITE ERGO SCUTUM FIDEI INEXPUGNABILE* -**
***Uzmite dakle neosvojivi štit vjere*!**

Pjev je bio toliko skladan, jedinstven, melodija tako uzvišena, slušali smo je u presretnom zanosu.

Slušajući taj nebeski pjev ugledasmo kako od Marije dolaze mnogi ljupki krilati dječaci. Približavali su nam se noseći u rukama štitove. Stavljali su ih na srce svakom našem dječaku. Svi ovi štitovi bijahu veliki, lijepi i sjajni. Na njima se odbijalo svjetlo koje je dolazilo od Marije. Svaki štit je po sredini bio od željeza, zatim je stajao jedan veliki dijamantni obruč, a po rubu je blistao zlatni okvir. Ovaj štit je predstavljao vjeru.

Kad smo svi bili tako naoružani, pratnja blažene Djevice je zapjevala dvoglasno. Pjevali su skladno i svečano, nema riječi kojima bih to mogao opisati.

Dok sam promatrao taj prizor i uživao u divnoj glazbi, potresao me strašan glas koji je zaviknuo:

***Ad pugnam!* - *U boj*!**

Sve su one divlje životinje pobjesnjele. U jednom hipu svi padosmo. Našli smo se na nogama po tlu i svaki od nas u borbi sa zvijerima, ali zaštićen božanskim štitom.

One nemani bacahu na nas paru koja je sukljala iz ždrijela, olovne kugle, koplja, strijele i raznovrsne bojne metke. Ali sve to oružje udaralo je o naše štitove i odbijalo se. Neprijatelji su ustrajali u ranjavanju i ubijanju.

Vodio se dugi boj. Konačno se čuo Marijin glas:

- *Vaša pobjeda koja pobjeđuje svijet je vaša vjera*!

Na taj glas ono mnoštvo prestrašenih zvijeri dade se u bijeg i nestade. Mi smo ostali slobodni, spašeni i pobjednici u velikoj dvorani koju je obasjavalo svjetlo koje je dolazilo od Marije.

Naše veselje iznenada je zaustavila vika i isprekidani uzdisaji pomiješani s divljim urlanjem. Izgledalo je, naše dječake rastrgale su zvijeri koje su nekoliko trenutaka prije pobjegle s bojišta.

Htjedoh odmah izići vani pogledati što se dogodilo i pomoći svojim dragim sinovima. Ali nisam mogao, jer su na vratima

stajali moji dječaci i nisu me htjeli pustiti. Svom silom nastojao sam se osloboditi. Govorio sam im:

Pustite me, moram pomoći onima koji viču. Želim vidjeti svoje dječake i ako treba za njih i umrijeti, umrijet ću.

Istrgavši se konačno iz njihovih ruku bio sam na hodnicima.

Ali jao! Žalosna li prizora! Dvorište je bilo pokriveno mrtvima i ranjenima.

Dječaci su prestrašeni pokušali pobjeći s jedne strane na drugu. Sve one nemani jurile su za njima, pograbile bi ih zubima i rastrgale. Svaki bi tren pao koji dječak i izdahnuo uz bolni krik.

Najužasnije klanje činio je medvjed koji se prvi pojavio na dvorištu zanatlija. S dva zuba slična sabljama, parao je prsa dječacima od lijeve na desnu stranu i obrnuto, a oni su rastrganim grudima i srcem bolno padali. Počeo sam vikati:

- *Hrabro! Odvažno moji dragi dečki*!

Mnogi od njih bježali su u moju blizinu. I medvjed potrči prema meni. Ohrabrujući sam sebe, koraknuo sam prema njemu. Međutim, neki dječaci iz blagovaonice, koji su pobijedili zvijeri, dođoše van i pridružiše mi se. Onaj đavolski knez baci se protiv mene i protiv dječaka. No, nije nas mogao raniti jer su nas obranili štitovi. Nije nas se čak niti dotakao, jer je vidjevši štitove, preplašen, i skoro s poštovanjem uzmaknuo. Tada sam gledajući njegova dva duga zuba na njima pročitao riječi: na jednom zubu *OTIUM - BESPOSLICA*, a na drugom *GULA - PROŽDRLJIVOST*.

Ostao sam iznenađen i govorio sam u sebi:

- Zar je moguće, u našoj kući ima i onih koji bi griješili ljenčarenjem? U njoj ima toliko posla, ne zna se gdje započeti kako bismo se riješili tolikih napora!

Nastavio sam:

- A grlo?! Čini mi se, sve kad bismo i htjeli, među nama se ne mogu počiniti grijesi proždrljivosti.

Tada se don Bosko obratio bratu Michelu za objašnjenje:

- E, moj dragi! - odgovori sveti čovjek. U tome si još novak! Ukoliko pitaš, objasnit ću ti. Glede grla, trebaš znati kako se neumjerenošću može griješiti kad se za stolom blaguje ili pije više nego je potrebno. Neumjerenost može biti također i u spavanju, i kad sa previše njeguje tijelo.

Glede *OTIO - nerada*, može se griješiti kad se pusti slobodu maštanju o pogibeljnim stvarima.

Ako budeš kod svojih dječaka postigao umjerenost u ovim malim stvarima koje sam ti spomenuo, oni će uvijek pobijediti sotonu. Po umjerenosti doći će poniznost, čistoća i druge kreposti.

Ako vrijeme iskoriste kako treba, nikada neće pasti u zle napasti paklenoga neprijatelja, živjet će i umrijeti kao sveti kršćani. Tada sam htio pohitjeti Mariji jer mi se učinilo kako nam je imala još nešto reći. Već sam skoro bio kod nje, kad začuh novi šum i nove krikove izvana. Odmah pokušah po drugi put izići iz blagovaonice, ali na izlazu sam se probudio.

(M.B. XII. str. 349. god. 1876.)

65. BIJESNI BIK - I. dio

27. rujna u Lanzo Torinese, dajući uspomene na duhovne vježbe pripovjedio je don Bosko san kojim nam daje mnoge dragocjene savjete.

Sanjao sam kako svi putujemo iz Lanza u Turin. Nalazimo se u nekom vozilu, ali ne znam je li bio vlak ili autobus. Najednom se vozilo zaustavilo. Siđem vidjeti što se dogodilo. Tada mi pristupi nepoznata osoba, visoka i niska rasta u isto vrijeme. Bila je debela i tanka, istovremeno bijela i crvena, hodala je po zemlji i po zraku. Bio sam iznenađen. Nisam to mogao shvatiti.

- Dođi, dođi brzo - reče mi. Vozit ćemo se po ovom polju.

Polje je bilo veoma prostrano, u nedogled. Kad su se vozila zaustavila na ravnici, povikali smo putnicima neka siđu. Tek što su sišli, vozila su nestala. Nismo znali ni kako ni kamo su otišli.

Ne znajući kako postupiti prema toj stranoj osobi, svome sam Voditelju šapnuo: Reći ćeš mi... reći ćete mi... zašto ste nas zaustavili na ovom mjestu? Odgovorio je:

- Razlog je važan: pomoći ću vam izbjeći veliku pogibao.

- Koju pogibao?

- Pogibao pred bijesnim bikom koji ne pušta živa čovjeka na njegovu putu. Pozovi svu mladež k sebi. Objavi im svečano i pomno neka budu oprezni i pažljivi, čim začuju bikovo snažno rikanje, neka se bace na zemlju i tako ostanu potrbuške licem okrenuti prema zemlji sve dok bik ne prođe. Jao onomu koji ne posluša tvoj glas! Koji se ne baci potrbuške, kako sam ti rekao, bit će izgubljen. U svetom Pismu piše:

"Tko se ponizuje bit će uzvišen, a tko se uzvisuje bit će ponižen."

Zatim ponovno doda:

Brzo, brzo! Bik je u blizini, viči neka se bace na zemlju.

Jako sam vikao, a on me i dalje poticao: *Viči jače, viči jače!*

Vikao sam toliko snažno, držim, čak sam preplašio don Lemoyena koji je spavao u susjednoj sobi. Najednom se začulo strašno mukanje bika:

Pozor, pozor! Sve ih stavi u red, jednoga do drugoga, s jedne i druge strane, s prolazom u sredini kuda će moći proći bik.

Povikao sam i dao naredbe. U tren oka svi su se bacili na zemlju i ugledali iz daleka bika koji je bijesan dolazio iz velike daljine...

Još se nisam bio ni dobro prostro po zemlji kad se čuo grozan krik. Bik je bio blizu nas. Svi su drhtali.

Ne bojte se! Tu ste na zemlji, povikao sam.

A onaj neznanac je nastavljao: *Tko se ponizi, uzvisit će se... Tko se uzvisi ponizit će se*, i tako je ponavljao.

Zbila se čudna stvar kojoj sam se divio: Makar sam imao glavu na podu i makar sam bio potpuno prostrt po tlu s očima u

prahu, ipak sam vidio sve što se oko nas događalo. Bik je imao sedam rogova postavljenih u obliku kruga. Dva su mu stajala pod nosom, dva na mjestu očiju, dva na običnom mjestu i jedan malo više. Rogovi bijahu veoma snažni, lako pokretni. Bik ih je okretao kamo god je htio i oborio bi na zemlju svakoga, bez okretanja tijela. Kad nam je bik već bio u neposrednoj blizini, Neznanac je kliknuo:

- *Vidjet će se učinak poniznosti*!

U trenutku se dogodilo čudo. Bili smo podignuti u zrak pa biku više nije bilo moguće dosegnuti nas. Međutim, oni koji se nisu ponizili, nisu bili podignuti. Stigao je bik i u jedan čas ih oborio. Nijedan se nije spasio. Mi, tako podignuti u zrak, zgranuti smo gledali kako divlji bik nastoji doseći i nas. Bijesno je skakao kako bi nas rasparao. Ali nije nam mogao nauditi. Tada je bjesnije nego obično otišao. Voditelj nam tada reče:

Okrenimo se na jug!

Okrenuti prema jugu, vidjeli smo izloženo Sveto Otajstvo. Mnogo svijeća je gorjelo s obje strane. Nije nam se više pokazivala ona livada, nego se činilo, nalazimo se u golemoj crkvi koja je bila sva ukrašena.

Dok smo obavljali pobožno Klanjanje pred Presvetim, pokazaše se mnogi bijesni bikovi, svi s onim strašnim rogovima. Došli su nas potražiti, ali kako smo mi svi molili pred Presvetim, nisu nam mogli naškoditi.

Malo kasnije pogledasmo i više ne vidjesmo bikova. Kad smo se ponovno okrenuli oltaru, svijeće su iščezle, a Presveto više nije bilo izloženo. Nestalo je i crkve. Ponovno smo se našli na polju, gdje smo i prije bili.

(M.B. XII. str. 463.)

Vi dobro znate bik je neprijatelj duša, sotona, koji se strašno srdi na nas i uvijek nastoji nanijeti nam kakvo zlo. Sedam rogova je sedam smrtnih grijeha. Ono što nas može osloboditi od rogova

toga bika, tj. od napadaja sotonskih kako ne bismo upali u grijeh, na prvom mjestu je poniznost, temelj i podloga drugih kreposti.

66. TRIUMF DRUŽBE - II. dio

Nakon što je don Bosko opisao prvi dio sna govori kako mu je Voditelj rekao:

Dođi, pokazat ću ti pobjedonosno slavlje družbe svetog Franje Saleškoga. Popni se na ovo kamenje i vidjet ćeš.

Usred ove beskrajne ravni stajao je golem kamen i popeh se na nj. Nepregledni prostor otvorio mi se pred očima. Vidjeh polje, za koje ne bih rekao kako je prostrano, ali pokazalo se da obuhvaća cijelu Zemlju. Na njemu su bili sakupljeni ljudi svih boja kože, odjeće i naroda. Vidio sam silno mnoštvo, ne znam ima li ih uopće toliko na svijetu.

Počeo sam promatrati prve koji su nam bili na vidiku. Bili su odjeveni poput nas Talijana. Poznavao sam one u prvim redovima i bili su to sami salezijanci koji su vodili za ruku skupine dječaka i djevojčica. Zatim su dolazili drugi s drugim skupinama, nakon njih treći itd. Nisam ih mogao prepoznati, a bilo ih je neopisivo mnogo.

S juga ugledah druge bezbrojne narode koje također nisam poznavao. Uvijek su ih predvodili salezijanci od kojih bi prepoznao samo prve u redovima.

Neznanac mi reče:

- Okreni se!

I gle, pokaza mi se pred očima bezbrojno mnoštvo naroda. Bili su raznih boja i obučeni drugačije od nas. Imali su bunde, tj. neku vrstu ogrtača kao iz kadife. Zatim mi je zapovjedio neka se okrenem na sve četiri strane svijeta. Među mnogima, na istoku sam vidio žene sa sasvim malim nogama, s mukom su stajale na njima i s naporom hodale. Jedinstveno je bilo to što sam posvuda vidio salezijance koji su predvodili skupine dječaka i djevojčica

te bezbrojno mnoštvo. Svugdje sam ih prepoznavao u prvim redovima, a idući naprijed nisam više poznavao ni misionare.

Tada Voditelj ponovno uze riječ:

- Sve ovo što si vidio predstavlja žetvu pripravljenu za salezijance. Vidiš li kako je velika ova žetva? Salezijanci će ne samo u ovom stoljeću već i u drugom i budućim stoljećima raditi na svojoj njivi. Ali znaš li pod kojim će se uvjetima postići i izvršiti ovo što vidiš? Ja ću ti reći:

- Gledaj! Treba tiskati ove riječi koje će biti kao vaš grb, vaše geslo, vaš znak, koji će vas razlikovati od drugih. Dobro ih zabilježi:

RAD I UMJERENOST UČINIT ĆE PROCVAT DRUŽBE.

Nastavimo...

Ove ćeš riječi tumačiti, ponavljati, uporno tražiti. Dat ćeš tiskati priručnik koji će im razjasniti smisao, te će salezijanci moći dobro shvatiti kako je *rad i umjerenost* nasljedstvo koje treba ostavljati Družbi. Ujedno, to će biti njezina slava.

Tada sam odgovorio:

- Rado ću ovo izvršiti. Ovo je u skladu s našim ciljem. To stalno i svaki dan preporučam, oko toga nastojim kad god mi se pruži prilika.

- Jesi li se dobro uvjerio? Jesi li me razumio? Ovo ćeš im ostaviti u baštinu. Jasno ćeš im reći - dok tvoji sinovi budu ovo izvršavali, imat će nasljednike na jugu i sjeveru, istoku i zapadu. Sada ostavi ove vježbe i usmjeri njihove korake k njihovu pozivu.

Ponovno su se pokazali omnibusi koji će nas odvesti u Turin. Svi su bili posebni i čudesni: s nijedne strane nisu imali nikakve ograde. Bojao sam se da dječaci ne padnu pa ih nisam pustio ići. Ali mi Neznanac reče:

- Neka idu! Ne treba im ograda, samo nek se dobro drže ove opomene:

- ***SOBRII ESTOTE ET VIGILATE!*** - ***Budite trijezni i bdijte!***

Držite se dobro ovih riječi i nitko neće pasti premda nema naslona i makar kola jure.

Otišli su a ja sam ostao s Neznancem koji mi brzo reče:

- Dođi, dođi, vidjet ćeš najvažniji dio. Oh, imat ćeš priliku koješta naučiti. Vidiš li onamo ona kola?

- Vidim.

- Znaš li što je to?

- Ne znam baš dobro.

- Ako hoćeš dobro vidjeti, približi se. Vidiš li onaj oglas? Približi se, pazi na nj! Na tom oglasu je simbol odakle ćeš sve upoznati.

Približio sam se i na tom oglasu vidio nacrtana četiri velika čavla. Okrenuo sam se Neznancu rekavši:

- Ništa ne razumijem ukoliko mi ne razjasnite.

- Vidiš li ona četiri čavla? Dobro ih promotri! To su čavli koji na strašan način muče osobu Božanskoga Spasitelja.

- Što je s njima?

- To su četiri čavla koji muče i pobožne družbe. Ako ih izbjegneš, ako ne budu mučili tvoju Družbu, ako ih uklonite, sve će ići dobro i vi ćete biti sigurni.

Odgovorio sam:

- Sada znam koliko i prije. Što zapravo znače ovi čavli?

- Želiš li više znati, pogledaj bolje onaj počasni vlak koji ima čavle za simbole. Vidiš, onaj vlak ima četiri odjeljka, od kojih svaki odgovara jednom čavlu.

- A što znače ti odjeljci?

- Promotri prvi odjeljak!

Pogledao sam i pročitao na oglasu:

- *Quorum Deus venter est. - Kojima je Bog trbuh.*

- Oh, sada počinjem bar nešto razumijevati.

Neznanac mi zatim objasni::

Ovo je prvi čavao koji muči i šalje u propast redovničke družbe. On će razderati i vas ako ne budete budni. Bori se protiv njega i vidjet ćeš kako će ti djelo napredovati.

Sada priđimo drugom odjeljku. Gledaj natpis drugog čavla:

Quaerunt quae sua sunt, non quae Jesu Christi. - *Traže ono što je njihovo, a ne što je Isusa Krista.* Ovdje su oni koji traže svoju udobnost, brinu se za svoje dobro i možda za roditelje, a ne traže dobro Družbe koja je udio u djelu Isusa Krista. Dobro pazi! Odstrani taj bič i vidjet ćeš kako će Družba napredovati.

Promotrio sam natpis trećega čavla gdje bi napisano: *Aspidis lingua eorum.* - *Jezik im je zmijski.* Sudbonosni čavao za Družbu su klevetnici, šaptači, oni koji nastoje kritizirati uzduž i poprijeko.

- Četvrti odjeljak: *Cubiculum otiositatis* - *Ložnica lijenosti.* Ovdje su dangube u velikom broju. Kad se počne ljenčariti, zajednica se ruši. Naprotiv, dokle god se bude zauzeto radilo, nema pogibelji za vas.

Sada pazi na još jednu stvar koja je u tim kolima, na koju se uopće ne gleda, a treba je dobro pogledati. Vidiš li ovo skrovište koje ne pripada ni jednom odjeljku, ali se proteže na sve? To je kao poluodjeljak ili odsjek.

- Vidim, ali tu su samo ostaci listova i visoka travurina.

- Dobro, dobro. Baš to trebaš gledati.

- Pa što mogu izvući iz toga?

- Pripazi dobro i na natpis koji je gotovo sakriven!

Pogledao sam i vidio natpis: *Latet anguis in herba* - *U travi se skriva guja.*

- Što je s tim?

- Gledaj, tu su sakriveni neki pojedinci. Ne govore, nikad ne otvaraju srca poglavarima. U srcima čuvaju svoje tajne. Pazi: Guja se u travi krije. Oni su pravi bičevi, prava kuga za Družbu.

Makar bili zli, ako bi se otkrili, mogli bi se popraviti. Ali, skriveni su, teško ih je uočiti i tako zlo postaje veliko. U njihovu srcu množi se otrov, pa kad ih se jednom upozna, više neće biti moguće popraviti štetu koju su nanijeli. Dakle, dobro upoznaj ono što moraš držati daleko od Družbe! Dobro zapamti što si čuo i neka se sve temeljito razjasni! Kad to učiniš, budi miran nad svojom Družbom koja će sigurno napredovati i cvasti.

Tada sam zamolio Neznanca neka mi dopusti zapisati ono što mi je rekao, jer bih inače mogao zaboraviti. Odgovorio mi je:

- Ako hoćeš, pokušaj, napiši. Ali bojim se nećeš imati puno vremena.

Malo zatim čulo se rikanje i pojavio se bik koji je išao za njima. U tom trenutku sam se od straha probudio.

(M.B. XII. str. 467.)

Želio sam upoznati učinke umjerenosti i neumjerenosti. S tom mišlju pošao sam u krevet. Tek sam bio zaspao, pojavi se naš Neznanac i pozove me nek idem za njim pa ću vidjeti učinke umjerenosti. Poveo me u krasan vrt pun raznovrsnog cvijeća. Tu sam vidio nekoliko prekrasnih ruža - simbol ljubavi, karanfile, ljiljane, ljubičice i bezbroj drugih cvjetova. Svaki je simbolizirao po jednu krepost.

- Sada pazi, reče mi Voditelj. U tom trenutku vrta nestade i ja osjetih šum.

- Što je to, odakle taj šum?

- Okreni se i gledaj! Okrenuo sam se i vidio nevjerojatan prizor. Ugledao sam kola četverokutna oblika koja je vukla svinja i žaba krastača čudne debljine.

- Približi se i gledaj unutra!

Don Bosko je zaključio:

- Bio bi lijepi plod duhovnih vježbi kad bismo odlučili ostvarivati našu lozinku: *RAD I UMJERENOST*; i ako uznastojimo svim silama izbjegavati ona četiri čavla koja muče i trgaju Družbu. Njima treba dodati ovo: Neka svatko bude otvoren, iskren i povjerljiv sa svojim poglavarima. To će koristiti našim dušama i ujedno moći ćemo spasiti one koje će nam Božja Providnost povjeriti. (M.B. XII. str. 469.)

67. DOMINIK SAVIO

Dana 6. prosinca u Lanzu, dok sam bio u sobi, nisam siguran jesam li čitao ili hodao ...

U jednom trenutku mi se učinilo kako se nalazim na nekoj uzvisini, na rubu goleme ravni, koju nije bilo moguće okom sagledati jer se gubila u beskraj.

Dok sam se divio mnogim pojedinostima koje su krasile divne perivoje, slušam kako se razlijeva čudesna glazba. Kao izvan sebe slušao sam ovaj nebeski sklad. Odjednom se pojavi mnoštvo dječaka od kojih sam neke poznavao. Bili su u Oratoriju i u drugim našim domovima. Ipak, većina mi bijaše nepoznata. Na čelu ovog beskrajnog mnoštva koje je dolazilo prema meni, bijaše Dominik Savio.

Dominik Savio je pošao još nekoliko koraka naprijed i zaustavio se ispred mene. Ako bi ispružio ruku, mogao sam ga dotaknuti. Šutio je i gledao s divnim osmijehom na licu. Kako je bio lijep! Odjeća mu bijaše posebna: plašt bijel kao snijeg, posut draguljima i protkan zlatom padao mu je do nogu; široki crveni pojas opasivao je njegove bokove. Bio je protkan dragocjenim biserima. Jedan je doticao drugoga isprepličući se u čudesnom šarenilu. Predstavljali su nevjerojatnu ljepotu boja. Gledajući ih bio sam neobično zadivljen. Niz vrat mu je visjela ogrlica iz posebnih i nadnaravnih cvjetova. Činilo se, listovi su bili dragulji združeni skupa na zlatnim peteljkama. Cvjetovi su sjali nekim nadnaravnim sjajem, snažnijim od sunčanoga, koji se razlijevao u sjaju proljetnoga jutra.

Zrake su se odbijale na tom čistom i rumenkastom obrazu i divno ga rasvjetljavale. Glava mu je bila ovjenčana krunom od ruža. Kosa mu je padala valovito niz ramena i davala mu nevjerojatno lijep, srdačan i privlačan anđeoski izraz.

I povorke mladića ... svi su bili opasani jednakim crvenim pojasima.

Iznenađen i tresući se iz poštovanja nisam se usudio ići naprijed. Drugi su također stajali šutke.

Konačno je Dominik Savio ustao i rekao mi:

- *Zašto* stojiš nijem? Nisi li ti onaj mladić koji se nikada nije uznemirivao, već neustrašivo stupao protiv neprilika, progona, neprijatelja, tjeskoba i pogibli svake vrste? Gdje je tvoja odvažnost? Zašto ne govoriš?

S mukom, skoro mrmljajući odgovorio sam:

- Ne znam što bih rekao. Jesi li ti Dominik Savio?

- Jesam li Savio? Zar me ne poznaješ?

- Pa kako si došao, prihvatio sam još uvijek zbunjen.

- Došao sam s tobom razgovarati, odgovori Savio. Toliko smo razgovarali na zemlji. Ne sjećaš li se kako si me nekoć ljubio? Možda nisam odgovarao na tvoju ljubav? Toliko pouzdanja sam imao u tebe, zašto si tako zbunjen? Zašto se bojiš? Postavi mi neko pitanje!

Oporavljen od svoje prvotne smetenosti promatrao sam ljepotu Dominika Savia i prostodušno sam ga upitao:

- Zašto ti je odijelo tako bijelo i blistavo?

Savio je šutio i nije dao odgovora. Zbor je ponovno počeo pjevati uz pratnju svih instrumenata - riječi Svetog pisma: ***Ipsi habuerunt lumbos praecinctos et dealbaverunt stolas suas in sanguine Agni.*** *- Imali su bokove opasane i ubijelili su svoje haljine u krvi Jaganjčevoj.*

Kad je glazba prestala, upitao sam:

- Zašto imaš na svojim bokovima crveni pojas?

Savio ni ovaj put ne odgovori, čak je dao znak da neće govoriti.

Tada je don Alassonati zapjevao: **Virgines enim sunt et sequuntur Agnum quocumque ierit.** *- Oni su, naime, djevice i prate Jaganjca kamo god ide.*

Tada sam shvatio, onaj crveni pojas krvave boje mora biti simbol velikih žrtava, teških napora i skoro pretrpljena mučeništva za očuvanje kreposti čistoće. On, kako bi ostao čist pred Gospodinom, bio je pripravan dati i život, ako bi to zahtijevale okolnosti. Bio je to znak pokore koja čisti dušu od

grijeha. Bjelina i sjaj na odjeći označavaju sačuvanu krsnu nevinost.

Privučen pjevanjem i promatrajući sve ono mnoštvo nebeskih dječaka, postavljenih u skupine za Dominikom Saviom, upitao sam Savia:

- Tko su ovi oko tebe? I zašto ste svi tako sjajni?

Savio je šutio, a dječaci počeše pjevati: *Ovi su poput anđela Božjih na nebu.*

U to vrijeme sam uočio kako Savio ima neku prednost u odnosu na ovo mnoštvo, koje bijaše kao na nekoj počasnoj udaljenosti, desetak koraka iza njega. Rekao sam:

- Savio, ti si najmlađi među mnoštvom koje ide za tobom i među onima koji pomriješe u našim domovima. Reci mi, zašto ideš tako pred njima i zašto te drže za svog predvodnika? Zašto ti govoriš, a drugi šute?

- Ja sam najstariji među svima ovima, odgovorio je.

- Ja sam najstariji iz Oratorija, ponovi Dominik. Ja sam prvi napustio svijet i otišao u drugi život. Osim toga, vršim kod Boga dužnost poslanika.

Ovaj odgovor mi je ukazao na motiv prikazanja: bio je Božji poslanik. Rekao sam mu:

- Razgovarajmo o onom što nam je sada najvažnije! Govori mi o prošlosti, sadašnjosti i budućnosti našeg Oratorija. Reci mi nešto o mojim dragim sinovima, govori mi o mojoj dragoj Družbi.

- U prošlosti, tvoja je Družba učinila mnogo dobra. Vidiš li dolje onaj silni broj dječaka?

- Vidim ih, odgovorio sam. Divno je vidjeti koliko ih ima i kako su sretni.

- Gledaj, što je napisano na ulazu u perivoj?

- Vidim, pisano je: *Salezijanski perivoj.*

- Dobro, nastavio je Savio; svi su bili salezijanci, bilo da si ih odgojio, bilo da si imao kakav drugi odnos s njima, npr. da su bili spašeni po tebi, po tvojim svećenicima, klericima ili drugima koje si usmjerio na put njihova zvanja. Izbroji ih, ako možeš! Da

si imao više vjere i pouzdanja u Gospodina, bili bi mnogo brojniji.

Bolno sam uzdahnuo. Nisam mogao naći odgovora na ovaj ukor. U sebi sam pomislio: Nastojat ću ubuduće imati tu vjeru i pouzdanje. Zatim sam rekao:

- A sadašnjost?

Savio mi pokaza veličanstvenu kiticu cvijeća koju je držao u rukama. Bilo je tu ruža, ljubica, ljiljana i drugih cvjetova, a u sredini bijaše žitno klasje. Pružio mi je kiticu i rekao:

- Ovu kiticu pokaži svojim sinovima, kako bi je mogli ponuditi Gospodinu kada dođe vrijeme. Neka je svi imaju! S ovom kiticom biti će potpuno sretni.

- Pa što znači ova kita cvijeća?

- Vidiš li ove cvjetove? Oni predstavljaju kreposti koje se Gospodinu najviše dopadaju.

- Koje su to kreposti?

- Ruža je simbol ljubavi, ljubica poniznosti, suncokret poslušnosti, prostrel gorki pokore, klasje znači čestu Pričest, ljiljan čistoću, zimzelen ustrajnost.

- Dobro, dragi moj Savio. Reci mi, ti koji si se vježbao u ovim krepostima za života, što te najviše tješilo u času smrti?

Savio mi je na to rekao:

- U času smrti najviše me tješila pratnja ljubljene Majke Spasiteljeve. Reci svojim sinovima, neka ne zaborave moliti Mariju dok su na životnom putu!

- A što mi možeš reći za budućnost?

- U budućnosti, već sljedeće 1877. godine iskusit ćeš veliku bol. Šest plus dvojica od onih koji su ti najdraži bit će pozvani u vječnost. Ali tješi se; Gospodin će ih presaditi s ovog polja u rajske perivoje. Tamo će ih okruniti. Unatoč svemu tome, ne boj se, Gospodin će ti pomoći i dati će ti druge vrijedne sinove.

- Strpljivost! A što se tiče Družbe?

- Što se tiče Družbe, znaj Gospodin ti sprema velike stvari. Za nju će u nadolazećim godinama svanuti zora slave, tako sjajna da će poput munje rasvijetliti sve četiri strane svijeta: od

istoka do zapada, od sjevera do juga. Velika je slava za nju pripravljena. Ali ti se pobrini kako vlak na kojemu stoji Gospodin, tvoji sinovi ne bi povukli izvan tračnica i putova. Ako ga tvoji svećenici budu znali tako voziti i budu vrijedni tvojega uzvišenog poslanja, bit će vam sjajna budućnost i donijet će spas mnogima. Sve to, pod jednim uvjetom: Neka tvoji sinovi budu iskreno pobožni prema Blaženoj Djevici i neka znaju sačuvati krepost čistoće koja je Bogu tako draga.

Brzo sam ispružio ruke, ne bih li dotaknuo svoga svetog sina, ali mi se učinio kao od zraka i ništa nisam stisnuo.

Shvatio sam. Dominik je sada čisti duh! Tada rekoh:

- Poslušaj me, još samo jedno pitanje:

- Jesu li svi moji dječaci na dobrom putu spasenja?

- Što se tiče sinova koje ti je povjerila Božja providnost, mogli bi se podijeliti u tri razreda. Vidiš li ove tri bilješke, i dade mi jednu. Pogledaj ih!

Pogledao sam prvu bilješku. Na njoj je bilo napisano: *Neranjeni*.

To su oni koje zloduh nije mogao raniti, koji nisu okaljali svoje nevinosti nikakvim teškim grijehom. Bili su mnogobrojni i sve sam ih vidio. Mnoge sam poznavao, mnoge sam tek prvi put vidio i možda će doći u Oratorij u budućim godinama. Išli su po uskoj stazi usprkos što su neprestano bili na meti strijelama, udarcima mačeva i kopalja što su dolazili sa svih strana.

Savio mi dade drugu bilješku na kojoj je pisalo: *Ranjeni*.

Ovi su jednom bili u nemilosti Božjoj, ali sad su ustali na noge. Rane su im bile iscijeljene pošto su se pokajali i ispovjedili. Bili su brojniji od prvih. Pročitao sam njihova imena i sve sam ih vidio.

Savio je imao u ruci treću bilješku. Na njoj je bilo napisano: *LASSATI IN VIA INIQUITATIS - Napušteni na putu bezakonja*. Tu su stajala imena onih koji se nalaze u neprijateljstvu s Bogom. Postao sam nestrpljiv i želio sam upoznati tajnu. Pružio sam ruku, ali Savio mi odvažno reče:

- Ne, ne! Čekaj jedan trenutak i slušaj! Ako otvoriš ovaj list, izići će takav smrad kojega ni ja ni ti nećemo moći podnijeti.

Zatim mi dade bilježnicu te iščezne.

Otvorio sam papirić. Odmah se raširio naokolo silan smrad, postalo je nepodnosivo... i mislio sam umrijet ću... U početku nisam mogao vidjeti nijedno ime, zatim u tren oka vidio sam sve pojedince. Imena su im bila na popisu, prepoznao sam mnoge pa sam se ražalostio. Vidio sam i one koji su se među prijateljima prikazivali dobri, neki čak kao najbolji, a nisu bili takvi.

Kad se smračilo, vizija je iščezla. Ne vidjeh više ništa od onog čudesnog prizora. Pošto je bljesnula munja i snažno je zagrmjelo, preplašio sam se i probudio.

Već tamo u Lanzu započeo sam ispitivati nekoliko dječaka i otkrio kako me viđenje nije prevarilo. Ipak o tome neću ništa reći javno. Ovdje bi se mogla dodati mnoga objašnjenja, ali to ostavljam za drugu večer. Sad mi preostaje zaželjeti vam:

Laku noć! (M.B. XII. str. 586. i 876.)

XIII. svezak

68. SLATKIŠI ZA SALEZIJANCE

Polovicom kolovoza 1877. don Bosko je darovao uspomene salezijancima koji su bili na duhovnim vježbama u Lanzu i na kraju im pripovjedio ovaj san:

Činilo mi se kako prolazim alejama di Porta Susa. Pred vojarnom vidio sam neku Ženu koja prodaje pržene kestene. Na vatri je okretala neki valjak u kojemu je pržila kestene. Približio sam se i zapitao: što pečete u toj čudnoj posudi. Odgovorila je:

- Pečem slatkiše za salezijance.

- Kako? - rekoh. Slatkiše za salezijance?

- Da, odgovorila je.

Otvorivši valjak pokaza ih.

Unutar valjka mogao sam vidjeti poslastice raznih boja: bijele, crvene, crne. Na njima je bio posut sador koji je izgledao kao kapljice kiše ili svježe rose. Zapitao sam Ženu:

- Mogu li se ovi slatkiši jesti?

- Da, odgovorila je, i ponudila mi.

- Ali što to znači: neki slatkiši su crveni, drugi crni, treći bijeli?

- Bijeli stoje malo truda, i lako se uprljaju i zamažu; crveni stoje krvi, a crni života. Tko ih okusi, ne pozna napora, ne pozna smrti.

- Što znači ovaj posuti slador.

- On je simbol ljubaznosti, slatkoće sveca kojega nasljedujete. Rosa znači kako ćete se morati znojiti, mnogo znojiti kako biste očuvali ovu slatkoću! Katkada će trebati proliti i krv da se ova slatkoća ne izgubi.

Iznenađen prizorom htio sam nastaviti s pitanjima, ali mi više nije odgovarala. Nastavio sam svoj put, stalno misleći na ono što sam čuo.

Nakon nekoliko koraka susreo sam don Picca. S njim su bili i drugi naši svećenici, svi zbunjeni i potišteni.

- Što se dogodilo? upitah.

- Kad biste znali?... odgovori don Picco.

- Jeste li vidjeli onu Ženu koja je spremala slatkiše?

- Da, što želiš s tim reći?

- Rekla mi je: preporučite svojim sinovima neka rade i rade. Pri tom će naići na mnogo trnja, ali naći će i mnoge ruže.

- Pa... zar se ne radi?- rekao sam.

- Radi se i neka se radi, odgovorio mi je.

Nakon toga, više nisam vidio ni njega ni druge. Začuđen još više nego prije nastavio sam u snu svoj put prema Oratoriju. Stigavši tamo, probudio sam se...

Ovaj san ili fabula, kako hoćete, neka nas pobuđuje slijediti primjer našega sveca Franje Saleškoga: radimo mnogo i uvijek! (M.B. XIII. str. 302. god. 1877.)

Don Bosko je zaključio:

- Htio bih, svi dobro zapamtite sve što je rekla ona Žena, to jest: "*prakticirajmo*" blagost našega svetog Franje Saleškoga, radimo više i uvijek! Hrabrimo se, o dječice, naići ćemo na mnogo trnja, ali sjetite se, biti će i mnogo ruža. Ne dajmo se obeshrabriti u pogibeljima i teškoćama, molimo s pouzdanjem Boga, radimo za njegovu stvar i udijelit će nam obećanu pomoć! Svi se sjedinimo i ostvarimo sve ono što je tražilo Sveto pismo i od prvih kršćana: ***Cor unum et anima una*** *- Jedno srce i jedna duša.*

69. DON BOSKO PREDVIĐA SMRT PIA IX.

Prvi papa s kojim se don Bosko družio bio je Časni Pio IX. Vrhovni svećenik Bezgrešne. Za don Boska je uvijek više nego Papa – Otac.

Imao je prema njemu visoko poštovanje, želio je njegov razgovor, često je tražio njegov savjet želio ga je imati kod sebe u Rimu. Nudio mu je visoke crkvene časti. Don Bosko mu se odužio živom sinovskom ljubavlju. Cijeloga života, govoreći o anđeoskom Piju IX., kao što ga je običavao nazivati, ganuo bi se do suza. Kako bi ovjekovječio svoju zahvalnost velikom ***Pontifexu*** podigao mu je dva veličanstvena spomenike: jednoga u bazilici Presvetog Srca Isusova u Rimu, a drugoga u crkvi svetoga Ivana Evanđeliste u Turinu.

Noću 7. veljače 1877. točno godinu dana prije svete smrti Pija IX. don Bosko je sanjao.

Činilo mu se, nalazi se u Rimu i odmah je išao u Vatikan a nije zatražio audijenciju kod Pape. Dok se nalazio u jednoj dvorani, dolazi Pio IX. i sjedne prijateljski blizu don Boska.

- A ja potpuno iznenađen, pripovijeda svetac, htio sam se podići na noge iskazati mu dužne počasti, ali on mi to nije dopustio. Naglo me prisili sjesti uz njega i ovako je započeo

dijalog: *razgovarali su o načinima i prijedlozima o Salezijanskim ustanovama u Rimu.*

Malo kasnije nastavlja don Bosko.

Sveti Otac, uspravan, uzdignutim licem i ozaren svjetlošću promatrao me.

- O, Sveti Oče! Kad bi naši dječaci mogli vidjeti vaše lice! Bili bi izvan sebe od radosti. Toliko vas ljube.

Sveti Otac:

- Pa to nije nemoguće. Tko zna, mogli bi još doživjeti ostvarenje svojih želja!

Međutim izgledalo je kao da mu je pozlilo. Opirući se na okolni namještaj pođe sjesti na divan i sjeo je. Zatim se potpuno ispružio. Pomislio sam, umoran je želi se ugodno smjestiti i malo otpočinuti. Pružio sam mu jastuk pod glavu, ali on nije htio, nego je ispružio noge i kazao:

- Htio bih bijelu plahtu, s njom me pokrijete od glave do pete.

Bio sam začuđen i iznenađen. Nisam znao što reći ili učiniti. Ništa nisam razumio od onoga što se događalo. Međutim sveti Otac se ustane i reče:

- Idemo! Stigavši u neku dvoranu gdje su bili mnogi crkveni dostojanstvenici, sveti Otac, a za nj nisu drugi marili, uputio se prema zastrtom izlazu. Brzo sam otvorio izlaz, neka Pio IX., koji je već bio blizu, može proći. Gledajući to, jedan prelat počeo je mahati glavom i mrmljati:

- Ovo nisam očekivao od don Boska. Ovdje su osobe za tu službu.

Ispričavao sam se koliko sam mogao, primjećujući kako si nisam prisvojio nikakvo pravo, samo sam otvorio vrata, jer nije bilo nikoga drugoga koji bi to učinio i kako se Papa ne bi uznemirio i možda spotaknuo.

Čuvši to sveti Otac se okrenuo natrag i smiješeći se reče:

- Pustite, neka otvara, ja to želim.

Pošto je Papa prošao kroz ta vrata, nije se više pojavio.

Ja sam ostao potpuno sam i nisam znao gdje sam. Najednom se pojavi Buzzetti. *Jedan od prvih dječaka kojeg je don Bosko primio i kojeg je posebno volio.* Njegova pojava me posebno obradovala.

- Reci mi - zapitao sam ga:

- Znaš li gdje smo? Sanjam li ili je to stvarnost?

- Budite mirni! Ovo nije san; sve je to istinito što vidite. Ovdje smo u Rimu u Vatikanu. Papa je umro! Istina je! Kad izađete odavde, imat ćete poteškoća. Nećete naći stepenice.

Pogledao sam na vrata, prozore i ugledao porušene kuće. I stepenice su bile razorene. Posvuda su ležale ruševine.

Don Bosko:

- Sada zaista vidim - sanjam. Malo prije bio sam u Vatikanu s Papom, ali ništa od svega toga nije bilo.

- Ove ruševine, odgovara Buzzetti, prouzročio je neočekivani potres koji će se dogoditi prigodom papine smrti. Cijela Crkva bit će strašno potresena njegovom smrću.

Nisam znao što bih rekao i što bih uopće učinio. Svakako sam htio otići odande gdje sam bio. Htio sam otići s ovoga mjesta, ali su me mnogi zadržavali: jedni za ruke, drugi za odjeću, jedan me čvrsto držao za kosu. Nisu me htjeli pustiti ni pod koju cijenu. Stao sam vikati:

- Aj, ranjavaš me?

Osjetio sam toliku bol da sam se probudio i našao se u svom krevetu.

Don Bosko je pripovjedio ovaj san salezijanskim ravnateljima prigodom jednog susreta, ali im je zabranio o tome govoriti iznoseći svoje mišljenje kako se sada ne bi trebalo osvrtati na njega.

Kad je prošla točno jedna godina, jasno su uvidjeli kako se ne radi o običnom snu. Doista na početku noći 6. na 7. veljače veliki Pontifex Pio IX. nakon galopirajuće bolesti predao je svoju plemenitu dušu Gospodinu. (M.B. XIII. str. 42. god. 1877.)

70. JADNI MAČAK

O Uskrsu 1877. don Bosko je usnuo san:

Činilo mi se, pripovijeda svetac, nalazim se kod neke obitelji. Članovi te obitelji odlučiše ubiti jednog mačka.

U toj kući vladala je silna pometnja.

Bio sam naslonjen na štap i promatrao. Najednom se pojavi crnkast mačak. Nakostrušen trčao je prema meni. Ovoga uplašenog siromaha progonile su dvije velike psine i činilo se brzo će ga stići.

Gledajući mačka kako trči nedaleko mene, pozvao sam ga k sebi. Izgledalo je, malo oklijeva. Ali kad sam ponovio zov podižući rubove svoje haljine, mačak je dotrčao sakriti se kod mojih nogu. Ona dva psa zaustaviše se preda mnom podmuklo režeći. Rekao sam:

- Gubite se! Dajte mir ovom jadnom mačku!

Na moje veliko čuđenje, psi otvoriše žvale i progovoriše ljudskim glasom:

- Nikada, nikada! Moramo se pokoravati svome gospodaru. Imamo nalog ubiti ovoga mačka.

- S kojim pravom?

- On se podao dobrovoljno u službu gospodaru. Gospodar može potpuno slobodno raspolagati životom svoga roba. Zato imamo nalog rastrgati ga, i to ćemo učiniti.

- Gospodar ima vlast nad djelima svoga sluge, a ne nad životom, i nikad vam neću dopustiti ubiti ovoga mačka.

- Ti nećeš dopustiti? Ti?!

Rekavši to, dva psa bijesno navališe na mačka. Zgrabio sam batinu i nemilosrdno udarao po psima.

- Aha!, vikao sam, aha. Stoj! Nazad!

Ali oni su se naizmjenično zalijetali i odskakivali. Borba se produžila još dugo vremena pa sam iznemogao. Kad su mi napokon dali trenutak mira, htjedoh promotriti siromašnoga mačka, koji je stalno bio šćućuren kod mojih nogu. Ali, za čudo, promijenio se u janje.

Razmišljajući o toj pojavi, okrenuo sam se psima i ostao još više začuđen. Oni su se mijenjali najprije u dva divlja medvjeda, zatim su postali tigrovi, onda lavovi, i strašni majmuni. Dobivajući sve strašniji izgled, na kraju su dobili lik groznih vragova.

Urlali su:

- *Lucifer je naš gospodar*! Onaj koga ti štitiš predao se njemu, moramo ga odvući k njemu i oduzeti mu život. Okrenuo sam se k janjetu, ali nisam ga više vidio. Na njegovu mjestu stajao je dječak koji je u strahu moleći ponavljao:

- Don Bosko, don Bosko, spasi me!

- Ne boj se, rekoh mu. Hoćeš li zaista da ti učinim dobro?

- Da, da, don Bosko. Što moram učiniti kako bi se spasio?

- Ne boj se, klekni! Uzmi u ruku Gospinu medaljicu. Hrabro! Moli sa mnom!

Dječak je kleknuo. Vragovi su se htjeli približiti, a ja sam stajao na straži s podignutom štapinom. Enria, *njegov bolničar*, me čuo kako sam jako uznemiren u snu i probudio me. Tako mi je onemogućio vidjeti kraj ove drame. Dječak mi je dobro poznat.

(M.B. XIII. str. 548. god. 1877.)

71. JAGANJCI I ČUDESNI STUDENAC

Dana 24. listopada don Bosko je pripovijedao:

Bio sam u Lanzu na prvim duhovnim vježbama. Navečer sam pošao spavati i usnuo sam san:

Nalazio sam se u kraju koji mi nije bio poznat. Bio je blizu nekom mjestu s perivojem, a uza nj se prostirala velika livada. Sa mnom su bili prijatelji koji su me pozvali ući u vrt. Ušao sam i vidio veliko mnoštvo janjaca. Janjci su skakali, trčkarali i koprcali se po svom običaju. Najednom se otvore vrata koja vode na livadu i janjci otrčaše na pašu.

Ali neki nisu htjeli izaći, zaustaviše se u vrtu. Poskakivali su na sve strane pasući strukove trave. Tako su pasli, makar tu nije

bilo trave u izobilju kao vani kamo je izišao veći broj janjaca. Rekao sam:

- Htio bih vidjeti što rade oni vani.

Izašli smo na livadu i vidjeli kako mirno pasu. Najednom se nebo smrknulo, počelo je sijevati i grmjeti, prava oluja. Bojao sam se što će biti s ovim janjcima ako ih zateče oluja.

- Utjerajmo ih na sigurno!

S mojim prijateljima natjerivao sam janjce prema ulazu u vrt. Ali oni nisu htjeli stupiti unutra već su brzim nogama stalno bježali. Počele su padati prve kapljice, zatim je došla jaka kiša i ja nisam uspio sakupiti stado. U vrt su ipak ušle dvije ovčice. Sve druge, a bilo ih je mnogo, ostale su na livadi.

Rekao sam:

- Dobro, ako baš neće doći, to gore za njih. Mi se svejedno vratimo i pođimo u vrt.

Tamo je bio zdenac nad kojim je bilo napisano velikim slovima:

FONS SIGNATUS - Zapečaćeni izvor. Bio je pokriven. Ali najednom se otvori. Voda je šiknula uvis i razdijelila se u obliku duge, poput lukova u trijemovima.

Kako je sve više sijevalo i jače grmjelo, počela je padati tuča. Mi smo sa svim janjcima koji su bili u vrtu krenuli pod onaj čudesni svod, pod koji nije prodirala ni tuča ni kiša. Pitao sam prijatelje:

- Što je ovo? Što će biti od siromaha koji su vani?

- Vidjet ćeš, odgovoriše mi. Pogledaj na čelo ovih janjaca. Što se tu nalazi?

Pogledao sam i na čelu svake životinje vidio napisano ime jednog dječaka iz Oratorija.

- Što je to?, zapitao sam.

- Vidjet ćeš.

Nisam se više mogao suzdržati. Htjedoh izići vidjeti što rade oni bijedni janjci koji su ostali vani. Pomislio sam u sebi:

- Sakupit ću ubijene i poslati ih u Oratorij.

Izišavši ispod ovog svodovlja i ja sam postao žrtva kiše. Vidio sam siromašne životinje povaljene na zemlju kako se, pokrećući noge, nastoje podići i doći u vrt. Ali nisu mogle hoditi. Otvorio sam izlaz, ali njihovo naprezanje i dalje bijaše uzaludno. Kiša i tuča toliko su ih uništile, tražile su samilost. Jednoj je bila razbijena glava, drugoj čeljust, trećoj oko, nekoj noga ili drugi dio tijela. Nakon nekoliko minuta oluja je prestala.

- Pogledaj s ove strane, reče mi Neznanac. Gledaj na čela onih janjaca! Pogledao sam i na svakom čelu pročitao sam ime dječaka iz Oratorija. Rekoh:

- Poznam dječaka s ovim imenom, ne čini mi se da je janje!

- Vidjet ćeš, vidjet ćeš još, odgovoreno mi je.

Zatim mi je donesena zlatna posuda sa srebrnim poklopcem i čuo sam glas:

- Zamoči ruku u ovu pomast, s njom takni rane ovih životinja i odmah će se izliječiti. Brrrh..! Ali oni se ne makoše. Ponovio sam zov. Opet ništa. Nastojao sam se približiti jednom, ali janje se izvuče i pobježe. Viknuo sam:

- Ako neće, gore za nj! Idem drugom janjetu!

I ono mi pobjegne. Kojemu god sam se približavao namazao mu rane i ozdravio ga, svaki mi je pobjegao. Trčao sam za njima, ali uzalud sam ponavljao tu "igru".

Konačno sam stigao do jednoga koji je imao izbite oči, i to tako teško da je izazivalo samilost. Rukom se dotakoh ispalih očiju i janje je ozdravilo te poskakujući otišlo u vrt.

Vidjevši ovo, mnogi janjci nisu više odbijali lijek i dopuštali su mi doticaj i izlječenje. Zatim su išli u vrt. Neki s najtežim ranama su ipak ostajali vani. Nije mi bilo moguće približiti im se. Rekoh:

- Ako ne žele izlječenje, gore za njih! Ali ne znam kako ću ih moći ponovno utjerati u vrt.

- Pusti to, reče mi jedan prijatelj, doći će.

- Vidjet ćemo, rekao sam, i ostavio zlatnu posudu tamo gdje je prije bila. Vratih se u vrt. On se potpuno promijenio i na ulazu sam čitao: ***ORATORIJ***.

Jedva sam ušao. Vidjeh tada kako se približavaju oni janjci koji prije nisu htjeli doći, ulaze kradom i trče sakriti se. Tako nisam uspio ni jednom se približiti. Još je bilo nekoliko janjaca koji su nerado uzimali lijek. Njima se lijek pretvarao u otrov. Umjesto izlječenja, pogoršavao im je rane. Prijatelj mi reče:

- Gledaj! Vidi ovaj stijeg!

Okrenuo sam se i vidio kako leprša veliki stijeg. Na njemu je velikim slovima stajao natpis: *Praznici.*

- Vidim, odgovorio sam. Nad tim prizorom bijah izvan sebe od boli.

- Evo, to su učinili praznici, objasni mi jedan iz pratnje. Tvoji dječaci odlaze iz Oratorija na praznike s dobrom nakanom vršiti Božju riječ i ostati dobri. Ali, nakon toga dođe oluja, a to su napasti; zatim kiša, to su sotonske navale; nakon toga krene tuča, to je kad nesretnici padnu u grijeh. Neki se nakon dobre svete Ispovijedi izliječe, a drugi se ne okoriste ovim sakramentom. Imaj to na umu i neumorno ponavljaj svojim dječacima: ***praznici su velika oluja za njihove duše.***

Promatrao sam ove jaganjce i na nekima vidio smrtonosne rane. Nastojao sam ih iscijeliti. Međutim, probudio me don Scapini svojim lupanjem pri ustajanju u susjednoj sobi.

Zabilježio sam neka imena među mnogim janjcima iz sna. Uspoređujući ih s dječacima vidio sam kako su se vladali točno kao u snu. (M.B. XIII. str. 761. god. 1878.)

XIV. svezak

72. SVETI FRANJO SALEŠKI - POUČAVA

Dana 9. svibnja 1879. don Bosko je pripovijedao san u kojemu je pratio ogorčene bitke pozvanih u Salezijansku zajednicu. U snu je primio mnogo korisnih savjeta za sve svoje sinove i neke spasonosne opomene za budućnost.

Vodila se velika i dugotrajna bitka između mladića i ratnika različite vanjštine, obličja i oružja. Na koncu ih je malo ostalo na

životu. Još ogorčenija i strašnija bitka odigrala se između gigantskih nemani i ljudi visoka stasa, dobro naoružanih i uvježbanih. Ovi su podigli stijeg na kojemu su zlatnim slovima bile napisane riječi:

MARIA AUXILIUM CHRISTIANORUM - Marija Pomoćnica kršćana.

Borba je bila duga i krvava. Oni koji su išli za stijegom izgledali su neranjivi i postali su gospodarima jedne ogromne ravnice. Njima su se pridružili mladići koji su preživjeli prvu bitku i formirali su posebnu vojsku. Kao oružje imali su u desnici presveto Raspelo, a u lijevoj ruci maleni stijeg Marije Pomoćnice.

Novi vojnici su na toj prostranoj ravnici odradili velike vojničke vježbe. Zatim su se razišli: neki prema istoku, malo njih prema sjeveru, a mnogi prema jugu.

Nakon toga, ponoviše se iste bitke, vježbe i razlaz na iste strane. Prepoznao sam neke iz prvih borbi, a one koji su kasnije dolazili nisam poznavao. Međutim, oni su meni dali do znanja da me poznaju i postavljali su mi mnoga pitanja.

Malo kasnije započe kiša sjajnih plamenčića koji su izgledali kao oganj raznih boja. Istovremeno sam se našao u veoma prijatnom vrtu. Tu se pojavi čovjek koji je u licu bio nalik svetom Franji Saleškom. On mi šutke pruži neku knjižicu.

Zapitao sam:

- Tko je?

Odgovorio mi je:

- Čitaj u knjizi!

Otvorio sam knjigu i čitao:

Novacima: Posluh u svim stvarima. Poslušnošću će zaslužiti Božji blagoslov i naklonost ljudi. Marom će svladati i uništiti zasjede duhovnih neprijatelja.

Salezijancima: Ljubomorno čuvati krepost svete Čistoće. Ljubiti dobar glas subraće i promicati čast Družbe.

Ravnateljima: Posvetiti svu brigu i napor vršenju Pravila, te skrbno paziti neka ih i drugi vrše, jer s njima se svatko posvećuje Bogu.

Predstojniku: Potpunu žrtvu u predanju sebe i podložnika Bogu.

Koješta je još bilo napisano u ovoj knjizi, ali nisam mogao čitati jer je papir postao sinji poput mora. Ponovno sam zapitao onoga čovjeka koji me je gledao vedrim pogledom:

- Tko ste vi?

- Ime moje poznato je svima dobrima i poslan sam tebi navijestiti neke buduće stvari.

- Kakve?

- One koje su ti već razložene i one za koje ćeš pitati.

- Što moram učiniti za promicanje zvanja?

- Salezijanci će, svojim primjerenim, uzornim vladanjem, postupajući s najvećom ljubavlju prema pitomcima i naglašavajući čestu svetu Pričest, imati mnoga zvanja.

- Na što treba paziti kad primamo novake?

- *Odstraniti lijenčine i proždrljivce.*

- Kod primanja za polaganje zavjeta?

- *Paziti imaju li jamstvo za čistoću.*

- Kako bi se najbolje mogao sačuvati dobar duh u našim kućama?

- *Pisati, pohađati, primati i postupati s dobrohotnošću - čestim pohađanjem poglavara.*

- Kako se moramo ravnati u misijama?

- *Slati pojedince sigurne u ćudoređu. Opozvati one koji su dali naslutiti tešku sumnju.* Proučavati, njegovati i skrbiti za domaća urođenička zvanja.

- Korača li dobro naša Družba?

- *QUI IUSTUS EST JUSTIFICETUR ADHUC. Non progredi regredi est. Qui perseveraverit salvus erit. - Tko je svet, neka bude još svetiji. Ne napredovati znači nazadovati. Tko ustraje, spasit će se.*

- Hoće li se mnogo širiti?

- Dok budu poglavari vršili svoju dužnost, Družba će rasti i nitko joj neće zaustaviti širenje.

- Koliko će vremena trajati?

- Vaša će Družba trajati sve dok članovi budu ljubili rad i umjerenost. Pomanjka li jedan od ovih stupova, vaša će se zgrada urušiti i zgnječiti poglavare, podložnike i sljedbenike.

U tom času pojaviše se četiri čovjeka koji su nosili mrtvačka nosila. Išli su prema meni.

- Spreman?

- Ne pitaj to; pomisli samo - smrtnik si.

- Što mi hoćete reći s ovim mrtvačkim nosilima?

- To znači, u životu čini ono što želiš svojim sinovima nakon tebe. Ovo je baština, oporuka koju moraš ostaviti svojim sinovima. Moraš je dobro pripraviti i ostaviti dobro provedenu u životu.

- Predstoji li nam cvijeće ili trnje?

- Predstoje vam mnoge ruže, mnoge utjehe; ali ima i oštrog trnja koje će prouzročiti za sve duboku gorčinu i bol. Treba mnogo moliti.

- Moramo li ići u Rim?

- Da, da, ali polako i s najvećom razboritošću i oprezom..

Htio sam pitati još neke stvari, ali odjeknuo je tutanj groma sa sijevanjem i munjama pa se probudih.

Ako ima ovdje nešto korisno, uzmimo to k srcu. Uostalom, neka u svemu bude čast i slava Bogu na sve vijeke vjekova.

(M.B. XIV. str. 123. god. 1879.)

73. KIŠA TRNJA I RUŽA

Godine 1880. don Bosko je usnuo san u kojem su mu pod koprenom simboličkih prikazivanja bili predskazani budući događaji.

Don Boskova leđa već nekoliko godina pritiskao je težak križ: unatoč dobroj volji, zbog predrasuda i nerazumijevanja, nije mogao ukloniti neprijateljstva crkvenih vlasti. Evo jednog sna koji će razbistriti obzorje, nagoviještajući u simboličkom obliku vedriju budućnost.

U noći 8. na 9. srpnja 1880. sanjao sam:

Učinilo mi se da se sa svojim kapitulom nalazim u susjednoj sobi i držim nagovor. Dok sam govorio o našim stvarima, nebo se počelo oblačiti. Zatim je bjesnila oluja s munjama, sijevanjem i strašnom grmljavinom. Jedan snažan udar groma potresao je kuću. Don Bonetti je ustao, pošao na bližnji balkon i započeo vikati:

- Kiša trnja!

I zaista, padalo je trnje gusto kao pljusak. Poslije se začuo snažniji udar groma i ubrzo se malko rasvijetlilo. Istodobno je don Bonetti kliknuo s balkona:

- O ljepote! Kiša dugmeta!

Kroz zrak je prema zemlji dolazilo obilje cvjetne dugmadi i u malo vremena na zemlji je nastala visoka naslaga.

Na treći, najsnažniji udar groma, pojaviše se vedri komadići neba i nekoliko sunčanih zraka. Don Bonetti je kliknuo:

- Gle, cvjetna kiša!

Zrak je bio ispunjen cvjetovima svakovrsnih boja, oblika i kakvoće. U čas su, uz čudesno prelijevanje boja pokrili zemlju i krovove kuća.

Četvrti udar je najjače zaorio zrakom. Nebo je postalo čisto i zasjalo je sunce. Don Bonetti je vikao:

- Dođite, dođite i vidite: Kiša ruža!

I zaista iz visine su padali oblaci najmirisnijih ruža.

- Ah, konačno! odahnuo je Bonetti.

Sutradan je don Bosko sazvao članove Vrhovne uprave i ispričao im što je vidio u snu, a što ga je veoma utješilo. Tako mu je doista bilo priopćeno, uživat će mirno razdoblje koje će trajati sve do svršetka njegova zemaljskog putovanja.

(M.B. XIV. str. 537. god. 1880.)

74. TAJANSTVENA GOZBA

Tijekom duhovnih vježbi 10. kolovoza 1880. don Bosko je pripovjedio san od prethodne noći, koji bi mogao imati naslov: Tajanstvena gozba.

Sanjao sam, pripovijeda svetac, kako se nalazim ovdje u San Benigno u dvorani, velikoj poput naše blagovaonice ili još većoj.

Dvorana bijaše raskošno osvijetljena, nekim svjetlom za koje se nije moglo vidjeti odakle dolazi. U njoj su bili mnogi dječaci oko stola, ali nisu blagovali. Stolni pribor, stolnjaci, ubrusi ... bijahu neopisivo bijeli i blistavi. Pomislio sam:

- Možda sanjam? Nikad takvo bogatstvo nije viđeno u San Benignu. Ipak ovdje sam i ne sanjam. Promotrio sam mladiće koji su tamo bili, a nisu blagovali. Upitao sam:

- Što oni rade, zašto ne blaguju?

Dok sam to govorio, svi su počeli blagovati. Prepoznao sam mnoge mladiće iz naših ustanova i neke od ovih što su ovdje na duhovnim vježbama. Nisam znao kako to protumačiti i zamolio sam svoga pratitelja za objašnjenje.

Rekao mi je:

- Pozorno promatraj i razumjet ćeš tajnu.

Dok je izgovarao ove riječi, prvotno svjetlo se promijenilo u drugo još blistavije. Nastojao sam se približiti kako bih bolje vidio, i pojavila se skupina dječaka neobičnih poput anđela koji su u ruci držali ljiljan. Počeli su letjeti iznad stolova i nisu ih se doticali nogama. Gosti ustadoše i sa smiješkom na usnama promatrali su prizor. Anđeli su prisutnima dijelili ljiljane. Svi koji bi ih primili poletjeli bi sa zemlje poput duhova.

Prepoznao sam mnoge dječake koji su primili ljiljane. Izgledali su toliko lijepi i sjajni, nešto ljepšega se ne može zamisliti ni u raju. Na pitanje što bi značili ovi dječaci koji su nosili ljiljane, dobio sam odgovor:

- Zar nisi toliko puta propovijedao o kreposti čistoće?

- Da, propovijedao sam i duboko sam je ucijepio u srca mojih dječaka.

- Dobro, prihvatio je moj pratitelj. Upravo oni kojima vidiš ljiljan u rukama znali su je sačuvati.

Začuđen, nisam znao što bih na to rekao. Ponovno se pojavila druga skupina dječaka koji su prolazili iznad stolova kao i prvi. Nosili su u rukama obilje ruža koje su dijelili, i tko god bi ih primio u isti tren bi dobio i sačuvao prelijepi sjaj ... Zapitao sam svoga pratitelja što znači ova druga skupina mladića koji su imali ruže, a on je odgovorio:

- Ovi su ražareni ognjem Božje ljubavi!

Tada sam primijetio svi su na čelu imali zlatnim slovima ispisano ime. Približio sam se ne bi li ih bolje vidio i zapisao njihova imena, ali svi u jedan tren iščeznuše. S njima je nestalo i svjetla te sam ostao u tami u kojoj se vrlo slabo moglo vidjeti. Ipak, vidio sam lica crvena poput ognja u onih koji nisu dobili niti ljiljana niti ruža. Neki su se vrzmali oko jednog blatnog konopca, obješenog odozgo i nastojali su se uzverati i podići u visinu. Ali uže je uvijek uzmicalo i uvijek nedovoljno sezalo dolje te su ovi siromasi stalno bili na zemlji, zablaćenim rukama i tijelom.

Neobično začuđen tim prizorom zapitao sam:

- Što znači to što vidim?

Dobio sam odgovor:

- Uže je Ispovijed; onaj koji se zna za uže dobro privezati, pomoću njega će sigurno stići u nebo. Dječaci koji često idu na Ispovijed, privezuju se na ovo uže kako bi se mogli podići, zapravo se uzalud privezuju, jer idu na Ispovijed bez potrebnog raspoloženja, s malo pokajanja i slabim odlukama. Zato se ne uspijevaju podići, već skliznu dolje i uvijek se nalaze na istoj razini.

Htio sam zabilježiti imena i ovih, ali jedva sam imao vremena za dvojicu ili trojicu. Ostali su iščeznuli ispred mojih očiju. S njima je nestalo i ono malo svjetla te sam ostao u potpunoj tami.

Usred ove tame, doživjeh još žalosniji prizor. Neki dječaci ružna izgleda omotali su oko vrata veliku zmiju koja je repom

sezala u srce. Glavu je pružala prema naprijed i postavljala je blizu nesretnikovih usta kao da će ga ugristi za jezik. Lice ovih dječaka bijaše nevjerojatno ružno, ulijevalo mi je strah. Oči su im bile izbuljene, usta iskrivljena, ... nalazili su se u stanju koje sve ispunjava stravom. U strahu drhteći ponovno zapitah što bi to moglo značiti. Rečeno mi je:

- Zar ne vidiš? Stara zmija ovim nesretnicima steže vrat dvostruko, i ne dopušta im govoriti na Ispovijedi. Otvorenim ždrijelom pazi kako bi ih ugrizla ako bi samo otvorili usta. Jadnici! Ako bi govorili, pristupili bi dobroj svetoj Ispovijedi i sotona im ne bi mogao više ništa. Iz ljudskog obzira ne priznaju grijehe i grijeh ostaje u njihovoj savjesti neoprošten. Često dolaze na Ispovijed, ali nikad se ne odvaže izbaciti otrov iz srca.

Tada sam rekao Voditelju:

- Reci mi imena svih ovih kako bi ih se mogu sjetiti.

- Daj, daj piši!, odgovorio mi je.

Počeo sam pisati, ali sam ih malo uspio zapisati, najednom su svi iščeznuli ispred mojih očiju. Voditelj mi reče:

- Idi, reci svojim dječacima neka budu oprezni. Kaži im sve što si ovdje vidio.

Tada se ponovno pojavi svjetlo i oni dječaci s ljiljanima i ružama. Svjetlo je stalno raslo te sam mogao promatrati kako su svi ovi dječaci zadovoljni. Na njihovim licima sjalo je neko anđeosko veselje.

Promatrao sam ih s neizrecivim divljenjem. Svjetlost je i dalje rasla, sve do jednog snažnog praska koji me probudio.

(M.B. XIV. str. 552.)

75. POD MARIJINIM PLAŠTEM

21. rujna 1880, dok je u Francuskoj bjesnilo progonstvo protiv redova i redovničkih družbi, a članovi pojedinih redova bijahu već izagnani, onima koji su don Boska pitali hoće li i salezijanci biti izagnani, on je odgovorio:

- Ne, ne, ne!

A don Bologni, ravnatelju u Marsellu je napisao:

- Ne bojte se: imat ćete neprilika, gnjavaže i smetnje, ali neće vas izagnati.

Odakle tolika sigurnost?

Za blagdan Male Gospe 1880. usnuo je san kojeg je ispripovjedio svojim kapitularima u San Benigło 1. prosinca ovako:

Živjeli smo u vrijeme kad se u Francuskoj počelo silno bojati za pobožne družbe. Pošto su Isusovci već bili izgnani, izgledalo je kako će izagnati i sve druge redovnike. Strepio sam za naše domove u Francuskoj. Molio sam za njih.

Jedne noći nađoh se u snu pred Presvetom Djevicom koja je bila postavljena na visoko mjesto, upravo kao što se nalazi Marija Pomoćnica na kupoli naše bazilike. Imala je veliki plašt koji se širio svuda naokolo poput goleme dvorane. Pod plaštem sam vidio sve naše domove u Francuskoj. Marija je vesela i nasmijana pogleda promatrala naše ustanove. Najednom je započela strašna oluja, ili bolje reći, došao je potres uz munje, uz tuču, i strašne nemani najrazličitijih oblika. Pucanj i grmljavina topova ispunjahu sve najgroznijim strahom.

Sve ove nemani, munje i meci bijahu upereni protiv naših koji su stajali pod Marijinim plaštem. Međutim, nisu mogli naškoditi onima koji su se nalazili pod zaštitom tako silne braniteljice. Sve strijele bi se zatupile na Marijinu plaštu i zatim skliznule niza nj. Blažena Djevica, u moru svjetla, zažarena u licu i s rajskim smiješkom često je ponavljala:

- ***Ego diligentes me diligo*** - *Ja ljubim one koji mene ljube.*

Malo zatim prestala je svaka oluja i nijedan od naših nije postao žrtvom. Nisam htio polagati veliku važnost na događanja u ovom snu, ali sam već tada pisao svim ustanovama u Francuskoj neka budu bez brige. Pitali su me:

- Kako to, dok su svi zbunjeni i kao izgubljeni u ovoj situaciji, samo Vi ste unatoč tolikom neredima i pogibelji potpuno mirni?

- Mogu odgovoriti samo: treba se s pouzdanjem predati Djevici Mariji, našoj predobroj Majci.

- Ali drugi to ne shvaćaju ozbiljno.

Po ovom što se dogodilo s kongregacijama i redovima u Francuskoj, očito je, događaju se nadnaravne stvari. Dostatno je vidjeti kako su francuske kongregacije, koje su Francuskoj učinile tolika i neizmjerna dobra, raspršene, a nama, našoj stranoj Družbi koja živi od isprošenog kruha od Francuza - ništa. Bezočne, bijesne novine pozivaju vladu neka i nas protjera, a mi potpuno mirno živimo i dalje djelujemo! Ovo nam treba biti ohrabrenje, stavimo sve svoje pouzdanje u Djevicu Mariju! Ali, nemojmo se uzoholiti! Dostatan je mali čin samohvale da nas Gospa - nezadovoljna našim hvaljenjem - napusti te nas zlobnici pobijede.

Tada don Rua prigovori:

- I druge družbe su ranije bile silno pobožne prema Presvetoj Djevici. Što je sada?

Don Bosko objasni:

- Gospa čini što hoće. Naš put je krenuo na neobičan način otkako sam imao devet godina. Činilo mi se tada - na gumnu naše kuće vidio sam mnoštvo dječaka. Jedna Žena mi je rekla:

- Zašto ne ideš k njima poučavati ih?

- Zato što ne znam!

- Idi, idi: ja ti naređujem!

Nakon toga susreta bijah veoma sretan i zadovoljan, svi su to primijetili. Danas vidim: Blažena Djevica je posebna i najmoćnija naša zaštita. (M.B. XIV. str. 608. god. 1880.)

XV. svezak

76. DESET DIJAMANATA

U rujnu 1881. don Bosko je sanjao jedan od najvažnijih snova u kojem se otkrivala budućnost Družbe. U njemu bijaše objavljeno dragocjeno blago mudrosti Božje za dobro naše

Družbe. Otkriveno mu je sve što će Družbi posebno koristiti te dovesti do velikog procvata, ali i pogibelji koje su prijetile uništiti je, ako se na vrijeme ne isprave loši stavovi i postupci.

Viđene i čuvene stvari silno su ga potresle, stoga ih je htio izreći usmeno i ostaviti svima napisane. Zato ih želimo predstaviti vjerno i točno, ne dirajući u oblike, i bez sažetaka, kao što učinismo u nekim drugim snoviđenjima. Dopustili smo si slobodu iz originalnog latinskog prevesti na hrvatski kako bi svi lakše razumjeli.

Milost Duha Svetoga neka prosvijetli osjećaje i srca naša! Amen.

Za pouku Pobožnoj salezijanskoj družbi.

Dana 12. rujna 1881., na dan koji sveta Crkva posvećuje slavnom imenu Marijinu, salezijanci sabrani u San Benigno Canavese imali su duhovne vježbe. Don Bosko priča:

Noću, između 10. i 11. rujna, dok sam spavao nađoh se u duhu u velikoj i sjajno ukrašenoj dvorani. Činilo mi se kako s ravnateljima naših kuća šećem, a pred nama se pokaza čovjek toliko veličanstvenog izgleda nismo ga mogli gledati. Šutke nas je pogledao i počeo je hoditi nekoliko koraka dalje od nas. Njegova odjeća bila je: bogati plašt koji je pokrivao njegova ramena. Dio najbliži vratu bio je poput traka koji se sprijeda spajao i na prsima mu je visjela traka. Na traci je svijetlim slovima bilo napisano:

Pobožna Salezijanska družba godine 1881. Na dijelu one trake oko vrata bijahu napisane ove riječi:

Kakva bi trebala biti.

Deset izvanredno velikih i sjajnih dijamanata priječilo je te smo teškom mukom zaustavili pogled na ovoj uzvišenoj osobi. Tri dijamanta stajala su na prsima.

Na jednom je bilo pisalo: ***Vjera***, na drugom, ***Nada***, a na onom koji je stajao na srcu: ***Ljubav***. Četvrti dijamant bijaše na desnom ramenu i bilo je napisano: ***Rad***. Na petom, koji je stajao

na lijevom ramenu moglo se čitati: *Umjerenost*. Ostalih pet dijamanata krasilo je zadnji dio plašta i bili su ovako raspoređeni: Jedan veći i blistaviji stajaše u sredini, kao sredina četverokutu i nosio je natpis: *Poslušnost*. Na prvom s desna čitalo se: *Zavjet siromaštva*, na drugom nešto niže: *Nagrada*. Na lijevoj strani gore bijaše napisano: *Zavjet čistoće*. Sjaj ovoga dijamanta sijao je i blistao na poseban način i privlačio pogled kao magnet željezo. Na drugom dijamantu s lijeva dolje bilo je napisano: *Post*.

Sva ova četiri dijamanta usmjeravaju svoje svijetle zrake prema srednjemu. Iz dijamanta su izvirivale zrake i dizale se poput plamičaka, noseći na sebi napisane mudre izreke.

Nad Vjerom čitale su se riječi: *Uzmite štit vjere da pobijedite sotonske zasjede*. Druga je zraka imala: *Vjera bez djela je mrtva. Ne onaj koji sluša nego koji ispunja zakon taj će baštiniti kraljevstvo Božje*.

Na zrakama Nade: *Uzdajte se u Gospodina, a ne u ljude. Uvijek neka budu vaša srca usmjerena onamo gdje su vječne radosti*.

Na zrakama ljubavi: *Nosite bremena jedni drugima ako hoćete ispuniti zakon Kristov. Ljubite i bit ćete ljubljeni. Ali ljubite vaše duše i duše vaših... Pobožno molite Božanski časoslov. Sabrano slavite Svetu Misu. Trajno posjećujte Presveti Sakrament*.

Na riječi Labor: *Lijek požudama, snažno oružje protiv svih sotonskih zasjeda*.

Na riječi Umjerenost: *Ako ukloniš drva, vatra će se ugasiti. Sklopi savez sa svojim očima, s proždrljivošću, sa snom kako ne bi neprijatelji na lukav način opljačkali vaše duše... Neumjerenost i čistoća ne mogu stanovati zajedno*.

Na zrakama Poslušnosti: *Temelj cijele zgrade i punina svetosti*.

Na zrakama Siromaštva: *Njihovo je kraljevstvo nebesko. Bogatstvo je trnje. Siromaštvo se ne sastoji u riječima, već u srcu i u djelima. Ono otvara vrata nebeska i tamo te uvodi*.

Na zrakama Čistoće: ***Sve vrline dolaze s njome. Koji su čista srca gledat će tajne Božje i samog Boga će vidjeti.***

Na zrakama Nagrade: ***Ako nas veseli i oduševljava veličina nagrade, neka nas ne plaši mnoštvo napora. Tko sa mnom pati, sa mnom će se i radovati. Trenutačno je ono što trpimo na zemlji, vječno ono što će obradovati na nebu moje prijatelje.***

Na zrakama Posta: ***Najjače oružje protiv sotonskih zasjeda. Čuvar svih kreposti. Izgoni sve vražje rodove.***

Jedna široka traka ružičaste boje služila je za obrub na donjem dijelu plašta i na tom rubu bilo je napisano:

Predmet propovijedanja, ujutro i uvečer: Sakupljajte mrvice vrlina i tako ćete sagraditi veliku zgradu svetosti. Jao vama koji prezirete male stvari, jer ćete pomalo propasti.

Do tada su ravnatelji bili, neki na nogama, neki na koljenima, ali svi su bili osupnuti te ni jedan nije govorio. U taj čas don Rua reče:

- Treba zabilježiti da ne zaboravim.

Tražio je pero i nije ga našao. Izvukao je notes, pretražio je sve, ali olovke nije bilo.

- Ja ću zapamtiti, reče don Durando.

- Ja ću zabilježiti, nadoda don Fagnano, i započeo je pisati ružinom peteljkom.

Svi su se čudili i shvaćali su što piše. Kad je don Fagnano prestao pisati, don Costamagna je nastavio ovako:

- ***Ljubav sve razumije, sve podnosi, sve pobjeđuje; propovijedajmo je riječima i djelom.***

Dok je don Fagnano pisao, nestalo je svjetla i svi smo ostali u gustoj tami.

- Tiho!

- Reče don Ghivarelo, kleknimo, molimo i doći će svjetlo.

Don Lasagna je započeo:

- O, dođi Stvorče ... Zatim:

- Iz dubine... i

- Marijo, Pomoćnice kršćana!

Na sve ovo smo odgovarali. Na riječi: Moli za nas!, ponovno se pojavilo svjetlo koje je obasjalo papirić s natpisom: ***Pobožna salezijanska družba kakva bi, ne daj Bože, mogla postati u godini spasenja 1900***. Trenutak kasnije svjetlo je postalo življe, mogli smo se međusobno vidjeti i raspoznati.

Usred toga svjetla ponovno se prikaže prva osoba tugaljiva izgleda, slična onomu koji počinje plakati. Njezin plašt je izblijedio, izjeden od crva i rasparan. Na mjestu gdje su bili pričvršćeni dijamanti nalazila se sada duboka poderotina nastala od moljaca i drugih malenih kukaca.

Pogledajte i razumijte!, reče nam.

Vidio sam onih deset dijamanata postali su bijesni moljci koji su izgrizali plašt.

Umjesto dijamanta: Vjera, stajale su riječi: ***San i lijenost***.

Umjesto Nade: ***Smijeh i prostaštvo***.

Umjesto Ljubavi: ***Nemar u vršenju službe Božje. Ljube i traže osobne udobnosti, a ne propovijedaju Isusa Krista***.

Mjesto Umjerenosti: ***Proždrljivost onih čiji je bog trbuh***.

Mjesto Rada: ***Spavanje, krađe i besposličarenje***.

Na mjestu Posluha, ***nalazila se samo široka poderotina bez natpisa***.

Na mjestu Čistoće: ***Požude i posvjetovnjačeni život***.

Na mjestu Siromaštva: ***Spavati, lijepo se odijevati, jesti i piti, raspolaganje novcem***.

Na mjestu Nagrada: ***Nama je dosta uživati ovozemaljska dobra***.

Na mjestu Posta: ***Oštećenje bez natpisa***.

Kad smo to vidjeli, bili smo svi prestrašeni. Don Lasagna padne od slabosti, don Cagliero je problijedio kao krpa i naslanjajući se na stolicu uzviknuo:

Je li to moguće?!

Don Lazzero i don Guidacio bijahu izvan sebe, ispružili su ruke da se ne bi srušili. Don Francesia, conte Cays, don Barberis i Leveretto klečali su s krunicom u ruci i molili.

Najednom se začuo duboki glas:

Kako se promijenila ona sjajna boja!

U tami je nastupila jedinstvena pojava. Odjednom se pokazalo neobično živahno svjetlo koje je imalo oblik čovječjega tijela. Nismo mogli održati pogleda na njemu. Ali opazili smo, došljak je mladić, obučen u bijelu odjeću, izvezenu zlatnim i srebrnim koncem. Na odjeći bijaše obrub iz najsjajnijih dragulja. Veličanstvena, ali blaga i ljubazna lica pošao je nekoliko koraka prema nama i uputio nam doslovno ove riječi:

- Sluge i oruđa svemogućeg Boga, razumijte i shvatite: Ohrabrite se i budite jaki. Što ste vidjeli i čuli to vam je nebeska opomena, upućena vama i braći vašoj.

Pripazite i razumijte govor. Predviđene strelice manje ranjavaju i mogu se predusresti.

Ono što vam je rečeno neka budu teme u propovijedima. Propovijedajte bez prestanka u zgodno i nezgodno vrijeme. Ali ono što propovijedate uvijek to i činite, vaša djela neka budu kao svjetlo, koje u obliku predaje, zrači na vašu braću i sinove od koljena do koljena. Počujte dobro i shvatite! Budite oprezni u primanju novaka, čvrsti u odgajanju, razboriti u pripuštanju zavjetima. Sve ih prokušajte, ali zadržite samo dobre. Otpustite kući lakoumne i prevrtljive. Slušajte dobro i shvatite. Jutarnje i večernje razmatranje neka bude o vršenju pravila. Ako to budete činili, nikada vam neće uzmanjkati pomoć Svemogućega. Postat ćete veličanstveni primjer svijetu i anđelima, i tada će vaša slava biti i Božja slava. Onaj koji bude doživio kraj ovoga stoljeća i početak sljedećega, reći će o vama: "Bog je to učinio i divno je pred našim očima". Tada će sva vaša braća i sinovi vaši pjevati: "Ne nama, Gospodine, ne nama, već imenu tvojemu daj slavu!"

Ove su posljednje riječi bile otpjevane. Glasu govornika pridružilo se mnoštvo drugih glasova, tako skladnih i zvonkih da smo bili izvan sebe od zanosa, i kako se ne bismo onesvijestili, ujedinili smo se s drugima pjevajući. U trenu kad je završio pjev, svjetlost je ugasla. Tada sam se probudio i primijetio, već je svanuo dan.

Pro memoria:

Ovaj je san trajao skoro cijelu noć i ujutro sam se osjetio potpuno iscrpljen. Ipak sam iz straha da ne bih zaboravio, ustao u majici i u kratkim crtama zabilježio sve što će mi poslužiti kao pripomoć za sjećanje onoga što sam vam ovdje na blagdan Marijin izložio. Nemoguće mi je bilo svega se sjetiti. U mnoštvu ... sa sigurnošću sam mogao otkriti: Gospodin nam iskazuje obilno milosrđe. Nebo je blagoslovilo našu Družbu. Bog hoće da i mi izvršimo svoju dužnost.

Ako budemo propovijedali o krepostima i manama koje su ovdje spomenute, i ako vršimo ono što propovijedamo, predusrest ćemo i spriječiti zla koja nam prijete. To ćemo namijeniti našoj subraći praktičnom predajom onoga što je učinjeno i što će se još učiniti.

Mogao sam još uočiti: očekuje nas mnogo trnja, mnogo napora, a zatim će stići velike utjehe; oko godine 1890. strah, a 1895. velika pobjeda.

Maria, Auxilium Christianorum, ora pro nobis! *- Marijo, Pomoćnice kršćana, moli za nas*! (M.B. XV. str. 183. god. 1881.)

77. ŽENA S KESTENIMA

Godina 1888. završila je jednim lijepim nebeskim darom za Kćeri Marije Pomoćnice. Posljednji dan u prosincu usnuo je don Bosko san koji se odnosio na njihovu ustanovu. Pripovjedio ga je don Lemoyenu koji ga je zabilježio.

Don Bosku se učinilo kako sabire kestene u šumi pokraj Castelnuova. Bilo je mnogo velikih i lijepih kestena razasutih po zemlji. Dok se zadubio u posao, prikaže mu se neka Žena koja mu se približavala sabirući kestene u košaru. Don Bosko je postao zlovoljan kad je vidio kako ona slobodno sakuplja na tuđem, i zapita je:

- Kojim ste pravom vi došli ovamo? Ne razumijem kako se usuđujete doći brati kestenje na mojem? Odgovorila je:

- Pa što onda! Zar ja nemam toga prava?

- Čini mi se da je ovdje gospodar! Ova roba je moja.

- Pa neka, ali ja sabirem kestene za te.

Žena je govorila odlučnim glasom i nastavila skupljati a don Bosko je uvidio kako joj se više nije razborito suprotstavljati, i nastavio je i on sabirati.

Kad su oboje imali napunjene košare, Žena je pozvala don Boska i zapitala ga:

- Znaš li koliko kestena ima unutra?

- Čudno mi pitanje postavljate.

- Pravo mi odgovori. Znaš li koliko ih je unutra?

- Ne znam sigurno, nisam ja nikakav prorok.

- Onda ću ti ja reći.

- Dobro, koliko ih je?

- 504.

- Petsto i četiri?

- Točno! I znaš li što simboliziraju ovi kesteni?

- Što?

- Kuće Kćeri Marije Pomoćnice. Toliko će kuća osnovati tvoje kćeri.

Dok su razgovarali, podigla se silna galama, glasovi su sličili glasovima pijanaca. Činilo se da su se vikači približavali sredini šume. Don Bosko preplašen pobjegne i Žena je pošla za njim, dok se nisu napokon zaustavili na nekoj obali. Dalje nije bilo moguće, a na povratak nije ni pomišljao. Don Bosko je bio na muci. Međutim, ona skupina se približavala vičući i prkosno gazeći po kestenju koje je ostalo na zemlji.

Don Lemoyne je protumačio:

- Možda se to odnosi na spriječena zvanja, uglavnom u borbi protiv domova naših sestara, ili bolje reći, ovo je slika sudbine onih koji ostaju živjeti u svijetu.

Don Bosko se na to vikanje probudio. Malo zatim svlada ga san te nastavi sanjati.

Učinilo mu se kako sjedi na rubu potoka. Na maloj udaljenosti sjedaše također Žena sa svojom košarom punom

kestena. U daljini su se još uvijek razlijegali glasovi onih opsjednutih. Činilo se, otišli su i sada hodaju iza brežuljka, ali to je kratko trajalo.

Don Bosko je gledao kestene koji su zaista bili lijepi i krupni. Promatrajući bolje, primijetio je neke crvljive. Žena reče:

- Oh, gledajte! Što ćemo učiniti s ovima koji su izbušeni?

- Treba ih odvojiti, pokvarit će zdrave. Treba otpustiti one kćeri koje nisu dobre i nemaju obiteljskog duha jer ih izgriza crv oholosti ili drugih nedostataka. Ovo vrijedi navlastito za postulantkinje.

Don Lemoyne kaže:

- Kesteni iz drugog sna označuju Kćeri Marije Pomoćnice.

Don Bosko, koji je i dalje gledao one kestene, izbacio je neke van. Uočivši kako nema mnogo crvljivih, vratio je košaru Ženi. Ona mu je na to rekla:

- Misliš li da su svi preostali dobri? Zar ih nema s rupicama iznutra, a nisu vidljive izvana?

- Pa onda, na koji način ih otkriti?

- Eh, stvar je teška. Neke se znaju tako dobro pretvarati, čini se nemoguće ih je upoznati.

- Pa onda?

- Gledaj! Ovdje ti je jedino sredstvo: Iskušaj ih Pravilima i imaj ih na oku. Tako ćeš uvidjeti tko ima, a tko nema Božjega duha. Ovo je kušnja u kojoj teško pogriješi pozorni promatrač.

Don Bosko je razmišljao i gledao kestene dok se najednom nije probudio. Svitala je zora. Rekao je don Lemoyeu, isti san ponavljao se svaki dan u cijelom tjednu. Tek je zaspao, prikazao bi mu se pred očima prizor: Žena i kesteni.

Jedanput mu je Žena ovako progovorila:

- Pazi na gnjile i na prazne kestene. Pokušaj ih staviti u lonac pun vode. Kušnja je poslušnost. Daj ih kuhati. Ako uzmeš gnjile među prste, izlazi ružan sok koji je unutra. Te odstrani! Izbušeni ili prazni isplivaju na površinu. Ne zadržavaju se pod vodom s drugima, na svaki način hoće isplivati. Ti ih pograbi cjedilom i izbaci. Pazi, dobre ne čistiš odmah nakon kuhanja. Najprije treba

skinuti koru, a zatim kožicu. Tada ćeš ugledati korisnu mesnatu bjelinu. Ipak, budi mudar. Neki su sumnjivi. Otvori ih i vidjet ćeš u sredini drugu kožicu. Ondje je sakrivena gorčina.

Ne bi se mogla zamisliti prikladnija usporedba kojom bi se opisale mnogovrsne kakvoće osoba koje žive u jednoj redovničkoj zajednici i kako je doista teško poznavati dubinu čovjekova srca. (M.B. XV. str. 364. god. 1881.)

78. DRUGI MISIJSKI SAN

Ovaj drugi misijski san imao je don Bosko u San Benigno Canavese godine 1883. To je zapravo jedno alegorijsko prikazivanje, bogato proročkim vizijama budućnosti salezijanskih misija u Južnoj Americi. Don Bosko ga je pripovjedio 4. rujna 1883. na sjednici Općega zbora, a don Lemoyne odmah zapisao.

Opširan je i dugačak, mi ćemo ga malo sažeti, sačuvavši bit poruke.

Pripovijeda don Bosko:

Bilo je to noću pred blagdanom svete Ruže Limske, 30. kolovoza. Tada sam sanjao: Učinilo mi se kako ulazim u dvoranu gdje su bile mnoge osobe koje su razgovarale o mnoštvu domorodaca koji žive u Australiji, Indiji, Kini, Africi, i posebno u Americi, i još uvijek u sjeni smrtnoj.

- Europa, rekao je jedan razboriti muž, katolička Europa, velika učiteljica uljudbe i kršćanstva, postala je nezainteresirana za vanjske misije. Rijetki su oni koji su se odvažili na duge plovidbe i pošli u nepoznate krajeve spašavati duše milijuna ljudi koje je također otkupio Božji Sin.

Drugi je izjavio:

- Koliko mnoštvo bijednih pogana živi izvan Crkve! I u Americi su udaljeni od spoznanja Istine Evanđelja. Ljudi si zamišljaju i zemljopisci se varaju da su američki Kordiljeri poput zida koji dijeli ovaj veliki dio svijeta. To nije istina! Ovi dugački lanci visokih gora prave mnoge sporedne lance duge tisuću i više

kilometara. U njima su mnoge šume u koje nije stupila ljudska noga. Tu su različite biljke i životinje, te kamenje koje je inače rijetkost. Fosilni ugljen, nafta, olovo, bakar, željezo, srebro i zlato skriti su u tim planinama na mjestu kamo ih je postavila svemoguća ruka Stvoriteljeva za dobro čovječanstva. O Kordiljeri, kako je bogat vaš istok!

U taj čas osjetih živu želju pitati za mnoge činjenice, tko su bile osobe tu sabrane i na kakvom se mjestu nalazim. Tada sam zapitao:

- Recite mi, molim vas, jesmo li u Turinu, Londonu, Madridu ili Parizu? Gdje smo? Tko ste vi? S kim imam čast govoriti?

Ovi ljudi su odgovarali neodređeno i stalno su svraćali govor na misije.

Tada mi se približio mladić od kojih 16 godina, ljubak u svojoj nadnaravnoj ljepoti, zažaren od živoga svjetla sjajnijeg od sunca. Odjeća mu je bila ukrašena bogatim uresom, a glava okrunjena kapom poput krune, ukrašene sjajnim dragim kamenjem. Blagim pogledom, pokazivao je posebno zanimanje za mene. Njegov osmijeh pokazivao je naklonost neodoljive privlačnosti. Imenom me pozvao, uzeo me za ruku i počeo govoriti o Salezijanskoj družbi. Bio sam očaran zvukom toga glasa. Najednom sam ga prekinuo:

- S kim govorim? Recite mi svoje ime!

Mladić reče:

- Nemojte sumnjati! Slobodno govorite s punim pouzdanjem, ja sam vaš prijatelj.

- Ali vaše ime?

- Reći ću vam svoje ime ako bude potrebno. Ali ne trebate me poznavati!

Dok je to govorio, smješkao se. Pogledao sam bolje u lice okruženo svjetlom. Oh, kako je bilo lijepo! Tada sam u njemu prepoznao sina grofa Fiorita Colea iz Tulona, slavnog dobrotvora naše kuće i posebno naših misija u Americi. Ovaj mladić umro je prije malo vremena.

- Alojzije! - kliknuo sam zovući ga po imenu. Tko su oni?

- *To su prijatelji vas salezijanaca. I ja kao vaš prijatelj i prijatelj salezijanaca htio bih vam dati u ime Božje malo posla.*

- Pogledajmo o čemu se radi?

- Sjednite ovdje za stol i povucite dolje ovu vrpcu.

Na sredini goleme dvorane nalazio se stol na kojemu je bila namotana vrpca, označena kao metar s brojevima i crtama. Dvorana je bila postavljena u Južnoj Americi, na ekvatorskoj crti, a tiskani brojevi na vrpci odgovarali su zemljopisnim stupnjevima.

Uzeo sam kraj vrpce, pogledao sam je i vidio na početku je bila zabilježena ništica. Nasmijao sam se, a anđeoski mladić mi reče:

- Nije vrijeme za smijeh. Gledajte! Što je napisano na vrpci?

- Ništica.

- Povucite malo!

- Povukao sam i vidim broj 2, 3, 4, sve do 20. Je li dosta?

- Ne, ne, još gore, još! Vucite dok ne dođete do čvora, odgovorio mi je.

- Povukao sam do broja 47. Tu je veliki čvor. Od ove točke ide vrpca još naprijed, ali razdijeljena u tolike malene vrpce koje se gube na istok, zapad i jug. Je li dosta?

- Koji je broj, zapita.

- Broj je 47.

- Koliko je 47 više 3?

- 50.

- I k tomu 5?

- 55.

- Zabilježite: 55.

Zatim mi je rekao: Vucite još.

- Traka je došla do kraja, odgovorio sam.

- Okrenite se i povucite vrpcu s druge strane.

Povukao sam vrpcu na drugoj strani do broja 10, a mladić je nastavio:

- Povucite još!

- Tu više nema!

- Kako to? Tu više nema! Gledajte još, što je to?

- Ovo je voda, odgovorio sam.

Zaista, u meni je zavladao izvanredan osjećaj zbog pojave koju nije moguće vjerno opisati. Nalazio sam se u onoj sobi, vukao sam vrpcu i tada se pred mojim očima otvarao pogled na golemi kraj nad kojim sam gospodario iz ptičje perspektive i koji se odmatanjem vrpce širio.

Od prve ništice do broja 55 prostirala se beskrajna zemlja koja se na kraju iza nekog morskog tjesnaca gubila u stotine otoka. Među tim otocima jedan bijaše mnogo veći od drugih. Izgledalo je kako malene vrpce koje su tekle iz velikoga čvora smjeraju na ove otoke.

Svaka od tih malenih vrpci završavala je na jednom otoku. Neke od njih nastanili su urođenici u znatnom broju; drugi su bili neplodni, ogoljeli, kameniti, bez stanovnika; treći su bili pokriveni snijegom i ledom. I na zapadu su bili brojni otoci nastanjeni domorocima.

(Izgleda kako je ovaj čvor na 47. stupnju predstavljao mjesto odlaska - salezijansko središte, glavnu misijsku postaju, odakle su naši misionari odlazili na Malvinske otoke, u Ognjenu zemlju i na druge otoke Latinske Amerike).

S druge strane, tj. od ništice do 10 stupnjeva nastavljala se ista zemlja i završavala vodom koju sam na koncu vidio. Meni se učinilo da je ta voda Antilsko more.

Kad sam rekao:

- Ovdje je voda!

- Mladić odgovori:

- Sada stavite 55 i 10 skupa. Koliko je to?

- Zbroj iznosi 65.

- Postavite sve skupa i učinit ćete samo jednu vrpcu.

- A zatim?

- Što je s one strane? Pokazivao mi je jednu točku na horizontu.

Na zapadu vidim visoke gore, na istoku je more! *(Napominjem, tada sam gledao kao u minijaturi, sve što sam poslije vidio u*

svojoj stvarnoj veličini i opsegu. Stupnjevi označeni vrpcom, koji su sa svom točnošću odgovarali stupnjevima zemljopisne širine, pomogli su mi zapamtiti one naseljene točke koje sam pohodio putujući u drugom dijelu ovog sna).

- Dobro, nastavio je moj mladi prijatelj. Ove gore su poput granica. Sve to je žetva ponuđena salezijancima. Tu su tisuće i milijuni stanovnika koji čekaju vašu pomoć, čekaju vašu vjeru.

Ove gore bijahu južnoamerički Kordiljeri, a more - Atlantski ocean.

- Pa kako raditi? Kako ćemo uspjeti privesti tolike narode u ovčinjak Isusa Krista?

- *Znojem i krvlju divljaci će se vratiti i bit će ukras stablu te postati prijatni Gospodaru života!*

Razmišljao sam:

- Kako bi se to postiglo, treba vremena. Zatim sam kazao visokim glasom:

- Ne znam što bih odgovorio.

Onaj dragi mladić, čitajući moje misli, nastavi:

- Ovo će se dogoditi prije nego se podigne drugo pokoljenje.

- Kakav će biti drugi naraštaj?

- Ovaj sadašnji se ne računa. Doći će drugi i za njim treći.

Dok sam slušao o veličanstvenom putu koji je pripravljen za našu Družbu, govorio sam zbunjeno, skoro mrmljajući. Upitao sam:

- Koliko godina obuhvaća svaki ovaj naraštaj?

- 60 godina.

- A zatim?

- Ako želite vidjeti ono što će biti, dođite!

Ni sam ne znam kako, našao sam se na željezničkoj postaji. Tu je bilo sakupljeno mnogo naroda. Skočivši u vlak zapitao sam mladića:

- Gdje smo?

Odgovorio mi je:

- Zabilježite dobro! Gledajte! Idemo na putovanje duž Kordiljera. Put vam je otvoren i prema istoku, sve do mora. Ovo je drugi dar Gospodnji.

- A kad ćemo u Boston, ondje nas čekaju?

- Sve u svoje vrijeme.

Govoreći to, mladić izvuče kartu gdje je bila u velikom mjerilu prikazana Karagenska biskupija *(ova točka bila je mjesto odlaska)*.

Dok sam gledao zemljovid lokomotiva je zazviždala i vlak je krenuo.

Za vrijeme putovanja moj je prijatelj stalno govorio. Ali nisam ga mogao potpuno razumjeti zbog jakog šuma vlaka. Ipak, naučio sam lijepe i nove stvari iz astronomije, brodarstva, meteorologije, mineralogije, o fauni, flori i topografiji onih krajeva. Sve to, objašnjavao je s nevjerojatnom točnošću.

Svoje riječi je znao popratiti plemenitom i nježnom ljubaznošću, koja je pokazivala koliko me voli. Već na početku uzeo me za ruku i stalno držao, sve do konca sna. Ja sam tada položio svoju slobodnu ruku na njegovu, ali ona je, činilo se, izmakla i kao da se rasplinula. Mladić se smješkao mojemu neuspjelu pokušaju.

Gledao sam s prozorčića na vagonu i vidio kako su se preda mnom nizali šaroliki i čudesni krajevi: šume, gore, ravnice, duge rijeke i nisam mogao shvatiti da su toliko udaljene od izvora. Više od tisuću milja vozili smo se uz rub prašume koja još uvijek nije istražena. Moj pogled dobivao je čudesnu moć. Bez zapreke vinuo se nad te krajeve. Bio sam poput čovjeka koji s brežuljka pod svojim nogama gleda veliku pokrajinu, i ako neposredno pred svoje oči stavi papirnati zastorčić, vidi samo malo ili ništa. Kad ga podigne ili samo malo spusti, njegov pogled se pruži sve do krajnjeg obzorja.

Slično tomu, po čudesno dobivenoj intuiciji, zbilo se i meni. Kad bih pogledao određenu točku i dok je ona prolazila ispred mene, susljedno se dizao zastor za zastorom i sve sam gledao u beskrajnoj udaljenosti. Osim Kordiljera, promatrah i gorske vrhove razasute po ovim beskrajnim lancima i okolnim visoravnima, sa svim njihovim i najmanjim pojedinostima *(one u*

Venezueli, u trima Gvajanama, u Brazilu, Boliviji... i sve do krajnjih granica).

Tada sam se mogao uvjeriti u istinitost riječi koje sam čuo na početku sna u velikoj dvorani postavljenoj na 0. stupnju-ekvatoru. Gledao sam utrobu gora i duboka skrovišta ispod ravnica. Imao sam pred očima neusporediva bogatstva ovih krajeva, koja će jednog dana zasjati na suncu. Vidio sam brojne rudnike dragocjenih kovina, neiscrpive ugljenokope, obilna ležišta nafte - kakva se do sada nisu našla na drugim mjestima. Ali to još ne bijaše sve. Između 15. i 20. stupnja vidio sam veoma dug i širok zaljev koji je pripadao nekom jezeru. Tada se ponovno čuo glas:

- Kad budu otkrili ta rudna ležišta sakrivena usred planina, pojavit će se ovdje obećana zemlja kojom će teći mlijeko i med. Ovdje će biti nepojmljiva bogatstva!

Još više me iznenadilo kad sam vidio kako su Kordiljeri na nekim mjestima čudnovatih oblika. Planinski lanci zatvaraju pravilne goleme doline o kojima ni sami zemljopisci nemaju previše spoznaja. U tim prodolima, koji su se katkad pružali i do tisuću kilometara u dužinu, stanovahu mnogi još potpuno nepoznati narodi, koji još nisu stupili u dodir s Europljanima.

Vlak je nastavljao naprijed, gore dolje, lijevo desno i napokon se zaustavio. Ovdje je sišao veliki broj putnika koji su, prolazeći kroz Kordiljere išli na zapad. *(Don Bosko tu misli na Boliviju. Postaja je vjerojatno bila La Paz, gdje jedan tunel otvara prolaz k Pacifičkom primorju, i Braziliju drugom željezničkom prugom povezuje s Peruom/Lima).*

Vlak je ponovno krenuo i nastavismo dalje. Kao i u prvom dijelu putovanja, prolazili smo kroz šume, probijasmo se kroz tunele, prelazili smo po gigantskim vijaduktima, zalazili smo duboko među gorska ždrijela, prolazili smo duž jezera i močvara, mostovima koračali preko širokih rijeka, trčali posred livada i ravnica.

Prošli smo po obalama Urugvaja. Vidio sam rijeku silno duga toka, i nakon toga Parana, koja se približavala Urugvaju kao da mu nosi danak: svoju vodu. Ali, pošto je neko vrijeme tekla

paralelno s njim, počela se udaljavati čineći široki zavoj. Obadvije rijeke bijahu neobično široke.

Dalje je vlak jurio nizbrdo i nakon dugo vremena zaustavio se po drugi put. Ovdje je s vlaka sišlo drugo mnoštvo naroda, koje je također prolazeći ispod Kordiljera išlo prema zapadu.

(Don Bosko je označio u Argentini provinciju Mendozu. Zato je, vjerojatno, postaja bila Mendoza, a tunel je vodio u Santiago, glavni grad Čilea).

Vlak je nastavio preko Pampasa i Patagonije. Mjestimično obrađena polja i kuće, pokazivali su kako civilizacija prodire i u ove pustoši. Na početku Patagonije naišli smo na odvojak Rio Kolorada ili Rio Chubuta. Nisam mogao razabrati s koje je strane tekao i kamo je išao: prema Kordiljerima ili prema Atlantiku. Nastojao sam razriješiti ovaj problem, ali se nisam mogao snaći.

Konačno smo stigli do Mageljanskog tjesnaca. Sišli smo.

Promatrao sam: Pred nama je stajao Punta Arenas. Svuda naokolo, tlo je bilo posuto skladištima fosilnog ugljena, daskama, gredama, drvljem, golemim hrpama metala *(dijelom sirovim, dijelom obrađenim)*. Na tračnicama su stajali dugi redovi teretnih vagona. Prijatelj mi je skrenuo pozornost na sve to, a ja sam zapitao:

- Što hoćeš sada s tim reći?

Odgovorio mi je:

- Sve je ovo sada u planu, jednog dana biti će stvarnost. Ovi divljaci će u budućnosti biti krotki i sami će dolaziti primiti pouku, vjeru, uljudbu i način trgovanja. Ovdje će se dogoditi pravo čudo i ovaj kraj će nadvisiti mnoge narode.

- Dosta sam vidio, rekao sam mu. Sada me povedite vidjeti moje salezijance u Patagoniji.

Pošao sam među njih... Bilo ih je mnogo, ali ih nisam poznavao. Među njima ne bijaše ni jedan od mojih prvih sinova. Svi su me čudno gledali, a ja sam im govorio:

- Zar me ne poznate? Zar vi ne poznate don Boska?

- Ah, don Bosko! Poznamo vas po pripovijedanju i vidjeli smo vas samo na slikama. Osobno vas ne poznamo.

- A gdje su don Fagnano, don Costamagna, don Lasagna i don Milanesio?

- Nismo ih poznavali. Bili su to prvi salezijanci koji su iz Europe stigli u ove krajeve. Ali već su protekle mnoge godine otkako su umrli.

Na ovaj odgovor začuđeno sam razmišljao: Je li ovo san ili java?

Udarao sam rukom o ruku, tresao sam se slušajući udaranje svojih ruku i osjećajući sam sebe uvjeravao sam se kako ne spavam.

Ovaj pohod trajao je samo tren. Pošto sam vidio čudesni napredak Katoličke Crkve, naše Družbe i uljudbe u onim krajevima, zahvaljivao sam Božjoj Providnosti što se udostojala poslužiti se sa mnom kao sredstvom za svoju slavu i spas tolikih duša.

Mladić Colle dade mi znak kako je već vrijeme za povratak. Pozdravio sam svoje salezijance i vratili smo se na postaju gdje je stajao vlak spreman za odlazak. Skočili smo u vlak, lokomotiva je zazviždala i ... pokret prema sjeveru!

Iznenadila me jedna novost koju sam uočio. Područje Patagonije u neposrednoj blizini Mageljanskog tjesnaca, među Kordiljerima i Atlantikom, bijaše uže nego što drže zemljopisci.

Vlak se kretao velikom brzinom i učinilo mi se prošao je kroz pokrajine koje su sada civilizirane u republici Argentini. Duge i duge sate vozio je uz obalu neke veoma široke rijeke, malo na lijevoj, malo na desnoj obali. Nisam polagao važnosti na broj mostova koje smo prošli. Međutim, katkad su se na tim obalama pojavili brojni rodovi domorodaca. Ugledavši mnoštvo mladić Colle bi svaki put ponavljao:

- Evo žetve za Salezijance! Evo žetve za Salezijance!

Zatim smo ušli u kraj pun divljih životinja i otrovnih gmazova, čudna i strašna oblika. Vrvjeli su po planinskim borama i obrisima brežuljaka; nizali su se po vrhovima planina i sjenovitih humaka, strmina i bregova, na obalama jezera i rijeka,

u ravnicama. Neki su izgledali kao psi koji su imali krila i bijahu neobično trbušasti. (*Proždrljivost, razbludnost, oholost!*)

Ovdje mi je moj Voditelj uputio riječ i pokazujući na te zvijeri uskliknuo:

- **Salezijanci će ih pripitomiti.**

Vlak se približavao mjestu prvog polaska i više nismo bili daleko. Mladi Colle izvuče topografsku kartu čudesne ljepote i reče mi:

- Želite li vidjeti put koji ste prevalili?

- Rado, odgovorio sam.

Tada mi je protumačio zemljovid na kojem je čudesnom točnošću bila nacrtana cijela Južna Amerika. Što više, ovdje je bilo prikazano sve što je bilo ranije, što je sada i sve ono što će kasnije biti u ovim krajevima, nevjerojatnom preciznošću, sve je bilo jasno već na prvi pogled.

Sve sam shvatio, ali zbog mnogostrukih okolnosti ta jasnoća mi je trajala kratko vrijeme. I sada mi je u pamćenju neka pomutnja.

Dok sam promatrao ovaj zemljovid očekujući kako će mi mladić dati još poneko objašnjenje, i dok sam od čuđenja nad onim što mi je stajalo pred očima bio vrlo uzbuđen, učinilo mi se Kvirin je pozvonio anđeoski pozdrav. Probudivši se, shvatio sam, to su bila zvona župe San Benigno. San je trajao cijelu noć.

Don Bosko je završio svoje pripovijedanje ovako:

"Ljubaznošću Svetoga Franje Saleškoga, salezijanci će donijeti Isusa Krista američkim narodima.

Bit će veoma teško moralno odgojiti domoroce. Ali, njihovi sinovi slušat će, sa svom lakoćom pokoravat će se misionarima, i s njima će izgrađivati kolonije. Civilizacija ljubavi nadomjestiti će barbarstvo i tako će mnogi domoroci doći u ovčinjak Isusa Krista". (M.B. XVI. str. 384. god. 1888.)

Govoreći o snu Don Bosko je ustvrdio:

"Kad upoznaju neizmjerna bogatstva koja posjeduje Patagonija, ovaj teritorij će doživjeti veličanstven razvoj. U

planinskim klancima skriveni su dragocjeni rudnici. U spletovima Anda između 10. i 20. stupnja, nalaze se rudnici olova, zlata i drugih minerala dragocjenijih od zlata".

Vrijednost ovog sna leži u činjenici što nam Don Bosko daje mnogo pozitivnih podataka koje je primio, ne od putnika ni od zemljopisaca, jer do tada nije bilo istražitelja u onim krajevima *(ni turističkih, ni ekonomskih, ni znanstvenih)*, nego kao viziju. K tome se pridružuje proročanstvo s obzirom na budućnost salezijanskog djela u onim zemljama.

Zanimljiva je slika koju nam daje govoreći o Kordiljerima. Istraživanja i studiji koji su kasnije uslijedili, pokazuju Ande su doista baš onakve kako ih je opisao Don Bosko: ispresijecane brojnim i dubokim usjeklinama, dolinama, prodolima i kotlinama s jezerima, koje su raspoređene po gorskim lancima i međusobno različite po geološkom karakteru i izgledu.

O tome piše E. Ceria:

"Ni najugledniji stručnjaci u geografiji nisu mogli u onim godinama donijeti tako jasne i detaljne podatke kao što je to učinio Don Bosko. On je ostavio jasnu i preciznu viziju svih onih mjesta ... što jasno kaže da je to mogla učiniti samo moć koja nadvisuje ljudsku ograničenost".

S obzirom na tvrdnju da su prebogati rudnici kamenog ugljena, nafte, olova i dragocjenih metala skriveni u utrobi onih gora, vidimo i znamo kako se iz godine u godinu otkrivaju rezerve minerala u čitavoj kordiljerskoj zoni i uzduž obale Atlantskog oceana.

21. travnja 1960. bio je svečano proglašen novi glavni grad Brazila - Brasilia. Ovaj grad je nastao pod okriljem i zaštitom don Boska.

Kad su nakon dugog studija, odredili mjesto u državi Goiàs gdje će ga graditi, inženjeri čuše govoriti o proročanstvu našega Sveca. Ozbiljno su to proučili i uvjeriše se kako je on u svojoj proročkoj viziji spomenuo, ondje gdje označuje stupnjeve širine 19 i 20, blizu jednog velikog jezera, teći će mlijeko i med.

Brasilia se doista nalazi točno između 15° i 20° južne geografske širine. Sagrađeno je umjetno jezero, a plodni tereni pokrajine obećavaju kako će se doista pretvoriti u cvjetni vrt.

Dok posvuda pomalo otkrivaju naftu, očito je kako će ova prijestolnica biti središte najbogatijeg područja u Brazilu.

Don Bosku je posvećena jedna gradska četvrt i jedna od glavnih gradskih ulica.

U travnju 1963. bio je proglašen glavnim zaštitnikom Brazila uz naslov Naše Gospe Aparecide.

XVI. svezak

79. DON BOSKO S APOSTOLSKIM PRVACIMA

U veljači 1884. don Bosko je imao ovaj san:

Činilo mu se, našao se u nekoj kući gdje je susreo svetog Petra i Pavla. Nosili su na sebi gornju odjeću dužine do ispod koljena, a na glavi su imali istočnjačke kape. Smiješili su se don Bosku.

Zapitani, imaju li za nj kakvu poruku ili obavijest, ne odgovoriše na pitanje ali su započeli govoriti o Oratoriju i dječacima. U taj čas stigao je neki don Boskov prijatelj.

- Promotri dobro ove dvije osobe, reče don Bosko došljaku.

Prijatelj je pogledao i uskliknuo:

- Koga to vidim? Je li moguće? Zar su ovdje sveti Petar i Pavao?

Don Bosko je ponovio pitanje što ga je malo prije postavio dvojici apostola, koji su pokazujući veliku prijaznost, nastavili govoriti o drugim stvarima. Najednom zapita sveti Petar don Boska:

- A što je sa životopisom svetog Petra?

Isto tako i sveti Pavao:

- Što je sa životopisom svetog Pavla?

- Istina je, priznao je don Bosko, ponizno se ispričavajući kako je zaboravio na svoju odluku - ponovno tiskati ova dva životopisa.

- Ako to ne izvršiš brzo, nećeš imati više vremena, upozorio ga je sveti Pavao.

Sveti Petar je otkrio glavu i pokaza se ćelava glava s dva čuperka kose nad sljepoočnicama. Imao je izgled čvrstoga i lijepog starca. Povukao se na stranu i započeo svoju molitvu. Don Bosko ga je htio slijediti, ali sveti Pavao pripomenu:

- Pusti ga, neka moli!

- Htio bih vidjeti pred kakvim predmetom je pokleknuo, odgovori don Bosko.

Rekavši to, pošao je k njemu i vidio kako stoji pri nekom oltaru koji ipak nije bio potpuni oltar. Zapitao je svetog Pavla:

- Zar tu nema svijećnjaka?

- Ne trebaju tu svijećnjaci, ovdje je vječno sunce, odgovorio je apostol.

- Ne vidim ni oltara.

- Žrtva se ne žrtvuje, nego živi na vijeke.

- Ali jednom riječju, to nije oltar!

- Gora Kalvarija je oltar za sve.

Tada sveti Petar skladnim i visokim glasom ovako progovori:

- Slava Bogu Ocu Stvoritelju, Bogu Sinu Otkupitelju, slava Bogu Duhu Svetom Posvetitelju. Samom Bogu budi čast na sve vijeke vjekova. Tebi hvala, o Marijo! Nebo i zemlja proglašuju te svojom Kraljicom. Marijo... Marijo... Marijo!...

Ovo je ime izgovarao sa stankom između jednog i drugog zaziva, i to takvim čuvstvenim izražajem i tako ganutljivim pojačavanjem koje nije moguće opisati. Plakali smo od nježnosti.

Sveti Petar je ustao i pošao kleknuti do svetog Pavala, koji je jasnim glasom molio:

- O dubino Božjih tajni! Veliki Bože, tvoje su tajne nedostupne smrtnicima. Tek u nebu oni će moći prodrijeti u dubinu i veličanstvo, koje je pristupačno jedino blaženima. O

Trojedini Bože, Tebi neka bude čast, slava i zahvala na svakom mjestu svemira.

Tvoje ime, o Marijo, neka svi blagoslivljaju i hvale. U nebu pjevaju tvoju slavu, a na zemlji ti nam uvijek budi pomoć, utjeha i spasenje. *Kraljice svih svetih, aleluja, aleluja.*

Don Bosko je još rekao:

- Ova molitva u meni je izazvala takvo ganuće, zaplakao sam i probudio se. Od toga u duši mi je ostala neizreciva utjeha.

(M.B. XVII. str. 27. god. 1874.)

80. PISMO IZ RIMA 1884.

Don Boskovo pismo iz Rima u salezijanskom svijetu svima je poznato. Don Bosko u njemu pripovijeda o jednom snu u dva nastavka, jer ga je sanjao tijekom dvije uzastopne noći.

Sanjao je Oratorij u Valdoku, prepun dječaka i odgojno ozračje: najprije o sretnoj klimi prvih vremena Oratorija, a zatim o onoj promijenjenoj, u godini 1884.

Budući je odgojna važnost ovoga sna veoma velika, iznijeti ćemo ga u njegovoj vjernoj izvornosti.

Bilo je proljeće - 10. svibnja 1884. Ovako piše don Bosko:

Moji predragi sinci u Isusu Kristu!

Bio blizu ili daleko uvijek mislim na vas. Jedina mi je želja vidjeti vas sretne u vremenu i u vječnosti. Ova misao, ova želja me potakla i odlučio sam vam pisati pismo. Osjećam bolno ovu udaljenost od vas i što vas ne mogu vidjeti i čuti, toliko žalim da si ne možete zamisliti. Stoga sam htio napisati ove retke prije tjedan dana, ali stalni poslovi i brige spriječile su me.

Iako manjka tek nekoliko dana do mojeg povratka, želim unaprijed preduhitriti svoj dolazak među vas, ovim pismom kad ne mogu osobno. Ovo su riječi onoga koji vas nježno ljubi, upravo očinski u Isusu Kristu. Slobodan sam vam govoriti kao

otac. A vi ćete mi to dopustiti, zar ne? Vi ćete posvetiti svu pozornost mojim riječima i djelom izvršiti ono što vam kažem.

Oratorij prije 1870.

Naglašavao sam, vi ste jedina i neprestana misao moje duše. Kad sam prošle večeri ušao u sobu, pripremajući se za počinak molio sam molitve koje me naučila moja dobra majka.

Učinilo mi se, ne znam sigurno, jesam li bio svladan snom ili izvan sebe zbog rastresenosti, ispred mene se pokazaše dva divna dječaka iz Oratorija. Jedan od ove dvojice približio mi se i nakon što me srdačno pozdravio, reče mi:

- O, Don Bosko! Poznate li me?

- Da, poznam te, odgovorio sam.

- Sjećate li me se?, doda onaj čovjek.

- Tebe i svih drugih. Ti si Valfre i bio si u Oratoriju prije 1870.

Zatim nastavi: Recite mi, želite li vidjeti dječake koji su bili sa mnom u Oratoriju.

- Da, želim ih vidjeti. To će me silno razveseliti.

Tada mi je Valfre pokazao sve dječake s istom vanjštinom i stasom koju su imali u ona vremena. Činilo mi se, nalazim se u ondašnjem Oratoriju za vrijeme odmora. Bio je to prizor pun života, razigranosti i veselja. Neki su trčali, neki skakali, igrali su se žabe, varalice ili loptom. Na jednom mjestu stajala je skupina dječaka koji su pozorno slušali svećenika, kako im pripovijeda bajku. Na drugom mjestu je među dječacima igrao jedan klerik. Na svim se stranama pjevalo i sviralo: posvuda su bili svećenici i klerici, a oko njih dječaci koji su veselo vikali. Vidio sam, među dječacima i poglavarima vladala je najveća srdačnost i povjerenje. Bio sam oduševljen tim prizorom. Valfre mi je rekao:

- Vidite, ***prijaznost rađa ljubav, a ljubav rađa povjerenje***. To otvara srca i dječaci se povjeravaju poglavarima, asistentima i učiteljima bez straha. Iskreni su u svetoj Ispovijedi i izvan

ispovijedi, daju se poučavati u svemu što predlaže onaj u koga su sigurni da ih ljubi.

Oratorij 1884.

U taj čas približio mi se drugi moj bivši pitomac koji je sada imao potpuno bijelu bradu. Rekao mi je:

- Don Bosko, hoćete li upoznati i vidjeti dječake koji su sada u Oratoriju? Bio je to Josip Buzzeti.

- Da, odgovorio sam, već je prošlo mjesec dana otkako ih nisam vidio.

Pokazao mi je prstom. Vidio sam Oratorij i sve vas na odmoru. Ali nisam više slušao poklike radosti i pjevanje, nisam više vidio one razigranosti ni živahnosti kao u prvom prizoru. U djelovanju i na licu mnogih dječaka čitao se neki nemir, neka slabost, uzbuđenost i nepovjerenje koje je mučilo moje srce...Vidio sam, doduše, neke kako trče u blaženoj bezbrižnosti, ali sam vidio znatno više onih koji su stajali osamljeni, naslonjeni na stupove kao plijen pogubnih misli. Druge sam vidio po stepenicama, hodnicima, na balkonima s vrtne strane, kako izbjegavaju zajednički odmor. Vidio sam treće kako u skupinama polako hodaju i tiho se međusobno razgovaraju bacajući naokolo sumnjive i zlobne poglede. Katkad bi se nasmiješili, ali taj bi smiješak bio popraćen pogledima koji bi u meni pobudili ne samo sumnju, nego i pomisao kako bi se sveti Alojzije zacrvenio ako bi se našao u njihovu društvu. I među onima koji su se igrali, neki bijahu sasvim neveseli, jasno su pokazivali kako nisu našli zadovoljstva u igrama.

- Jesi li vidio svoje dječake?, reče mi onaj bivši pitomac.

- Vidim ih, odgovorio sam uzdišući.

- Kolika razlika od onih među kojima smo mi nekad bili!

- Nažalost! Kolika bezvoljnost i turobnost na odmoru! (...)

- Shvaćam, razumijem!, odgovorio sam. Ali kako bi se moglo postići da ovi moji dragi dječaci dobiju onu nekadašnju živahnost, veselje i srdačnost?

- Ljubavlju.

- Ljubavlju? Zar moji dječaci nisu dovoljno ljubljeni? Ti znaš koliko ih ljubim! Ti znaš koliko sam za njih trpio i podnosio tijekom ovih 40 godina, koliko još i sada trpim i podnosim. Koliki napori, koliko poniženja, koliko protivština i progona kako bi im priskrbio kruha, dom, učitelje i posebno u brizi za njihove duše. Za njih koji predstavljaju ljubav cijeloga moga života učinio sam koliko sam znao i mogao.

- Ne govorim o vama!

- O kome dakle? Zar o onima koji me zastupaju? Zar ne vidiš kako su mučenici truda i napornog rada? Kako troše svoje mladenačke godine za njih, koje im je povjerila Božja providnost.

- Vidim, znam! Ali to nije dostatno. Ovdje nema onoga što je bolje.

- Što, dakle, nedostaje?

- Nije dostatno ljubiti dječake, oni trebaju spoznati da su ljubljeni!

- Pa zar nemaju oči u glavi? Zar nemaju svjetlo razuma. Zar ne vide kako je sve što se za njih čini, učinjeno iz ljubavi prema njima?

- Ne! Ponavljam, to nije dosta!

- Što bi, dakle, trebalo?

- Poglavari, ljubeći ono što se dječacima sviđa i sudjelujući u njihovim dječačkim sklonostima, trebaju ih naučiti ljubiti i ono što im po prirodi ne godi, što im se po naravi malo sviđa, kao npr: stega, učenje i odricanje samih sebe. I neka dječaci nauče izvršavati to s ljubavlju i poletom.

Salezijanac je "duša odmora"

- Rastumači mi jasnije!
- Promatraj dječake na odmoru.

Pogledao sam i rekao: Ima li tu što posebno vidjeti?

- Već toliko godina odgajaš dječake i ne razumiješ? Pogledaj bolje! Gdje su naši salezijanci?

Pogledao sam i vidio kako se mali broj klerika i svećenika nalazilo s dječacima, a još manje ih je sudjelovalo u njihovim igrama. Poglavari više nisu bili duša odmora. Većina poglavara hodala je i razgovarala ne osvrćući se na to što su činili pitomci. Neki su promatrali odmor, ali nisu ni pomislili na dječake. Treći su pazili sasvim izdaleka, uopće nisu ni opomenuli onoga koji bi učinio pogrešku. Samo neki su opominjali, i to u prijetećem tonu. Istina, mogao se pronaći poneki salezijanac koji se uključio u skupinu dječaka, ali dječaci su gledali kako se što prije udaljiti od učitelja i poglavara.

Moj prijatelj je nastavio:

- Zar niste u "prijašnjim" vremenima Oratorija uvijek bili među dječacima, a posebno za vrijeme odmora? Sjećate li se onih lijepih godina? Bilo je to rajsko oduševljenje, razdoblje kojega se uvijek sjećam s ljubavlju, ljubav nam je bila pravilo, i mi prema vama nismo imali tajne.

- Sigurno! Tada je sve to za me bilo veselje, u dječacima je poticalo čežnju približiti mi se, razgovarati sa mnom i čuti moje savjete i izvršiti ih. A sada, mene u tome sprječavaju stalne audijencije, mnogi poslovi i moje zdravlje.

- Dobro, ako vi ne možete, zašto vaši salezijanci ne idu vašim stopama? Zašto ne zahtijevate, neka postupaju s dječacima kako ste vi postupali?

- Govorim, vičem na sav glas, a ipak mnogi više nisu voljni s radošću izvršavati zadaće koje su ranije revno izvršavali.

- Zato, zanemarujući najmanje, gube ono najveće, i to čini njihove poslove napornima. Neka zavole ono što je drago

dječacima i dječaci će uzljubiti ono što se sviđa poglavarima. Na taj način će njihov posao biti lak.

Uzrok sadašnjeg stanja u Oratoriju je što neki dječaci nemaju povjerenja u poglavare. Nekoć su sva srca bila otvorena poglavarima koje su dječaci ljubili i spremno im se pokoravali. Sada se poglavari smatraju samo poglavarima, ne više očevima, braćom i prijateljima. Zato ih se dječaci boje i malo ih ljube. Ako se želi imati jedno srce i jedna duša za ljubav u Isusa Krista, treba prekinuti ovu sotonsku pregradu nepovjerenja i umjesto nje nek zaživi srdačno povjerenje. Poslušnost nek vodi pitomca, kao majka svoje dijete. Tada će u Oratoriju vladati mir i nekadašnje veselje.

- Na koji način ukloniti tu pregradu?

- Trajna prisutnost s dječacima, poglavito na odmoru. Bez nje se ne može pokazati ljubav niti povjerenje. Tko hoće biti ljubljen, treba tako ljubiti da ga vide kako ljubi. Isus Krist je postao malen s malenima i preuzeo je naše slabosti. To je učitelj obiteljskog ozračja. Učitelj, koga vide samo za katedrom, jest samo učitelj, i ništa više. Ali, ako ide s dječacima na odmor, postaje im brat.

Ako vas dječaci mogu vidjeti samo dok propovijedate s propovjedaonice, vi ne činite ništa više od svoje dužnosti. Ali, ako učitelj kaže jednu riječ na odmoru, to je riječ onoga koji ljubi. Kolika obraćenja su omogućile vaše riječi, koje su iznenada odjeknule na uho nekom dječaku dok je veselo trčao po dvorištu!

Ljubaznost i nadzor

Tko zna da je ljubljen, ljubi; a onaj koji je voljen postigne sve, posebno kod dječaka. Ovo povjerenje uspostavlja električnu struju među dječacima i poglavarima. Srca se otvaraju te se upoznaju njihove potrebe, otkrivaju se njihove pogreške.

Ova ljubav pomaže poglavarima podnositi njihove napore, nevolje, nezahvalnosti, neugodnosti, manjkavosti i nemar

dječaka. Isus Krist nije prelomio trstiku koja je bila već napukla niti je ugasio stijenj koji tinja. Evo vam uzora!

Tada se više neće događati kako netko radi za isprazou slavu, kažnjava samo kako bi osvetio svoj uvrijeđeni ponos, povlači se s polja rada zbog zavisti nad premoći drugih. Neće više biti onih koji bi ogovarali druge iz težnje da ih dječaci ljube i poštuju, isključujući sve ostale poglavare, stječući na taj način samo prezir i licemjerno laskanje; koji će dopustiti da im jedno stvorenje ukrade srce *(posebna prijateljstva!)* i koji će zanemariti sve ostale dječake dok tome stvoru budu udvarali; koji će iz ljubavi prema svojim ugodnostima zanemariti najstrožu dužnost u nadziranju. Neće više biti onih koji će iz ljudskog obzira odustati i ne opomenuti onoga koga bi morali. Ako tu bude vladala istinska ljubav, tražit će se Božja slava i spas duša. Kad oslabi ova ljubav, nijedna ustanova ne može napredovati dobro.

Čemu zamjenjivati ljubav s hladnoćom pravilnika? Zašto se poglavari udaljuju od vršenja ovih pravila i odgoja koje im je don Bosko izručio?

Zašto se preventivni sustav malo pomalo zamjenjuje s lakšim sustavom, ali oštrijim i bržim za onoga koji zapovijeda?... Zašto se preporučuje zakone koji naglašavaju kazne, raspaljuju mržnju, rađaju neugodnostima i ako se zanemari njihovo vršenje, zbog velikih nereda plode prezirom prema poglavarima?

Ako želite Oratorij ponovno oživjeti u onoj prvotnoj sreći, neka stupi na snagu don Boskov sustav odgoja: poglavar neka bude sve i svima, spreman uvijek poslušati svaku sumnju ili pritužbu dječaka; neka očinski pazi na njihovo vladanje, neka se svom ljubavlju brine za duhovno i vremenito dobro onih koje mu je povjerila Božja providnost. Tada više neće biti zatvorenih srdaca i neće vladati neke tajne koje ubijaju. Samo u stvarima nećudoređa poglavari neka budu neumoljivi. Bolje je biti na oprezu i otpustiti iz ustanove jednoga nedužnoga, nego zadržati u njemu sablažnjivca. Asistentima neka bude u savjesti stroga dužnost, javiti poglavarima sve ono u čemu bi mogli uočiti bilo kakvu uvredu protiv Boga.

Tada sam zapitao: Koje je najizvrsnije sredstvo za obiteljsko ozračje, ljubav i povjerenje?

- Vršenje kućnih pravila.

- I ništa više?

- Bolji tanjur pri ručku je uvijek za dobro zdravlje!

Dok je moj bivši pitomac tako završavao govor a ja još uvijek živim negodovanjem promatrao onaj odmor, osjetio sam kako me malo po malo svladavao veliki umor, koji je sve više rastao. Ne mogavši više podnositi sve snažniji pritisak, trgnuo sam se i osvijestio. Našao sam se na nogama uz krevet. Noge su mi bile toliko natečene i bolne, nisam mogao uspravno stajati. Odlučivši napisati ove retke svojim dragim sinovima, premda je bila kasna ura nisam otišao u krevet.

Ne želim sanjati ovakve snove jer me silno umaraju. Sutrašnji dan osjećao sam se slomljen i s čežnjom sam čekao otpočinuti sljedeću noć. Ali nakon lijeganja u krevet, ponovno sam usnuo san. Preda mnom se nalazilo dvorište, dječaci koji su sada u Oratoriju i onaj isti bivši pitomac. Zapitao sam ga:

- Sve što si mi rekao, javit ću salezijancima. Ali što moram reći dječacima u Oratoriju?

Odgovorio je:

- Neka znaju koliko se poglavari, učitelji i asistenti trude i zalažu iz ljubavi prema njima. Kad to ne bi bilo za njihovo dobro, ne bi se izlagali tolikim žrtvama. Zapamte, poniznost je izvor mira, neka znaju podnositi tuđe pogreške, na svijetu nema savršenosti. Ona je samo u raju. Neka prestanu s prigovaranjem, ono rashladi srce. Nadasve neka nastoje živjeti u milosti Božjoj. Tko nije u miru s Bogom nije u miru ni sa sobom ni s drugima.

- Ti mi kažeš: i među mojim dječacima ima takvih koji nisu u miru s Bogom?

- Ovo je glavni uzrok zlovolje, uz druge vama već poznate uzroke, kojima morate naći lijek. O tim uzrocima sada vam ne bih htio govoriti. Zaista, nepouzdanja nema: ako nema tajni, ako se netko ne boji kako će tajne izići na vidjelo, jer bi se morao stidjeti. Isto tako, ako srce nije u miru s Bogom, postaje

tjeskobno, nemirno, nepokorno, razdražljivo, čini mu se sve propada. Sam nema ljubavi, pa drži, ne ljube ga ni poglavari.

- Ipak, zar ne vidite kako su brojene svete Ispovijedi ovdje u Oratoriju?

- Istina je, brojne su. Ali ono što uglavnom nedostaje mnogim dječacima koji se ispovijedaju, jest čvrstoća u odlukama. Ispovijedaju se, ali uvijek isti nedostaci, iste prilike, iste zle navike, isti neposluh i isto zanemarivanje dužnosti.

Tako prolaze mjeseci i godine, a neki nastavljaju s tim do petoga razreda gimnazije. Ima Ispovijedi koje vrijede malo ili nimalo. Zato ne donose mira, i ako bi koji dječak u tom stanju bio pozvan pred Božje prijestolje, bila bi to svakako ozbiljna stvar.

- Jesu li takvi brojni u našem Oratoriju?

- Mali ih je broj u usporedbi s mnoštvom dječaka koji su u Oratoriju. Pazi! Počeo mi ih je pokazivati.

Gledao sam jednoga po jednoga i u njima koji su malobrojni, vidjeh stvari koje su duboko ražalostile moje srce. Neću ih napisati u pismu, ali kad se vratim, reći ću svakomu ono što mu pripada. Ovdje ću reći samo: vrijeme je započeti s pouzdanom molitvom i donositi čvrste odluke, predlagati ne praznim riječima nego djelima i dokazima. Comollo, Savio Dominik, Bezucco Franjo i Sacordi još žive među nama.

Konačno sam zapitao svog prijatelja: Želiš li mi još nešto važno kazati?

- Propovijedaj svima, velikima i malenima, neka se uvijek sjećaju, sinovi su Marije, presvete Pomoćnice. Ona ih je ovdje sabrala kako bi ih izbavila iz pogibelji ovoga svijeta. Reci im, neka se ljube kao braća i neka proslave Boga i vas svojim dobrim vladanjem. Marija se brine za njihov kruh i nauk, uz bezbrojne milosti i čudesa. Predvečerje je blagdana presvete Majke, a njenom pomoći neka padne pregrada nepouzdanja koju je sotona znao povući između dječaka i poglavara, i kojom se zna poslužiti na propast nekih duša.

- Hoćemo li uspjeti odstraniti ovu pregradu?

- Da, sigurno, samo ako i veliki i mali budu pripravni pretrpjeti mrtvljenje iz ljubavi prema Mariji, i ako budu vršili ono što sam vam rekao.

Nastavio sam promatrati svoje dječake. Pri pogledu na one koje sam vidio kako srljaju u vječnu propast, osjetih takvu nelagodu u srcu, od koje sam se probudio. Želio bih vam još pripovijedati mnoge važne stvari koje sam vidio, ali mi ne dopuštaju vrijeme i prilike.

Neka se što prije vrate dani srdačne ljubavi i povjerenja!

Zaključujem:

- Sjetite se što od vas želi ovaj siromašni starac koji je za svoje drage dječake iscrpio sav svoj život? Ništa drugo nego uspostavite potrebno dobre odnose i neka se vrate sretni dani prvog Oratorija: dani ljubavi i kršćanskog povjerenja između dječaka i poglavara, dani duha susretljivosti, popustljivosti i podnošenja za ljubav Kristovu!

U potpunoj jednostavnosti i nevinosti među dječacima i poglavarima... neka budu dani ljubavi i pravoga veselja za sve.

(M.B. XVII. str. 107. 1884.)

Potrebna mi je vaša utjeha ... Ulijte mi nadu obećanjem da ćete ispuniti sve što želim za dobro vaših duša.

Vi niste dostatno svjesni kolika je sreća što ste primljeni u Oratorij. Pred Bogom vam jamčim: kad jedan mladić uđe u salezijansku kuću, Presveta Djevica ga odmah uzima pod svoju posebnu zaštitu. Složimo se, dakle, svi: uz ljubav onih koji vladaju, i ljubav onih koji trebaju slušati ... kraljevat će duh svetoga Franje Saleškoga!

O moji dragi sinci! Dolazi vrijeme kad ćemo se morati rastati i poći u vječnost. *(Napomena tajnika: U ovom času Don Bosko je prekinuo govor. Oči mu se napuniše suzama, ne zbog tuge, nego poradi neizrecive nježnosti koja je isijavala iz njegovih očiju te iz tona njegovoga glasa. Za časak je nastavio.)* Ja čeznem ostaviti vam, o svećenici, o klerici, o mladići dragi, mudrost koracanja onim putem Gospodnjim na kojemu vas On sam želi vidjeti.

S tom nakanom Sveti Otac, kojeg sam vidio 9. svibnja, šalje vam od svega srca svoj blagoslov. Na blagdan Marije Pomoćnice bit ću s vama pred slikom naše preljubazne Majke.

Neka ovaj blagdan bude svečano proslavljen. Don Lazzero i don Marchisio neka se potrude obradovati vas i u blagovaonici. Blagdan Marije Pomćnice mora biti preludij vječnog blagdana kojeg trebamo slaviti svi skupa sjedinjeni jednoga dana u Raju.

Vaš preodani u Isusu Kristu. (M.B. XVII. str. 107-114.)

svećenik Ivan Bosko

"Ovaj spis je dragocjeno blago koje s Preventivnim sustavom i Pravilnicima kuće čini odgojnu trilogiju koju je don Bosko ostavio svojim sinovima. Pedagogija skromna, ponizna i uzvišena, koju treba dobro shvatiti i na izvrstan način ostvariti. Tada će odgojne ustanove biti domovi radosti, utočišta nevinosti, žarišta kreposti, studijske vježbaonice, rasadnici vrsnih kršćana, dobrih građana i dičnih crkvenih ljudi. Ali potrebna je dobra volja i žrtva". (M.B. XVII. str. 115.)

Eugenio Ceria,

81. HVALOSPJEV ČISTOĆI
ČISTOĆA I SREDSTVA KAKO JE SAČUVATI

Don Bosku se pričinilo, nalazi se ispred nepregledne zelene obale s blagim padom, na obroncima livade pune cvijeća i čudesno oblikovanih stabala. Sve je bilo tako isprepleteno, oblikovani su divni vijenci obasjani svjetlošću ljepšom od sunčeva sjaja. Don Bosko je osjećao - nalazi se u zemaljskom raju.

U sredini rajskog vrta bijaše prostirka blistave bjeline, puna svjetlosti i sjaja koji je zasljepljivao oči, široka više milja. On je predstavljao veličanstvenost kraljevske države. Ukras su mu bile trake na rubovima s raznim natpisima zlatnih slova.

Na jednom je pisalo:

Blaženi neokaljani na putu koji hode po zakonu Gospodnjem.

Na drugom:

Neće uskratiti dobara onima koji hode u nedužnosti.

Na trećem:

Neće se smesti u zlom vremenu: u danima gladi bit će nasićeni.

Na četvrtom:

Pozna Gospodin dan nevinih i baština njihova bit će vječna.

Na četiri kuta prostirke oko ukrasa u obliku ruže stajala su četiri druga natpisa:

S jednostavnima podržava svoje govore i razgovore. Koji hodaju u jednostavnosti koračaju pouzdano.

U sredini bijaše posljednji natpis:

Koji hodaju u jednostavnosti bit će spašeni.

Sredinom obale, na višem rubu sjajne prostirke isticao se trak napisan zlatnim slovima:

Sinko moj, ti si uvijek sa mnom i sve moje tvoje je.

Iako je don Bosko bio silno zadivljen ljepotom onoga vrta, pozornost su mu privukle dvije divne, ljupke djevojčice od oko dvanaest godina, koje su sjedile na rubu prostirke gdje je obala tvorila neku stepenicu. Iz njihovog milog ponašanja odisala je nebeska skromnost. Iz njihovih anđeoskih očiju, uprtih stalno uvis prosijavala je jednostavnost i zračila živu najčišću ljubav i nebesku radost i sreću. Njihovo vedro čelo izgledalo je kao sjedište nevinosti, iskrenosti i čistoće, a na usnama je cvjetao čarobni, slatki osmijeh. Njihovi obrisi očitovali su nježno i žarko srce. Mili njihovi pokreti odavali su veličajnost i plemenitost koja je bila nespojiva s njihovom ranom mladošću.

Sjajna haljina na kojoj nije bila ni jedna ljaga, ni bora, ni zrnce prašine, spuštala im se do stopala. Bokovi su im bili opasani crvenim pojasevima sa zlatnim obrubima. Na njima se isticao ures spleten od ljiljana, ljubičica i ruža. Ukrasna vrpca od cvijeća ovijala im je i vratove. Narukvice su im bile spletene od bijelih margerita ... Nemoguće je opisati sve ove ljepote. Sve dragocjeno kamenje svijeta, optočeno i ugrađeno s najvećim

umijećem, izgledalo bi u ovoj usporedbi poput blata. Njihove sjajne cipele bijahu ukrašene bijelom vrpcom satkanom od zlatnih žica, kao i vezice s tankim zlatnim koncima.

Njihova duga kosa, pritisnuta krunom, obavijala im je čelo i u divnoj ondulacji sva u uvojcima spuštala se na njihova ramena.

Započele su dijalog: Govorile su naizmjenično, zatim se ispitivale i klicale. Obadvije su sjedile, zatim je jedna sjedila a druga stajala. Slijedila je šetnja ... ali nikada nisu napuštale one prostirke. Nisu doticale ni travu ni cvijeće.

Don Bosko je bio samo promatrač. Nije progovorio, a one nisu primjećivale njegovu nazočnost.

Jedna je govorila blagim naglaskom:

Što je nevinost? Sretno stanje posvećujuće milosti, sačuvano postojanim i točnim izvršavanjem zakona Božjega.

Druga djevojčica je milim glasom kazala:

Sačuvani sjaj nedužnosti vrelo je i izvor svakog znanja i svake kreposti.

Prva: ***Koliki sjaj i slava, koliki čar i divota vrline kad netko tako živi među opakima! Sačuvati među zlima sjajnu nevinost, blagost i milinu običaja!***

Druga se zatim ustala i zaustavila kod prijateljice kazavši:

Blažen je onaj mladić koji ne slijedi savjete opakih i ne koraca grešničkim stazama već je njegova radost u Zakonu Gospodnjem o kojem razmatra danju i noću. On će biti poput stabla zasađenog uz tokove vode milosti Božje, koji će u svoje vrijeme donijeti obilne plodove dobrih djela. Kad zapušu opaki vjetrovi strasti, neće mu opasti lišće svetih nakana ni zasluga, i sve što učini urodit će dobrim plodom, i svaka životna prilika pomoći će mu uvećati svoju nagradu.

Govoreći tako pokazivala je na stabla u vrtu, koja su bila krcata prekrasnim plodovima i širila zrakom predivni miomiris. Čisti potočići, tekući između dviju rascvjetanih obala, sad padajući u malim slapovima, čas tvoreći krasna jezerca, natapali su njihove stabljike žuboreći zvukom tajanstvene daleke glazbe.

Prva je djevojčica ponovno progovorila:

On je poput ljiljana među trnjem kojega Gospodin bere postavljajući ga za ukras na svoje srce; i može reći svome Gospodinu: Moj Ljubljeni pripada meni a ja njemu: on pase među ljiljanima.

Pri tomu je pogledala brojne prekrasne ljiljane koji su uzdizali svoje sjajne glavice iz trave i cvijeća, te pokazala zelenu, visoku živicu, koja je okruživala cijeli vrt. U živici bijaše i trnja. Iza plota primjećivale su se poput sjena ružne nakaze koje su pokušavale prodrijeti u vrt, ali su ih spriječili ubodi trnja.

Istina je! Koliko li ima istine u tvojem govoru, doda druga. *Blažen onaj dječak koji će se naći bez krivnje! A tko je on da ga hvalimo? Jer on je učinio divne stvari u svojem životu. Nađen je savršen i imat će vječnu slavu. Mogao je sagriješiti a nije, učiniti zlo i nije ga učinio. Zato će njegova dobra biti učvršćena kod Gospodina i njegova dobra djela bit će slavljena od svih svetačkih korova.*

A na zemlji koliku im je slavu Bog sačuvao! On će ih pozvati i dat će im mjesto u svojem svetištu, učinit će ih službenicima svojih otajstava i dat će im vječno ime koje nikada neće izgubiti, zaključi prva.

Druga ponovno ustane i klikne: *Tko može opisati ljepotu nevinog bića? Njegova je duša odjevena sjajno kao jedna od nas, urešena bijelom štolom svetog Krštenja. Njegov vrat, njegove ruke blistaju sjajem božanskih dragulja, ima na ruci prsten saveza s Bogom. On mirno putuje prema vječnosti. Pripravljen mu je put urešen zvijezdama ... On je svetohranište Duha Svetoga. Krvlju Isusovom, koja teče i struji njegovim žilama i rumeni njegovo lice i usne, s Presvetom Trojicom u svom neokaljanom srcu, okružen potocima svjetlosti koja ga odijeva sunčanim sjajem. S visina padaju mu kao kiša mnoštvo nebeskih ruža koje ispunjaju zrak. Svud unaokolo razlijevaju se blagi zvuci anđeoskih skladbi koje su jeka njegovih molitava. Uz njega kao obrana stoji Blažena Djevica Marija. Nebo mu je otvoreno. On je na udivljenje neizmjernim korovima svetaca i blaženih duhova koji ga stalno pozivaju mašući svojim*

palmama. Bog mu u nepristupačnom sjaju svoga prijestolja pokazuje sjedište koje mu je pripravio, dok u ljevici drži krunu kojom će ga okruniti za vječnost. Nevini je čežnja, radost, pljesak nebesa. Na njegovu licu utisnuta mu je neizreciva radost. On je sin Božji. Bog je njegov Otac. Raj je njegova baština. On je uvijek s Bogom. On ga gleda, ljubi, služi mu, posjeduje ga, uživa u njemu, on je zraka nebeskih slasti: Posjeduje sva blaga, sve milosti, sve tajne, sve darove, sva savršenstva i čitavoga Boga.

Zato se i prikazuje tako slavna nedužnost u svecima Božjim Staroga zavjeta, u svecima Novoga zavjeta, a osobito kod mučenika.

O nevinosti, kako si lijepa! Iskušana rasteš u savršenstvu, ponižena uzdižeš se visoko, napadnuta u okršajima izlaziš pobjednicom, ubijena letiš po krunu... Ti si slobodna u ropstvu, mirna i sigurna u pogibeljima, vesela u okovima. Moćnici ti se klanjaju, knezovi te primaju, veliki te potražuju. Dobri te slušaju, opaki ti zavide, takmaci se s tobom natječu, a protivnici pobijeđeni padaju. Ti ćeš uvijek izaći pobjednikom i kad te ljudi budu nepravedno osudili!

Dvije djevojčice učiniše malu stanku, kao da trebaju malo odahnuti nakon tako vatrenog oduška. Zatim su se uhvatile za ruke i pogledale jedna drugoj u lice govoreći: *O kad bi mladići mogli upoznati kako je nevinost dragocjeno blago, kako bi od početka svoga življenja skrbno čuvali odjeću svetog Krštenja. Ali, nažalost, ne razmišljaju i ne misle dobro što znači okaljati je!*

Nevinost je dragocjeni liker, koji je zatvoren u krhku posudu od gline, i ako se ne nosi s velikom pozornošću lako se razbije.

Nevinost je dragocjeni biser. Ali, ako ne poznajemo njezinu vrijednost, gubi se i lako se pretvori u žalosni predmet.

Nevinost je zlatno ogledalo koje nosi Božju sliku, ali dostatno je malo vlažnosti zraka pa zarđa i treba ga zaštiti koprenom.

Nevinost je ljiljan, ali će ga samo jedan dodir grube ruke oštetiti.

Nedužnost je blistavo odijelo, ali samo jedna ljaga može ga nagrditi. Stoga je potrebno hodati s velikim oprezom.

Omni tempore sint vestimenta tua candida. *- U svako doba neka bude tvoje odijelo bijelo bjelcato.*

Nevinost i čestitost može se oskvrnuti samo jednom ljagom. Tako izgubi bogatstvo svoje milosti. Dostatan je samo jedan smrtni grijeh.

Jednom izgubljena zauvijek je izgubljena!

Kolike se nevinosti izgube svakoga dana! Kad mladić sagriješi, nebo se zatvara: Presveta Djevica i Anđeo čuvar nestanu, prestaje glazba, ugasi se svjetlost. Boga više nema u njegovu srcu. Ičezne zvjezdana staza po kojoj je koracao, pada i ostaje na jednom mjestu sâm kao otok usred mora, mora ognjenog, koje se prostire sve do posljednjeg horizonta vječnosti, koje pada u ponor sve do dubina kaosa. Nad njegovom glavom bljeskaju u tami munje božanske srdžbe. Sotona se bacio k njemu, okovao ga lancima, stavio mu je nogu na vrat, i strašnom gubicom uzdignutom u vis povikao: "***Pobijedio sam! Tvoj je sin moj rob. On nije više tvoj ...***"

Nestala je njegova slava. Ako mu u tom trenu Bog izmakne jedino mjesto na kojem stoji, izgubljen je zauvijek!

On može uskrsnuti, može se podići! Božje milosrđe je beskrajno. Jedna dobra sveta Ispovijed može mu vratiti milost i naslov sina Božjega.

Ali ne i nevinost!

Koje posljedice će mu ostati poslije prvog grijeha?

Upoznao je zlo koje prije nije poznavao. Osjećat će strahotu zlih nagnuća, osjetit će kako sada ima ogromni dug prema Božjoj pravdi, osjećat će se slabijim u duhovnim bojevima. Iskusit će ono što prije nije poznavao: sram, stid, tugu i grižnju.

A kako su govorili za njega? ***Pustite neka dođu k meni djećica. Oni će biti poput anđela Božjih na nebu. Sinko, daruj mi svoje srce!***

Kako strašni zločin čine oni nesretnici čijom krivnjom je samo jedan dječak izgubio nevinost! Isus je rekao: ***Tko sablazni jednoga od ovih malenih koji vjeruju u mene, bolje bi mu bilo objesiti mlinski kamen o vratu i baciti ga u dubinu mora. Jao svijetu zbog sablazni! Ne mogu se spriječiti sablazni, ali jao onome čijom krivnjom dolazi sablazan! Čuvajte se da ne prezrete kojega od ovih malenih, jer ja vam kažem njihovi anđeli na nebu vječno gledaju lice Oca mojega koji je na nebesima, i traže osvetu.***

Kako su ovi nesretni! Ali ništa manje nisu nesretni ni oni koji dopuštaju da im se oduzme nevinost.

Ovdje su obje djevojčice počele šetati. Tema njihova razgovora bila je: kako i pomoću kojeg sredstva se može sačuvati nevinost?

Jedna je govorila:

Velika je zabluda u mladenačkim glavama, kada misle da pokoru moraju činiti samo grešnici. Pokora je potrebna također za očuvanje nevinosti. Da nije sveti Alojzije činio pokoru, bio bi sigurno pao u smrtni grijeh. To se mora propovijedati, poticati, stalno učiti mladiće. Koliko više bi ih tako sačuvalo nevinost! Međutim sada ih ima malo!

Apostol kaže:

Posvuda nosimo mrtvenje Isusa Krista u svojem tijelu, da bi se još život Isusov očitovao u našim tijelima.

I presveti Isus, nevin, neokaljan proživio je svoj život u odricanjima i bolima.

Tako i Presveta Djevica Marija i svi sveci, pružaju dobar primjer svim mladićima. Sveti Pavao naučava: ***Ako budete živjeli po tijelu, umrijeti ćete; ali ako duhom usmrtite tjelesna djela, živjet ćete.***

Dakle, bez pokore ne može se sačuvati nedužnost!

Ipak bi mnogi htjeli sačuvati nevinost i živjeti raspušteno, slobodno.

Luđaci! Zar nije napisano: ***Bio je ugrabljen da mu zloba ne bi pokvarila duh i zavodljivost njegovu dušu uvela u zabludu!***

Jer sjaj taštine potamnjuje dobro i vrtinci požuda razaraju nedužni duh.

Nevini imaju dva neprijatelja:

1. kriva načela i grešne razgovore zlih osoba

2. požudu

Zar ne kaže Gospodin, smrt u mladim danima nagrada je nevinome jer ga oslobađa od bojevanja?

I jer je ugađao Bogu, On ga je zavolio, i jer je živio među grešnicima, On ga je uzeo k sebi. Uzdignut je da zloća ne bi izopačila njegov razbor, ili da mu himba ne zavede duše. Jer blještavilo opačine zasjenjuje dobro, i vihor požude izopačuje dobru dušu. Stekavši savršenstvo u malo vremena, dugo je živio; i jer mu je duša bila draga Gospodinu, On ga je hitro izbavio od zloće oko njega. (Mudr 4,7-14).

Sretni su mladići koji budu zagrlili križ pokore i s Jobom iskreno kažu: *Nedužnost svoju do zadnjeg daha branim!* (Job 27,5)

Mrtveći se pobjeđuju dosadu u molitvi. Pisano je:

Kliči Gospodinu, zemljo sva! Služite Gospodinu u veselju! Pred lice mu dođite s radosnim klicanjem! (Ps 100,2)

Mrtvenje razuma stječe se ponizujući se slušajući poglavare i Pravila.

Pisano je: *Od oholosti čuvaj slugu svoga, da mnome ne zavlada. Tad ću biti neokaljan, čist od grijeha velikoga. Bog se protivi oholima, a poniznima daje svoje milosti. Tko se ponizuje bit će uzvišen, tko se uzvisuje bit će ponižen. Pokoravajte se svojim starješinama.*

Mrtvenje: govori uvijek istinu, otkrivajući svoje pogreške i pogibelji u koje možeš upasti. Tada ćeš uvijek naći dobar savjet, poglavito kod ispovjednika.

Duši za ljubav: *Ne susteži svoje riječi u pravo vrijeme i ne skrivaj svoje mudrosti. Jer se u govoru očituje mudrost i po riječima otkriva naobrazba. Ne protivi se istini, radije se*

crveni zbog svojeg neznanja. Ne stidi se priznati svoje grijehe i ne opiri se struji rijeke. (Sirah, 4, 23-26)

Mrtvenje srca vrši se kroteći spontane, nepromišljene pokrete, ljubeći sve za ljubav Božju i udaljujući se odlučno od onih za koje primjećujemo da bi mogli ugroziti našu nevinost.

Isus je rekao:

"Onomu, naprotiv, tko bi sablaznio jednoga od ovih najmanjih što vjeruju u mene bilo bi bolje da mu se o vrat objesi mlinski kamen pa da potone u dubinu morsku."

„Jao svijetu od sablazni! Neizbježivo dolaze sablazni, ali jao čovjeku po kom dolazi sablazan. Pa ako te ruka ili noga sablažnjava, odsijeci je i baci od sebe. Bolje ti je ući u život kljastu ili hromu, nego s obje ruke ili s obje noge biti bačen u oganj vječni. I ako te oko sablažnjava, izvadi ga i baci od sebe. Bolje ti je jednooku u život ući, nego s oba oka biti bačen u pakao ognjeni."

"Pazite da ne prezrete ni jednoga od ovih najmanjih jer, kažem vam, anđeli njihovi na nebu uvijek gledaju lice Oca mojega, koji je na nebesima." (Mt 18,6-10)

Mrtvenje: podnositi hrabro poruge ljudskog obzira.

Koji bruse jezike ko mačeve, otrovne riječi izbacuju kao strijele, da iz potaje rane nedužna, da ga rane iznenada ne bojeći se ničega. (Ps 64, 4,5)

Pobijedit će ovog zlobnika koji se ruga, bojeći se da bude otkriven od poglavara misleći na strašne Isusove riječi: *Onoga koji se mene srami i mojih riječi, njega će se stidjeti Sin čovječji kada dođe u slavi svojega Oca i svetih anđela.*

Mrtvenje očiju: u gledanju, u čitanju, izbjegavajući opako i nekorisno štivo. Bitna točka: ***Sklopio sam savez s mojim očima neću ni pomisliti na djevicu.*** (Biblija)

I u psalmima: *Odvrati svoje oči da ne gledaju isprazanost.*

Mrtvenje u slušanju: ne slušajmo loše, sladunjave ili bezbožne razgovore. Može se pročitati u knjizi Sirahovoj:

Gle, trnjem ogradi svoj posjed, zaključaj dobro svoje srebro i zlato: tako i riječima svojim načini mjerila i utege i ustima svojim vrata s prijevornicom. Pazi da ne posrneš zbog jezika svojeg i ne postaneš plijenom onomu koji te vreba. (Sir 28)

Mrtvenje u govoru:

Ne daj se pobijediti od radoznalosti.

Napisano je:

Tako i riječima svojim načini mjerila i utege i ustima svojim vrata s prijevornicom. Pazi da ne posrneš zbog jezika svojeg i ne postaneš plijenom onomu koji te vreba. (Sir 28,24-26)

Mrtvenje u proždrljivosti: Ne jesti, ne piti previše.

Pretjeranost u jelu, pretjeranost u piću izazvalo je opći potop na svijet i oganj na Sodomu i Gomoru, kao i tisuće kazna na izraelski narod.

Mrtviti se podnoseći sve što nam dopadne u danu: hladnoća, vrućina,... i ne tražimo svoja zadovoljstva.

Umrtvite svoje udove zemaljske. (Kol 3,5)

Sjećati se što je Isus naložio:

Hoće li tko za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka danomice uzima križ svoj i neka ide za mnom! (Lk 9,23)

Bog sam svojom providnosnom rukom prti križevima i trnjem svoje nevine prijatelje kao što je učinio s Jobom, Josipom, Tobijom i drugim svecima. ***Jer si bio mio Gospodinu, bilo je potrebno "darivati" ti iskušenja.***

Put nedužnih ima svoje kušnje, svoje žrtve, ali snagu nalazi u svetoj Pričesti. Tko se često pričešćuje ima vječni život, boravi u Isusu i Isus u njemu. On živi istim Isusovim životom i On će ga uskrisiti u posljednji dan.

Ovo je žito izabranih, vino koje rađa djevice. *Pripravio si mi trpezu pred očima neprijatelja koji me muče. Padaju tisuće pokraj tebe i deseci tisuća s desne tvoje ali tebi se neće približiti.*

I slatka Djevica Marija koju on ljubi, njegova je majka. ***Ja sam majka lijepe ljubavi i straha i spoznanja i svetog ufanja. U meni je sva milost da upoznam putove istine. Koji mene slave posjedovat će vječni život. Strašna kao u bojni red svrstana vojska.***

Tada su se djevojčice okrenule i polako se uspinjahu uz obalu. Jedna je uskliknula:

Spas pravednika dolazi od Gospodina: On je njihov zaštitnik u vrijeme nevolje. Gospodin će mu pomoći i oslobodit će ga; on će ga izvući iz ruku grešnika i spasit će ga jer se u njega ufao... **(Ps 56)**

A druga je nastavila: ***Bog me opasao jakošću i moj put kojim sam krenula je nevin.***

Kad su stigle u sredinu veličanstvene prostirke, okrenule su se.

- ***Da,*** **povika jedna,** ***nevinost okrunjena pokorom kraljica je svih vrlina!***

Druga također klikne:

- O, kako je slavna i lijepa čista generacija. Njezina je uspomena besmrtna i znana je pred Bogom i pred ljudima. Ljudi je nasljeduju kad je nazočna, i žude za njom kad ode u raj na krunjenje te pobjedonosno uđe u vječnosti jer je postigla nagradu u čistim bojevima. I kakva pobjeda! I kolika radost! I kakva slava kad prikaže Gospodinu neokaljanu haljinu svetog Krštenja poslije tolikih bojeva - usred pljeska, pjesama i sjaja nebeskih vojski!

Dok su ovako govorile o nagradi koja je pripremljena za nevinost sačuvanu pokorom, don Bosko je vidio kako se pojavljuju korovi anđela, te silaze i spuštaju se na onu divnu prostirku. Anđeli se pridružiše djevojčicama u slavlju. Bilo ih je veliko mnoštvo i pjevali su:

Blagoslovljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, on koji nas blagoslovi svakim blagoslovom duhovnim u nebesima, u Kristu. Tako: u njemu nas sebi izabra prije postanka svijeta da

budemo sveti i bez mane pred njim; u ljubavi nas predodredi za posinstvo, po Isusu Kristu, dobrohotnošću svoje volje. (Ef 1, 3-5)

Djevojčice tada započeše pjevati divni hvalospjev, ali riječima i melodijom koje su samo najbliži anđeli u sredini mogli prihvatiti. I ostali su pjevali, ali don Bosko nije mogao čuti njihove glasove, iako su činili kretnje i micali usnama skladno pjevajući.

Djevojčice su pjevale:

- ***Primio si me radi moje nevinosti i učvrstio me pred licem svojim u vijeke. Blagoslovljen Gospodin Bog od vijeka do vijeka; tako neka bude! Amen!***

Prvim korovima anđela stizali su novi i novi. Njihova odjeća bijaše u raznim bojama, s ukrasima, ali međusobno različita, posebno različita od onih dviju djevojčica. Bogatstvo i veličanstvenost bijaše božanska. Ljepota prizora ne može se opisati ljudskim riječima.

Kad su djevojčice završile svoje pjevanje, čulo se kako zajednički pjevaju jedan neusporedivi, skladni spjev kakvog se nije moglo nikada čuti na Zemlji. One su pjevale:

Njemu, koji vas može sačuvati bez grijeha i postaviti pred lice svoje slave, neokaljane u slavi, u dolasku Gospodina našega Isusa Krista: Samome Bogu našem Spasitelju, po Isusu Kristu Gospodinu našemu slava i veličanstvo, vlast i moć prije svih vjekova, i sada i u sve vijeke vjekova. Amen.

Dok su pjevale, dolažahu novi i novi korovi anđela. Kad su svi završili pjev, malo pomalo su se svi uzdizali uvis i nestadoše s cijelim viđenjem.

Don Bosko se probudio. (M.B. XVII. str. 722-730.)

82. TREĆI MISIJSKI SAN

Noću, 31. siječnja 1884. don Bosko je sanjao san sličan onom misijskom snu iz prošle godine. Ovako ga je pripovijedao don Lemoeyenu:

Učinilo mi se, pratim misionare na njihovu putu. Prije nego smo otišli iz Oratorija, kratko vrijeme smo razgovarali. Oni su stajali oko mene i pitali za savjete. Rekoh im:

- ***Nećete ni znanošću ni zdravljem, ni bogatstvom, nego revnošću i pobožnošću učiniti mnogo dobra promičući slavu Božju i spas duša.***

Malo prije smo bili u Oratoriju al' odjednom, ne znam ni kakvim sredstvom i kojim putem smo išli, našli smo se u Americi. Stigavši na kraj puta, nađoh se sam usred neobično prostrane ravni koja je ležala između Čilea i Argentine. Ostadoh sam.

Pogled mi se pružao na ravnicu s mnogim i neobično dugim ulicama uz koje su bile brojne kuće. Po cestama su jurila vozila koja su u vožnji postupno poprimala tisuće izvanrednih oblika, međusobno potpuno različitih. S čuđenjem sam promatrao kako su se ta vozila, stigavši blizu kuća, k selima ili gradovima, podigla iznenada u vis te je onaj koji je u njima putovao imao pogled na krovove kuća.

Prema jugu nalazila se Patagonija. Na suprotnoj strani, u tren oka sam opazio sve naše domove u republici Argentini, zatim u Urugvaju, Paysandu, Los Piedrosu, Villacolonu. U taj čas pojavi se blizu mene čovjek, plemenita i ljubazna izgleda. Prepoznao sam u njemu svoga Voditelja. Pokazujući mu prstom na onaj posljednji kraj, zapitao sam ga:

- Zašto je tako malo salezijanaca ovdje?

- Ono što još nije, bit će, odgovorio mi je tumač.

Ja sam međutim, stojeći nepomičan na toj ravni pogledom prelijetao sve one beskrajne putove i promatrao na vrlo jasan, ali neprotumačiv način sva ona mjesta koja već jesu i koja će tek zaposjesti salezijanci. Koliko veličanstvenih stvari vidjeh! Vidio sam ih sve zajedno i ponovno sve ustanove pojedinačno. U samo jednom trenutku vidjeh prošlost, sadašnjost i budućnost naših misija. Budući sam jednim pogledom sve vidio kao cjelinu, teško je, gotovo nemoguće, izreći preciznu sliku ovog prizora. Ako bih htio iznijeti opširnije poglede, samo ono što sam vidio na

prostoru Čilea, Paragvaja, Brazila i Argentine, zahtijevalo bi veliki svezak.

Na tom prostranom teritoriju vidio sam i veliko mnoštvo domorodaca koji su razasuti uz obalu Tihog oceana sve do Ankutskog zaljeva, u Mageljanskom tjesnacu, na rtu Hornu, na otocima Diego i na Malvinima. Sva ova žetva pripada salezijancima. Vidio sam: sadašnji salezijanci samo siju, a nasljednici će žeti i sakupljati. Muškarci i žene pomoći će nam i mnogi će postat propovjednici. Sinovi, koje izgleda nije moguće privesti k vjeri, i sami će postati glasnici Evanđelja svojim roditeljima i prijateljima.

Salezijanci će u svemu uspjeti svojim radom, poniznošću i umjerenošću. Sve što sam vidio u tom času i inače, odnosilo se na sve salezijance, njihovo redovito učvršćivanje u tim krajevima, njihov čudesni porast, na obraćenje tolikih urođenika i Europljana koji su tamo nastanjeni. Europa će se preliti u Južnu Ameriku!

Pošto sam vidio polje koje nam Gospodin nudi i slavnu budućnost naše salezijanske družbe, učinilo mi se da sam krenuo na put prema Italiji. Bio sam nošen u silno brzom tijeku, po čudnom putu koji se protezao na vrtoglavoj visini i u jednom hipu stigao sam nad Oratorij. Ispod mene je bio grad Turin. Kuće, palače i zvonici činjahu mi se kao niski kućerci. Pred mojim očima su stajali trgovi, ceste, vrtovi, drvoredi, željezničke pruge, gradske zidine, polja, okolni brežuljci, gradovi i sela u pokrajinama, i gigantski alpski lanac pokriven snijegom. Sve to pružalo je čudesnu panoramu.

Vidio sam i dječake u pozadini Oratorija. Činili su mi se sitni kao miševi, a broj im je bio izvanredno velik. Svećenici, klerici, studenti i obrtnički majstori zauzeli su cijelo mjesto. Mnogi su išli u procesiji i stupali u redove onih koji su koračali. Bila je to neprekidna procesija.

Svi su se kretali prema onoj golemoj ravnici Čilea i Argentine, kamo sam se na trenutak vratio. Promatrao sam ih. Jedan mladi svećenik ljubaznog izraza, ugodnih riječi, čistog pogleda i mladenačkih crta lica, stupio je prema meni i rekao:

- Evo duše i krajevi koji su određeni za sinove svetog Franje Saleškoga!

Bio sam začuđen opazivši kako je sve sakupljeno mnoštvo u jednom trenu iščezlo i tek se u daljini opažao pravac kamo se kretalo. *(Napominjem, u pripovijedanju svoga sna idem samo u glavnim crtama.)* Nije moguće odrediti točan slijed veličanstvenih prizora koji su se nizali pred mojim očima uz razne sporedne događaje. Duh ne podnosi, pamćenje zataji, riječ nedostaje.

Osim glavnog prizora koji je zastirao sporedne, a ovi su se razvrstavali, čak povremeno ispreplitali ili ponavljali, sve je ovisilo o ponašanju onih naroda koji su bili pozvani vjeri i obraćenju. Misionari su se s njima sastajali, rastajali i odlazili, povremeno su ih okruživali a zatim ponovno odlazili od njih. Ponavljam: U jednom trenu vidjeh sadašnjost, prošlost i budućnost ovih misija, sa svim vremenskim odsjecima, opasnostima, uspjesima, povremenim nedaćama i razočaranjima koja su pratila ovaj apostolat.

Kažem vam, začudio sam se vidjevši kako je ono mnoštvo isčezlo. Msgr. Caliero bijaše u taj čas sa mnom. Neki misionari nalazili su se na stanovitoj udaljenosti. Mnogi drugi bijahu blizu mene s brojnim salezijancima suradnicima. Tada mi tumač reče na vrlo uljudan način:

- Slušajte i vidjet ćete...

U taj čas ona prostrana ravan postade velika dvorana. Ne mogu točno opisati kakvom se pokazala u svojoj veličanstvenosti i bogatstvu, jer stvarno nije moguće to prikazati niti što takvoga zamisliti. Dvorana se prostirala u beskraj i nisu se mogli vidjeti pobočni zidovi. Isto tako, nije bilo moguće dostići visine. Cijeli svod je završavao neobično visokim lukovima koji su bili široki i raskošni, nije se moglo vidjeti na kakvu podlogu su naslonjeni.

Stupova tu nije bilo. Izgledalo je, kupola ove velike dvorane bila je od bijelog platna, kao kakvog saga. Isto se može reći i o podu. Nije bilo svjetla, sunca ni mjeseca, a ipak bio je opći sjaj razliven jednako na sve strane. Sama bjelina platna svijetlila je i

činila vidljivom i ugodnom svaku stranu, svaki ukras, svaki prozor, svaki ulaz i izlaz. Posvuda naokolo širio se ugodan miris koji je bio smjesa svih najprijatnijih mirisa.

U taj čas ugledah mnoštvo stolova neobične dužine. Redovi su bili postavljeni u svim pravcima i sučeljavali su se u jednom središtu. Bili su pokriveni ukrasnim stolnjacima, a na njima bijahu postavljene krasne kristalne posude. U tim posudama stajali su mnogi različiti cvjetovi. Msgr. Cagliero je najprije naglasio:

- Stolovi su ovdje, a gdje su jela?

Zaista nije bilo postavljeno nikakvo jelo ni piće, čak nije bilo ni tanjura, ni zdjela u koje se stavlja hrana. Prijatelj tumač mi je objasnio:

- Koji ovamo dolaze, *neque sitient neque esurient amplius* - *neće žeđati niti gladovati*.

Tek što je to izrekao, počeo je ulaziti narod, obučen u bjelinu s ružičastim ogrlicama i vezom od zlatnih niti. U ovu veliku dvoranu prvi su ušli u manjem broju, i odmah sjeli za stol pjevajući: Živio!

Zatim su ulazile druge brojnije skupine kličući: *Pobjeda*!

U taj čas počele su dolaziti različite osobe: velike i male, muževi i žene svakoga plemena, različitih boja, oblika i društvenih položaja. Sa svih strana su odjekivale pjesme. Oni koji su stajali na svom mjestu pjevali su: *živio*, a oni koji su ulazili: *pobjeda*! Svaka skupina koja je ulazila, predstavljala je po jedan narod ili dio naroda koji su misionari obratili.

Usmjerio sam pogled na beskrajne stolove i vidio kako ondje sjede i pjevaju mnoge naše sestre i brojna subraća. Oni nisu imali nikakva znaka da su svećenici, klerici ili sestre, već su poput drugih imali samo bijelu odjeću i ružičastu ogrlicu.

Moje čuđenje postalo je još veće kad sam vidio ljude grubog lica, jednako obučene kao i drugi gdje pjevaju: *Živio*! i *Pobjeda*!

Naš Voditelj tada reče:

- Stranci i domoroci koji su pili mlijeko Božje riječi od svojih odgojitelja, postadoše glasnici te Božje riječi!

U sredini mnoštva opazio sam i skupine dječaka surovog i čudnog izgleda. Zapitao sam:

- A tko su ti dječaci, koji imaju tako oporu kožu poput žabe krastače, koja je ipak lijepa i blještava?

- Ovo su Kamovi sinovi koji se nisu odrekli Levijeva nasljedstva. Oni će pojačati vojsku za zaštitu Božjega Kraljevstva koje je konačno došlo i k nama. Njihov broj je bio malen, ali ga povećaše sinovi njihovih sinova. Sada čujte i vidite, ali ne možete shvatiti tajne koje ćete vidjeti. Ovi su dječaci pripadali Patagoniji i Južnoj Africi.

U međuvremenu su se umnožili redovi onih koji su ulazili u dvoranu te se svaka stolica činila zauzeta. Stolice i klupe nisu bile određenog oblika nego su poprimale oblik kako je tko želio. Svaki je bio zadovoljan svojom stolicom i stolicom bližnjega. Svi su pjevali: ***Živio***! ***Pobjeda***!

Poče dolaziti nova velika skupina, veselo stupajući k ovima koji su već bili ušli, i pjevajući: ***Aleluja, Slava, Pobjeda***!

Kad se dvorana napunila, i tisuće sakupljenih ne mogoše se izbrojiti, trenutak je nastala potpuna tišina, a zatim je mnoštvo podijeljeno u korove započelo pjesmu.

Prvi zbor je pjevao:

- *Približilo nam se kraljevstvo Božje; neka se vesele nebesa i kliče zemlja. Gospodin vlada nad nama. Alleluja.*

Drugi zbor:

- *Pobijedili su! Sam će im Gospodin dati blagovati s drva života i neće ogladnjeti u vijeke. Aleluja.*

Treći zbor:

- *Hvalite Gospodina sva plemena, hvalite ga svi narodi.*

Dok su ovo pjevali i izmjenjivali se, najednom nastade po drugi put grobna tišina. Zatim su počeli odzvanjati glasovi koji su dolazili iz visine i daljine. Smisao pjesme neizrecivog suglasja bijaše ovaj:

- *Samome Bogu čast i slava u vijeke vjekova.*

Ostali zborovi, u visini i u daljini odgovarali su:

- Uvijek zahvala Onome koji bijaše, koji jest i koji će doći. Njemu zahvala, Njemu slava, Njemu vječna čast.

Ali u taj čas zborovi se spustiše i približiše. Među ovim nebeskim glazbenicima bijaše i Alojzije Colle. Svi koji su stajali u dvorani, započeše tada pjevati i sjediniše se, a njihovi glasovi nisu imali granica i povezali su se slično posebnim glazbenim instrumentima.

Činilo se, ta glazba ima istodobno tisuću nota i tisuću stupnjeva koji su se spajali u jedan jedinstveni suzvuk. Glasovi u visini, postajali su tako reski ne može se ni zamisliti. Glasovi onih koji su bili u dvorani, odjekivali su zvučno i tako nisko to se ne može izraziti.

Svi su činili jedinstven i skladan zbor. Basi kao i alti, pjevali su s takvim užitkom i ljepotom ispunjajući sva ljudska osjetila ugodom. Kleknuo sam na koljena pred noge msgr. Cagliera i kliknuo:

- O, Cagliero! Ta mi smo u raju!

Msgr. Cagliero me uze za ruku i odgovori:

- Nije to raj, to je tek blijeda slika onoga što će stvarno biti u raju. A jednodušni glasovi dvaju velikih zborova su nastavljali pjevati neizrecivo skladno:

- Samome Bogu čast i slava i pobjeda! Alleluja, na vijeke, na vijeke!

Ovdje sam zaboravio na samoga sebe i ne znam što je zatim bilo sa mnom. Ujutro sam s mukom ustao iz kreveta. Pribrao sam se tek kad sam počeo služiti svetu Misu. Najvažnija misao iz ovoga sna koja mi se duboko utisnula u pamćenje bijaše: Msgru. Caglieru i svojim dragim misionarima dajem upozorenje od velike važnosti koje se odnosi na budućnost naših misija. Sve skrbi salezijanaca i Kćeri Marije Pomoćnice neka budu usmjerene u promicanje svećeničkih i redovničkih zvanja.

(M.B. XVII. str. 299. god. 1884.)

83. SVEĆENIČKA ZVANJA

San od 20. na 30. rujna 1884. je lekcija za svećenike, piše Eugenije Ceria.

Don Bosku se učinilo kako preko neke ravnice ide prema Castelnuovu. Sa strane mu je išao časni svećenik čijega se imena više nije sjećao. Započeo se razgovor o svećenicima. Govorili su: Rad, rad, rad! To bi moralo biti cilj i slava svećenička. Nikada se ne umoriti u radu! Kolike bi se duše na taj način spasile... koliko bi se toga moralo učiniti za slavu Božju! O kad bi misionar zaista vršio svoje poslanstvo, a župnik svoju dužnost, kakva bi čudesa svetosti zasjala na svim stranama! Ali, nažalost, mnogi se boje zauzetog rada i podaju se svojim ugodnostima.

Dok su međusobno tako raspravljali, stigoše na neko mjesto koje se zvalo Filippeli. Don Bosko se počeo tužiti na današnje pomanjkanje svećenika. Istina je, potvrdio je pratitelj, svećenika nedostaje, ali ako bi svi postojeći svećenici bili istinski svećenici, bilo bi ih dosta. Za razliku od vas, koliko ima svećenika koji uopće ne vrše svoje dužnosti! Jedni su samo svećenici svoje obitelji, drugi iz bojazni besposličare. Ako bi se dali na svoj posao, ako bi vršili ispovjedničku službu, ispunili bi veliku prazninu u redovima Crkve.

Bog šalje zvanja prema potrebi. Kad dođe do novačenja klerika, svi se prestraše kao da nitko više ne bi trebao postati svećenik. Ali kad se mašte smire, vidi se kako zvanja rastu, ne smanjuju se.

Don Bosko ga je zapitao:

- A što bi sada trebalo učiniti za promicanje zvanja među dječacima?

- Ništa posebno, među njima brižno njegujte ćudorednost. ***Ćudorednost, čistoća je rasadnik zvanja.***

- Što moraju posebno činiti svećenici kako bi postigli da njihovo zvanje urodi plodovima?

- ***Svećenik neka nauči upravljati svojom kućom i posvećivati.***

Svaki neka bude *primjer svetosti u svojoj obitelji i župi*. Ne smije biti neurednosti kod jela, neka se ne zakopa u vremenite skrbi. Prije svega neka bude uzor u kući, a tako će biti i vani.

Najednom je onaj svećenik zapitao don Boska kamo ide. Don Bosko mu odgovori kako ide u Castelnuovo. Tada ga je pustio samoga i zaustavio se sa skupinom ljudi koji su išli naprijed. Nakon par koraka don Bosko se probudio.

(M.B. XVIII. str. 383. god. 1384.)

84. SOTONSKA SJEDNICA

Ovaj san se tiče Družbe. Noću, 1. prosinca 1884. don Boskov krik je probudio klerika Vigliettia, njegovoga tajnika. Iz don Boskove sobe čuo je bolne krikove, skočio je odmah na noge i počeo osluškivati. Don Bosko je prigušenim uzdisajima ponavljao:

- Ajme, ajme, u pomoć, u pomoć!

Viglietti je otrčao u don Boskovu sobu i zapitao:

- O, don Bosko, Vama je zlo?

- O, Viglietti - odgovori on budeći se.

- Nisam mogao, znaš, više disati... Sad mi je dobro. Vrati se mirno u krevet i spavaj.

Kad mu je Viglieti ujutro po običaju donio kavu, rekao je don Bosko:

- Ah, Viglieti, ne mogu više ništa. Želudac mi je oštećen od noćnog uzrujavanja. Već četiri noći uzastopce sanjam snove koji me prisiljavaju vikati i umaraju me preko svake mjere.

Prije četiri noći vidio sam dugi red salezijanaca koji su išli jedan za drugim. Svaki je nosio koplje. Na svakom koplju nalazio se papirić s brojem. Na jednom papiriću bio je broj 73, na drugom 30, na trećem 62 itd. Pošto su mnogi prošli, na nebu se pokazao mjesec, na kojem se, dok bi prolazio koji salezijanac, moglo vidjeti broj, ali nikad veći od 12. Nakon broja slijedile su crne

točke. Svi salezijanci koje sam vidio išli su sjesti na mrtvačku škrinju.

Evo kratkoga razjašnjenja snu:

Broj na papiriću bijaše broj godina koji je svakome određen. Pojava mjeseca u raznim oblicima i fazama, označavala je zadnji mjesec života. Crne točke označavahu dan u kojem će umrijeti. Kadikad sam ih viđao u skupinama. Ovi će umrijeti skupa, istoga dana.

- Prije tri noći, nastavio je don Bosko, ponovno sam sanjao. Činilo mi se, nalazim se u velikoj dvorani gdje su brojni demoni imali sastanak i raspravljali o načinu kako bi uništili Salezijansku družbu. Izgledali su kao lavovi, tigrovi, zmije i druge životinje. Ipak im oblik nije bio precizno određen najviše je nalikovao ljudskom liku. Izgledali su kao sjene koje su se povremeno spuštale, povremeno podizale, zatim bi se skratile ili izduljile. Slično bi činila mnoga tijela koja su imala iza sebe svjetlo, što se prenosilo s jedne na drugu stranu odozdo prema gore. Ovaj privid ulijevao je silan strah.

Najednom pristupi jedan vrag kako bi otvorio sjednicu. Za uništenje Salezijanske družbe predložio je samo jedno sredstvo: *Proždrljivost*. Prikazao je i posljedice ove mane: nemar za dobro, kvarenje običaja, sablazan, nikakav duh požrtvovnosti, nemar za dječake...

Drugi vrag mu na to odgovori: Tvoje sredstvo ne znači sigurnost i neće imati prevelikog uspjeha. S tim se ne može napasti sve članove Družbe, jer će redovnički stol biti skroman a vino odmjereno. Pravilo određuje njihovu svakidašnju hranu a poglavari bdiju i sprečavaju da ne dođe do nereda. Ako bi se tko previše najeo i napio, ne bi mogao druge sablazniti, već bi im se naprotiv zgadio. Nije ovo oružje za boj protiv salezijanaca. Pobrinut ću se ja za drugo, učinkovitije sredstvo. Pomoću njega ćemo lakše ostvariti svoju nakanu, to je: *Ljubav prema bogatstvu*! Kad se u redovničku družbu uvuče ljubav za bogatstvom, uvuče se ujedno i ljubav za ugodnosti. Na svaki način nastoji se steći *privatni imetak*, krši se vez bratske ljubavi

jer svaki misli na sebe, zanemaruju siromahe i posvećuju se bogatima. Kradu Družbi....

Ovaj je htio nastaviti, ali ustade treći đavao kličući:

- Kakva proždrljivost, kakvo bogatstvo! Malo je salezijanaca koje će svladati ljubav za bogatstvom. Svi salezijanci su siromasi. Imaju malo prilika brinuti se za privatni imetak. Općenito, njihove potrebe za tolike dječake i domove su toliko goleme, tu se potroši i najveće svote. Njima nije moguće gomilati bogatstvo. Ja imam pouzdano sredstvo kojim ćemo u ruke dobiti Salezijansku družbu. To je: *Sloboda*!

Treba, savjetovati salezijancima, neka *preziru pravila* i izbjegavaju svoje dužnosti, poglavito one koje su teške i manje časne. Treba ih sukobiti s poglavarima i s različitim mnijenjima, neka odlaze pojedinačno u privatne posjete s izgovorom kako su srdačno pozvani.

Dok su vragovi viječali, don Bosko je mislio:

- Znajte, ja dobro pazim na ono što govorite. Samo vi govorite, lakše ću moći spriječiti vaše spletke.

Međutim, ustao je četvrti vrag i povikao:

- Što?! Polomite vi svoja oružja. Poglavari će znati obuzdati ovu slobodu. Otpustit će iz ustanova one koji bi se usudili pokazati buntovnicima protiv pravila. Možda će kojega obuzeti ljubav za slobodom, ali većina će se prihvatiti dužnosti. Ja imam prikladno sredstvo kojim se može pokvariti sve do temelja. Ono leži u mojim rukama njemu će se salezijanci teško suprotstaviti. Bit će to pokvarenost u korijenu. Pozorno me poslušajte:

Treba ih uvjeriti kako učenost mora tvoriti njihovu glavnu slavu. Zatim ih treba navesti neka mnogo uče za sebe, kako bi stekli osobnu slavu. Pri tom neće izvršavati ono što traže Pravila i ne uživaju u znanosti zato što bi ona koristila bližnjemu. Odatle bahatost u ophođenju s neukima i siromašnima, ljenčarenje u Svetoj službi.

Nema više blagdanskih oratorija, nema vjeronauka za dječake, nema više privatnih nižih razreda za podučavanje siromašnih i zapuštenih dječaka i dugih satova ispovijedanja.

Propovijedat će besplodno, jer je takva propovijed spremljena s osjećajem oholosti, s nakanom postići ljudsku hvalu, a ne spas duša.

Njegov prijedlog je bio primljen uz opće odobravanje. Tada je don Bosko naslutio vrijeme kada bi salezijanci mogli početi smatrati kako bi dobro Družbe i njezina čast morali isključivo opstati u znanosti. Uplašio se pri pomisli kako bi oni to ne samo osobno vršili, nego i otvoreno isticali da baš tako treba raditi.

U vrijeme tog razgovora don Bosko je stajao u kutu dvorane kako bi sve čuo i vidio. Međutim, jedan vrag ga je otkrio i vičući ga prokazao drugima. Na taj poklik svi su se okomili na njega, urlajući:

- Dovršimo s njim!

Bio je to paklenski ples zlih stvorenja koja su ga gurala, lovila za ruku i za tijelo. Don Bosko je započeo vikati:

- Pustite me, u pomoć!

Konačno se od velikog vikanja probudio, s potpuno uznemirenim želucem. (M.B. XVII. str. 384.)

85. PROVIDNOSNI SAN - ŽIVOT I SMRT

Bilo je to u listopadu 1885. U bolničkoj sobi ležao je klerik Irac O' Donnellan. Don Bosko ga je pošao posjetiti devetnaestoga uvečer. Našao ga je na umoru, ali potpuno mirna. Upitao je:

- Imaš li neku poruku koju želiš ostaviti na ovoj zemlji? Želiš li koju primiti za nebo?

- Miran sam - odgovori. Za ovaj svijet nemam poruke, a za onaj drugi Vi mi recite!

- Mi ćemo moliti za tebe da budeš što prije u raju. Gore ćeš reći Blaženoj Gospi kako je neizmjerno volimo.

- Klerik je preminuo sutra uvečer. Sljedeće noći don Bosko je sanjao:

Išao sam, pripovijeda svetac, na počinak misleći na Donnellana, na njegovu mirnoću i vedrinu, na njegovu nadu prelaska u raj. Kad sam usnuo, ponovno sam sanjao. Činilo mi se: hodam, a na mojoj strani bijaše O'Donnellan, lijep poput anđela. Smiješio se rajskim smiješkom, sav u sjaju. Nisam ga se mogao nagledati. S lijeve strane stupao je mladić oborene glave, nisam mu mogao raspoznati lice. Izgledao je izobličen. Upitao sam ga:

- Tko si ti?

Nije dao odgovora. Ustrajao sam u svom pitanju, ali je on tvrdokorno šutio.

Nakon dugoga puta, stigoh pred sjajnu palaču. Kroz širom otvorena vrata vidio se neizmjerno velik hodnik sa stupovima. Nad njim se dizala divna kupola s koje su tekli potoci živoga svjetla. S njim se ne bi moglo usporediti ni sunčano, ni električno, a ni bilo koje zemaljsko svjetlo.

Mnoštvo osoba u potpunom sjaju, sakupilo se u palači, a u sredini između njih neka Gospođa. Bijaše vrlo jednostavno odjevena, ali svaki dio njezine odjeće sjao je od nebrojenih živahnih zraka usred tolikih divota.

Zbor je očito nekoga očekivao. Međutim, opazio sam kako se onaj mladić stalno nastojao sakriti iza mene. Tada sam ponovio svoje pitanje:

- Reci mi, tko si? Kako ti je ime?

Odgovorio mi je:

- Brzo ćeš to doznati.

- Reci mi zašto si toliko žalostan?

- Zamalo ćeš saznati, ponovio mi je ljutito.

Dok se O'Donnellan približavao vratima palače, ona lijepa Gospođa mu je došla ususret kličući divnim glasom:

- *Ovo je jedan izabrani sin koji će sjati kao sunce na vijeke.*

Ponavljajući te riječi orila se divna pjesma. Nije to bio ljudski glas, već tako mili sklad koji je obuzimao ne samo uši već čitavu osobu.

O'Donnellan je ušao.

Ubrzo su iz nekog jarka na onoj ravnici izašle dvije strašne nemani. Kretale su prema mladiću iza mene. Nestalo je svakog svjetla, jedino su još oko mene sjale zrake s one Gospođe. Tada rekoh:

- Što je to? Tko su ove nemani?

Ponovno se iza mene čuo duboki i srditi glas:

- Brzo ćeš doznati, brzo ćeš doznati!

Gospođa je povikala:

- *Othranila sam i odgojila sina, ali on je postao poput nerazumne životinje.*

Nemani su odmah navalile na dječaka. Jedna ga je zgrabila zubima za rame, a druga za vrat. Kosti mu zaškripaše kao da bi ih mljeli u mlinu.

Gledao sam naokolo, tražeći ljude koji bi mi pomogli. Ne videći nikoga, suprotstavio sam se nemanima, ali one se s razjapljenim žvalama okrenuše prema meni.

Još vidim kako im se bijele zubi i crveni oganj u njihovim ždrijelima. Uhvatio me silan strah, te sam se probudio.

(M.B. XVII. str. 505. god. 1885.)

86. ČETVRTI MISIJSKI SAN
TRI ANĐELA I TRI KONTINENTA

Navečer 2. srpnja 1885. godine ispripovjedio je don Bosko pred cijelim kapitulom sljedeći san:

Učinilo mi se, nalazim se pred visokom gorom. Na vrhu je stajao anđeo obasjan silnim svjetlom, te je osvjetljavao i najudaljenije krajeve. Oko brda bijaše prostrano kraljevstvo nepoznatih naroda. U desnici je anđeo držao uvis podignuti mač koji je gorio kao živi plamen, a ljevicom je pokazivao krajeve naokolo. Govorio mi je:

- ***Angelus Arfaxad vocat vos ad proeliandum bella Domini et ad congregandos populos in horrea Domini.*** - *Anđeo Arfaxad*

vas zove vodite bojeve Božje i sazovite narode u žitnice Gospodnje.

Bio je okružen velikim mnoštvom anđela. Među njima bijaše i Alojzije Colle s mnoštvom dječaka koje je učio pjevati hvalnice Bogu.

Svuda oko planine, na njezinom podnožju i po samoj planini stanovahu mnogi ljudi. Međusobno su razgovarali meni nepoznatim jezikom. Razumio sam samo što je govorio anđeo. Ne bih mogao opisati sve što sam vidio, promatrajući to se donekle shvati, ali se ne može izraziti.

Pred ovom gorom, kao i na cijelom putu, činilo mi se kako sam uzdignut u beskrajnu visinu iznad oblaka i okružen neograničenim prostorima. Tko bi mogao izraziti riječima svu tu visinu, širinu i svjetlo; sav sjaj i cijeli taj prizor? Čovjek tu može veoma uživati, ali to ne može opisati.

U ovom i drugim viđenjima, mnogi su me pratili i bodrili, ohrabrujući ujedno i salezijance neka ne sustanu na svome putu, neka nastave stalno naprijed. Među njima bijaše i dragi Alojzije Colle kao i anđeoski korovi koji su ponavljali pjesme dječaka što su oko njih stajali.

Zatim mi se učinilo, nalazim se usred Afrike u prostranoj pustinji. Tamo se iza velikih prozirnih slova nalazio natpis: *Crnci*. U sredini je bio anđeo Hamov koji je govorio: ***Cessabit maledictum*** *- Prestat će prokletstvo i blagoslov će Stvoriteljev sići na njegove iskušane sinove i med će s balzamom izliječiti ujede zmijske; a onda će biti skrite sramote Hamovih* sinova.

Konačno mi se učinilo u Australiji sam. I tu je bio anđeo, ali nisam mu znao ime. Zapovijedajući vodio je narod prema jugu.

Mnoštvo dječaka koji su tu stanovali nastojalo je doći k nama, ali im nisu dopustile velika udaljenost i voda, koje su ih od nas dijelile. A oni su pružali ruke prema don Bosku, govoreći salezijancima:

- Dođite nam u pomoć! Zašto ne vršite djelo koje su započeli vaši oci?

Mnogi dječaci su se zaustavili, a neki su uz ogromne napore prošli između životinja i stigli salezijancima koje ja nisam poznavao. Tada su započeli pjevati: ***Blagoslovljen koji dolazi u ime Gospodnje!***

Na stanovitoj udaljenosti su se vidjeli bezbrojni otoci, ali tu nisam mogao razabrati nikakve pojedinosti. Čini mi se, sve to zajedno moglo bi značiti da Božja providnost nudi salezijancima dio evanđeoskog polja, ali tek u budućnosti. Njihovi napori će uroditi plodovima, jer ruka Gospodnja će uvijek biti s njima ako ne postanu nevrijedni njegove naklonosti.

Kad bih mogao balzamirati i sačuvati na životu oko 50 salezijanaca koji su sada među nama, nakon 500 godina vidjeli bi kako čudesnu ulogu Providnost čuva za nas, ako budemo vjerni.

Uvijek ćemo biti dobro viđeni, čak i od zlih, jer naša zadaća je posebna i privlači simpatije dobrih i opakih. Može se naći poneki bezumnik koji bi nas htio uništiti, ali ti pokušaji će biti osamljeni i bez potpore. Smisao i uspjeh je u tome: salezijance ne smije obuzeti ljubav za udobnostima i neka ne bježe od rada. Ako salezijanci zadrže samo sadašnje naše ustanove i ne predaju se strasti neumjerenosti, imati će zalog dugoga opstanka.

Kasnije se don Bosko bavio pitanjem prvog anđela Arfaxada. Naložio je kleriku Festi neka potraži to ime po raznim leksikonima. Festa je u I. svesku Povijesti Crkve od Rohrbackera našao, od Arfaxada potječu Kinezi. U 22. retku, 10. poglavlje, Genesis piše: "***Filii Sem, Aelam et Assur, et Arfaxad et Lud et Gather et Mes***". - *Šemovi su sinovi: Elam, Ašur, Arpakšad, Lud i Aram. A Aramovi su sinovi: Us, Hul, Geter i Maš.* (Post 10,22-23)

Dakle, posve je vjerojatno, anđeo od Arfaxada, je anđeo Indije i Kine. (M.B. XVII. str. 643. god. 1885.)

87. DJEČAK S KITICOM CVIJEĆA

Navečer, 31. rujna 1885. sakupili su se dječaci oko don Boska. Zamolili su ga nek im pripovjedi san koji se njih tiče.

- Da, rekao je svetac, ispripovjedit ću vam jedan san:

Prije nekoliko godina sanjao sam kako nakon zajedničke svete Mise šetam s dječacima. Svi su bili oko mene, gledajući me i slušajući pozorno moje riječi. Samo jedan ispred mene okrenuo mi je leđa. U ruci je imao lijepu kiticu raznobojnoga cvijeća: bijeloga, crvenoga, ljubičastoga, žutoga. Rekao sam mu neka se okrene i gleda u mene. Za časak se okrenuo, a zatim nastavio svoje hodanje. Ukorio sam ga, a on mi reče:

- ***Dux aliorum hic similis campanae, quae vocat alios ad templum Domini, ipsa autem non intrat in ecclesiam Dei.*** - *Vođa je njihov poput zvona: druge zove u hram Gospodnji, ali on sam ne ulazi u crkvu Božju.*

Na te riječi sve je iščezlo. I ja sam također brzo zaboravio na san.

No, prije nekoliko dana prepoznah među vama dječaka, upravo onog o kojem sam sanjao. Porastao je, ali je ostao isti.

Dječaci su odmah zapitali:

- Je li među nama? Tko je taj?

- Da, odgovorio je don Bosko. Među vama je, ali nije prikladno imenovati ga, tim više što ni ja ne bih znao protumačiti onaj san.

Dok su izlazili, don Bosku se približio pitomac Barassij, pitajući:

- Neće li onaj s kiticom cvijeća prouzročiti razdor?

Sigurno hoće, i dat će nam misliti... odgovorio je svetac.

Prije nego je trebao stupiti u svoju sobu zaustavio se i za ruku uhvatio Calzinaria, pobožnog dječaka. Šapnuo mu je nešto na uho.Ovaj je problijedio i odgovorio:

- Dobro!

Ostavši sam s tajnicima, don Bosko je rekao:

Već sam pozvao ovoga dječaka "s kitom cvijeća". Obećao mi je da će doći, ali još nije. Ipak je nužno reći mu...

(M.B. XVIII. str. 20. god. 1885.)

88. PETI MISIJSKI SAN
Peking / Beijing

Noću, 9. travnja 1886. don Bosko je sanjao u Barceloni novi san, kojeg je jecajući pripovijedao don Rui, don Brandi, ravnatelju kuće, i tajniku Don Vigliettiju.

Nalazio se u blizini Castelnuova na humku. Odozgo je svoj pogled upravljao na sve strane, ali nije vidio drugo, doli silni horizont, pun patuljastog bilja... Prije nego do očiju, u uši mu je doprla galama bezbrojnog mnoštva dječaka.

Koliko god je nastojao vidjeti odakle dolazi taj žamor, nije uspijevao. Konačno je ugledao veliko mnoštvo dječaka koji su se približavali k njemu, trčeći sa svih strana i govoreći:

- Čekali smo tebe, toliko smo te čekali, i konačno si ovdje! Među nama si i nećeš otići!

Don Bosko nije ništa razumio i razmišljao je što bi ovi dječaci mogli od njega trebati. Ali dok je iznenađen stajao među njima i promatrao ih, ugleda veliko stado janjaca koje je vodila neka Pastirica. Nakon što je razlučila janjce od dječaka i postavila jedne na jednu a druge na drugu stranu, zaustavila se kod don Boska i kazala mu:

- Vidiš li, koliko ih ima pred tobom?

Da, vidim, odgovori don Bosko.

- Sjećaš li se onog sna koji si imao u devetoj godini?

- Teško bih se sjetio. Pamćenje mi je umorno. Ne sjećam se više tako dobro.

- Dobro, dobro promisli pa ćeš se sjetiti.

U međuvremenu su i dječaci bili s don Boskom, a Pastirica mu je ponovno kazala:

- Gledaj sada s ove strane! I vi svi pogledajte i čitajte što je napisano...

- Dobro... pa što vidiš?

- Vidim planine, more i brežuljke; zatim ponovno gore i mora.

Jedan dječak je rekao:

Čitam *Valparaiso*.

Drugi je rekao:

Čitam *Santiago*.

Treći je prihvatio:

Ja čitam oboje.

- Dobro, nastavila je Pastirica, kreni sada i primit ćeš radni plan: koliko će salezijanci morati učiniti u budućnosti. Okreni se i usmjeri svoj pogled na drugu stranu. Povuci jednu misaonu crtu i promatraj.

- Vidim planine, bregove i mora!

Dječaci su napregli oči i jednoglasno kliknuli:

- Čitamo: *Peking*.

Tada Don Bosko ugleda veliki grad kroz koji je tekla široka rijeka. Preko rijeke su vodili veliki mostovi.

- Dobro, rekla je Pastirica. Sada povuci crtu od jednoga kraja na drugi, od Pekinga do Santiaga te označi jedno središte usred Afrike i dobit ćeš jasnu sliku koliko moraju učiniti salezijanci.

- Pa kako sve to uraditi? Udaljenosti su ogromne, mjesta su teška, a salezijanaca je malo!, uskliknuo je don Bosko.

- Nemoj se plašiti! To će učiniti tvoji sinovi, sinovi tvojih sinova, i njihovi sinovi. Ali treba ostati čvrst u vršenju Pravila i u duhu Pobožne družbe.

- Ali, gdje uzeti tolike ljude?

- Dođi i gledaj. Vidiš li 50 spremnih misionara? Zar ne vidiš onamo dalje još mnoge druge? Povuci crtu iz Santiaga u središte Afrike. Što vidiš?

- Vidim 10 misijskih središta.

- Središta koja vidiš sačinjavati će učilišta i novicijate i dat će mnoštvo misionara za ove krajeve. A sada se okreni na drugu

stranu! Ovdje vidiš 10 drugih središta od sredine Afrike do Pekinga. I ova središta, *Hog-Kong, Kalkuta, Madagaskar*, priskrbiti će misionare svim ovim krajevima. Ovi će kao i drugi imati domove, studente i novicijate.

Don Bosko je slušao promatrajući i ispitujući. Zatim je rekao:

- Pa gdje bi se moglo naći toliko ljudi i kako uputiti misionare u ove krajeve?

Pastirica odgovori:

- Gledaj i imaj dobru volju! Samo jedno je potrebno: ***Preporučivati neka moji sinovi ustrajno gaje Marijinu krepost.***

- Dobro, čini mi se, shvatio sam. Svima ću propovijedati tvoje riječi.

- I čuvaj se zablude koja sada živi, a to je miješanje onih koji proučavaju ljudska umijeća s onima koji proučavaju božanske znanosti, jer nebeska znanost ne dopušta miješanje sa zemaljskim stvarima.

Don Bosko je htio još govoriti, ali je viđenje iščezlo. San je bio završen...

Kad je don Bosko govorio s Don Lemoyenom o ovom snu, naglasio je:

- Kad budu salezijanci u Kini, i kad se nađu na dvjema obalama rijeke koja teče blizu Pekinga, jedni će doći na lijevu obalu sa strane velikog carstva, drugi na desnu obalu od tatarske strane...

- Ah, kada će poći jedni drugima u susret i kad će stisnuti ruke! Kakve li slave za našu Družbu! ... Ali vrijeme je u Božjim rukama!

(M.B. XVIII. str. 71. god. 1886.)

89. SIROMASI I BOGATAŠI

Dana 9. kolovoza 1886. don Bosko je pripovijedao ovaj kratki san. Vidio je mnoge seljake kako skaču po štaglju i gledaju ima li sijena. Ali ga ne nađoše. Sišli su u štalu, pogledali u jasle i pronašli nešto ogrizina.

- Što ćemo učiniti, govorili su međusobno, proljeće je pri kraju, a mi smo bez sijena?

Ne preostaje nam drugo, prommrmljao je drugi, nego poklati krave i pojesti njihovo meso.

- A zatim, prihvatio je treći, učinit ćemo kao što su učinile faraonove krave koje su se međusobno žderale!

Zatim je Don Bosko vidio mnoge lijepe zatvorene kovčege koje nitko nije otvarao. Približio se i otvorio ih. Bili su puni bakrenoga novca.

- Što to znači? Zapitao je don Bosko svoga voditelja i dobio je odgovor:

- Bogataši će imati ovaj novac, a dragulji, zlato, srebro i biseri doći će u ruke siromaha. Bogati će biti razvlašteni i opljačkani... (M.B. XVIII. str. 169. god. 1886.)

90. GOSPA OZDRAVLJA KLERIKA OLIVE

Noću, 3. siječnja 1886. usnuo je don Bosko sljedeći san:

Ne znam, jesam li bio budan ili je to bilo u snu. Nisam mogao razabrati u kakvoj sobi ni u kakvom stanju sam bio, kad je jedno obično svjetlo započelo rasvjetljavati to mjesto. Nakon duljeg žamora pokaza se neka osoba okružena mnoštvom koje se približavalo. Osobe i njihovi nakiti bijahu neizmjerno sjajni, svako je svjetlo prema njima tama, i nije se mogao na njima zadržati pogled nijednog prisutnog bića.

Tada se osoba, koja je izgledala kao Voditelj, drugima malo približila i započela latinskim jezikom ovako govoriti:

- Ego sum humilis ancilla, quam Dominus misit ad sanandum Ludovicum tuum infirmum. Ad requiem ille iam erat vocatus; nunc vero ut gloria Dei manifestetur in eo, ipse animae suae et suorum curam adhuc habebit. Ego sum ancilla cui fecit magna qui Potens est et sanctum nomen eius. Hoc diligenter perpende et quod futurum est, intelliges. Amen. - Ja sam ponizna Službenica koju je Gospodin poslao ozdraviti tvoga bolesnog Oliva. On je bio pozvan na odmor: ali sada će se očitovati na njemu slava Božja te će imati još vremena misltii na svoju dušu i duše svojih. Ja sam Službenica kojoj je Gospodin svemogući učinio velike stvari, i sveto je ime Njegovo. Razmisli pozorno sve ovo i shvatit ćeš ono što će doći. Amen.

Nakon ovih riječi, u sobu se vratila prijašnja tama. Ja sam se cijelu noć kolebao između sna i jave, ali bez naprezanja i kao bez svijesti. Ujutro sam se požurio saznati nešto o mladom Ludoviku Olivi i bilo mi je priopćeno kako mu je upravo poslije ove noći krenulo na bolje.

Jednu noć kasnije vidio je ponovno don Bosko istu pojavu koja mu je dala u latinskom jeziku neke obavijesti za dobro Družbe i dječaka. Don Bosko ih ovako iznosi:

- Continuatio verborum illius, quae se dixerat ancilla Domini; ego in altissimis habito ut ditem filios diligentes me et thesauros eorum repleam.Thesauri adolescentiae sunt castimoniae sermonum et actionum. Ideo vos ministri Dei clamate, nec numquam cesate clamare: Fugite partes adversas sive malas conversationes. Corrumpunt bonus mores colloquia prava. Stulta et lubrica dicentes difficilime corriguntur. Si vultis mihi rem pergratam facere, custodite bonos sermones inter vos et praebete ad invicem exemplum bonorum operum. Multi ex vobis promittunt flores et porrigunt spinas mihi et Filio meo.

Cur saepissime confitemini peccata vestra et cor vestrum semper longe est a me? Dicite et operamini iustitiam et non iniquitatem. Ego sum mater quae dilligo filios meos et eorum iniquitates detestor. Iterum veniam ad vos ut nonnulos ad

verum requiem deducam. Curam eorum geram uti galina custodit pulos suos.

Vos autem, opifices, estote operarii bonorum operum et non iniquitatis. Colloquia prava sunt pestis, quae serpit inter vos. Vos, qui in sortem Domini vocati estis, clamate, ne cessetis clamare, donec veniat, qui vocabit vos ad redendam rationem villicationis vestrae. Deliciae meae esso cum filiis hominum, sed omne tempus breve est: Agite, ergo viriliter dum tempus habetis.

- Slijede riječi One koja se zove Službenica Gospodnja. U nebeskim visinama imam svoje boravište da obogatim one koji me ljube, te ispunim njihove riznice.

Blago mladića je u čistoći riječi i djela. Stoga vi, sluge Božje, podignite glas i nemojte prestati vikati. Bježite od nepovoljnih, protivnih stvari, to jest opakih razgovora. Zli razgovori kvare dobre običaje. Oni koji govore besmisleno i nepristojno teško se popravljaju. Ako mi želite veoma ugoditi, nastojte podržavati dobre razgovore među vama i uzajamno se darivajte dobrim primjerom i dobrim djelima. Mnogi među vama obećavaju cvijeće a pružaju trnje meni i mojem Sinu.

Zašto se tako često ispovijedate, a vaše je srce uvijek daleko od mene? Govorite i činite dobro, a ne zlo! Ja sam Majka koja voli svoje sinove, a mrzi njihove krivnje. Vratit ću se k vama i neke povesti na pravi počinak. Brinut ću se za njih kao što kvočka čuva svoje piliće.

Vi obrtnici, budite tvorci dobrih djela a ne pakosti. Zli su razgovori kuga koja uzima maha među vama. A vi, koji ste pozvani posluživati Gospodnju baštinu, podignite glas, nemojte se umoriti ni klonuti vičući dok ne dođe Onaj koji će vas pozvati da mu položite račun o vašem upravljanju. Moja je radost stanovati sa sinovima ljudskim. No, vrijeme je kratko. Stoga, dok imate vremena, hrabro se vladajte! (M.B. VIII. str. 253. god. 1886.)

91. ZADNJI TRZAJI SNOVA

Nije bila rijetkost, don Bosko bi sanjajući vikao, što bi obično probudilo i preplašilo don Vigliettia koji bi odmah dotrčao u don Boskovu sobu. Tako se dogodilo i noću od 2. na 3. ožujka. Tajnik ga je ujutro pitao što je sanjao. Don Bosko je odgovorio, bilo je neko komešanje, čemu nije pridavao važnosti i od toga mu je samo nešto ostalo u sjećanju. Činilo mu se, hoda po nekom neobrađenom tlu i jedna osoba mu govori:

- Trudiš se obraditi tlo na obalama Rio Negra, a istovremeno ovdje imaš neobično zapuštena polja!

Don Bosko je prihvatio:

- Pustit ću neka po ovima raste trava i neka postanu livade koje će davati hranu životinjama.

Međutim, vidio je krasnu trešnju punu plodova i poticao je težaka neka ih pobere. Poslušao ga je. Ali dok je brao trešnje, vidjelo se kako su uvenule i pokvarene.

Drugu noć, 24. ožujka 1886. sanjao je svetac, nalazi se usred vinograda u kojem je bila berba.

- Kako to, govorio je don Bosko, u proljeću smo i već je berba? Ipak, kakvo obilje grožđa? Kako je lijepo! Ah, ovu godinu ćemo imati dobar urod!

- Da, da, odgovarali su mu njegov brat Josip i Buzzeti koji su se nalazili među vinogradarima. Treba ga sakupiti sada dok ga ima, jer nakon ove obilne, uslijediti će gladne godine.

Don Bosko je upitao:

- Zašto ćemo imati oskudicu?

- Jer Bog hoće kazniti ljude zbog zloupotrebe vina.

- Treba se, dakle, dobro pobrinuti za naše dječake, ustvrdio je don Bosko.

Dok je pripovijedao ovaj san, opazili smo, nije mu pridavao važnosti, već je sa smiješkom završio: Pa to je san!

92. BLAGO MILOSRDNIMA

Dana 4. lipnja 1887. godine, Don Bosko je ispripovijedao:

Prije nekoliko dana sanjao sam, vidim Gospu koja mi je spočitavala moju šutnju glede dužnosti milostinje. Rekla mi je kako su mnogi svećenici otišli u propast jer nisu ispunjavali vjerno dužnosti koje nalažu 6. i 7. zapovijed. Posebno je ustrajala nad zlouporabom bogatstva. Ovo su Marijine riječi:

- Zašto se svećenik boji s propovjedaonice opomenuti na dužnost: podijeliti suvišak siromasima!? Bogataši gomilaju zlato u riznice, a kad bi davali od svog suviška, bio bi veći broj izabranika!

(M.B. XVIII. str. 361. god. 1877.)

93. U CRKVI SVETOGA PETRA

Jednoga dana, godina nije znana, don Bosko je sanjao: Našao se u bazilici svetoga Petra, u velikoj niši ispod svoda na desnoj strani glavne lađe, nad brončanim kipom prvaka apostola svetoga Petra i medaljonom s mozaikom Pija IX. Nije mu bilo jasno kako se tu našao. To mu nije dalo mira. Klicao je i vapio, ali mu nitko nije odgovorio. Na kraju se tjeskoban probudio.

Oni koji su čuli o tom snu, zasigurno bi vjerovali proročkom osjećaju, kazali bi, sanjao je otvorenim očima. A danas nam se iz te udubine smije Canonicov don Bosko.

Taj spomenik, koji je dostojan za vatikansku Baziliku, ogromna je mramorna skupina. Don Boskov je spomenik visok 4,8 m, ako ne uzmemo u obzir podlogu od jednog metra. Don Bosko je prikazan u plemenitu stavu: desnicom pokazuje dvojici dječaka papin oltar, a s ljevicom ih grli očinskim zagrljajem. Tu su sveti Dominik Savio i časni Zefferino Namuncura iz Patagonije, sin Gran Caciquea *(Velikog Indijanskog Poglavice)*, kojega je skupa s njegovim plemenom obratio kardinal Cagliero. Dječaci su prikazani kako slušaju riječi, ovjekovječene u

mramoru, o vjernosti papi, koja je bila nedodirljiva don Boskova lozinka. Ova činjenica odgovara povijesnoj istinitosti. Spomenik je ne samo divni ukras, već je uključen u umjetničku cjelinu Vatikanskog svetišta.

Spomenik je izričaj vrhunske umjetnosti. Canonico, svjetski poznati kipar, talijanski akademik, oslobodio se fotografske točnosti i nadvisio tradicionalno prikazivanje don Boska u slici i kipu te odlučno naglasio duhovnu veličinu u umjetnosti koja je doista vrijedna toga imena.

(E. Ceria, M.B. XIX. str. 364)

Vidljiv je "svečev meditativni značaj, njegova intelektualna moć, njegova svetačka i apostolska bistrovidnost; to sjedinjeno s njegovim osmijehom na čvrstim usnama dobro ujedinjuju njegov ognjeni značaj ljubavi i dobrote" (G. De Mori).

Spomenik su postavili 31. siječnja 1936. Blagoslovio ga je kardinal Pacelli, kasniji Pio XII. u zanosnom mnoštvu od 20.000 mladih, od kojih je po službenim podacima bila polovica iz rimskih škola.

(M.B. XIX. str. 363).

SADRŽAJ

II. DIO

POJMOVNO KAZALO

Popis snoviđenja prema Memorie Biografiche

sve. - str. - god.
I. 123. - 1824.
I. 218. - 1830.
I. 243. - 1831.
I. 382. - 1835.
I. 424. - 1837.
II. 243. - 1844.
II. 342. - 1845.
II. 406. - 1846.
II. 511. - 1846.
III. 32. - 1847.
V. 377. - 1854.
V. 176. - 1854.
V. 178. - 1854.
V. 456. - 1856.
V. 723. - 1857.
VI. 300. - 1859.
VI. 301. - 1859.
V. 567. - 1860.
VII. 708. - 1860.
V. 376. - 1860.
V. 375. - 1860.
VII. 242. - 1860.
VII. 244. - 1860.
VI. 546. - 1860.
VI. 817. - 1860.
VI. 822. - 1860.
VI. 825. - 1860.
VI. 826. - 1860.
VI. 827. - 1860.
VI. 829. - 1860.
VI. 831. - 1860.
VI. 848. - 1860.
VI. 885. - 1860.
VI. 865. - 1861.
VI. 871. - 1861.
VI. 875. - 1861.
VI. 879. - 1861.
VI. 898. - 1861.

sve. - str. - god.
VI. 901. - 1861.
VI. 902. - 1861.
VI. 903. - 1861.
VI. 905. - 1861.
VI. 907. - 1861.
VI. 913. - 1861.
VI. 915. - 1861.
VI. 918. - 1861.
VI. 919. - 1861.
VI. 920. - 1861.
VI. 921. - 1861.
VI. 927. - 1861.
VII. 482. - 1861.
VI. 951. - 1861.
VI. 918. - 1861.
VI. 919. - 1861.
VI. 920. - 1861.
VI. 921. - 1861.
VI. 921. - 1861.
VI. 927. - 1861.
VII. 482. - 1862.
VI. 951. - 1861.
VI. 954. - 1861.
VI. 972. - 1861.
VI. 1060. - 1861.
VII. 123. - 1862.
VII. 130. - 1862.
VII. 133. - 1862.
VII. 169. - 1862.
VII. 62. - 1862.
VII. 172. - 1862.
VII. 219. - 1862.
VII. 193. - 1862.
VII. 238. - 1862.
VII. 336. - 1862.
VII. 356. - 1863.
VII. 472. - 1863.
VII. 550. - 1863.

VII.	649.	- 1864.
VII.	650.	- 1864.
VII.	796.	- 1864.
VII.	800.	- 1864.
VIII.	11.	- 1865.
VIII.	33.	- 1865.
VIII.	48.	- 1865.
VIII.	52.	- 1865.
VIII.	115.	- 1865.
VIII.	129.	- 1865.
VIII.	275.	- 1866.
VIII.	282.	- 1866.
VIII.	314.	- 1866.
VIII.	315.	- 1866.
VIII.	840.	- 1867.
VIII.	844.	- 1867.
V.	178.	-
V.	179.	- 1867.
VI.	768.	- 1867.
VIII.	626.	- 1867.
VIII.	1051.	- 1867.
IX.	133.	-
IX.	155.	-
IX.	157.	-
IX.	166.	-
IX.	398.	-
IX.	593.	-
IX.	779.	-
IX.	11.	-
X.	42.	-
X.	50.	-
X.	51.	-
X.	54.	-
XI.	257.	-
XII.	40.	-
XII.	188.	-
XII.	348.	-
XII.	463.	-
XII.	465.	-
XII.	467.	-
XII.	586.	-
XII.	475.	-
XIII.	42.	-
XIII.	302.	-
XIII.	534.	-
XIII.	548.	-
XIII.	761.	-
XIV.	123.	-
XIV.	539.	-
XIV.	552.	-
XIV.	608.	-
XV.	53.	-
XV.	182.	-
XV.	87.	-
XVI.	15.	-
XVI.	384.	-
XVII.	27.	-
XVII.	107.	-
XVII.	114.	-
XVII.	193.	-
XVII.	722.	-
XVII.	384.	-
XVII.	388.	-
XVII.	299.	-
XVII.	305.	-
VIII.	418.	-
XVII.	487.	- (X 600)
XVII.	448.	-
XVII.	449.	-
XVII.	504.	-
XVII.	505.	-
XVII.	643.	-
XVIII.	71.	-
XVIII.	74.	-
XVIII.	253.	-
XVIII.	463.	-
XIX.	363.	-
XIX.	364.	-
XIX.	367.	-

SPONZORI

Msgr. Ivan Prenda
Msgr. dr Franjo Komarica
Msgr. dr. Valentin Pozaić
Ljubomir Mandić
Dr. Marijan Ćurković
Juraj Ćurković
Miroslav Frgić
Dr. Stjepan Babić
Dr. Ana Planinc Peraica
Đani Žužić
Blaž Topolovac
Edi Braiucca
Don Žarko Akrap
Don Žarko Kraljević
Don Petar Belina
Klara Gergelj
Marisa Grbac
Terezija Škunca
Domina Čubelić
Marijan Rogina
Lidija Podgorčić
Patricija (Pati) Venucci

IHS